image
not
available




13
22 II
54
BIBLIOTECA VITT. EMANUELE

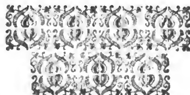
JOANNIS SELDENI
DE
SUCCESSIONIBUS
ad Leges Ebræorum
IN BONA
DEFUNCTORUM.

LIBER SINGULARIS:

IN
PONTIFICATUM,
LIBRI DUO.

EDITIO NOVA.





FRANCOFURTI AD ODERAM,
A. M DC LXXIII.



INDEX.

X

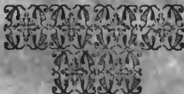
Conju-

D.

E.

Filia

Para-



IOANNIS SELDENI
DE
SUCCESSIONIBUS
IN
BONA DEFUNCTI
Ad Leges EBRÆORUM,
LIBER PRIMUS
CAP. I.

Successionum, apud veteres Ebræos, distributio. De Liberorum, *& qui rectà descendunt successione in* Bona paterna.



Uccessio apud Ebræos erat aut in Defuncti Bona, veluti fundos, Utensilia, Supellectilem, Nomina; aut in Dignitates, ut in Regiam, Pontificiam. Ejus, quæ in Bona erat, universa quidem materies cernitur in differentia quintuplici. In Successione *Liberorum*, seu rectà descendentium; *Patris*, unde omnis Successio à latere pendet; *Fratris*, qui fratriam viduam ex Lege duxerit; *Mariti* seu unde Vir; ac *Fisci*. Neque ulla omninò est in Bona Successionis species, de qua, ex hisce ritè cognitis, non facile est dijudicare. Liberi, ut Sui, necessarii ac domestici hæredes (quorum prima causa est in successione) aut Patri succedunt aut Matri. Succedunt Patri Filii & Filiæ atque ex hisce Nepotes posterique. Ita tamen, ut Filiabus Filii nunquam non præponantur. Hisce nimirùm non exstantibus, neque aliter, illæ Hæreditatem adeunt. Nepotes verò & Neptes eorumque posteri, defunctis Liberis, indutâ parentum personâ ac pro eorum sexus dignitate, avo succedunt, sive in Capita

ſive in Stirpes (ut varietas ſpeciei exegerit) habitâ prærogativæ filii primogeniti atq; familiæ erciscundæ ratione, de qua ſtatim. Nam Regula eſt univerſalis כל הקודם בנחלה יוצאי ירכו קודמין *Ubi quis ipſe eſt in ſucceſſione hæreditaria præferendus, etiam univerſa proles, quæ è femore ejus egreditur, eſt præferenda.* Diſcimus hæc ex Miſna, tit. *Baba Batbra*, cap. VII, ubi ad hunc modum, de Liberorum ſucceſsionibus, legitur. סדר נחלת כך הוא איש כי ימות ובן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו ובן קודם לבת וכל יוצאי ירכו של בן קודמין לבת הבת קודמת לאחין וכל יוצאי ירכה של בת קודמין לאחין וגו׳ זה הכלל כל הקודם בנחלה יוצאי ירכו קודמין *Ordo ſeu ſeries Hæreditariæ ſucceſſionis hujusmodi eſt. Si quis moriatur filio non ſuperſtite, transferetis hæreditatem ejus ad filiam ejus. Filius anteponendus filiæ, & univerſa proles è femore ejus egreſſa, filiæ eſt anteponenda Filia eſt anteponenda fratribus, & univerſa proles è femore ejus egreſſa fratribus eſt anteponenda, &c. Et regula eſt univerſalis; ubi quis in ſucceſſione eſt præferendus ipſe, etiã univerſa proles è femore ejus egreſſa* (nam hoc locutionis genere, pro poſteris hujusmodi, utuntur) *eſt itidem præferenda.* Et receptum eſt apud Ebræos illud בני בנים הרי הם כבנים *Filiorum Filii velut ipſi habentur filii.* Lex ſacra, qua ſubnituntur receptæ Magiſtrorum hæ ſententiæ de ſucceſsione Deſcendentium, habetur Numerorum XXVII. 8. *Si quis mortuus fuerit & filium non habuerit, transferetis Hæreditatem ad filiam ejus.* Neque à Liberorum ratione diverſam heic habent eam, quæ eſt Nepotum Neptumve, qui Liberorum defunctorum ſive parentum ſuorum locos occupant, adeoq; jure ſucceſſionis vicariæ, ſeu quod vocamus Repræſentationis, ſuccedunt. Quòd verò filios filiabus ſemper præferunt Magiſtri, atque has, ſive illis ipſis ſive poſteris eorum ſuperſtitibus, planè excludunt; evenit id ex interpretatione verborum, quæ jam citavimus. Ac ſi dictum fuiſſet, filias ad ſucceſſionem nunquam evocandas, ubi filius ſuperſtes eſſet. Cum interim etiam autument ipſi ex diſſimili eorundem verborum interpretatione, quæ placuit aliarum gentium jurisprudentibus, Liberos utriusque Sexus hæreditates pariter cepiſſe, neque filios filiabus anteposi-

tos.

tos. Gemara Hierosolymitana ad tit. *Baba Bathra*, fol. 16. col. 1. חכמי גוים אומרים בן ובת שוין באחרת דאינן דרשין ובן אין בן לו הא אם יש לו שניהן שוין התיבון והכתיב ואם אין לו ברת הא אם יש לו שניהן שוין *Jurisprudentes Gentium statuunt filium & filiam in pari successionis gradu. Quod inde ortum est, quia interpretantur verba illa* & filium non habuerit, *ac si adjiceretur*, at si habuerit, *utrique pares sint. Similiter intelligunt illud, quod scriptum est*, & si filia ei non fuerit; *Quod si fuerit, utrique sint pares.* Certè de Jobi filiabus legitur, *dedit eis pater suus hæreditatē inter fratres earum*, quod interpretatur Beda, *moriens fecit cohæredes fratrum suorū.* Locus est Jobi XLII.15. Ubi Levi Gersomides hoc factum ait מתוך חשיבתן ויופיון *propter dignitatem & pulchritudinem earum*, perinde ac si jure communi cohæredes neutiquam fuissent. At vero apud veteres Romanos sui hæredes utriusque sexus pariter, ex ipso XII. Tabularum jure, succedebant; uti liquet ex l. 14. C. tit. de legitimis hæredibus, Caji Institut. tit. XVI. Instit. de Hæredit. ab Intestato § 1. D. titul. si Tabulæ Testamenti nullæ extabunt, alibi passim. Quo factum est, ut ad Romanorum Leges (quibus liberi utriusque sexus naturales, modò legitimi etiam essent, cum adoptivis æquiparabantur; non ad Ebræorum, quibus etsi Adoptionis genus quoddam in usu, ut infra monemus, sexus tamen sequior posthabitus in successionibus erat, nec, filiis eorumve posteris exstantibus, ad hæreditatem omninò admissus) adpositè disputans D. Paulus ad Romanos cap. VIII, 17. tam de Adoptivis quam Naturalibus locutus εἰ δὲ, inquit, *τέκνα καὶ κληρονόμοι, si liberi, etiam hæredes.* Quod tamen vertitur etiam, *si autem filii, & hæredes*, ut in vulgata. Sed feminæ argumento non satis comprehendi videntur, quas ibi exclusas nemo sanus dixerit. Atque ut τὸ בנים Ebræis tam filios quam utriusque sexus prolem denotat, ita & Græcis *τέκνα* atque etiam Hellenistis *υἱοὶ*, pro בנים substitutum, tam liberos, quam filios, non rarò significat. Quemadmodum item Filii appellatio, Jure Cæsareo, filias sæpiùs continet; ut videre est ll. 84, 116, & 122, D. tit. de verborum Significatione. Videsis etiam D. Paul. ad Galatas cap. IV, 7. atque inferiùs cap. XIV. Neque verò ex Romana Ju-

risprudentia tantùm, sed etiam ex Mahumedana (quæ ita in Oriente & Austro latissimè à multis seculis obtinuit, ut Romana olim tum in Oriente tum in Occidente) liberi utriusque sexus simul succedunt. Nam hac item, partes in successione filia unica simul cum filio æquales, plures cum filio inæquales faciunt; uti videre est in Alcorano, Suratha seu capite IV. cui titulus *Elnasba* sive de Mulieribus. Verba sunt: יוציכם אללה פי אולארכם ללדכר מתל חט אלאנתתין פאן כן נשא פוק אתנתין פלהן תלתא מא תרך ואן כאנת ואחדת פלהא אלנצף *Deus ita præcepit vobis de Liberis vestris. Masculi pars sit quanta fœminarum binarum. Quod si filiarum numerus binas excesserit, etiam & eis singulis sit Tertia; quicquid reliquerit defunctus. Quod si unica fuerit, dimidium ipsa sortiatur.* Scilicet filiabus, ubi cum prole mascula plures essent, ita tribuenda est ex hoc jure hæreditas, ut filiis singulis inter filias sors duplex cederet. Adeò ut cujuslibet filiæ sors vocitaretur pars tertia, & sors cujuslibet filii Tertiæ duæ. Denominato numero non ex assis divisione ut palàm est, sed ex ea ratione, quam invicem habent filii filiæque in hujusmodi distributione singulæ. Ubi autem filius & filia esset unica, tam huic quam illi assis dimidium hinc debetur. Ita intelligendus est locus ille Alcorani, qui, ut non pauci alii, non tam secundum verborum significationem, quam sensum legitur in versione latina, quæ sæpiùs etiam est depravatissima. *Deo jubente* (sic ibi Azoara VIII. quæ simul cum IX, X, & XI, quartæ, in codice Arabico respondent) *quantum duæ filiæ unus habeat filius. Et si plures quam duæ fuerint, ille duas tertias; si una sola, mediam.* Nempe idem innuit heic, filium habere duas tertias, ac filiam quamlibet tertiam unicam, modo quo dictum est. Unde Mahumedes Ben Achmed, in exegesi perpetua ad Alcoranum, rem totam sic explicat: ולה נצף אלמאל ולהא אלנצף ואן כאן מעה ואחדת פלהא אלתלת ולה אלתלתאן ואן אנפרד חאז אלמאל *sexui Masculo pars altera, altera verò fœmineo tribuitur, ubi unica fuerit cum masculo filia; sed filiæ pars tertia & filio tertiæ duæ, si ab æqualitate in hæreditatis distributione recedatur.* Consonum etiam hisce est, quod de Successione à latere

latere ſub finem ejusdem Surathæ habetur, פאן כאנתא אתנתין פלהמא אלתלתאן ממא תרך ואן כאנוא אחות רלאלא ונשא פללדכר מתל חט אלאנתתין *& ſi fuerint* (cum fratre demortui) *ſorores binæ, biſce* [ſingulis) *tertia debetur. Si demum reliquerit quis fratres ſimul & ſorores, Maſculi pars ſit quanta fœminarum duarum.* In Italica autem prioris loci verſione legitur, *& ſe ſara piu che due, habbino due terze.* Quaſi duæ tantum tertiæ ad filias binis plures ex lege attinerent. Sed proculdubio in eo quod eſt, *ſi plures quam duæ fuerint, ille duas tertias,* in verſione latina, aut perperàm legebat Italus, aut ſubſtituendum temerè putabat, *illæ duas tertias;* quod non ſolùm ipſi rei adverſatur, ſed etiam fidei tum codicum impreſſorum, tum exemplaris, quod habeo, Manuſcripti, neque ipſa verſione recentioris; ubi etiam *ille* planè legitur. Et mirum eſt, ab Andrea Arrivabenio obtendi, verſionem Italam ex Arabico eſſe deſumtam, cum manifeſtiſſima occurrant in ea paſſim argumenta, non modo Roberti Retinenſis Angli, Latinam impoſtorem fuiſſe ſecutum, verum etiam & ipſos ſive librariorum ſive Typographi in Latina errores, utpote ex Arabici codicis ope minimè deprehenſos, retinuiſſe. De Latina, & Italica vide etiam, ſi placet Joſephum Scaligerum Epiſtola CCCLXI & CCCLXII. Sed hoc obiter. Non ſolum autem apud Ebræos, verum etiam apud alios ſeculorum vetuſtiorum populos, Mares in ſucceſſionibus potiores ſunt habiti, quod & animadvertit Joannes Coraſius in ſenatuſconſultorum Curiæ Toloſanæ cap. LIX. De recentioribus ſeculis, res eſt paſſim obvia.

Cap II.

De Liberorum *in* Bona Materna *ſucceſſione, &* Jure Dotali.

Matri nuptiis ſolutæ ſimili modo ſuccedunt etiam Liberi, ſed Nuptæ, non ſine Temperamentis aliquot; maximè Tribus, è quibus pendent cetera. Ea ſunt, aut Succesſio Maritalis; de qua infra ſuo loco, aut ubi Mater filio ſine prole mortuo ſuperſtes eſt; aut de liberorum ſexu Extra hæc, ut Patri, ita Matri poſt mortem patris, filii, nepotes, filiæ, neptes linea recta ſuccedunt.

Ubi autem filio sine prole defuncto superstes erat mater, non ita ei mortuæ sine liberis successit filius בקבר, aut *in sepulchro*, uti ajunt, ut transferretur per demortuum ejusce nomen, ceu jure aliquo successionis vicariæ aut repræsentationis, hæreditas materna ad adgnatos ejus seu paterno sanguine conjunctos, veluti fratres, sorores, patruos seu amitas. Sed ad matris adgnatos seu paterno ei conjunctos sanguine revertebatur. Nam adgnati seu paterno sanguine conjuncti solummodò à latere succedunt. Nemo omninò cognationis maternæ nomine; quæ nec pro cognatione civili habebatur, ut fusius mox docetur. Atque hoc est quod vult Gemara Babylonia ad tit. *Baba Bathra*, folio 114, b. אין הבן יורש את אמו בקבר להנחיל לאחין מן האב *Filius non succedit matri suæ in sepulchro, ut ita transferatur hæreditas ad patruos ejus.* Unde Moses Maimonides, Halach *Nechaloth*, seu de Hæreditatibus, cap. 1. זרע בנה הוא שירשנה. אם היה לו זרע ואם אין לו זרע תחזור ירושתה למשפחת בית אביה. אבל אם מתה האם תחלה ואחר כך הבן אפילו היה קטן בן יומו ולא כלו לו חדשיו הואיל וחיה אחר אמו שעה אחת ומת הרי זה נחל את אמו ומנחיל הנחלה לירשיו ממשפחת אביו *Semen seu posteri filii ejus* (Matris) *sunt ei heredes, si modo posteros habuerit; sin verò, redit hereditas ejus ad cognatos familia ejus paterna. At verò, si primo mortua fuerit Mater, & postmodùm filius; tametsi fuerit minor, quantulocunque tempore superstes, aut minime in utero compleverit menses suos, quandoquidem momento aliquo matri superstes fuerit, ei succedit, & transfert hereditatem ejus ad eos, qui ex cognatione paterna ei heredes sunt.* Quod ad Liberorum sexum attinet; duntaxat masculi (sed post maritum, qui in successione hac semper præferendus, ut infrà, cap. XVII. ostenditur) succedebant. Ceterùm & de Bonis heic distinguendum est. Alia in hac successione erat Dotis (quæ Virgini CC. zuzorum, seu siclorum L. præstitui solebat, viduæ aut vitiatæ zuzorum C seu siclorum XXV.) alia reliquorum bonorum uxoris seu Matris, quæ omnia nomine נכסי ברזל veniebant. Etenim hæc ad Liberos quoscunque uxoris masculos post mariti mortem transmittebantur, illa ad Masculos duntaxat ex Marito, qui dotabat susceptos, modo mox indicato. Ita Gemara Babylonia ad tit.

tit. *Cethuboth*, seu de pactis dotalibus, fol. 52. & Moses Maimonides halach. Ishoth seu de re uxoria cap. XIX. Quin Moses, quem diximus, Halacha eadem cap. XII, sex esse res ait, quæ, præter עיקר כתובה *dotem principalem*, marito incumbunt, ac תנאי כתובה, id est, *conditiones aut appendices Dotis* appellantur seu jura dotalia. Ea ita enumerat, לרפאותה אם חלתה ולפדותה אם נשבית ולקוברה אם מתה ולהיות נזונת מנכסיו ויושבת בביתו אחר מותו כל זמן אלמנותה ולהיות בנותיה ממנו ניזונות מנכסיו אחרי מותו עד שתתארסנה ולהיות בניה הזכרים ממנו יורשין כתובה יותר על חלקם בירושה שעם אחיהם *Ut medicorum cura uxori à marito præstetur, si agrotaverit; ut ab eo redimatur, si captiva fuerit; ut sepeliatur ab eo, si fuerit mortua; ut alatur ex illius substantia, & in ædibus ejus degat post mortem ejus quandiu vidua fuerit; ut filiæ ab eo susceptæ ex illius substantia post mortem ejus alantur, quamdiu fuerint innuptæ; ut demum liberi ejus masculi ex eo suscepti, succedant in Dotem præter partes, quas cum fratribus insuper capiunt in hæreditate paterna.* Hinc distinctio satis obvia, de successione hæreditaria. Aliam esse ירושה על פי התורה, seu *hæreditariam ex Lege Successionem*, aliam בתנאי הכתובה seu *ex conditione dotali*, quam, cum ceteris מדברי סופרים sive è *Sancitu Scribarũ* sacræ Legi superinductis, i. e. illustriorũ Jurisprudentũ seu Consessus Magni Decretis volunt manasse. Expressè Dotale hoc Consessui illi tribuitur à Maimonide, dicto tit. cap. XVI. Atque ad Decreta eorum attinet illud Servatoris apud D. Matthæum XXIII. 2. *Super cathedram Mosis sederunt Scribæ & Pharisæi; Omnia ergo quæcunque dixerint vobis τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε ut servetis, servate, ac facite.* De ea re videsis, ante alios, Abulensem ad D. Matth cap. XV. quæst. 12. & ad XXIII, quæst. 7. Sed de eorum autoritate in hujusmodi aliisve decretis sanciendis amplissima, nos, accuratione non exigua, in libris de Consessu illo inscriptis. Etiam in Materna Bona, ubi binæ uxores essent, successionis exemplum affert idem Maimonides dictæ Halachæ cap. XIX. Habet in bonis uxor M Siclos. Parit filium & moritur. Ducitur à viro superstite alia, cujus Bona ducenti sunt. Eâ item mortuâ, moritur maritus, cujus bona bis mille Sicli. Ex prima susceptus filius capit

pit mille, ex ſecunda ducentos, pro ratione bonorum maternorum; והשאר יורשין אותו בשוה *& in id, quod reliquum eſt, æqualiter ſuccedunt*, adeo ut filio primæ cedant MCCCC. Sicli, ſecundæ DC, prætermiſſa in exemplo primogenituræ in bonis paternis ratione, quæ ſi admittatur, alia ejuſce, quod reliquum erat, diſtributio facienda; uti mox oſtenditur. Atque hoc in ſucceſſionibus obtinuit, ubi דינר אחד או יותר *unicus denarius ſeu zuzus minimum unicus præter bona materna ſupererat.* At verò ſi ſupererat omninò nihil, tunc in partes æquales uterque filius, ſeu quemadmodum exigebat Lex ſacra ſuccedebat, ut idem eodem capite. Ubi etiam momentum mortis, patris ſpectandum tantummodò eſſe docetur. Adeo ut, quæ poſtmodùm accreverint patrimonio Bona alia, pro nihilo in hac ſpecie haberentur. Quin ſi æs alienum æquale eſſet Bonis præter bona materna reliquis, nihilominus in diſtributione hæreditatis ratio ejus neutiquam habita. Ceterum, ubi mortuâ uxore alterâ, è qua filii ſuſcepti alia ducta fuerit, quæ, cum pepererat etiam filios, marito ſuperſtes, ſacramento viduæ præſtito dotem ſe nondum remiſiſſe, vendidiſſe, nec ſibi antè cepiſſe (ſine quo dos viduæ minime exigenda erat; de qua re idem Moſes, citata Halacha, cap. XVI.) moreretur, hujus, utpote viduæ juratæ ac dotem jam ſive poſſidentis ſive vendicantis, filii ex Lege ſuccedebant, illius, cui maritus ſuperſtes fuerat, filii ex ea quam diximus Conditione Dotali. Unde fiebat, ut primæ filii maternam hanc hæreditatem ſeu dotem primo caperent, & dein filii ſecundæ etiam ſuæ matris dotem; idque tametſi nihil omninò reliquum eſſet præter ipſas dotes. Quoniam ſcilicet utriuſque ſucceſſio ex Conditione Dotali non erat. At ſi quid reliquum eſſet, æqualis ejus fiebat diſtributio. Si quis uxores binas, quarum utrique filii, reliquerit, & ipſæ viduæ, ſacramento viduarum præſtito, mortuæ fuerint, utriuſque filii in dotes maternas ſeorſim ſuccedebant. Sed neuter ex Conditione Dotali, ſed ex Lege. Et primæ filii ſecundæ filiis antepoſiti. Nam bona mariti, hypothecæ jure, ad præſtandam uxoris ſuperſtitis dotem obligabantur. Sin verò neutra viduarum ſacramentum illud præſtitiſſet, ſucceſſerant filii utriuſque in Bona Dotalia, qua paternorum bonorum ita pars facta fuiſſent. Si præſtiterat altera, altera minimè, hujus dos patrimonii pars fuiſſet facta, illius, dotis nomine ad filios ſuos veniſſet, bo-

nis

nis immiſſa paternis quæ ad utriusque filios pariter attinebant. Summa eſt, in matris, quæ, patre ſuperſtite, demortua eſt, dotem filios ſeorſim perpetuò ſuccesſisſe; in viduæ ita demùm ſucceſſiſſe, ſi ea juramentum, quod diximus, præſtitiſſet. Atque ſimilis ratio obtinebat, ſive plures, ſive unicam quis haberet uxorem. Dos autem in tantùm denotat, quod expreſſo dotis nomine pactis & inſtrumentis dotalibus marito, ut Donatio propter Nuptias, inſerebatur, ut excludantur alia quæcunque ſive profectitia ſive adventitia uxori bona; de quorum natura ac nominibus conſulas Maimonidem Halach. *Isboth.*, ſeu de re uxoria, cap. XVI.

Cap. III.

De Libri Naturalibus è Concubina, Ancilla, Extranea, *genitis. De* Mamzeribus *ac liberis ex Inceſtu ſuſceptis. Et de* Iephthe *è patrimonio à fratribus ejecto.*

Cum autem Liberi ſint alii Legitimi, Naturales alii; tam hi quam illi in hæreditatem veniebant, ſed non ſine diſtinctione. Nam Naturalium, ſeu eorum qui ex legitimis nuptiis nati non ſunt, alii fuere ex Concubinis, quæ nec Ancillæ nec Extraneæ ſeu Gentiles, ſed in uxores ritè duci potuiſſent; alii ex Inceſtu ſeu damnata, ערוה ſeu Turpitudinis nomine, coitu geniti; alii ex Ancillis ſeu Extraneis ſive Gentilibus. Primi & ſecundi generis liberi hæreditates adibant, non item tertii. Concubinæ primi generis non aliæ habebantur à juſtis uxoribus, excepto quod ſine nuptiarum ritu pactisque dotalibus juſta uxor non fiebat, quæ in Concubinatu prætermiſſa. Unde, ad illud II. Samuelis V, 13, *David etiam duxit Uxores & Concubinas Hieroſolymis*, Gemara Babylonia tit. *Sanhedrin*, ſeu de Tribunalibus & judiciorum formulis, fol 21. a, מאי נשים ומאי פלגשים אמר רב יהודה אמר רב נשים בכתובה ובקידושים פלגשים בלא כתובה ובלא קידושים *Quid uxores? Quid Concubinæ? Ait Rab Iehuda; Ait Rab, uxores fieri pactu dotalibus ac ritibus nuptiarum; Concubinis neque hos neque illa adhibita.* Adde Gemaram Hieroſolymitanam tit. Cethuboth, cap.

V, fol. 29. hal. 3, col. 4. & Commentarium adjectum primo capiti Halachæ *Ishoth*, seu de re uxoria, Mosis Maimonidis. Si tamen eam, quacum legitimum haberi conjugium non poterat ob natalium defectum, veluti servam quis dotalibus cum pactis in Concubinatum acceperat, ea & uxor impropriè dicebatur & Concubina. Sic Magistri in exemplo Ceturæ (quam eandem cum Hagare fuisse plerunq; volunt) ab Abrahamo ductæ, Gen. XXV, 1. Ibi R Bechai fol. 35. col. 4. [ad illud, *& filiis Concubinarum dedit dona, &c.*) Ceturæ filios inprimis à Magistris ait intelligi, &, נקראת פלגש לפי שהיא ממשפחת עבדים ונקראת אשה לפי שכתב לה כתובה וכן אמרו רבותינו ז"ל נשים בכתובה פילגשים בלא כתובה *Vocatur* (inquit] *Concubina, quoniam erat ex familia servili Vocatur autem uxor, quoniam non sine instrumento dotali conjuncta est. Atque sic Magistri nostri, piæ memoriæ; uxores cum instrumento seu pacto dotali, Concubinas sine hoc fieri.* Quin vetustissimus autor libri *Zohar*, ad *Beresith*, fol. 79. col. 316, in illud de Abrahæ donatione, בני הפלגשים אילן הוו בני קטורה פלגש בקדמיתא ופלגש השתא *Filii Concubinarum sunt hic filii Ceturæ, quæ Concubina & antea & nunc erat.* Atque ita sanè expressim nuncupatur 1. Paralip. 32. Videsis D. Augustinum super Genes. ad literam quæst. 90. & de Civitate Dei lib. XVI. cap. XXXIV. Liberis autem Concubinarum, cum quibus legitimum contrahi potuit matrimonium, successionis jus agnoscit David Kimchius ad II. Samuelis IX, 7. ubi Saulis, ex Rizpa Concubina, filios cum Mephiboshetho ejusce ex Jonathane F. Nepote in paterna bona succedere debuisse vult, si perduellionis crimen non intervenisset (de quo, capite XXIII.) אעפ שהם בני פילגש *etiamsi fuerint filii Concubinæ.* Vide II. Samuelis III, 7; & XXI. 8. de Rizpa. Et fuisse etiam, in ingenuis in concubinatum accipiendis, pactorum dotalium quorundam usum, agnoscunt, sed non ejusmodi, ut conditiones illæ dotales, quæ ad uxores spectabant, in eis locum haberent; unde & successio in Dotem, quæ uxorum proles erat (ut capite ostenditur superiori) ad Concubinarum Liberos non attinebat. De qua re consulas D. Kimchium ad II. Samuel. V, 13. Ceteram autem hæreditatem proli Concubinarum hujusmodi negatam à Rabbinis, qui Jurisperitos agunt, non comperio, utcunque à doctissimis viris

viris atque Ebraicarum literarum callentiſſimis, dum de Concubinis non diſtinguunt, earum, qualeſcunque fuerint, liberos temerè exhæredatos video. Videſis Joannem Druſium ad loca difficiliora Geneſeos cap. LXIV; & Davidem de Pomis in *Lexico*, verbo פלגש, fol. 143; Joannem Pinedam de Rebus Salomonis lib. II. cap. III. Sed, ut id quod res eſt dicam, Concubinæ hujuſmodi ingenuæ atq; Iſraeliticæ, tantum non juſtæ uxores erant, & ſane uxorum nomine interdum etiam in ſacris literis eas deſignari volunt Magiſtri. Inde ad illud de Davidis Regis uxoribus & Concubinis ſupra citatum, Gemara Babylonia fol. 21, a, ad tit. *Sanhedrin*, למלויי שמנה עשר *ut impleretur numerus octodenarius.* Scilicet mandatum Deuteron. XVII, 17, de uxoribus Regi non multiplicandis, de pluribus quam octodecim intelligunt, ut videre eſt in Miſna tit. eod. cap. II. Quin apud Helleniſtas, Eſtheris II, 8, & 14, *Φύλαξ τῶν γυναικῶν* ſive *uxorum cuſtos* tam id quod eſt שומר הפילגשים ſive *cuſtos Concubinarum* quàm שומר הנשים ſeu *Cuſtos uxorum* interpretatur. De liberis ex inceſtu genitis (quod & de Concubinis & de uxoribus ingenuis & Iſraeliticis, ſed quibuſcum ſive ob affinitatem, conſanguinitatem matrimonium contrahi non poterat, intelligo) ita Moſes Maimonides, ex veterum ſcitis, Halach *Nechaloth*, cap. I: כל הקרובין בעבירה יורשין ככשרים כיצד כגון שהיה לו בן ממזר או אח ממזר הרי אלו כשאר בנים וכשאר אחין לנחלה *Omnis qui proximior eſt, tametſi ex tranſgreſſione, ſuccedit, ac ſi plane legitimus fuiſſet. Quomodo? ſi cui ſit filius Mamzer aut frater Mamzer, hi in hæreditatem ſuccedunt non aliter, ac alii filii, alii fratres.* Vide nunc Gratianum Cauſ. 35 q. 7. & Hieronymum in Quæſtionibus Ebraicis ad II. Paralip. cap. I. qui ad illud Salomonis, ibi *Feciſti cum patre meo miſericordiam magnam & conſtituiſti me Regem pro eo*, cauſam velut è Rabbinis petitam adjicit, *quia ſecundum Legem prohibitum erat, qui de alterius uxore generatus ſum* (de Bethſeba Uriæ) *introire Eccleſiam*; quaſi natales ejusmodi jure communi Succesſioné præpediviſſent. Mamzer in Deuteronomio *ἐκ πόρνης* ſeu de ſcorto natum interpretatur tum vulgata, tum Helleniſtica verſio. In Arabicâ R. Saadiæ זני *illegitimè genitus*, in Erpenianâ פרח אלזנא *pullus meretricis*, ac in Ms. verſione quam Bibliothecæ Arundelianæ debemus ולד זנא *meretricis proles* vertitur. Et tralatio Græcobar-

bara in gratiam Judæorum Græciensium Constantinopoli, ante annos LXXX impressa, pro eo quod legitur in Deuteronomii XXIII, 3, *non ingrediatur Mãzer in cetũ Domini*, habet, קריון נמי ארטי בשטרדוש איש טי שינגוייר טן Ναυὴ ἔῤῥη Βάσαρδ© εἰς τῇ συναγώγῃ τοῦ Κυρίου, *nõ intret Bastardus in synagogam Domini*. In Paraphrasi autem Onkelii, in Persica Tavvasii, & Judæorum Hispaniensium versione retinetur ipsum Mamzeris nomen. Talmudici velut à מום זר quod *maculam extraneam* sonat, deduci volunt, & ממזיר *Mamzir* non rarò scribunt; uti & in Pentateucho Samaritano exaratur; scilicet, ממזיר. A Magistris autem strictiùs plerumque sumitur, & pro eo, qui ex coitu nascitur sive כרית, id est, *Excisione*, sive ultimo supplicio, ex sententia forensi, plectendo. Unde Salomon Jarchius ad illud Deuteronom XXIII, 2, *non ingrediatur Mamzer in cœtum Domini* (quod de matrimonio cum Israelitide contrahendo, ac si dictum fuisset, לא ישא ישראלית *non ducat in uxorem Israelitidem*, exponunt) אין ממזר אלא מחייבי כריתות וקל וחומר מחייבי מיתת בית דין שאין בעריות מיתת בית דין שאין בה כרת *Mamzer*, inquit, *is duntaxat est, qui ex coitu Excisione plectendo nascitur, aut, quod magis dicendum, ex eo qui, ex sententia forensi, ultimo plectendus supplicio. Nam inter coitus qui nomine* ערוה (ἀσχημοσύνης seu turpitudinis) *signantius denotantur* (Levitico XVIII. & XX,) *nullus est ex sententia forensi ultimo supplicio plectendus, ad quem simul Excisionis pœna non attinet.* Et Misna, tit. *Iabimoth*, cap. IV. איזהו ממזר כל שאר בשר שהוא בלא יבא דברי ר׳ אקיבא שמעון התימני אומר כל שחייבין עליו כרת בידי שמים והלכה כדבריו ר׳ יהושע אומר כל שחייבין עליו מיתת בית דין *Quisnam est Mamzer? Omnis qui genitus ex Consanguineis, quorum vetitus coitus; juxta sententiam Rabbi Aquibæ. At Simeon Themanites ait; Omnis natus ex coitu qui vindicta Numinis ex lege excidendus. Et sententia ejus recepta est. Rabbi Ioshuah autem dixit; omnis qui nascitur ex coitu, ex forensi sententia capitali supplicio plectendo.* Ubi R. Obadias Bartenorius, coitum cum muliere menstruis laborante excipit. Verba ejus sunt; וכן הלכה שכל שאסורו איסור כרת הולד ממזר חוץ מן חנדה אבל מחויבי לאוין אין הולד ממנו *Et sic est recepta sententia; omnem natum ex coitu sub pœna Excisionis vetito Mamzerem esse, excepto coitu cum fœmina menstrua patiente. At*

vero

vero ex coitu generatim duntaxat vetito, Mamzerem non nasci. Adde Gemaram Hierosolymitanam ad dict. tit. fol. 6. Halach 15. & Babylon. fol. 46. Et vide insuper R. Bechai, ad Deuteronom. fol. 215, col. 2. *Sepher Siphri* fol. 50. col. 198. *Pesiktha Zotertha* fol. 80, col. 2. uti etiam Davidem Kimchium ad Zachariam IX, 6, ac Munsterum ibidem, præter eundem Kimchium & Philippum Aquinum in Radice מזר, & Paulum Riccium in Mandatum Negativum CXVII. Excisio autem erat pœna non civilis aut à Magistratu infligenda, sed מן השמים *cœlitus* seu *à Numine* vindicta sumta. De ea videsis Sixtinum ab Amama in Antibarbaro lib. III, pag. 955, Joannem Drusium ad difficiliora Geneseos loca cap. XXIV, præter Joannem Cocceium ad Talmudicum titulum *Maccoth* cap. III. Et nos de ea fusius agimus alibi. Ex Ebraico *Mamzer* natum est in Jure Pontificio *Manzerum* & *Manserum* nomen; quod pro scorti qualicunque prole sumitur ab ejusdem juris Magistris, ad tit. *de Renuntiatione* cap. 10. *nisi cum*, §. *Persona vero.* Ubi Nothi, Manzeres, Spurii, Naturales distinguuntur. Et rhythmis solent explicari;

Manzeribus Scortum, sed *Mœcha Nothis* dedit ortum.
Ut seges à spica, sic *Spurius* est ab *Amica*.
Dant *Naturales*, quæ nobis sunt *Speciales*.

Quin Gabriel Palæottus Cardinalis, libello de Spuriis, cap XVI. de Manzeris vocabulo locutus, *bodieque*, inquit, *in Rescriptis, privilegiis, & Curia Romana, satis quidem est celebre.* Eundem videsis cap. LIV, ubi in prolis ex legitimis nuptiis non susceptæ successionem, etiam ex jure sacro disputatur. Recentioribus item Græcis hinc habetur Μαίζὴρ eadem notione, ut Gregentio, aliis. Unde Venantio Fortunato lib. V, Epist. 5, Judæi nuncupantur *Agmina Manzara*, & Sedulio lib. V, *Manseres populi.* Adi nunc si placet I. Pinedam de Rebus Salomonis lib. V, cap. V. Certe nec ambigendum est, Cognomen illud Joanni Damasceno inditum ex hoc ipso vocabulo natum esse. Nam etiam is Ebræus erat seu Syrus. Eum Imperator Constantinopolitanus, Μανζὴρ Ἰουδαϊκῷ φρονήματι μετωνόμασεν, inquit Cedrenus, *Manzer, sensu Judaico, appellavit.* In opprobrium scilicet, nec sine paronomasia, ratione cognominis pristini & fere cōsoni habita. Eidem autori nuncupabatur ante ὁ τοῦ Μανσοὺρ, ὃ ἑρμηνεύεται λελυτρωμένος. *Filius Mansor, quod significat Lentrabus.* Etiam & ita cognominatur

minatur Suidæ. Sed, interea quid apud Cedrenum heic λέντερατος? Ignotum ait esse vocabulum Joannes Meursius in Glossario Græcobarbaro. Nonne depravatum est ex λυτρούμενος *redemptus?* Quod non ideo ariolari sum ausus, quia τὸ Μανσοὺρ *redemptum* sonare, aut quid illud denotet satis sciverim. Sed scriptores veteres qui Damascenum hoc nomine meminerunt, ni fallor, id λυτρούμενον seu *Redemptum* significare existimabant; unde sane difficile non est τὸ λέντερατος librariorum nasci incuria, ut cuique veteris Scripturæ callentiori manifestũ est. Ita autẽ vocabulũ eis sonasse dignoscitur ex Paulo Diacono, qui Scriptorem aliquem Græcum vertens, *pro Mansur* (inquit lib. XXII.] *quod ejus avitum nomen est, quodque Redemptus interpretatur, sensu Judaico, novum Ecclesiæ Magistrum, Manseron, mutato nomine vocitabat.* Certe τὸ אלמנצור *Mansor*, quod Arabibus nomen est proprium nec in Oriente inusitatũ, *Adjutum, Vindicatum, Servatum,* seu *Sozomenum* sonat, atque in *Redempti* significationem forte migrare potuit. Sed hoc obiter. Liberi autem ex Concubina conditionis servilis, aut extranea seu Gentili, à successione plane apud Ebræos excludebantur. Id satis liquet ex Misna tit. *Jabimoth*, cap. II. Maimonides verbis supra de Mamzere citatis, subjicit, אבל בנו מן השפחה או מן הנכרית אינו בן לדבר מן הדברים ואינו יורש כלל *atqui filius ex Ancilla aut Extranea susceptus, ad ea quæ dicta sunt non habetur pro filio, nec omnino hæreditatem capit.* Eundem Maimonidem vide Halach. *Jabimoth*, cap. I. præter Genes. XXI, 10. XXV. 6. Unde D. Paulus ad Galatas IV, 30; *Ejice ancillam & filium ejus. Non enim erit heres filius Ancillæ cum filio liberæ.* Et Isaacum hæredem ex asse reliquit Abrahamus, filiis Concubinarum muneribus nihilominus ditatis & in regiones Orientis ablegatis. Sed mirum interea est, quod habet vetustus autor τῆς *Beresith Rabba* fol. 68. col. 2. apud Alexandrum Magnum rerum Asiæ potitum, Ismaëlitas sive Arabas litẽ adversus Israëlitas instituisse על הבכורה sive *de jure* aut prærogativa *primogeniti.* (Etenim Ismaël Abrahæ primogenitus erat, licet ancillæ Filius,) atq; Advocatum respondisse ארוני המלך אין אדם עושה משהוא רוצה לבניו *Domine mi Rex, nonne fas est cuique pro libitu suo cum filiis* seu *liberis agere.* Regi annuenti, at, scriptum est, inquit (Genes. xxv, 5.) *Et dedit Abraham*

totam

totam substantiam suam Isaaco. Et de distributione porro interrogantibus Ismaëlitis, illud quod sequitur ibi subjecit. *At filiis Concubinarum, quæ Abrahæ erant, dedit Abraham dona.* Inde lite abstinebant ונסתלקו משם בבושת פנים *& ob pudorem ultra disputare nolebant.* Ita autor ille. Perinde ac si absque Abrahæ donatione fuisset etiam Ismaël ejusque posteri, tametsi ex ancilla in Concubinatu genitus ipse, ut hæredes succedere debuissent. De paternis donationibus atque exhæredatione liberorum, infra. Historiolæ seu Decisionis illius pars habetur in Gemara etiam Babylonia ad cap. XI, tit. *Sanhedrin*, fol. 91, a, ubi Advocatus ille vocatur גביהא בן פסיסא *Gibiha Ben Pesisa*, de quo vide plura apud Abrahamum Zacuthium in *Sepher Iuchasin* folio 13, b, & Isachar Ben Nephthali in Commentariis ad locum è *Beresith Rabbi* citatum. Sed quid interea est illud, quod legitur Judicum IX, 2, ut vulgata habet, *Heres in domo patris nostri esse non poteris, quia de altera matre natus es?* Id Jephthi Gileadis ex אשה זונה (quod sive *meretricem* aut γυναῖκα πόρνην cum Hellenistis, sive *cauponam* interpretari licet) filio suscepto dicitur à fratribus ejus, ex aliis Gileadis sive uxoribus, sive Concubinis natis. Certe in Ebræo nihil est, quod respondeat τῷ *non poteris.* Nam ita se verba sacra habent, לא תנחל בבית אבינו כי בן אשה אחרת אתה *Non succedes, seu non possidebis, ut hæres in domo patris nostri, quia filius es ex fœmina alia susceptus.* Illud, *non poteris esse heres*, innuit jure eum ab hæreditate exclusum. *Non succedes, seu non possidebis ut hæres*, sive, quod idem est, οὐ κληρονομήσεις (quemadmodum Hellenistæ) ut ex jure dictum quidem innuere potest, ita etiam ex injuria & vi pronunciatum. Atque hanc in causa dicti illius fuisse volunt aliqui. Expulisse scilicet eum injuria à patrimonio fratres. Et ipse Jephthes veluti injuriæ memor, commate 7 *Nonne vos estis qui odistis me & ejecistis è domo patris mei, & nunc venistis ad me necessitate compulsi.* Nam receptissima est apud Magistros sententia illa כי שיש לו בן מכל מקום בני הוא לכל דבר רוץ מִמי שיש לו מן השפחה ומן הנכרית *Is cui filius est (aut proles) filium utique habet respectu omnigeno, nisi scilicet prognatus fuerit ex Ancilla aut Extranea*; Id quod jam dictis apprime convenit, &, ex Rabbinorum placitis, ad locum è Judicibus

jam

jam adductum, memoratur à R. Davide Kimchio. Sunt tamen qui אשת אחרת seu *fœminam aliam* ibi sumunt pro alius tribus uxore, atque ita rem, ad legem Numerorum xxxvi, 7, adversus mutuas tribuum nuptias latam, quam illo ævo, seu sub terræ promissæ prima divisione, tantum vim sortitam fuisse volunt (ut infra, capite xviii, ostenditur) relegant. De qua re consulas jam dictum Kimchium & ibidem R. Levi Gersomidem. Certe *fœmina* illa *alia* Fl. Josepho plane extranea est. Nam ita ille de Jephthe, ac fratribus ejus lib. v, cap. ix, οὐ γάρ inquit, ὄντα ὁμομήτριον αὐτοῖς ἀλλὰ ξένον περὶ τὴν μητέρα δι' ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν ἐπαχθεῖσαν αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐξέβαλον καταφρονήσαντες δι' αὐτοῦ ἀσθενείας. *Cum non esset ex eadem matre natus, sed peregrinus genere materno, quam pater amore ardens eis superinduxerat, ejiciebant eum ac ob imbecillitatem despiciebant.* Saidus item Batricides Patriarcha Alexandrinus, de Jephthe, וכאן אבן אמראת שראקת וכאן אחותה קד טרדוה ונחרוה ולם יורתוה *Et fuit filius mulieris Saracenæ; unde antea ejecerant eum fratres sui & aspernabantur eum, nec in hæreditatem admittebant.* Qui Ismaëlitæ sunt in Ebræo, Arabes dicuntur Onkelo & Pseudouzielidi, atque in Targum Hierosolymitano סרקיין *Saraceni* Sic in Genesis cap. xxxvii, 25. ubi Targum hoc habet סיעא דסרקיין *turma Saracenorum*, seu pluraliter סיען *turmæ*, ut citatur in Aruch; adjecto item, verba illa Genesis xxxix, 1, מיד הישמעאלים *è manu Israelitarum* Targumica illa lingua ibi verti מיד דסרקאי *è manu Saracenorum*, quod in paraphrasi Hierosolymitana typis edita non comperitur. Ita Baal Aruch in סרק. Quin & Saidus Patriarcha, quem diximus, Matrem Jeroboami hoc nomine indigitat. Verba ejus sunt, ואשם אמה שישרא וכאנת אמראת שראקת *Et nomen matris ejus erat Sisera* (Tzeruja in 1 Regum cap. xi, 26) *quæ fuit Mulier Saracena.* At vero si Extranea erat Jephthis mater, jure sane, ni fallant Ebræorum Magistri, ejectus est. Utcunque etiam apud ipsum Josephum conqueratur se ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἀδικούμενον περιφανῶς, *injuriam aperte perpessum esse.* Nam & omnimodo Concubinatum Extranearum, seu alienarum fœminarum (in eorum nempe morem non transgressarum, seu quæ nondum Proselytæ Justæ fierent) nedum, ex illo prolis successionem, gens etiam in libidines projectissima illicitum habuit. Et Tacitus Hist. v, de Judæis, *Adversus omnes alios*

alios hostile odium. Separati epulis, discreti cubilibus, projectissima ad libidinem gens alienarum concubitu abstinent. Inter se nihil illicitum. Alienæ ibi pro exteris, nō pro aliis nuptis, manifesto sumendæ; ut recte etiam Curtius Pichena in notis ad dictum Taciti librum. Sed & de interdicto concubitus Extraneæ seu Ethnicæ, videsis Josephum Scaligerum in Eusebianis pag. 149. Postrema autem illa Taciti verba manarunt ex crassa gentis, morum, legumque ignorantia, quæ aliis itidem magnis, ut fieri amat, inter veteres scriptoribus imposuit. Consulas, de dicto Judicum loco, Arium Montanum, Nic. Serrarium & Joh. Drusium. De Mamzeribus autem seu Manseribus, vide nunc Connanum Commentariorum Juris Civilis lib. II, cap. XVI, ubi temeraria Canonistarum de eis effata reprehendens, *Manseris*, recte inquit, *nomen barbarum est, nec aliis notum esse potest, quam quorum ex lingua sumptum est.* Adde præter Magistros, qui ad Decretalium titulum de Renuntiatione, scriptitant, Ludovicum Molinam, de Justitia & Jure, Tract. II, Disp. 165. (cui Manzares dicuntur) Couvarruviam in Epitome de sponsalibus, Azorium Inst. Moral. part. II, lib. II. Quin hi etiam de successione prolis ex illicito concubitu susceptæ fusius disputant, ut item Fernandus Vasquius de Successionibus part. II, lib. I, §. 2, num. 62, & seqq. Antonius à Gama in Decis. Lusitan. CCCXII. DD. ad C. tit. de Nat. liberis, & Novell. XVIII. Josephus de Sesse Decis. Aragon. XLIII, Pontus Heuterus libello de Libera Hominis Nativitate, alii ab hisce laudati, quos ideo libentius heic memoramus, quoniam sive Ebræorum mores sive sacras de hac re leges interdum ipsi, sed aut oscitanter nimis aut nimis inscienter quidem tangunt.

Cap IV.

De Liberis adoptivis, *aut in* Liberorum nomen *à patre assertis.* Servo *non licuit Israelitam*, Abba eum vocando, *sibi in* patrem adsciscere. *De* prole, de qua ambigitur, *priori an sequenti marito fuerit tribuenda.*

Editio vulgata etiam Adoptionis meminit Ester II, 7. *Vocabatur Esther, & utrumque parentem amiserat; pulchra nimis & decora*

facie,

facie. Mortuisque patre ejus ac matre, Mardochæus sibi eam adoptavit in filiam. Ita etiam commate 15. Sed adoptare heic non aliter versionis autor sumsit, ac in Exodi 11, 7. Ubi Pharaonis filia dicitur Mosen adultum *adoptasse in locum filii.* Neque adoptionis Romanæ vestigium aliquod heic inesse putandum, sed curam seu amorem, veluti sive paternum sive maternum, quo nutritus sive hic, sive illa orba, tantum innui. Quin in loco illo Estheris, Magistri non modo nullam agnoscunt Apoptionis quidem umbram, sed etiam plane negant, dum verba illa לקחה לו לבת *accepit eam sibi in filiam* (ut habet veritas Ebraica) de matrimonio cum ea inito intelligunt. R. Jarchius ibidem; רבותינו פירשו לבת לאשה *Rabbini nostri explicant illud* לבת [*in filiam*) *per* לבית (*in domum*) *ut scilicet sibi uxor esset,* quod diserte asserunt etiam Hellenistæ, quibus pro verbis illis substituitur *ἐπαίδευσεν αὐτὴν ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα educavit eam sibi in uxorem.* Atqui Adoptionis species quædam in usu erat. Nam in Servis familiaribus censitus, aut ex Ancilla susceptus, (servos & ancillas intellige tantum ex gentilibus sive captos sive emtos, aliterve jure possessos & nomine servitutis in Judaismum baptizatos; id est, non servos Ebræos) assertione patris familiæ, aut servum illum non esse, sed sibi filium, aut hujus matrem manumissam fuisse (saltem si servus hujusmodi inter filios ceteros rite educatus fuisset) inter liberos legitimos seu hæredes locum obtinuit. לענין ירושה, seu *in re successionis hæreditariæ.* Adeoque libertas simul ac filiatio inde acquirebatur ejusmodi, ut hæredibus ex sanguine ipse, utpote cohæres adoptivꝰ, nō serviret; tametsi interea, ante manumissionis plenæ solemnia, alia libertinitatis privilegia non assequeretur. Quod de libero ita asserto multo magis dicendum. Inde illud Misnæ tit. *Baba Bathra,* cap. VIII, האומר נאמן זה בני *qui asseruerit, quem sibi fi ıam esse, ei fides habetur.* Ubi R. Obadias Bartenorius ליורשו ולפטור את אשתו מן היבום *adeo ut filius ejusmodi ei succedat & uxorem ejus à leviri nuptiis liberet.* Videsis Gemaram utranque, Hierosolymitan. ad eundem tit. fol. 16. Halach. 8. Babyloniam fol. 127. b. Maimonidem Halach. *Nechaloth,* cap. IV, & *Magid Misna* ibidem. Adoptionem item nuncupat D. Augustinus ad Deuteron. quæst. 46. aliisque in locis, uti etiam ex illo recentiores Theologi, jus illud, quo defuncto fratri superstites fratriam ducentis

centis filius tribuebatur. De jure illo infra, capite XIII. Libero homini etiam fas erat, quempiam, sive frequenti adlocutione compellando, sive inter loquendum aliis appellando, patrem sibi ita adsciscere, ut adoptionem illam veluti sibi invitatam ambiendo præpararet. Quæ ab adscito patre filium etiam agnoscente demum satis in successionem firmabatur. Ceterum nec Servis nec Ancillis hoc licuit, ne patris sic adsciti familia aut conjugia famâ inde maculæ servilis inspergerentur. Etenim hoc est, quod legitur in Gemara Babylonia ad tit. *Beracoth* seu de Benedictionibus, c. *II.* fol. 16. b. העבדים והשפחות אי קורין אותם לא אבא פלוני ולא אימא פלונית. *Nec Servi nec Ancillæ compellationis appellationisve illo genere, Pater, seu Abba N. aut Mater, seu Imma N. utuntur.* Id quod ad hanc adoptionis speciem attinere vult Maimonides loco jam citato; qui & exceptionem è dicta Gemara affert, quam cum aliis aliquot inferius exhibemus. Et fallor nimium, nisi ex hoc more & locutionis genere pendeat tum phrasis illa sacra apud D. Paulum περὶ υἱοθεσίας sive Adoptione in Epistola ad Galatas IV. *Ut eos qui sub Lege erant redimeret, ut adoptionem filiorum* (seu liberorum) *reciperemus. Quoniam autem estis filii* (seu liberi) *misit Deus spiritum filii sui in corda vestra clamantem*, Ἀββᾶ ὁ πατὴρ *seu Abba Pater. Itaque jam non es servus sed filius* (aut proles) *& hæres Dei per Christum.* Tum illa, ad Romanos VIII. 14. *Quicunque spiritu Dei aguntur, ii sunt filii* [seu liberi] *Dei. Non enim accepistis spiritum servitutis in timorem, sed accepistis spiritum Adoptionis filiorum* (seu liberorū) *Dei, in quo* (κράζομεν, eodē vocabulo utroq; in loco utitur] *clamamus Abba, Pater. Ipse enim Spiritus testimonium reddit spiritui nostro quod sumus filii* (seu liberi) *Dei. Si autem filii* (seu liberi) *& hæredes.* Videsis D. Joannem I, 12, & Isidorum Pelusiotam lib. V. epistolam CXCVII. Elegans est, ad receptos Ebræorum mores, allusio. Qui sub lege servi erant, in libertatem, pretio à Christo numerato, redempti sunt, adeoque in filiorum nomen asserti, ut jam, eo nomine & ratione libertatis acquisitæ, rite possint invocare sibi seu adsciscere patrem, quod servilis conditionis hominibus fas non erat. Filios autem seu liberos eos agnoscit Spiritus Sanctus, seu Deus ipse, cui, ut patri prolem agnoscenti, fides omnino habenda. Atque mos ille seu Jus Singulare servorum è citata Gemara allatum, aut quatenus Ebræorum fuerat,

Galatis satis cognitum videtur, aut etiam apud ipsos aliasque forsan Asiæ gentes in usu pariter fuisse. Nec Romanis incognitum. Sensus autē ejusce plenior elicitur ex eo, quod adjiciunt ibi Talmudici, sic ad Israëlitas rem spectasse, ut nec aliquē ex duodecim patriarchis seu eorum, in tribubus cognominibus, posteris demortuum quempiam inter loquendum appellare, nec vivum sive appellare, sive compellare Patrem Matremve, liceret alterutrius sexus servis (nomine servitutis in Judaismum baptizatos semper intellige) quemadmodum ferme in Orbe Christiano Nobilium imagines, Stemmata seu Scuta gentilitia plebis fæci jactare, non permittitur. Suos autem Patres Matresve non habuere civiliter servi, quippe quibus nullum cognationis jus. Atque alios citra tribuum initia, sive Isrëlitas, sive Proselytos justos jure Israëlitico plerunque potitos tum compellare tum appellare Parentes, eis, causa jam memorata, interdictum est. Scilicet hominibus liberis non infrequens erat, formulam appellationis compellationisque reverentiæ seu honoris, (ut hodieque apud nos obtinet) causa, usurpare hujusmodi אבא פלוני *Pater N.* & אימא פלונית *Mater N.* tametsi his proles ipsi non essent. Sic Glossa ad citatam Gemaram. In scholis autem & Sermonibus publicis nomine proprio patris, quemadmodum & Magistri semper erat, tam in appellatione quam compellatione rite abstinendum, qua de re vide Gemaram Babyloniam & glossam ad tit. *Kidoshin* cap. 1, fol. 31. *b.* & Maimonidem Halach. *Talmud Tora* cap. 4. At vero regulariter jam è Gemara dictum de Servis, exceptionibus aliquot est temperandum. Nimirum tametsi Patriarcharum duodecim eorumve posterorum quempiam Parentem, vocare servis non licebat, nihilominus quoniam in Judaismum seu fœdus, quanquam non in libertinitatem, recepti erant, Patriarcharūm majores, veluti Abraham, Isaacum & Jacobum, patres, ac Saram, Rebeccam, Rachelem & Leam Matres vocare eis licuit. Verba sunt dictæ Gemaræ, אין קורין אבות אלא לשלשה ואין קורין אמהות אלא לארבעה *Appellare eis non licuit patres alios præter tres, nec matres præter quatuor*, ubi glossa, אין קורין אבות לישראל אלא לשלשה אברהם יצחק ויעקב לאפוקי שבטים : אלא לארבעה שרה ורבקה רחל ולאה *Appellare eis non licuit patres*

tres

tres alios, præter tres in genere Israëlitico, Abraham, Isaac & Jacob, ut tribus singula excipiantur; nec præter quatuor Matres, Saram, Rebeccam, Rachelem & Leam. Sic alii. Excipiebantur item servi ancillæque existimationis clarioris à Dominorum nobilitate, ut fieri amat, sumptæ, vulgoque natalibus notissimis כנון עבדי הנשיא הרי אלו מותר לקרות להם אבא ואימא *veluti servi Principis; nam his licuit appellando compellandove sibi sive Matrem sive Patrem adsciscere.* Nam status eorum & natales passim notissimi sic adscitis damno esse nequibant. Videsis Maimonidem hal. *Nechaloth.* cap. 4. & *Shulchan Aruch.* tit. *Choschem Hamischpat*, cap. 279. § 5. Jam vero in citatis supra è federe novo, gentis suæ mores respiciens Apostolus retinere voluit τὸ Abba (quod idiomate Syriaco, tunc in usu patrem denotabat) atque etiam interpretari. Syrus autem dicto ad Galatas loco habet, דקריא אבא אבון *vocantem Abba seu patrem, patrē nostrū.* Arabs, אלדי ידעו יא אבאנא *qui invocat, ô Pater noster.* Ille item ad Romanos קרינן אבא אבון *vocamus Abba*, seu *patrem, patrem Nostrum*; hic נדעוא אלאב אבאנא quod idē sonat. Legitur etiam apud D. Marcum cap. XIV, 36. ἀββᾶ ὁ πατὴρ, ubi Christus Patrem alloquitur. Syrus ibi אבא אבי *Pater, Pater mi*, Arabs tantum איהא אלאב *ô Pater.* Atque advertendum est id, quod in Magistrorum scitis legitur supra de servis, לא קורין אותם אבא *non compellationis illo genere, quo Pater salutatur quis, utuntur*, sive *non vocant seu adsciscunt sibi patrem*, recte per μὴ κράζειν ἀββᾶ exprimi. Nam κράζειν quod clamare etiam significat, pro קרא, id est, *vocare*, sæpissime lingua Hellenistica, qua fere Novum fœdus conscriptum est, substituitur in Psalmis, & aliquoties in Prophetis aliis. Unde & Syrus item ipsum vocabulum suæ dialecto formatum adhibuit. Certe apud Anglos, ante CCCC. aut circiter annos obtinuisse, ut nuda parentum assertio & inter liberos educatio satis in causa esset, ut quis aliunde natus, veluti filius, familiæ insereretur, elicere fas est ex veteri Jurisconsulto nostrate Henrico de Bractona, lib. II. de acquirendo rerum dominio XXXII, §. 7. ubi formulæ etiam quædam forenses, quæ ad eam rem spectabant, habentur. Ejusce rei ne vestigium nunc in moribus nostris, neque quod sciam, alibi reperitur. Sed de his obiter. Si vidua ante tres menses, seu diem nonagesimum, post viri mortem secundo nupta pepererit, adeo ut fuerit incer-

incertum, utrum primo marito ut novimestris, an secundo ut septimestris partus sit tribuendus, neutri omnino dubiorum patrum succedit (nisi maritus secundus sibi eum in filium asseruerit) quia in dubio restat, cuinam eorum sit agnoscendus. Ita Maimonides Halach. *Nechaloth*, cap. V. Sed de hæredibus incertis, videsis inferius cap. XIII. & XV.

CAP. V.

De familia inter filios *erciscunda*, ac *Primogeniti* prærogativa.

IN universum Defuncti jus succedebat filius unicus. Sed pari capiebant jure simul plures; excepto quod τῷ בכור seu primogenito (cæteri בני פשוטים seu *filii vulgares* Magistris solent nuncupari) portio, nomine τῶν πρεσβείων sive *prærogativæ*, debebatur duplex, quam פי שנים lingua vocant Mosaica, id est, תרין חולקין seu *sortes duas* seu τὸ διπλοῦν μέρος *partem duplicem*, ut Josephus eam nominat, aut διπλᾶ, ut Philo & Hellenistæ, unde *duplicia* habet Latina vetus. Atque huc spectat illud D. Lucæ XII, 13. *Magister, dic fratri meo, ut dividat mecum hæreditatem.* Utrum vero, ante Legem Mosi datam, primogenituræ juris in familia erciscunda similis ratio obtinuerit, neutiquam diserte liquet. Infrequens sat scio non est primogeniti in sacra, quæ præcedit, historia mentio. Et primogenituræ jus memoratur, Genes. XXV, 31. quod τὰ πρωτοτόκια *primogenita* & *primitiva* appellant. Sic enim interpretantur בכורה quo jus primogeniti seu primogenituræ denotatur. Vide etiam I Paralipomenωn V, 1. Sed jus illud Sacerdotalem functionem spectasse ajunt Magistri, quæ ante Tabernaculum & Aharonis Sacerdotium, à primogenitis exercebatur; unde *Bereschith Rabba*, fol. 71, col. 1, מה ראה אבינו יעקב שנתן נפשו על הבכורה דתנינן עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות ועבודה בבכורות משהוקם המשכן נאסרה הבמה ועבודה בכהנים *Quænam erat causa, unde Jacob pater noster primogenituræ jus ita cupiebat? Quoniam traditur, ante tabernaculum constructum, Excelsa fuisse in usu, nec illicita; atque ad ea sacerdotii munere fungi solitos primogenitos. Extructo vero Tabernaculo, Excelsa illicita erant, & functio sacra ad sacerdotes spectabat.* Ita etiam in Misna,

na, tit. *Zebachim* ſeu de ſacrificiis, cap. xiv. Inde eſt quod Eſau, qui ἀντὶ βρώσεως μιᾶς *propter unam eſcam*, primogeniti jus illud ſacrum vendidit, βέβηλος ſeu *prophanus* appellatur Epiſt. ad Hebræos xii. 16. Et de hæreditaria primogeniti benedictione, vide Geneſ. xxvii, 26. Et vide ſupra actionem ab Iſmaëlitis inſtitutam cap iii. Certe ſunt qui etiam putant Abrahæ donum, quo ditavit filium Iſaac (Geneſ. xxv. v. 5.) fuiſſe ipſum primogenituræ jus, de quo conſulas *Bereſith Rabba*, fol. 68. col. 1. & Iſachar Ben Nephtali ibidem. Et de Semi, ut Noæ primogeniti prærogativa, vide Gen. ix, 26, Cedrenum pag. 10, & Euſebii Chronicon λογ. α. pag. 10. tametſi mira ſit inter Chronologos diſceptatio, Semus an Japhetus natu fuerit major, de qua re argumenta utrinque afferri ſolita eorumque autores exhibet optime Henricus Haruillæus in Iſagoge Chronologica, lib. 1. §. 35. Duplicis autem ſortis, ſeu prærogativæ primogeniti, mentio unica, qua Bona defuncti attinet, habetur Deuteronomii xxi, 17. ita tamen ac ſi recepto antea in gentem more ſubniteretur. Verba ſunt, *Si fuerint alicui uxores binæ, una dilecta & altera odio habita, genuerintque ei filios tam dilecta quam odioſa, & fuerit filius odioſæ primogenitus, adveneritque dies, quo diviſurus eſt hæreditatem ſuam* (ביום הנחילו ἐν ᾗ ἡμέρᾳ κατακληροδοτῇ, in die diſtributionis ſubſtantiæ ejus) *filiis ſuis quos habet, non poterit primogenitum facere filium dilectæ coram facie primogeniti filii odioſæ, ſed filium odioſæ agnoſcet pro primogenito, dabitque ei* פי שנים, i. e. *portionem duplicem de univerſis rebus, quæ apud illum reperiuntur, cum ille ſit principium virtutis ejus, ideoque* לו משפט הבכורה *ei debetur jus primogenituræ* ſeu τὰ πρωτοτόκια, quod idem eſt. Argutule vult heic Philo, revera & ratione temporis primogenitum hac in lege intelligi filium uxoris dilectæ, quia ea prius nominatur; ratione autem dignitatis ſeu præſtantiæ alicujus, filium odioſæ; quod receptiſſimis Magiſtrorum ſententiis eſt adverſiſſimum. Videſis eum libello περὶ τοῦ ἐξένηψε Νῶε. Sors autem illa duplex ita æſtimanda erat, ut diviſo patrimonio in tot partes æquales, quot filiorum numerum unitate ſuperarent, bina cederent primogenito. Itaque Salomoni Jarchio פי שנים ſive *ſors duplex* explicatur per כנגד שני אחים *quantum ad duos fratres ſpectat*. Et Abenezra, אם היו שלשה שיחשבו שהם ארבעה שני חלקים ואם שנים בנים יחשבו שלשה *ſi tres fuerint fratres,*

fratres, putentur ut quatuor, & capiet ille duas partes. Si fratres sint bini, uti tres putentur. Ita in *Sepher Siphri* ad Deut. fol. 48. col. 191. Initur etiam ratio illa passim apud Magistros; seu quæ eadem est, ut divisa hæreditate in partes æquales, quæ unitate filiorum numerum superent, primogenitus capiat partem à dimidio, ceterorum singuli ab extremo numeri denominatam. Veluti, filii sunt novem. Partes igitur fiant decem. Primogenito cedit pars totius quinta, ceteris partes singulæ decimæ. Ita Maimonides Halach. *Nechaloth* cap. II. & Gemara adstipulatur Babylonia ad tit. *Baba Bathra*, fol. 122, & 123. Locutionis hujus genus, quo duplex primogeniti sors denotatur, ter solummodo in veteri fœdere occurrit. Citato jam loco, II Reg. II, 9, ubi Elisha ad Eliam, *fiat quæso*, inquit, פי שנים *duplex portio tui spiritus super me*, & Zachariæ XIII, 8, *partes duæ seu* פי שנים *eradicabuntur.* Loco ultimo, de partibus Terræ ibi divisæ dicitur. Secundum autem interpretantur nonnulli ex primo, ut videre est apud Levi Gersomidem & Davidem Kimchium in adjectis Commentariis. Scilicet petiisse Elisham veluti primogenitum seu primarium inter Eliæ Discipulos, primogeniti prærogativam, sive ut ceteros, pro filiis פשוטים seu *vulgaribus* habitos, duplici spiritus portione excelleret. Ita etiam Laurentius Bochellus ad Leges Politicas, Veteris & Novi Testamenti, Francisci Raguelli, Tit. 13. *Licet* etiam sint, qui de spiritu ipsius, Eliæ spiritum altera parte superante, intelligant. Atque hinc forte ἡ διπλῆ τιμὴ seu *honor duplex*, (veluti binæ honoris partes) quo D. Paulus τοὺς καλῶς προεστῶτας sive *qui bene præsunt* presbyteros, dignos esse ait in Epist. I ad Timotheum V, 17, rite capiendus. Nempe iis, qui suo recte funguntur officio & acceptam provinciam pulchre administrant, duplicem honorem sive honoris prærogativam præ aliis exhibendam, non aliter ferme ac sors duplex primogenito seu filio præ ceteris honorando debetur. Neque vero ipse filius tantum primogenitus in duplicem succedit sortem, sed etiam ex eo Nepos neptisve (si itidem hæres) idque jure repræsentationis, seu העומדים במקום בכור *eorum qui primogeniti locum occupant*, ubi superstite patre primogenitus ipse moritur, de qua re Maimonides capite jam citato.

CAP.

CAP. VI.

Qualium Bonorum *sors duplex* primogenito *debita. Non* Maternorum, *nec eorum quæ à Patre*, tempore mortis, non possessa, *aut* in ejus potestate *tunc non fuere. Assignatio portionis duplicis in* agris invicem continuis.

SEd distinguendum heic de Bonis, in quibus prærogativa, quam diximus, primogenito filio conpetebat. Cum bonorum, quæ plerunque in corpore sunt Hæreditatis, alia sint Paterna, alia Materna; item alia, quæ defunctus mortis momento possidebat, aut in sua tum habuit potestate, alia quæ tunc non possessa, nec in sua potestate, sed postmodùm, sive jure, quo defuncti personam induebant hæredes, sive melioratione, hæreditatem adaugebant. In Materna succedebant pariter filii universi, nullâ, ut in successione paterna, sortis duplicis ratione habita. Ita expresse Misna, tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, הבן נוטל פי שנים בנכסי האב ואינו נוטל פי שנים בנכסי האם *filius sortem capit duplicem in Bonis Paternis; sed sortem duplicem non capit in Maternis Bonis.* Quæ itidem leguntur in Misna, tit. *Becoroth*, seu de Primogenituris, cap. VIII. Et videsis Gemaram Babyloniam ad tit. *Baba Bathra*, fol. 126. b. ubi idem agnoscitur, & in Magistris passim. Neque locum habuit ejusmodi prærogativa in Bonis à defuncto tempore mortis non possessis, aut quæ in sua potestate tunc non erant. Veluti, ubi mortuo patre (qui, verbi gratia, filius unicus) avo posteà obeunti succedere nepotes ex illo filio. Nam avítam hæreditatem pari simul omnes jure heic capiebant nepotes, tametsi ex eis, quæ mortis momento possidebat pater, primogenitus nepotum, partem retinere deberet duplicem. Id ex eo animadvertunt, quod legitur Deut. XXI. 17. dabit portionem duplicem בכל אשר ימצא לו *de omnibus quæ apud illum reperiuntur*; ubi Iarchius מכאן שאין הבכור נוטל פי שנים בראוי לבא לאחר מיתת האב כבמוחזק *quod ideo adjicitur, quoniam primogenitus non capit sortem duplicem ejusce, quod post mortem patris est accessurum, sicut ejusce quod possidet.* Ita etiam *Sepher Siphri* ad Deut. fol. 48. col. 2. *Baal Haturim* ad dictum

Deuteronomii locum, & Talmudici passim. Et ipsa Misna tit. *Becoroth*, cap. VIII. בכור אינו נוטל פי שנים בשבח ולא בראוי כבמוחזק *primogenitus non capit duplicem sortē ex meliorationibus, neq; ex eo quod accessurum est ad hæreditatem, sicut ex eo quod possidetur.* Videsis Gemar. Hyerosol. ad tit *Baba Bathra*, f, 16, col. 1. Halach, 4. Babylon. ad eundem fol. 114, & ad tit. *Becoroth.* fol. 5. Maimonidem Halach. *Nechaloth.* cap. III. Obadiam Bartenorium ad cap. VIII, tit. *Becoroth.* §. 9. Atque obiter de hac re sexcenti. In Bonis autem quæ possidentur aut in patris potestate sunt, non heic censentur, quæ sunt in credito aut nominibus (tametsi fundus hypothecæ nomine fuerit obligatus) neque Navis in mari, ut nonnulli. Vide Maimonidem Halach. *Nechaloth*, cap. III, & Halach. *Maloue Veloue*, sive de mutuo dante & accipiente, cap. VII. Sed distinguunt heic alii, & ubi pignus quod משכון vocant, aut Syngrapha, à patre creditore possidetur, ibi & in credito primogeniti prærogativam locum habere volunt. Quin ut duplex ei in bonis paternis portio, ita è debitis onus erat duplex. Sed de hisce discrepantes aliquot sententias habes in Gemara Babylon. ad tit *Baba Bathra*, fol. 124. ubi Iarchius consulendus, & autor *Thosphoth*, præter ea, quæ huc maximè faciunt, ad Rabbi Alphesii compendium Talmudicum, part. III. fol. 215. & 216. Ita autem portio duplex sorte assignabatur primogenito, ut pars hæreditatis aliqua (quantum fieri potuit) continua, non divisæ partes, id est locis in diversis sitæ, pro duplici portione ei tribuerentur. Sic ex veterum scitis Maimonides Halacha *Nechaloth*. cap. III, & Halach. *Secinim*, seu de jure vicinorum cap. XII. Quod jus erat primogeniti etiam singulare.

Cap. VII.

Qualesnam nati pro primogenitis habiti, *sive ratione* Hæreditatis *sive* sanctitudinis & Redemptionis. *Et de* primogenito Posthumo, *ac* Posthumi Successione.

Primogenitorum verò in sacris literis ratio habetur duplex, aut quà ad eos prærogativa in familia erciscunda spectat, aut quà ita sacri censentur, ut sint pretio numerato redimendi. Sacri sunt & redimen-

redimendi, cum ex alis legibus, tum ex illa, Exodi xxxiv, 19 & 20; ubi nulla adjecta pretii æstimatione, moribus majorum inolevit, ut quinque Siclis ea terminaretur. Idque ad mentem Legis Levitici, xxvii, 6. Cum igitur de primogenitis agunt Magistri veteres, & tam de eis, qui ita redimendi, quam qui in partes duplices inter cohæredes succedebant, verba faciunt, differentiam adhibent quadruplicem, qua utrunque genus subtiliter indicent. Genus primum appellant בכור לנחלה seu *primogenitum ratione hæreditatis*, secundum בכור לכהן *primogenitum ratione Sacerdotis*, ist est *ratione pretii, quo sacerdoti numerato redimendus erat, sive ratione sanctitudinis.* Primogenitis igitur aliis statuunt competere jus primogenituræ ratione Hæreditatis, minimè verò ratione Sanctitudinis; aliis, ratione Sanctitudinis, non Hæreditatis; aliis, tam hujus quam illius ratione; & demùm aliis, jus illud neutiquam competere sive hujus ratione sive illius. Quadruplex hæc differentia subnititur verbis sacrarum Legum, quibus utriusque jus primogenituræ sancitur. In ea, quæ de sanctitudine primogeniti lata est [Exod. xiii, 2.) קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל *sanctifica mihi omne primogenitum, quod aperit qualemcunque uterum in liberis Israelis.* In ea verò quæ de singulari primogeniti successione (Deut. xxi, 17,) fertur, adjectam habemus prærogativæ rationem כי הוא ראשית אונו *quia ille principium virtutis ejus*, nimirum patris. Adeo ut in hisce pendeat jus hoc ab eo, quod est esse principium virtutis paternæ (de qua etiam videsis Genes. xlix, 3,) in illis autem, à prima uteri apertura. Hinc in Misna, tit. *Becoroth* c. viii, יש בכור לנחלה ואינו בכור לכהן בכור לכהן ואינו בכור לנחלה בכור לנחלה ולכהן ויש שאינו בכור לא לנחלה ולא לכהן איזהו בכור לנחלה ואינו בכור לכהן הבא אחר הנפלים שיצא ראשו חי ובן תשעת שיצא ראשו מת והמפלת כמין בהמה חיה ועוף דברי רבי מאיר וחכמים אומרים עד שיהא בו מצורת האדם המפלת סנדל או שליה ושפיר מרוקם והיוצא מחותך הבא אחריהן בכור לנחלה ואינו בכור לכהן מי שלא היו לו בנים ונשא אשה שכבר ילדה עודה שפחה ונשת חררה עודה נכרית ונתגיירה משבאה לישראל ילדה בכור לנחלה ולא בכור לכהן רבי

רבי יוסי חגלילי אומר בכור לנחלה ולכהן שנאמר פטר רחם
בישראל עד שיפטרו רחם מישראל מי שהיו לו בנים ונשא
אשה שלא ילדה נתגיירה מעוברת נשתחררה מעוברת ילדה
היא וכהנת היא ולויה היא ואשה שכבר ילדה וכן מי
שלא שהתה אחר בעלה ג׳ חדשים ונשאת הילדה אין ידוע
אם בן תשע לראשון או בן שבע לאחרון בכור לכהן ואינו
בכור לנחלה איזהו בכור לנחלה ולכהן המפלת שפיר מלא
דם מלא מים מלא גנינים המפלת כמין דגים
וחגבים שקצים ורמשים המפלת יום וארבעים
הבא אחריהן בכור לנחלה ולכהן יוצא דופן והבא
אחריו שניהם אינן בכור לא לנחלה ולא לכהן רבי
שמעון אומר הראשון לנחלה והשני לה׳ סלעים

Primogenitorum, alii ita habentur ratione hæreditatis, minimè verò ratione Sacerdotis seu sanctitudinis; alii ratione sanctitudinis, non hæreditatis; alii & ratione hæreditatis & sanctitudinis; & alii, nec hæreditatis ratione, nec sanctitudinis. Primogenitus ratione hæreditatis, sed nō ratione sanctitudinis est, qui in lucē venit postquā fœtus abortivus (qui ob menses in utero non cōpletos, neutiquā vitalis est) *caput suum vivus emiserit, aut fœtus novimestris emortuo emiserit caput suū. Etiā post carnem deciduā, cui figura sive bestiæ, sive feræ, sive volucris, juxta sententiā Rabbi Meir. Sed sapientes dicunt mimimè, nisi fuerit particeps figuræ humanæ.* (scilicet aliter non habetur pro eo, quod aperit uterum, adeoque nec primogenituram ratione sanctitudinis minuit.) *Quin natus post deciduam carnis molem Sandalium referentem* (de sandalio heic quod סנדל sandal vocant, & linguæ item bovinæ assimilant, videsis Gemaram Hierosolymit. ad tit. *Nidda*, seu Muliere immunda, fol. 50, col. 4. & Magistros ad Misnam ejusdem tit, cap. 111) *aut post secundas, aut Embryonem non informem, aut quod membratim evulsum est, primogenitus est ratione hæreditatis, sed minime sanctitudinis.* Nam in hisce aut figuræ humanæ aliquid reperitur, aut ejusdem saltē conceptæ satis testimonii. *Si is, cui nulli sint liberi, uxorem duxerit, quæ nuper pepererit, sive fuerit ancilla, quæ jam manumissa est, sive Extranea, quæ jam facta est proselyta, ex Israelita cum illa coitu suscepta proles primogenita est ratione hæreditatis, sed non sanctitudinis. Rabbi Jose Galilæus ait, ratione utraq;, quoniam scriptum*

scriptum est (Exodi xiii, 2) *quod aperit uterum in Israelitis, ita ut sufficiat, si à prole ab Israelita suscepta uterus aperiatur.* Ac si ab ea, quæ Gentili suscepta est, uterus haud fuisset apertus. Sed Galilæi commentum heic Magistri rejiciunt. *Si quis autem, qui habeat jam liberos, in uxorem duxerit eam, quæ nondum peperit, proselytam factam sed gravidam, ancillam manumissam, sed etiam gravidam, quæ peperit, sive ea fuerit ex genere sacerdotali sive ex Levitico* (Nam sacerdotale & Leviticum genus aliter à primogenitorum redemptionibus immune erat, quod docetur dict. tit. *Becoroth* cap. 1) *sive fœmina quæ antea pepererat, aut si quæ à secundis nuptiis spatio trimestri non abstinuerit, sed nupserit ac pepererit, adeo ut ignotum fuerit, utrum partus esset novimestris & ad primum, an septimestris atque ad secundum maritum spectaret, harum cujuslibet fœtus habetur primogenitus ratione sanctitudinis, sed non hæreditatis.* Nempe quia præanteà marito liberi; partus ejusce, quæ nondum pepererat, hæreditati primogenitus non erat, sed sanctitudini, quia aperuit uterum.. Partus heic ceteri ab hæreditate etiam arcebantur, quia pater cuilibet incertus. Videsis extremum capitis iv, supra, & cap. xiii, inferius, de filio dubio. Sed ad versionem redimus. *Qui nascitur post deciduam carnis molem sanguine plenam, sive plenam aqua seu sanie, aut post carnem deciduam instar piscium & locustarum spurcarum & reptilium, aut post id, quod deciduum est die quadragesimo, primogenitus habetur tum hæreditatis ratione, tum sanctitudinis. Si verò alter è latere excisus fuerit & postmodum sequatur alter, neque hic neque ille primogenitus habetur aut ratione hæreditatis aut sanctitudinis. At ex Rabbi Simeonis sententia, primus ratione hæreditatis est primogenitus, secundus quinq; siclis redimendus* Sed rejecta est à Magistris Simeonis sententia. Quod autem dicitur de eo, qui è latere excisus est (יוצא דופן vocant, seu qui è latere egreditur, de quo videsis etiam Misnam tit. *Nidda* cap. iii) ad gemellos attinet. R. Obadias Bartenorius; כגון שקרעו אשה שתאומים בבטנה ולאחר שהוציאו הראשון דרך דופן יצא השני דרך רחמה *Velut, incidunt fœminam cui gemelli in ventre. Et postquam extraxerint alterum per viam lateris* (incisi) *exit alter per viam uteri.* Nimirum primum, seu Cæsonem, non peperisse ajunt uxorem, quia cæso utero extractus; neque eum uterum aperuisse. Secundum, principium virtutis paternæ non fuisse,

 quia

quia alius antecedit, nec בכור seu primogenitum dicendum, quia alius ante eum in lucem editus. Ideoque neutrum sive illa ratione primogenitum. Ita etiam Maimonides Halach. *Becoroth*, cap. 11, & Halach. *Nechaloth*, cap. 11, ubi etiam è veterum scitis monet, היו לו בנים בגויותו ונתגייר אין לו בכור לנחלה אבל ישראל שהיה לו בן מן השפחה ומן הגויה הואיל ואינו קרוי בנו הבא לו אחריו מן הישראלית בכור לנחלה ונוטל פי שנים *Qui, dum Gentilis esset, habuerit filios seu liberos, is proselytus factus non habet primogenitum ratione hæreditatis. At si Israelites filium susceperit ex ancilla seu Gentili, modo eum pro filio* (legitimo; de qua re, vide suprà ubi de Adoptionibus) *non agnoscat, qui natus ei postmodùm fuerit ex Israelitide, primogenitus est ratione hæreditatis & sortem capit duplicem.* Adi sis Gemar. Babylon, ad tit. *Jabimoth* fol. 62. Ex hisce manifestum est, prærogativam hæreditatis primogenito non competiisse, ex moribus lege sacra subnixis, nisi patri nulli omnino antea liberi aut partus vitalis fuisset, excepto ubi ex ancilla seu gentili proles antea suscepta. Neque heic Matris ratio habetur aliter, ac ea, quæ ad patrem attinet, permiserint. Nec matri aut in materna bona ulla erat hujusmodi successionis prærogativa, quod capite superiore ostensum est. Quin nec filius posthumus (veluti gemellorum posthumorum primus, aut primogenitus ex duabus uxoribus, quæ gravidæ relictæ) duplicis sortis prærogativam habuit, quod docetur Gemara Babylon. ad tit. *Baba Bathra*, cap. IX, fol. 142, b. & firmatur verbis illis sacris Deut. XXI, 16, *adveneritq́, dies quo divisurus est hæreditatem suam filiis suis.* Id ad tempus, quo superstes est hactenus Pater, attinere voluit. At si postquam in ipso nixu, frons duntaxat, tametsi non totum caput, emittatur, mortuus fuerit pater, pro primogenito, qui prærogativa hac fruatur, habetur partus; uti Gemara Babylon. ad tit. *Becoroth*, fol. 47, & Maimonides Halach. *Nechaloth*. cap. 11. Neque porrò minuit posthumus, quemadmodum filii patre superstite nati, primogeniti sortem duplicem. Ita Gemara Babylon. ad tit. *Baba Bathra*, fol. 127, a, Maimonides, loco jam citato. Quod ut ritè intelligas, consule caput X, ubi de primogenitis sexus dubii. De probationibus etiam primogeniturae, vide sis Maimonidem loco laudato.

CAP.

CAP. VIII.

De Familia *inter* Filias ercifcunda.

MAsculis non exſtantibus ipſis, neque iis, qui perſonas eorum, jure Repræſentationis, induebant, Filiæ pariter capiebant hæreditatem. Nulla in eis primogenituræ prærogativa. Sed in æquales quælibet partes ſuccedebant. Quod etiam ex ſacra lege (Deut. XXI. 17.) firmant. Nam dato de primogenito præcepto adjicitur, לו משפט הבכורה *τὖτω πρωτοτόκια* ſeu *huic* (genere maſculino) *jus primogeniti debetur.* Ubi animadvertit *Baal Haturim*, כי יהיה לאיש לומר משפט בכורה לאיש ואין משפט בכורה לאישה *quoniam ad maſculum ſpectat. Jus primogeniti ad maſculum ſpectat. Sed ad fœminam jus illud non ſpectat.* Quæ verba habentur ex Gemara Babylonia, ad titul. *Baba Bathra*, fol. III. b. Ita *Sepher Siphri*, fol. 48. col. 190. בנים בתורה הזות ואינו הבנות *filii hac lege comprehenduntur, ſed neutiquam filiæ.* Et ipſa Miſna titul. *Baba Bathra*, cap. VIII, אחד הבן ואחד הבת בנחלה אלא שהבן נוטל פי שנים בנכסי האב וגו׳ *Eadem eſt filii & filiæ in ſucceſſione hæreditaria ratio, præterquam quod filius* (ſi primogenitus fuerit) *capit duas partes bonorum paternorum &c.* Adeò ut hæreditatem maternam (in qua jus primogenituræ non obtinet) haud diverſimodè adeant filii & filiæ. Utriusque pari jure ea, ubi hæredes ſunt, tribuitur. Diſcrimen eſt tantùm in paterna hæreditate, ratione primogenituræ, quæ in filiabus locum non omninò habuit. Fuere ex Sadducæis, quibus בת הבן ובת שניהן שוין *neptis ex filio, & filia, par in ſucceſſione jus habebant*, quod notatur in Gemara utraque, Hieroſolymitanâ, ad tit. *Baba Bathra*, fol. 16. col. 1. & Babyloniâ, ad tit. *Baba Bathra*, fol. 115. b. quibus adjungas R. Jacob Bar Salomon, in Oculo Iſraelis, part. 11, fol. 90. col. 3. Sed recepta ſententia, mores recepti, planè refragabantur. Atque in citato Gemaræ Babyloniæ loco, Rabbi Huna, האומר תירש בת עם בת הבן אפילו נשיא שבישראל אין שומעין לו *Si quis pronuntiaret, tametſi in Iſraele princeps eſſet, filiam cum nepte ex filio jure hæreditario ſuccedere, audiendus non eſt.*

CAP.

Cap. IX.

De partium, *inter* cohæredes, *si* Minores *sunt alii, alii* Majores, distributione, *&* Alimentis Filiabus, *ubi Hæredes ipsæ non sunt, præstandis. Ac de varia* Minorum ætate *&* Puberibus.

UBi in Hæreditatem liberi, qui partes facerent, succedebant, si majores essent omnes natu, pro indiviso, nisi ex pacto aliter conventum esset, possidebant: Uti etiam minores; dum saltem minores. Quod si majores alii, alii minores essent, alia omninò res erat. In hujusmodi specie, suæ majoribus, suæ minoribus partes distribuendæ erant, nec in commune vivendum; ne scilicet, vestium sumptibus, majores minoribus, aut cibariorũ minores majoribus damno essent. Misna. tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, הניח בנים גדולים וקטנים אין הגדולים מתפרנסין על הקטנים ולא הקטנים ניזונין על הגדולים אלא חולקין בשוה *Si relinquit quis filios majores & minores, majores minimè, è patrimonio, vestium sumptus simul cum minoribus, nec minores sumptus cibariorum cum majoribus sumunt, sed æqualiter dividunt.* Et eodem in loco, de cohæredibus fœmineis; הניח בנות גדולות וקטנות אין הגדולות מתפרנסות על הקטנות ולא הקטנות ניזונות על הגדולות אלא חולקין בשוה *Si relinquat quis filias majores & minores, majores minimè è patrimonio, vestium sumptus simul cum minoribus sumunt, nec minores cibaria cum majoribus, sed æqualiter dividunt.* Quod de filiabus dictum est, ubi filii defuncto non erant; id est cohæredibus tantum. Etenim, ubi filiorum successione filiæ ab hæreditate, quà hæreditas erat, excludebantur, (secundum id quod supra docetur) filiabus minoribus alimenta ex patrimonio exhibenda fuere, seu ex bonis paternis. Nam Materna ab hoc onere immunia erant. Citato jam Misnæ capite; הבנות ניזונות מנכסי האב ואינן ניזונות מנכסי האם *Filiæ aluntur è bonis paternis, sed non è maternis.* Quod ipsum dicendum de meliorationibus & de bonis, quæ hæreditati post mortem patris, veluti ab eo non possessa, accedebant, uti Misna tit. *Becoroth*, cap. VIII. Præstabantur autem hujus-

hujusmodi alimenta filiabus בתנאי כתובה seu *ex ratione dotis maternæ*, idque usque *ad pubertatem duodecim annorum & sex mensium*, id est, עד שבגרו.הבנות ut ad tit. Baba Bathra cap. IX. adnotat Obadias Bartenorius. De ratione seu conditione dotis, vide supra. c.11; & mox infrà de pubertate hac. Adeò ut filiæ minores à filiis cohæredibus aut hærede unico alendæ essent ex paternâ hæreditate, minime verò à majoribus filiabus, ubi ipsæ simul cohæredes essent. Nam ibi ipsam hæreditatem, non tantum alimenta capiebant. De alimentis hisce vide etiam Misnam tit. *Cethuboth*, seu *de Dotibus*, cap. IV. Sed hæc alendi filias ratio ita demum obtinuit, si sufficeret hæreditas tum filiis alendis tum filiabus, usque ad dictam pubertatem. Etenim aliter, utcunque hæredum nomine succederent filii, totus hæreditatis proventus seu usus fructus in filias impendebatur, & filii, qui revera hæredes ac domini, ne sequiori sexui non satis honestè provideretur, etiam ad mendicos relegabantur, aut, ut Magistrorum phrasis est, ישאלו על הפתחים *ostiatim mendicabant*, quâ summa paupertas, ac indigentia, seu necessaria alibi victum quærendi ratio denotatur, ut non ita dissimili locutione in Psalmo XXXVII. 25. de hac re disertè Misna tit. *Baba Bathra*, cap. IX. מי שמת והניח בנים ובנות בזמן שהנכסים מרובין הבנים ירשו והבנות יזונו נכסים ממועטין הבנות יזונו והבנים ישאלו על הפתחים *Si defunctus liberos utriusq; sexus atq; patrimonium satis opulentum reliquerit, jure hæreditario succedunt filii & alimenta capiunt filiæ. Si verò rem angustam reliquerit; alimenta capiunt filiæ & ostiatim filii mendicant.* Patrimonium opulentum seu הנכסים המרובין interpretatur Obadias Bartenorius esse כדי שיזונו הבנים והבנות עד שיבגרו הבנות *si sufficiat alendis filiis filiabusque usque ad harum pubertatem.* Rem verò angustam seu הנכסים ממועטים sive *patrimoniũ tenue*, שאין בהן כשעור זה *si tantundem non esset.* Videsis Gemaram utranque Hierosol ad tit. *Baba Bathra*, f. 16. col. 4. & Babylon. ad eundem tit. fol. 139. b. De Mendicis autem apud Ebræos, consulas Maimonidem halacha *Mithnoth Ainim* seu de Eleemosynis, & quæ habet Johannes Drusius in Responsione ad. Nicolai Serrarii Minerval, ubi caput totum de ea re. At, quemadmodum ab angusto hujusmodi patrimonii usu fructu filios excludebant filiæ, ita defuncti vidua & hasce & illos. Ne scilicet viduæ honesta deessent

ſent aliméta (quæ בתנאי כתובה ſeu *ex cōditione Dotali ei* debita, ut vides ſupra cap. 11.) ipſæ etiam filiæ ad mendicos relegandæ, ut Bartenorius. Sed & vide Gemararum locos citatos. In patrimonii autem æſtimatione ad hæc, ratio creditorum, Legatorum, ſumptuum funebrium habebatur. Etiam Alimenta filiabus, quamdiu manerent innuptæ, præſtanda fuiſſe volunt aliqui. Vide quæ è Maimonide citavimus ſupra capite 11. Quoniam verò de Minoribus, & pubertate heic mentio; de eis obiter monendum; regulariter ante annum decimum tertium ac diem unicum completum Minores haberi maſculos, fœminas ante annum duodecimum atque unicum diem, & poſtea pro Majoribus. Sed temperamenta adjiciunt. Puellam, cui, duodecimo anno atque die unico inſuper exacto, duo ſaltem pubis pili, quos סימן התחתון *ſignum inferius* vocant, non excreverint (niſi ex mammillis ſororantibus, papillisve, è quib9 etiã סימן העליון ſeu *ſignum ſuperius* heic habebant, pubertas cerneretur, aut ipſa, quod utrunque ſignum ſuperabat, peperiſſet) pro Minori ſeu קטנה habitam. Si tunc excreverint, eam primis qui ſequuntur ſex menſibus נערה *Juvenculam* dici, & poſtmodum בוגרת ſeu *pubertatis plena*, aliter, usque ad annnum vigeſimum, Minoris nomen non exuere. Quod ſi tunc ſigna comparerent, eadem ratio habita, quæ in ætate & ſignis anni duodecimi. Si verò tunc ſigna iſta non comparerent, ſed סימני עילונית ſive *ſigna Viraginis* veluti ſi mammillæ nullæ, nec muliebres affectus aut mores, tum pro Viragine habebatur. Quod ſi neque hæc tum adeſſent ſigna, in Minoribus cenſita erat usque dum aut pubertatis, quæ diximus, ſigna comparerent, aut annũ trigeſimum quintum, præter diem unicum compleret; atque tunc etiam Virago ſeu עילונית nuncupabatur, tametſi deeſſent ei Viraginis ſigna. Et tam נערה ſeu *Juvencula*, quam בוגרת ſive *puella pubertatis plena* & עילונית ſive *Virago*, modis jam dictis *Majores* ſeu גדולות vocabantur. Similis in Maſculo ratio, qui tunc habitus גדול ſeu *Major* & איש ſive *Vir*, cum exacto anno decimo tertio præter diem unicum, bini ejusmodi ei pili excreverint. Quod ſi tunc minimè excreverint, tametſi apparuerint Spadonis ſigna, in Minoribus habebatur usque ad novemdecim ætatis annos & menſes undecim. Si neq; tunc emiſerit aut ſignum inferius, aut totidem pilis pubuerint genæ, ſed Spadonis ſigna in eo reperta fuerint,

Spado

Spado habebatur, atque eo nomine Major. Quod si neq; Spadonis signa adsint, etiam minor dein habetur, usque dum aut signum inferius comparuerit, aut annum trigesimum quintum, præter diem unicum, compleverit. Et tunc vocatur Spado, tametsi nullum Spadonis signum ei adfuerit. Ita Maimonides Halach. *Isboth*, seu de re uxoria cap. II. ubi de hisce alia ex veterum scitis subtilia. Ideò autem trigesimo-quinto anno seu hebdomade annorum quinta rem sic finiebant, nec ulteriùs pubertatis argumenta expectari volebant, quoniam Supremus ea in ætate corporis vigor seu ἀκμὴ apud veteres habebatur, citra quem absque Signis jam dictis in majoribus censebant neminem, uti nec quempiam posteà in minoribus. De illo ætatis termino videsis Philonem libro de Mundi opificio. Aristotelem Rhetoric. II. cap. XIV. Galenum De Sanit. Tuenda lib. VI. cap. II. & Comment. III. ad Hippocratis Aphorismos 29. & 30. & Avicennam lib. I. Fen. I. doct. III. cap. 3. & Fen. 3. doct. I. cap. 2. Unde cernere licet, opinionē illam de XXXV annis tam apud Asiaticos quam Europæos pariter obtinuisse. Et videsis nunc Josephi Scaligeri Elenchum Chronologiæ propheticæ, pag. 68. 69, & sequentibus, de pubertatis, ex jure Ebraico, annis. Id autem quod Majores in dividunda atque fruenda hæreditate, utpote sui plane juris, potestatis undiquaque suæ, faciebant ipsi, Minorum faciebant Tutores, seu Curatores quos Magistri ex Græco Ἐπίτροποι, quod idem denotat, אפיטרופין *Epitropin* appellant. Hi verò aut à patre constituti erant, aut à parente alio, cui succedendum erat, aut à foro seu Tribunali, nempe sive LXXI-virorum, qui Consessus erat Magnus ac unicus, sive XXIII-virorum, quale insigniori cuilibet urbi unicum erat atque Hierosolymis bina, sive Triumvirorum, qui sive ex compromisso sive autoritate publica præfecti. De quorum unoquoque nos fuse in libris de Consessu Magno. Nempe כל בית דין ובית דין הוא אביהן של יתומים *Nullum erat forum aut tribunal, quod patris locum pupillis non occupabat*, uti etiam idem Maimonides Halach. *Nechaloth*, cap. X. A tutela autem atque hac cura arcebant tribunalia Minores, Fœminas, Servos, atque etiam ex plebe eos, quorum libertas in dubio. Quin & eos, qui mentis compotes non erant, atque Surdos. Nam hisce etiam ipsis curatores præficiebantur. Atque parenti, cui succedendum erat, li-

cuit sive Minorem, sive fœminam, sive servum Tutorem præficere. Anni autem ætatum, quas diximus, neque Solares erant, neque Lunares, sed juxta rationes civiles & receptos intercalandi mores putandi, uti monet Moses ille capite ex Halach. Ischoth citato. Scilicet juxta sive mensium sive annorum intercalandorum rationes pro Synedrii Magni, florente Ebræorum Republica, arbitrio diversimodè adhiberi solitas, non juxta status sive communes sive Embolimæos annos in cyclo illo decemnovennali, quem Ebræis veteribus in usu fuisse passim negant Talmudici, utcunque Viri sint doctissimi qui contra sentiant. Sed ea de re nos plura in libris de Synedrio Magno.

CAP. X.

De præstanda filiabus *singulis, ex paternis bonis*, parte decima aliave, *ubi filiis in hæreditatem integram succedentibus*, nihil ad filias, *jure successionis aliter transmitteretur.*

QUemadmodum autem filiæ nupturæ, ut alibi passim, apud Ebræos, donari solebat à Patre פרנסה id est, donatio in vita commoda, seu Bona præfectitia, sive id ipsum, quod in jure Cæsareo Dos nuncupatur (nam ex Jure Ebraico non uxor marito, sed maritus uxori dotem præstituebat;) ita ubi pater demortuus filiam hujusmodi donatione non ditatam & prolem masculam (quo fiebat ut in hæredum numero filia neutiquam haberetur) reliquerat cum patrimonio utrisque, modo jam indicato, satis opulento; ex sententia fori, pro patris erga filiam amore, pro ejusce dignitate, pro ceteris, quæ erant, circumstantiis, è quibus paternus heic in filiam animus elici posset, taxabatur ejusmodi donatio, ex hæreditate paterna, in quam proles mascula successerat, puellæ tempore Nuptiarum, nomine פרנסה præstanda. Quod si de summa non satis inde constaret, עשור seu *decima pars*, ex forensi item autoritate, ei dabatur, residuo assis filiis relicto. Gemara Babylonia ad tit. Cethuboth cap. vi, fol. 68. a, בת הנזונת מן האחים נוטלת עישר נכסים Filia (seu, quod idem heic est, soror) *cui alimenta præbentur à fratribus, etiam Decimam capit Bonorum seu hæreditatis.* Decimæ hæ filiarum ita præstabantur, ut, ubi plures erant, sua ei, quæ primo nupserat,

pſerat, præſtitâ, proxima ex eo, quod reſiduum erat, non ex totius aſſis ſumma, deſumeretur. Atque ſimilis de ceteris, quæ nuptæ poſteà, ratio. Verbi gratia; Reliquerat pater ccc minas, filios aliquot, qui integram adirent hæreditatem, & filias tres innuptas, neq; à patre in futuras nuptias ditatas. Si patrimonium omnibus ſatis, ut dictum eſt, opulentum eſſet, harum ei, quæ primò nupſerat præſtandæ erant xxx, ſeu trecentarum pars decima; ei quæ ſecundò decima reſidui quod eſt cclxx, id eſt xxvii; & quæ demum tertiò nupſerat, ei xxiv, præter id quod excreſcit in reſiduo jam ad ccxliii diminuto, præſtabatur. Quin vero ſi omnes ſimul nuberent, eadem ipſa ſervabatur ratio ſubductionis. Sed ea in ſpecie, Decimæ ita ſubductæ æqualiter ſingulis diſtribuebantur, reſiduo filiis relicto. Etiam paterna hæreditas à filiis quocunque diſtracta hypothecæ nomine ad Decimas haſce obligabatur. Ipſo autem Tempore deductionis domum, id eſt ipſarum Nuptiarum celebrationis, puellis majoribus Decimæ hæ erant petendæ. Nam ſi res comperendinaretur, hoc jure plerunque cadebant. Vide ſis Maimonidem Halach. Iſhoth cap. xx.

Cap XI.

De Succeſſione Liberorum, *qui* ſexus dubii, *aut* utriusque *fuerint, veluti* Genitalibus Obſtructi *aut* Hermaphroditi.

Quæ hactenus dicta ſunt, ad liberos ſive Maſculos ſive fœmineos, qui corpore fuerint integro, attinent. Sexus autem ſive dubii ſive utriusque proli jus competebat ſingulare. Dubii ſexus dicebatur טמטום *Tomtom*, ſive is, cui ita obſtructa erant genitalia, ut maſculus an fœmina eſſet in dubio poneretur. A verbo טמטם quod *obſtruere, obturare* ſignificat; ut Elias in Thisbite, וכן קורין למי שערותו סתומה ולא נראה בו לא זכרות ולא נקבות טומטום *hinc* (inquit) *eſt quod vocant eum, cujus genitalia ita obſtructa, ut mas an fœmina ſit non conſtet, Tomtom.* unde etiam ספר טומטום ſeu *Liber Tomtom*, id eſt, de dubio ejuſmodi ſexu, antiquitùs ſcriptus, citatur Moſi Maimonidi in More Nebochim lib. iii, c. xxxvi, ubi legem (Deut. xxii, 5) de habitu ſexuum ementito explicat. Et pro *libro artis Magicæ, quem*

quem composuit Centir, quod in veteri versione ibi substituit Episcopus Nebiensis, nihil omnino aliud præter *Librũ Tomtom* in Ebræo operis illius sermone (is R. Samueli Aben Tybbon debetur, qui ex autoris Arabico transtulit) reperitur. Idem liber, eodem nomine citatur etiã in More Nebochim capite jam dicti libri quadragesimo primo, alibi. Utriusque sexus prolem seu Hermaphroditum vocant, nomine è Græco sumpto, אנדרוגינס, quod ipsum est ἀνδρογύνης, seu *hermaphroditus*. Horum neuter aliter succedit inter filios, quam ut id solummodo sumat quod jure, sive Hæreditatum sive Alimentorum, communi, sive filiis sive filiabus est incommodius לעולם, inquiunt, נוטל בפחות שבהן *Semper capit* (uterque) *id quod in eis minimum est*. Si filii nempe in patrimonium satis amplum, unde alendæ filiæ, succedunt, horum uterque in filiabus censetur. Si patrimonium sit alendis filiis ac filiabus impar, adeò ut ad mendicos, ne desint filiabus alimenta, relegentur filii (juxta id quod ostensum est) uterque horum pro filiis habetur; & demum utraque in specie ab Hæreditatis dominio arcetur. Idem jus obtinuit, si filios duntaxat reliquerat defunctus, præter obstructum aut Hermaphroditum. Tunc enim Alimenta tantùm cepit uterque, ut pars familiæ necessaria. Neuter Hæreditatem, quæ eis perpetuò præclusa, nisi ubi nullus alius filius, sexus nimirùm integri ac manifesti, interveniret. Tum enim tam hic quam ille succedebat; solus, si filiæ nullæ; ut cohæres, si filiæ etiam relictæ. Misna tit. *Baba Bathra*, cap. ix. הניח בנים ובנות וטומטום בזמן שהנכסים מרובין הזכרים דוחין אותו אצל הנקיבות נכסין ממועטין הנקיבות דוחות אותו אצל הזכרים האומר אם ילדה אשתי זכר יטול מנה ילדה זכר נוטל מנה ואם נקיבה מאתים ילדה נקיבה נוטלת מאתים אם זכר ואם נקיבה מאתים וילדה זכר ונקיבה הזכר נוטל מנה והנקיבה מאתים ילדה טומטום אינו נוטל ואם אמר כל מה שתלד אשתי יטול הרי זה יטול ואם אין שם יורש אלא היא יורש את הכל, *Si reliquerit quis filios, filias, & prolem cui genitalia obstruuntur, seu* Tomtomum, *ubi patrimonium satis opulentum est, masculi eum repellunt ad fœminas; ubi vero angustum est* (seu utrique sexui alendo impar) *fœminæ repellunt eum ad masculos. Si quis ita pronunciaverit, si pepererit uxor mea masculum,*

lum, capiat Minam; si masculum peperit, capit is Minam. Si fœminam, ducentas; si pepererit fœminam, capit ea ducentas. Si Masculum, minam; si fœminam, ducentas, si peperit & masculum & fœminam, capit hic minam & illa ducentas. Si pepererit (in ea specie) *Obstructum genitalibus, non omnino capit. At si dixerit, capiat id quicquid fuerit quod uxor mea pepererit, etiam & hic capit. Quin si alii heredes non fuerint* (de prole defuncti intelligendum) *ipse etiam universi hæres est.* Et quod de Obstructo heic dic[?]tur, æque ad Hermaphroditum attinere volunt; de qua re, præter Gemaram Babyloniam, & adjectos commentarios, consulas adnotationes Rabbi Jom Tob, ad citatam Misnam. Cum filiabus autem uterque, ut cohæres, successit, teste ex veteribus, Maimonide Halach. *Nechaloth* cap. v, זה״ הכל״ ביורשין כ״ שני יורשין שאחד מהן יורש ודאי והשני ספק אין לספק כלום ואם״ היו שניהם״ ספק שמא״ זהו היורש או שמא״ זהו היורש חולקין בשוה לפיכך מי שמת והניח בן וטומטום״ או אנדרוגינוס הרי הבן יורש את הכל שהטומטום והאנדרוגינוס ספק הניח בנו״ת וטומטו״ ואנדרוגינוס יורשו״ת בשו״ה והרי היא כאחת מן הבנות *Regula est universalis inter herede : ubi duo sunt heredes, quorũ alter Manifestus est, Dubius alter, is, qui dubius est, nihil omnino capit. Si vero uterque dubius fuerit, nec constituet hic an ille succedere debeat, distributio fit utrique æqualis. Si igitur defunctus reliquerit filium & genitalibus Obstructum, aut Hermaphroditum, filius solus succedit in hereditatem universam, quoniam & Obstructus & Hermaphroditus dubius est. At si reliquerit filias & Obstructum & Hermaphroditum, in partes succedunt simul æquales. Nam ita tam hic quam ille pro filio habetur.* Nam ubi de filio constabat, filiæ excludebantur, atque eodem modo Hermaphroditus & Obstructus; quia incertum, qualisnam sexus sive hic sive ille esset. At ubi sexus integri filii deerant, & succedebant filiæ, admittebantur inter eas tam Obstructus quàm Hermaphroditus. Quoniam, ut partes non faciebant cum filiis hæredibus manifestis, quia ipsi dubii & incerti sexus; ita inter filias admittendi, quoniam ut dubium erat, masculi an fœminei sexus ipsi essent, ita, eo nomine, non minus dubium an ipsæ filiæ succedere deberent. Et in dubio, pariter omnes admittendi. At verò qui obstrui desinit, & jam Masculus agnoscitur,

cum

cum filiis partem facit, ita tamen ut nec pro primogenito habeatur, licet partus fuisset omnium primus, nec in hæreditaria distributione ממעט בחלק בכורתו *minuat partem primogenituræ prærogativa debitam.* Nam ex sacris illis verbis *genueritque ei filios, &c.* (Deut. xxi, 15,) eliciunt, ut, partus momento, masculus agnosci debeat. Ita *Sepher Siphri* ad Deut. fol. 48, col. 190, & Gemara Babylon. ad tit. *Baba Bathra*, fol. 125, b. alii, satis frequenter. Quin ex eisdem decrevêre verbis sacris, illos solum primogeniti partem, suas faciendo, minuere, qui filii, partus momento, manifesti. Si itaque tres fuerint filii, præter eum qui jam obstrui desinit, hæreditas in quatuor partes primò tribuitur, ac si tantummodò tres essent filii, juxta modum superius indicatum. Harum unam sumit primogenitus. Dein, quod restat inter omnes æquè seu quadripartito dividitur. Ita Gemara Babylonia, ad dict. tit. fol. 127, a, & Maimonides Halach. *Nechaloth*, cap. 11. Ubi advertendum, alteram tantummodo duplicis sortis partem primogenituræ nomine revera debitam, atque eam esse, quæ heic non minuitur. Alteram, eodem modo haberi & putari, quo partes filiorum ceterorum. Aliter enim, partem primogenituræ, sive sortem duplicem primogenito, si tres duntaxat fuissent filii, debitam, interventu ejus qui obstrui desinit, plane minui nemo non videt. De Hermaphroditi jure apud alias gentes consulas Hieronymum Gigantem de Crimine læsæ Majestatis lib. III., quæst. xvi, & ibi citatos. Et de Liberorum successione, hæc dicta sunto.

Cap. XII.

De Successione Patris, *&* à latere, *ceu* fratrum, avi, patruorum; *& Exclusa, in successione,* Cognatione Materna, *uti & ipsa* Matre.

Non exstantibus defuncto liberis, neque ex hisce posteris, revolvebatur hæreditas ab utriusque sexus prole ad Patrem, nisi interveniret frater, qui defuncti uxorem ex lege duceret, de quo item inferius. Discrimen verò heic observandum. Ubi de bonis à patre successione hæreditaria acceptis, mortuo sine posteris filio filiave, quærebatur, patrem Hæredem dici, non quod ipse capere posset hæreditatem, utpote anteà necessariò defunctus; sed quòd ex ejusce persona

persona in vivis esse ficta, series successionis tantum dignosceretur, atque in hæredibus eliciendis haberetur is pro superstite, unde defuncti fratres germani primò eorumque posteri, dein itidem sorores vocarentur ad hæreditatem, non tam fratrum aut sororum defuncti nomine, quam liberorum patris; cui, si in vivis fuisset, hæreditas omnimodo debita. Ubi verò de Bonis adventitiis seu peculio minimè à parentibus successione accepto quæstio fiebat, pater ipse ut hæres filio filiæve sine liberis defunctæ succedebat, si in vivis esset; sin autem, liberi ejus posterique eorum sive in capita sive in stirpes, pro personarum numero & qualitate, quas sive gerebant sive induebant, juxta id quod de successione liberorum superius traditur. Adeò ut, cognitâ satis ex jam dictis Liberorum successionis ratione, atque observato, illis posterisq; eorum non exstantibus, patrem sive mortuum sive vivum pro hærede perpetuò haberi, unde fratres ac sorores defuncti eorumque posteri, ut patris (si mortuus fuerit] liberi posterique ad hæreditatem (exclusâ penitus cognatione materna atque ipsa Matre) vocantur, omnigena à latere successio statim patefiat. Nam si neque Patri sint alii liberi, neque hisce posteri superstites, avus pro hærede similiter habetur, non tam quia avus, quam quia pater ejus est, qui hæres proximus, id est, patris defuncti. Et si avo mortuo fuerint liberi, succedunt illi magis hoc nomine quam nomine aut fratrum aut sororum patris, aut patruorum aut amitarum defuncti. Atque similis semper ratio proavi, tritavi, abavi, usque ad Adamum habenda. Udde habent ilud, אין אדם מישראל שאין לו יורשין *Non omnino reperitur quis in Israelitis, cui desunt hæredes.* Quæ omnia habentur ex receptissima interpretatione Num. xxvii, 9. Verba sunt; *si filium non habuerit* (defunctus), *dabitis Hæreditatem ejus fratribus ejus; Et si nec fratres ei fuerint, dabitis hæreditatem ejus fratribus patris ejus. Et si pater ejus non habuerit fratres, dabitis* (נחלתו לשארו הקרוב אליו ממשפחתו וירש אותה:) *hæreditatem ejus Consanguineo ejus propinquiori, qui fuerit de cognatione ejus, ut ille succedat in eam. Eritque hoc filiis Israel in decretum judicii, sicut præcepit Dominus Mosi.* Jam verò Duo inprimis sunt in traditionibus veterum advertenda, quibus hæc, ad jam dictum sensum, explicantur. De paterna Successione Alterum; Alterum de familia seu cognatione Materna à successione perpetuò ex-

 cluden-

cludenda. Patris nomen in ſacra lege omittitur, neque, ut ad eum à liberis transmitteretur hæreditas, expreſſe ſancitur. Etiam quare omiſſum, audent aliqui rationem adferre. Videſis Rabbi Bechai ad Numer. XXVII. fol. 193. col. 2. & Philonem de Vita Moſis lib. III. Sed ſta hanc expoſuere Magiſtri legem, idque eorum vetuſtisſimi, ac ſi de Patre nulla omninò quæſtio fuiſſet, quin, nomine ſanguine proximi, ei hæreditas à filio filiave ſine poſteris mortua primò eſſet devolvenda, & dein ad fratres defuncti ſeu ad patris liberos. Id quod itidem de Avo dicendū, cui fratres patris ſine liberis defuncti hæredes ſunt. Nam ut pater ſe habet ad filium, ita avus ad patrem. Et tam avum quam patrem antea demortuum admitti volunt in verbis ſacræ legis. Quin & fratrum nomen, ſive qua defunctum, ſive qua patrem avumve ſpectant, etiam ſorores, qua, ſucceſſionis ratione, in liberis ſunt proximæ, ſatis innuere; argumento à præmiſſa filiorum atque filiarum ſucceſſione ducto. Id autem, quod de Paterna ſucceſſione dicitur, tum ex rationibus à propinquitate, à merito, ac à viciſſitudine beneficiorum allaris firmant, tum ex eo quod adjicitur de fratribus patris, quorum neminem patri in hæreditate æqualem, nedum anteponendum ex legis divinæ mente ſtatuunt. Imo & patrem revera *Conſanguineum ejus propinquiorem è cognatione ejus* eſſe cenſent, & concludunt eum, qui maxime propinquus eſt ſanguine, liberis deficientibus, ſemper ad ſucceſſionem vocandum, atque ſyntaxin illam verborum ita intelligendam, ac ſi ad hunc modum, illorum etiam epentheſi hujusmodi, concepta fuiſſent. *Si filiam non habuerit, dabitis hæreditatem ejus Conſanguineo ejus propinquiori, qui fuerit de cognatione ejus* (ſeu patri) *& poſtea dabitis hæreditatem ejus fratribus ejus*, id eſt, liberis patris. *Et ſi nec fratres, &c.* de qua vide Gemar. Babylon. ad tit. *Baba Bathra*, fol. 108. & Salomonem Iarchium ibidem. Quin Miſna cap. VIII, dicti tituli, expreſſe, האחין קודמין לאחי האב וכל יוצאי ירכן של אחין קודמין לאחי האב זה הכלל כל הקודם בנחלה יוצאי יריכו קודמין והאב קודם לכל יוצאי יריכו *Fratres anteponendi patruis, & omnes qui exeunt è femore fratrum, anteponenda patruis. Hæc regula eſt univerſalis: ubi quis in ſucceſſione hæreditaria præferendus eſt ipſe, etiam & cuncti ejusce poſteri itidem ſunt præferendi. Sed Pater præferendus* eſt

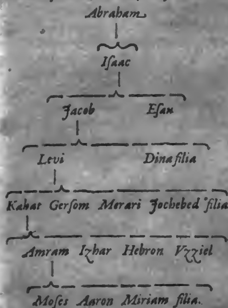
est universis, qui egrediuntur è femore suo, id est, liberis suis, & defuncti germanis fratribus sororibusque. Et appositissime Philo, receptos gentis suæ mores de hæreditatibus explicans in lib. III. de Vita Mosis; primo filios, inquit, in successionem vocavit Deus Opt. Max. dein filias, tertio loco fratres, *καὶ τετάρτην θείοις τῆς πατρὸς ἀπονέμει τάξιν, αἰνιττόμενος, ὅτι καὶ πατέρες* (ita lego pro *πατρὸς*; quod in codicibus editis) *γίνοιντ᾽ ἂν υἱῶν κληρονόμοι πάνυ γὰρ εὔηθες ὑπολαβεῖν, ὅτι πατρὸς ἀδελφῷ νέμων κλῆρον ἀδελφιδῶν διὰ τὴν πρὸς πατρὸς συγγένειαν αὐτὸν ἀφείλετο τὸν πατέρα τῆς διαδοχῆς, quarto patruos, seu patris fratres, subindicans etiam patres fieri posse hæredes filiorum. Stultum enim nimis foret credere, patruo concedi hæreditatem nepotu, ob cognationem paternam, ipsi vero patri eam auferri.* Maternæ autem cognationis rationem in successionibus non haberi, sed duntaxat adgnationis paternæ, tum ex citatis Numerorum verbis eliciunt, tum ex frequentissima mentione patrum משפחות id est, *familiarum* seu *Cognationum* in Pentateucho, Paralipomenis, Ezra, alibi. Matribus igitur passim ajunt minime omnino esse משפחה seu *Cognationem* civilem, sed in paterna eam demergi; ideoque neque ex sanguine materno hæredem admittendum aut quærendum, veluti nec matrem, nec materteram, nec avunculum, nec avum seu aviam maternam, neque ex hisce prolem. Nam & in lege sacra patruorum mentio fit, neutiquam avunculorum. Et proximus consanguineus ex cognatione defuncti hæres semper est; qui materno sanguine tantum conjunctus, ratione jam dicta, esse nequit. Hinc solenne est illud, & toties à Talmudicis repetitũ משפחת האם אינה קרויה משפחה *Familia seu cognatio Materna, minime appellatur familia seu cognatio*, Nimirum Cognationis civilis, in successionibus, effectum non habet. Vide sis R. Bechai ad Numeros fol. 193. col. 2. Jarchium ad Judicũ XVII. 7. & Jacob Bar Salomon, in Oculo Israelis, part. II, fol. 89, col. 1. Idem denotat id, quod habet vetustissimus autor libri *Siphri* fol. 23. col. 92. משפחות הלכות אחרי אבות *Familia seu cognationes sequuntur patres.* Tantundem sexcenties occurrit. Et plane fallit Rabbi Abenezra, ad Numer. XXVII, 9. dum ad illud, *si filiam non habuerit, transferetis hæreditatem ad fratres ejus*, interpretatur fratres ejus per מאב או מאם *sive germanos sive uterinos.* Refragatur constans & receptissima Magistrorum senten-

tia. Nam fratres ibi, ſecundum ea, quæ ſupra aperiuntur, ſuccedunt, ſi patri, qui primum ad hæreditatem, ſi in vivis fuiſſet, vocandus erat, ipſi fuerint hæredes nec aliter omnino; quod de uterinis fratribus dici non poſſe nemo non videt. Et fratres ex matre ſeu uterinos adinvicem ſuccedere non poſſe, diſertis verbis etiam traditur in ſæpe laudata Miſna tit *Baba Bathra*, cap. VIII, id quod etiam in Magiſtrorum, de ſucceſſionibus, regulis mox ſubjicitur.

Cap. XIII.

Succeſſionis omnigenæ, *quæ* ex Jure ſanguinis *hactenus tractato pendet, Exemplum.*

Sed materies Succeſſionis tam Liberorum quam Patris, adeoque omnigenæ, quæ ex Jure Sanguinis, de quo hactenus egimus, pendet, clarior fiet exemplo ob oculos poſito, quod ex Maimonidis *Piruſh Miſnaioth*, fol. 184, adjicimus.



Defuncto Amramo, in hoc ſtemmate, de ejus hærede quæritur. Si ſuperſtites ſint Moſes & Aaron, ipſi plane hæredes ſunt, habitâ Moſis, ut primogeniti, ſive ſortis duplicis, ratione. Quod non perinde adjeci, ac ſi, aut memoriæ lapſu aut inſcitia, Moſem revera ut Amrami primogenitum heic ſubſtituiſſem. Cujus rei inſimulâſſe me nonnullos audio: Sed immerito nimis. Neſcius quidem eſt nemo, natum fuiſſe Aaronem triennio aut circiter ante Moſem, quod manifeſtum eſt ex Exod. VII, 7. Atque ideo etiam primogeniti loco nume-

numerari Aharonem I Paralip. IV, 3. & Exod. IV, 20. Sed vero ego heic secutus sum successionis paradigma à doctissimo Maimonide desumtum, atque eadem, quæ profert ille, nomina, eandem etiam nominum seriem atque ordinem omninò retinui. Disertè autem collocat ille Mosem sic ante Aaronem, adeoque in exemplo, non ad aliquam stemmatis veritatem exhibendam, sed ad successionis jura demonstranda tantum, velut in ficto schemate, allato, in Primogeniti loco ponit. Et fictum planè dicendum est schema, qua etiam, ex Abrahæ progenie, ut pars tantum, rei, quæ præ manibus ei erat, inserviens, collateralibus ceteris prætermissis, excerpitur. Neque aliam ob causam proculdubio ita Moses obiter sic ab eo collocatus est, quam ex insigni, quam passim gens Ebræa ei præ ceteris agnoscere solet, dignitate. Idem Maimonides in More Nebochim part. II. cap. XXXII de מדרגות הנבואות seu *de gradibus prophetiæ* locutus, observandum est, inquit, dictum Mosi fuisse, עלה אל ה׳ אתה ואהרן נדב ואביהוא הוא עה׳ במדרגה העליונה כמו שנאמר ונגש משה לבדו אל ה׳ וגו׳ ואהרן למטה ממנו ונדב ואביהוא למטה מאהרן ושבעים זקנים למטה מנדב ואביהוא ושאר האדם למטה מהם לפי שלמותיהם id est, *Ascende ad Dominum tu & Aharon, Nadab & Abihu* (Exod XXIV, I) *ubi ipse, super quem sit pax, in supremo ponitur gradu, juxta id etiam quod ibi legitur,* & *appropinquabit Moses solus ad Dominum,* &c. *Infra ipsum collocatur Aaron, infra Aaronem Nadab & Abihu, infra hos LXX senes, infra istos reliqui homines juxta perfectiones suas.* De Mosis item apud eos dignitate vide sis Joannem Drusium ad Difficiliora loca Levitici, cap. XXIII. Adde etiam Philonem, qui sub extremo libri III de Vita Mosis, eum Βασιλέα, Νομοθέτην, Ἀρχιερέα, καὶ Προφήτην, *Regem, Legislatorem, Pontificem, & Prophetam* nuncupat. Et sæpenumero in sacris literis alibiq; ejusmodi, ut in Schemate, est Mosis nomini loci prærogativa. Adeoque præclarissimi Rabbini, qui heic præivit, exemplo usus, non magis ego Mosem pro primogenito (neque ille sane) heic revera sumendum volui, ac Aristoteles Atlantem cum Poëtis cælum sustinere, ubi, in Metaphysicorum quarto, in notionibus vocabuli habendi unam facit in eo, quod aliud prohibet, suopte nutu inclinare, ut Atlas, quod ait ibi in exemplum, cælum. Sed ad schema redimus.

F 3

mus. Si horum neuter, neque ex eis poſteri reperiantur, hæres eſt Miriam filia, uti & ejuſce defunctæ poſteri, modo ſupra indicato. Hiſce non extantibus revocatur hæreditas ad Kahatum defuncti patrem, qui ſi mortuus fuerit, de eo non aliter in hac ſpecie judicandum eſt, quam ſi ipſe fuiſſet jam defunctus, cujus hæreditas ſeu bona in controverſiam deducta. Adeoque ſi tres illi filii ejus, Amrami fratres, Izhar, Hebron, Vzziel ſuperſtites ſint, ſuccedunt illi pariter in univerſa Amrami bona, eo quod ſunt hæredes ſeu filii Kahati. Nec primogeniti prærogativæ ratio ulla heic habenda, tum quia eorum neuter revera primogenitus, tum quia bona, de quibus lis eſt, ab eorum patre, momento obitus, poſſeſſa non fuere. Ipſis minime in vivis repertis, de prole poſteriſque eorum quæritur. Quibus nec repertis, an filiam habuerit Kahatus, quæſtio fit. Hac non exſtante, defertur hæreditas ad patrem ejus Levi, qui ſuccedit, ſi in vivis. Sin vero; æſtimetur is pro jam defuncto, qui ſub Judice eſt. Ideo hæredes ſunt Gerſom & Merari (quia filii ejus, atque hoc modo patri ſuccedunt) ſi in vivis ſint, uti eorum poſteri ſi mortui. Horum nemine ſuperſtite, devolvitur hæreditas ad Iochebed filiam Levi; qua ſimul cum prole quæſita nec reperta, hæres eſt Jacob, cui, mortuo ſine filio, Dina filia ſuccedit. Hoc non exſtante, ejuſque poſteris deficientibus, hæres eſt Iſaac pater Jacobi. Ei mortuo ſuccedit Eſau filius: quo ſimul cum poſteris utriusque ſexus ſublato, Abraham ut hæres ejus in bona Amrami ſuccedit. Nec Maternæ cognationis ratio omninò habenda.

Cap. XIV.

De Succeſſione fratris, fratriam *viduam*, *ex lege*, ducentis.

Temperanda ſunt, quæ de ſucceſſione & Liberorum & Patris diximus, Lege, de fratris ſine prole defuncti uxore ducenda, lata, Deut. xxv, 5. *Si habitaverint fratres ſimul, & mortuus fuerit unus eorum abſque filio* (ita nonnulli; & Ebræa ſunt (ובן אין לו) *non nubet uxor defuncti foras viro extraneo. Sed frater ejus ingrediatur ad eam, ducatque eam in uxorem, & preſtet officium affinis. Et erit primogenitus quem pepererit* (ita verbum verbo reddimus) *ſurget nomine fratris ejus*

ejus defuncti, ut non deleatur nomen ejus de Israel. Et si vir ille noluerit ducere uxorem fratris sui, ascendat illa ad portam, dicatque senioribus; recusat frater mariti mei suscitare semen fratri suo in Israël. Nec vult me habere in uxorem. Et advocabunt eum seniores Civitatis suæ & loquentur cum eo, & si perseveraverit dixeritque, non placet mihi, ut eam ducam; Accedet illa ad eum in conspectu seniorum, & extrahet calceum ejus de pede ejus, spuensque in faciem ejus dicat & respondeat, sic fiat Viro, qui non ædificat domum fratris sui, vocabitur nomen ejus in Israël domus ejus, qui calceum exuit. Sed pro *absque filio*, *absque prole* substituendum. Receptissima gentis sententia, aliter lex illa non obtinuit. Unde recte Hellenistæ pro ובן אין לו quod sane verti posset etiam *sine filio*, hoc in loco habent *σπέρμα δὲ μὴ ᾖ αὐτῷ ac semen ei defuerit*, uti & Latina vetus *absque liberis mortuus fuerit*. Nam tam heic בן singulariter *prolem* utriusque sexus posteritatemque, quam pluraliter בנים alibi non raro *liberos*, posterosque denotat, de qua re nonnihil supra nos Capite primo. Atque firmat hæc Sadducæorum ad Servatorem allocutio, de hac lege, apud D. Matth. xxii, 24. & D. Marc. xii, 19. ubi *τέκνα μὴ ἀφῇ liberos non reliquerit*, habetur, tametsi vulgata utroque in loco *filios* verterit. Et seminis nomen, quod ibi suscitandum, utrunque liberorum sexum æque complectitur. Itaque in hac specie, ob fratriam viduam in uxorem acceptam frater superstes in defuncti bona ita succedebat, ut ad posteros ex fratria hoc nomine susceptos transmitterentur. Vide sis Maimonidem Halach. *Nechaloth*, cap. iii, & *Magid Misna* ibidem. Neque vero de primogenito filio à fratre superstite suscepto, intelligunt legem hanc, ut nonnulli. Nam verba illa de primogenito, ad fratrem (eorum qui supersunt) natu maximum, atque notione primogeniti designatum alia ab ea stricta, quæ, sive duplicis sortis sive sanctitudinis ratione, ut supra ostensum est, usurpabatur, attinere scribunt. Maimonides Halachâ *Jabom Vechalitza*, seu *de Jure fratriæ viduæ ducendæ*. cap. ii, מי שמת והניח אחים רבים מצוה על הגדול לייבם או לחלוץ שנאמר והיה הבכור אשר תלד מפי השמועה למדו שאינו מדבר אלא בבכור שבאחין כלומר גדול האחין יקום על שם אחיו המת וזהו שנאמר אשר תלד משמעו אשר ילדה האם ואין משמעו אשר ילדה היבמה׃ *Si quis mortuus reliquerit fratres plures, precepto tenetur is, qui natu est maximus,*

maximus, aut defuncti uxorem sibi accipere, aut calceum exuere, juxta id quod dicitur, & erit primogenitus quem pepererit; *unde elicitur, verba non fieri de alio primogenito præter eum, qui ex fratribus est; ac si dictum fuisset, Fratrum maximus surgat nomine fratris sui, qui mortuus est. Et id quod dicitur,* quem pepererit, *exponendum de eo, quem Mater* (ejus) *&* *non de eo quem defuncti uxor pepererit.* Tantundem habes in Gemara Babylonia ad tit. *Jabimoth*, seu *de fratriis*, cap. IV, fol. 39, & 40. Unde etiam Jarchius, ad verbum illud *primogenitus* in dicta lege, גדול האחים הוא ייבם אותה *fratrum maximus est is, qui hoc jure eam in uxorem ducit.* Atq; ita interpretatur vetustus autor *Sepher Siphri*, fol. 52, col. 208, *Pesiktha Zothertha*, fol. 82, col. 2, alii passim. At sane commodius in hunc sensum verba illa verti possunt. *Et erit primogenitus* seu *natu maximus* (fratrum) *&* *quod pepererit* (fratria) *surget*, &c. Nam hoc satis ferunt Ebræa, atque ita fere autor *Sepher Siphri*, loco jam indicato. Quod si primus, qui fratriam hac lege ducebat, sine liberis ex ea susceptis moreretur, proximus natu in uxorem successit, ut dicto *Sepher Siphri* loco, & citatis supra ex Matthæo & Marco liquet. Posteritas autem qualiscunque ex hujusmodi nuptiis suscepta, post mortem fratris ita fratriã ducentis in defuncti sine liberis Bona succedebat. Et firmat hanc Successionem versio Hellenistarum, qui pro *& erit primogenitus, &c.* substituunt καὶ ἔςαι τὸ παιδίον ὃ ἐὰν τεχθῇ, καταςαθήσεται ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ τετελευτηκότος, *Et erit proles, quam pepererit* (talis ut) *constituatur nomine defuncti.* Scilicet nomen defuncti, est successio heic in ejusce locum & possessiones, perinde ac si filium ex uxore, quam sibi liberis suscipiendis selegerat, reliquisset. *Pesiktha Zothertha* ad Numer. fol, 60. col. 1. רבי יהודה אומר אין שם אלא נחלה נאמר כאן שם ונאמר להלן וקום על שם אחיו המת מה להלן בנחלה אף כאן בנחלה. Scribitur ad illud filiarum Zelophchadi Numer. XXVII. 4; *Quare nomen patris nostri auferetur, &c.* Ita autem verba sonant. *Rabbi Iehuda ait, Nomen idem est quod possessio hæreditaria. Nominis vocabulum heic usurpatur, atque etiam* (Deut. XXV, 6.) *surget nomine* (aut super nomen) *fratris ejus defuncti. Atque ut ibi significat possessionem hæreditariam, ita & heic possessionem hæreditariam significat.* Ita Gemara etiam Babylonia ad tit. Jabimoth cap 4, fol. 40, a, Moses Cotzensis præc. aff. 51. alii passim. Et expressim de

susceptæ

ſuſceptæ ita prolis ſucceſſione ſingulari, Joſephus lib. IV, cap. VIII. τὴν ἄτεκνον ἀνδρὸς αὐτῇ τελευτηκότος ὁ ἀδελφὸς ἐκείνου γαμείτω, καὶ τὸν γενόμενον τοῦ τεθνεῶτος καλέσας ὀνόματι, τρεφέτω τοῦ κλήρου διάδοχον. *Si cui maritus, nondum ſuſceptis liberis, defunctus fuerit, frater mariti eam ducito, & filium ex ea natum defuncti nomine vocatum, ſortis hæredem nutrito.* Sive, ut Ruffinus vertit, *Natum filium mortui nomine vocans, hæreditatis ſuæ* (defuncti ſcilicet fratris) *nutriat ſucceſſorem.* Quod vero heic de nato mortui nomine vocando habetur, alios etiam habuit autores. Nam & vetus Latina Deuter. XXV, *primogenitum filium ex nomine illius appellabit.* *Et Sepher Siphri* יכול אם היה שמו יוסי וקרא שמו יוסי יוחנן יקרא שמו יוחנן תלמוד לומר על שם אחיו מכל מקום, *veluti ſi nomen ejus* (defuncti fratris) *fuerit Joſe, vocabit nomen ejus* (filii ſuſcitati) *Joſe, ſi Joannes, vocabit nomen ejus Joannem. Senſus eſt, ut fratris ſui nomine, qualitercunque appelletur.* Et vide ſis D. Auguſtinum Quæſtion. 46, ſuper Deuteronomium, & contra Fauſtum Manichæum lib. XXXII, cap. X, de nomine defuncti imponendo, uti & Bedam ad Deuter. XXV. Et Julius Africanus, apud Euſebium Hiſtor. Eccleſ. I. cap. VIII, & Nicephorum Calliſtum lib. I, cap XI, familiarum, inquit, nomina inter Iſraëlitas enumerari ſolent ἢ φύσει ἢ νόμῳ. φύσει μὲν, γνησίου σπέρματος διαδοχῇ. νόμῳ δὲ ἑτέρου παιδοποιουμένου εἰς ὄνομα τελευτήσαντος ἀδελφοῦ ἀτέκνου, aut *Natura aut Lege*; *Natura, cum proles ex germano parentum ſemine ſuccedit*; *Lege autem, cum alter filium procreat in nomen fratris ſui, qui abſque liberis è vita exceſſerit.* Ruffinus ibi vertit; *Naturæ quidem ſucceſſiones habentur, quæ ex ſeminis vel ſanguinis veritate deſcendunt.* *Legis autem, cum quis filius alio generante ſubſtituitur ſub nomine fratris defuncti ſine liberis.* Sed conſenſu Magiſtrorum, poſteriâ fratre fratriam ducente ſuſcepti omnes, pro vario jure in aliis ſpeciebus ſucceſſionis, defuncti fratris hæreditatem capiebant. Nominis impoſitio heic nec locum habere ullum videtur, nec rationem. De fratribus autem uterinis lex hæc non intelligenda, ſed tantum de germanis. Nam ut adinvicem minime ſuccedunt (quod ex jam oſtenſis liquet) uterini, ita nec hac lege tenentur. Maimonides Halach. *Jabom Vechaliza*, cap. I, אחין מן האם אינן חשובין אחין לענין ירושה או לענין יבום וחליצה והרי הן כמו שאינן (אחין) שאין אחוה אלא מאב

Fratres

Fratres ex matre tantum (seu uterini) *non censentur pro fratribus, aut in materie hereditatis, aut in materie defuncti fratris uxoris ducendæ atq; exuendi calcei. Quin sunt veluti qui non sunt omnino* (fratres) *Nam non est fraternitas, quæ à patre non est.* Idem in Gemara Babylon. ad cap. 11, tit. *Jabimoth*, fol. 17. b. Atque hac de re consentiunt Talmudici passim, ut Gemara itidem Babylonia ad tit. *Baba Bathra* cap. 8, fol. 110. b. *Hilcothgedaloth*, numer. 31. Moses Corzensis præcept. affirm. 51. alii. Consulas interea, quod in contrarium scripsere patres aliquot Christiani, dum Jacobum & Heli, in Christi genealogia uterinos facientes fratres, hujus sine liberis defuncti uxorem illum ex hac lege cepisse atque inde Josephum B. Virginis maritum utriusque filium dictum esse volunt. Autor hujus rei est Julius Africanus in Epistola ad Aristidem, apud Eusebium in Historiæ Ecclesiasticæ libro 1, cap. VII. Atque tam in veteribus quam in recentioribus sequaces habet viros insignes. Sed & vide Ruth 1, 11, ubi Naomi ad nurus suas Orpha & Ruth viduas, nec prole beatas, *an adhuc*, inquit, *intra me in utero meo sunt filii, qui fiant mariti vestri?* perinde ac si non solum ad fratrem uterinum, sed etiam ad eum, qui mortis fraternæ tempore nondum in Lucem fuerat editus (quod itidem uno ore negant Magistri) jus hoc spectasset. Atqui non ex hujusce juris obtentu, sed ex ingenti erga nurus amore à Naomi hoc dictum volunt, ac si tantum innuisset, tanto erga eas se amore flagrare, ut, si fieri posset, futuris, si qui sibi essent, filiis, eas in uxores traderet. Unde Abenezra ibi. זאת דרך חיבוב ולא דרך ייבום *Hoc ex amore processit, non ex jure fratris defuncti uxoris ducendæ.* At Jarchius ibi aliter; & licuisse quidem futuris Naomi filiis hasce ducere, non hac tamen lege; neque in eam, quæ fratriam alias in uxorem negat (Levitic. XVIII, 16.) ita commissuros שלא היו למחלן וכליון קדושין בהן שנכריות היו ולא נתגיירו, *quæ non erant legitimæ Machloni & Chilioni* (maritis prioribus) *cum eis nuptiæ, eo quod extraneæ erant, nec proselytæ factæ.* Vide Deuteron. VII, 3. & Ezram IX, & X. Quamplurima sunt alia à Magistris tradita, de ætate, corporis vitio, propinquitate sanguinis, aliis non paucis, quæ in causa sæpius fuere, ut lex hæc non obtineret. Neque obtinuit, si vidua ex defuncto gravida fœtum in lucem vivum, nec abortivum, ediderat, tametsi statim moreretur. Tempus item XC dierum seu trimestre præstitutum est,

intra

intra quod levir eam minime accipiebat, ut ſcilicet de prole defuncti, ſi qua fuerit in utero, melius conſtaret. Et innumera ſunt, quæ ad legem hanc ſpectant, nec locum heic habent. Præcipua aliquot adjicimus. Si defunctus frater adoptione illa ſeu filii aſſertione (de qua ſupra capite IV) uſus fuiſſet, frater ſuperſtes hac lege non tenebatur. At illa verba האומר זה בני נאמן *qui pronuntiat, quempiam filium ſuum eſſe, ei creditur*, adnotat, ex veterum ſcitis, R. Obadias Bartenorius, ליורשו ולפטור את אשתו מן היבום, *tum ut hæredem ita ſatis deſignatum habeat, tum ut uxorem Leviri nuptiis liberet.* Atque idem in Gemara Babylonia ad eundem locum habetur. Quemadmodum autem ſupra in ſucceſſione liberorum, de quibus incertum erat, hæredes eſſent legitimi necne, partitio æqualis fiebat, ita heic, ſi defuncti uxor intra tempus trimeſtre denuo nupta Leviro pepererat prolem, ita ut incertum eſſet, primo an ſecundo marito ea eſſet tribuenda, & demum proles ipſa litem cum Leviro inſtituerat de hæreditate paterna, atque ex primis nuptiis ſe natum aſſeverarat, resque in dubio ita manſerat; diviſa hæreditate partem alteram capiebat proles hæc, alteram Levir ipſe. Quod ipſum dicendum de Leviri liberis manifeſtis, ſi cum eis proli huic dubiæ controverſia ejuſmodi oriretur. Leviri liberos intellige ex fratria ſuſceptos. Nam ad eos ſolummodo hæreditas, de qua quæſtio fit, attinuiſſet, niſi dubia illa proles. At ſi bini à Leviro relicti ſint filii ejuſmodi manifeſti, à quibus dubia illa proles (verbi gratia, filius) dimidiam bonorum paternorum partem petierit, ratione jam dicta; illi vero tertiam ei debitam tantummodo agnoverint, quia pro fratre, id eſt, ſecundarum nuptiarum filio ſumunt; dimidia pars à dubio agnita binis illis tribuenda, uti & pars tertia dubio à binis illis ei agnita. Reliqua vero pars ſexta æque inter eos dividenda. Moritur proles hæc dubia ſine liberis. Levir & avus æqualiter ſuccedunt. Nam ſi ex primis nuptiis nata fuiſſet, avus ex jure, quo aſcendentes ſuccedunt, fuiſſet hæres. Si ex ſecundis, eodem jure, Levir. Quoniam res in dubio reſtat, uterque pariter ſuccedunt. Atque ita Maimonides Halach. *Nechaloth*, cap. v. Vide nunc, de fratri defuncto ſemine ſuſcitando, Patres, qui de conſenſu Evangeliorum D. N. Jeſu Chriſti ſcribunt, & inprimis etiam conſulas Abulenſem ad Deuter. xxv, quæſt 3, & ad D. Matthæum cap. xxii, quæſt. cxli & ſequentes

 usque

usque ad cc. Adde fis Albericum Gentilem de Nuptiis lib.v, cap. ix, & quos ipse citat alios & Theologos & Juris-Ctos. Judæis recentioribus mos inolevit, ut, cum filiam quis spoponderit viro, cui plures fratres, ab ipsis cunctis plerunque exigatur obligatio, se juri huic, si sponsus uxore superstite obierit, solenni more renunciaturos, (id quod ex lege sacra fas est) ne scilicet libera secundo nubendi facultas fratriæ deesset. Et interdum maritus moribundus divortii libello matrimonium solvit, ne frater inhians fratriæ Doti, ex hoc jure familiæ damno siet. Discimus hæc ex Leonis Mutinensis Judæi, qui Venetiis hodieque, ut audio, Archisynagogus est, Compendio Italice conscripto de Ritibus, Vita & Moribus Ebræorum Exemplar mecum, pro summa sua humanitate, communicavit. V. Cl. Eruditissimusque Guilielmus Bosvvellus, Eques Auratus, atque apud Ordines Belgiæ Fœderatos Serenissimi Regis Magnæ Britanniæ Orator, qui à Leone autographum accepit.

Cap. XV.

De Nuptiis Boazi *&* Ruthæ. *Eas ad* Legem, *de* fratria ducenda, *non spectare.*

PRætereunda heic nō est historiola sacra de Boazo & Rutha, quæ à nonnullis accipitur, ac si ex jure fratriæ ducendæ penderet. Quod non sine magno errore dicitur. Neque enim Machloni, defuncto Ruthæ marito, erat Boazus frater. Neque de propinquo aut fratre, qui fratriam duceret, verba fiunt ibi, sed diserte de גואל seu גואלו הקרוב, id est, *propinquo, cui jus* aut *officium erat redimēdi patrimonium venditum* (quale ferme Gallorum moribus vocatur *Droict de retraict lignagier*) ex lege lata Levitic. xxv, de qua consulas Maimonidem halach. *Semitta Vejubal*, seu de anno Remissionis, cap. ix. & xii. Nec sane exutus heic (Ruth. iv. 7.) calceus ritus est, qui ad fratriæ nuptias attinere potest. Nam is, ubi ad eas spectabat, renuntiationis duntaxat signum erat, quod scimus ex Deuteron. xxv, 9. Atqui heic nihil aliud innuit præter solennem, quæ inoleverat, traditionis seu acquirendi dominii formulam, de qua optime *Medrash Ruth.* fol. 42, col. 2. Neque nuptiarum renuntiatio, sed contra ipsæ nuptiæ fiunt. Igitur expresse R. Salomon Jarchius, ad illud

Ruth.

Ruth. III. 9. *quoniam tu propinquus es*, seu, quod idem est, כי אתה
גואל, adnotat, לגאול נחלת אישי כמו שנאמר ובא גואלו
הקרוב אליו וגאל וגו׳ וחמותי ואני צריכות למכור נחלתינו
ועתה עליך לקנות קנה גם אותי עמה שיזכר שם המת
על נחלתו כשאבא על השדה יאמרו זות אשת מחלון *ad redimendam hareditatem mariti mei secundum id, quod dicitur* (Levitic. xxv. 25.] & veniat redemptor ejus, qui propinquior ei, & redimat, &c. *Nam socrui mea mihique necesse est, ut hareditatem* [seu possessionem) *nostram vendamus. Tua refert ut acquiras, & cum ea me simul acquire; ut ita in memoria habebatur nomen defuncti propter hareditatem suam; ut scilicet, cum ego in fundum illum veniam, dicant homines, hac est uxor Machlonis.* Tantundem ad cap. IV, 10; ubi *suscitare nomen defuncti* aliud est ab eo, quod in lege de fratria ducenda occurrit. Boazum autem Elimelechi fratrem fuisse, adeoque Machlonis patruum, Magistrorum alii, alii ex fratre nepotem fuisse volunt, de qua re consulas Jarchium & Abenezram ad Ruth. III. 13. & *Midras Ruth.* fol. 48. col. 1. Admittendum interim est, & Elimelechum patrem & Machlonem filium (quorum utrique propinquus & redemptor Boazus) superstites, patrimonium hoc jam redemptum dono uxoribus dedisse, aut potius hunc sigillatim suas possessiones, illum item suas uxori suæ, (quod quomodo fieret, disces ex Maimonide Halach. de Donationibus, cap. VI.) neque donationes illam vim legis de redemptione minuisse. Undenam aliter agri dominium earum alterutri? Et monstrum sane est, quod ad Ruth IV, habet de hac re Lyranus. *Sciendum est*, inquit, *hoc, quod licet mulieres non succederent in hareditatem, tamen quia uxor post maritum defunctum sine liberis remanebat, ipsa tenebat partem hareditatis ad vitam, & illam poterat vendere, in quantum erat sui juris, & sic dicitur heic, quod Noemi eodem modo vendere volebat partem agri.* Ab Ebræorum moribus hæc sunt alienissima, ut ex supra dictis satis liquet, atque ex eis quæ post habemus capite XVIII. de successione Maritali, ubi uxores ab omni in mariti bona successione arcentur, excepto, quod alimenta eis inde essent præstanda; de qua re capite IX. monuimus. Quin mirum est, quod habet de illa redemptionis historiola Josephus lib. V. cap. XI. ubi Boazum inducit propinquo illi alteri

teri (de quo Ruth. iv.1) sic alloquentem, *Elimelechi & filiorum sortes possides tu*; ipsum etiam fatentem se possidere, συγχωρούντων τ νόμων κτ̀ ἀγχιστείαν seu *ex indultu legum de propinquitate*; unde Boazus ibi, οὐκ οὖν ἐξ ἡμισείας, inquit, δεῖ μεμνῆσθαι τ νόμων, ἀλλὰ πάντα ποιεῖν καθ' αὐτοὺς μάλλον. ἰδοὺ γὰρ ἥκει γύναιον, ὅπερ, εἰ θέλεις τ ἀγρῶν κρατεῖν, γαμεῖν σε δεῖ κτ̀ τοὺς νόμους. *tum ergo non ex parte tantum legum meminisse oportet, sed omnia juxta præscriptum eorum facere. Ecce adest mulier, quam, si vis possessionem agrorum retinere, lex te ducere jubet.* Inde & sortem & fœminam ille Boazo cessit, ritu, ut ipse Josephus persequitur, adhibito, ut mulier ei solveret calceum, & in faciem ejus exspueret. Sed confusio est planissime binarum legum, quarum altera de hæreditate alienata seu emptores invitante redimenda, altera de fratria ducenda est. Utraque satis invicem diversa. Neque altera quid cum altera aut in sacris literis, aut apud Magistros habet commune. Sed mendum est in Josephi exemplaribus, quæ loco citato τύπτειν εἰς τὸ πρόσωπον seu *incutere in faciem*, ut versio etiam recentior est, habent, pro πτύειν εἰς τὸ πρόσωπον *in faciem exspuere*, ut Ruffinus vetus ejus interpres recte legebat. Id satis liquet ex ejusce lib. iv. cap. viii, ubi de calceo Leviri fratriæ nuptiis renuntiantis exuto agit. Atque de ea re olim monuit item J. Drusius in Miscellaneis. Sed vero & advertendum est, Fl. Josephum in eis, quæ ad leges gentis suæ civiles atque res forenses attinent, à receptissimis Talmudicorum sententiis aliquot in locis aliis nimium discrepare, utcunque ipse se venditet, sub fine libri vigesimi, ut κτ̀ τ ἐπιχώριον παιδείαν διαφέροντα *patrias disciplinas egregie callentem*; & in vita sua scribat, à Pontificibus & urbis primoribus se consuli solitum, etiam dum quartum decimum ætatis annum ageret, ὑπὲρ τ͂ παρ' ἐμοῦ περὶ τ νομίμων ἀκριβέστερόν τι γνῶναι, *ut ab eo penitiorem legum sensum ediscerent*. De nuptiis autem Boazi & Ruthæ, vide nunc, præter Patres veteres, Abulensem ad Deuteronom. xxv. quæst. 5. & seqq. & ad Divum Matthæum cap. xxii., quæst. cxli. & quæ sequuntur.

Cap. XVI.

De fratris incerti, *sive de quo ambigebatur inter certos, an patris esset filius*, singulari successionis *atq. hæreditatis invicem transmissionis* ratione. *Et de aliis* hæredibus *ascendentibus atque à latere* incertis.

Sed

Sed de successione fratrum aliorumque hæredum incertorum, monendum Ostensum est supra cap. iv. patris assertione, velut Adoptione, filium ita fieri, ut nec liberis ceteris reluctari fas esset. Si verò deesset omnino patris assertio, nec inter fratres de natalibus alicujus eorum satis conveniret, pro asserentium, dubitantium & negantium differentia successum est. Veluti; fratres sint certi duo, Simeon & Ruben, incertus Levi; adeo ut, verbi gratia, eum ab exteris terris reducem agnoscat Reuben fratrem sibi esse, seu patris demortui filium, sed ignorare se ajat Simeon, neque aliæ parti alterutri suppetant probationes. Nam כל היורשין יורשין בחזקתן *universi hæredes succedebant pro suu, quas habebant probationibus, & qua agnoscebantur.* Ita succedit in hæreditatis distributione *Levi*, ut Simeonis, qui eum non agnoscat, pars sit assis dimidia, id est, eadem quæ fuisset, si præter ipsum & Rubenum alius hæres non fuisset; ita vero fiunt partiarii hæredes Levi & Reuben, ut eadē ratione partem Levi superet pars Reubeni, qua Rubeni partem pars Simeonis. Nempe pars altera dimidia in partem totius tertiā & sextam tribuitur. Hanc Levi, illam Ruben capit. Quod si Levi & parte hac & bonis aliis ditatus sine liberis moriatur, pars illa sexta redit ad Rubenum tota, Simeone excluso; sed bona cetera ad utrunque. Quia fatetur Ruben, utrique fratrem eum esse, neque negat Simeon. At, si planè negat Simeon, tam sextam partem illam quam bona cetera qualiacunque Levi demortui solus adit Ruben. Atqui ad hunc modum jus obtinuit in aliis hæredibus ejusmodi incertis, atque à cohæredum aliis agnitis, ab aliis ignoratis, negatis ab aliis. De hisce vide Misnam tit. *Baba Barbra* cap. viii. & Gemaram Bab. ibid. fol. 134, & 135 præter Maimonidem Halach *Nechaloth* cap. iv. Quin tametsi filius dubius (ut in specie, ubi nescitur septimestris an novimestris, adeoque primi an secundi mariti fuerit, quam habes supra cap. i. v) patrum dubiorum neutri succedit; et nihilominus mortuo sine liberis pariter succedit pater uterque. Quoniam ubi שניהם ספק *uterque dubius est hæres*, succedit pariter uterque. Ita capite v. dicti tituli idem Maimonides.

Cap. XVII.

De Successione Maritali, *sive unde Vir.*

Quemadmodum matri, quæ suæ potestatis erat, sive viduæ, succedebant liberi, ita uxori defunctæ Maritus erat hæres primus, qui

qui tam ſua quam illius bona in unum patrimonii corpus confuſa, ad hæredes quidem poſtmodum tranſmittebat. Ita tamen ut uxoris ſive unius ſive plurium filii in Materna bona, ſecundum ea, quæ ſupra capite ſecundo oſtenſa ſunt, ſuccederent. Jarchius ad Gemaram Babylon. fol. 116, b, titul. *Baba Bathra* הבעל יורש את אשתו ואם אין בעל קיים בנה יורשה *Maritus ſuccedit ut heres uxori. Et ſi Maritus ſuperſtes non fuerit, adit hereditatem filius uxoris.* De hac ſucceſsionis ſpecie, Miſna, tit. *Baba Bathra*, c. VIII, האיש את אמו והאיש את אשתו נוחלין ולא מנחילין *Vir matri ſuæ, maritus etiam uxori ſuccedunt ut heredes, ſed ab eis hereditas invicem non defertur.* Et ibidem, האשה את בנה והאשה את בעלה מנחילין ולא נוחלין *Fœmina ad filium ſuum, uxor ad maritum ſuum hereditatem tranſmittit, ſed earum neuter viciſſim capit.* De matre, ratio manifeſta eſt ex eis, quæ de ſucceſſione paterna aperuimus. Et inter conjuges ſucceſsio minimè uti apud Romanos, reciproca, aut tantum ubi nulli relinquerentur liberi, parentes, aut cognati, excluſo fiſco. Sed ut non liberis Mater, ita nec Marito ſuccedebat omnino uxor. Et in hæreditate uxoria præferebatur etiam ipſis liberis maritus. De hac re etiam Miſna, tit. *Maccoth* ſeu de plagis, cap. I, & Talmudici paſſim. Magiſtri autem, quibus ſolenne eſt, literarum metatheſi, & verbis ſeorſim, ac aliter ac tota ſyntaxis pati videatur, intellectis, ea elicere, quæ receptos mores ſeu Majorum Traditiones firment, dupliciter hanc ſucceſsionem Maritalem etiam ex legis ſacræ ſyllabis adſtruunt. Primo, ex illis verbis, Numer. XXVII, II, נחלתו לשארו, quod *hereditatem ejus conſanguineo ſuo* in verborum contextu ſupra capite IX allato recte vertitur. Etenim cum τὸ שאר non modo *conſanguineum* ſed & propinquum utriusque ſexus, adeoque uxorem, denotare poſſit, literarum poſituris paulo immutatis, dum de maritali ſucceſſione diſputant, fingunt heic, ac ſi ſeorſim ſcriptum fuiſſet נחלת שארו לו *hereditas ejus, quæ ei propinqua eſt,* (ſive uxoris) *ad eum pertinet*, quod planè ſacrorum verborum anagramma eſt. Secundo, ultima legis ejusdem verba, וירש אותה *& ille ſuccedet in eam*, id eſt, *hereditatem*, ſive ut Helleniſtæ, κληρονομῆσαι τὰ αὐτῆς *ut hereditario jure ſubſtantiam ejus poſſideat*, ita ſigillatim capere volunt (ubi de hac ſucceſſionis ſpecie loquuntur) ac ſi ibi ſignificarent, *& ipſe vir excipiat eam* (uxorem)

(uxorem) *ut hæres.* Nec ſane verba ſeorſim lecta refragantur. Sed hi potius luſus ſunt, qualibus uti amant, cum ea firmare ex ſacro textu ſe torquentes laborant, quæ è majorum Traditionibus atque ſuperinductis, pro re nata, ubi nihil certi à Numine præſcriptum eſt, legibus ad poſteritatem ſunt transmiſſa. De hac re conſulas *Baal Haturim*, Bechai, alios ad Numer. xxvii, Gemaram Babylon. ad tit. *Baba Bathra*, fol. 111. præter adjectos commentarios. Et apud veteres, eſt etiam ſolenne אין מעביר נחלה אלא בת הוא ובנה ובעלה יורשין אותה *Non transfertur* (vocabulo proprie ſumpto) *hæreditas niſi à filia, quippe cui ſuccedit ut hæres & filius & Maritus.* Ita R. Jehuda apud autorem *Peſiktha Zotertha* fol. 60, col. 2, ad illud והעברתם *& transferetis,* &c. Num. xxvii, 8. ita alii. Nempe, ſive ad filium devenerit hæreditas ab ea transmiſſa, ſive ad maritum, à cognatione ſua plane transfertur, nec in illam redire jure ſanguinis poteſt. Quod ex ſupra dictis liquet. Vide ſis Maimonidem Halachâ *Iſhoth*, ſeu de re uxoria, cap. xxii, & Halach. *Nechaloth*; cap. 1. ubi ille, האשה אינה יורשת בעלה כלל והבעל יורש את כל נכסי אשתו מדברי סופרים והוא קודם לכל בירושתה אעף שהיא אסורה עליו כגון אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ואעף שהיא קטנה ואעף שהבעל חרש הוא יורש את אשתו *Uxor Marito ſuo non omnino ſuccedit. At Maritus ſuccedit in omnia uxoris Bona ex Scribarum ſancito.* (de ſancitis ejuſmodi, vide ſupra cap. 11.) *Atque is omnibus aliis præfertur in uxoris hæreditate, tametſi haut legitima fuerit uxor, veluti ſi vidua ducatur à Pontifice Maximo, aut repudiata, aut ea cui, exuto calceo, renuntiatum eſt à Sacerdote vulgari; aut tametſi minor fuerit uxor. Quin licet maritus ſit ſurdus; uxoris hæres eſt.* Adde ſis Gemaram Babylon. ad tit *Gittin*, ſeu de libellis repudii, fol. 55. In utroque vero Maimonidis loco jam citato, duo obſervantur inprimis monita; Alterum, hanc ſucceſſionis formulam non obtinuiſſe, niſi ubi ipſa uxor ברשות בעלה *in poteſtate viri,* ita ſcilicet ut plane uxor eſſet. Et plurima accedunt, quæ hoc explicant. Sed ad ſponſaliorum & Nuptiarum Tractatum, cui heic locus non eſt, attinent. Alterum eſt, non in alia uxoris bona ſuccedere maritum præter ea, שבאו לרשותו והוחזקה *quæ in uxoris poteſtatem & poſſeſſionem devenerint.* Ut excludantur, quæ poſt ejuſce mortem, ſive profectitia ſive adventitia tantum expectabantur.

Nonne ad hujuſmodi ſucceſſionem attinet illud Syracidis c. XXII, 4? Filia prudens κληρονομήσει ἄνδρα αὐτῆς, *heredem relinquet* aut *hæreditatem transmittet ad maritum*, καὶ ἡ καταισχύνουσα, εἰς λύπην γεννήσαντος, *& quæ dedecorat* (eum) *dolori eſt Genitori*. Scilicet meretur filia prudens, ut hæreditatem ſeu bona, in quæ ſuccedat maritus, accipiat à genitore, cui dolori eſt & exhæres, ſi maritum dedecorat. Certe ita κληρονομήσει uſurpatur de ſucceſſione Liberorum, Proverb. XII, 22. Et vulgata in loco Syracidis, *Filia prudens hæreditas viro ſuo*. Vide ſis item Maimonidem Halach. *Semitta Vejubal*, cap. XI. ſub extremum ubi de ſucceſſione maritali verba faciens, ואם ירש ממנה בית הקברות יחזיר לבני משפחתה משום פגם משפחה ויתנו לו דמיה ומנכין לו דמי קבר אשתו שהרי חייב בקבורתה *Et ſi*, inquit, *ut heres ab ea accipiat Monumentum ſepulchrale* (locum ſepulturæ ſepoſitum) *reſtituit illud Cognatis familiæ ejus, ne dedecus familiæ eveniat; & pretium ejusce ei numerant, deducto ſepulchri uxoris ſuæ* [nam ejus ſepeliendæ ſumptus ad eum attinent) *pretio*, quod ad reſtitutionem in Jubilæo attinet.

Cap. XVIII.

Succeſſionis Maritalis *exempla. Et de* diverſarum tribuum hæreditatis, *per mutuas earum nuptias*, confuſione, *at filiabus* ἐπικλήροις, *ſeu quibus hæreditates obtigiſſent*.

Quin ſucceſſionis Maritalis in ſacris literis exempla notant bina. Alterum in Joſuæ XXIV. 33. alterum 1. Paralip II. 21. Primo in loco legitur; *Eleazar quoque filius Aaron mortuus eſt, & ſepelierunt eum in colle Phinees filii ejus, qui datus eſt ei in monte Ephrajim*. Neque Eleazaro, utpote Pontifici, neq; Levitis agrorum ſeu collium poſſeſſio erat. Unde igitur Phinees filio ejus in aſſignata tribui Ephraim portione hic collis? Receptior eſt ſententia, שירש מאשתו *quod jure hæreditario acceperit* (ſive Eleazar ſive Phinees) *ab uxore* cui ſuperſtes erat. Præter Gemaram Babyl. ad tit. *Baba Bathra*, fol. 111, & Rabbenu Aſcher ibi. f. 206. c. 3. conſulas Iarchium, Gerſomidem, & D. Kimchium ad extremum Joſuæ. In ſecundo loco habetur, *venit Hezron ad filiam Machir patris Gilead, accepitque eam cum eſſet*

esset filius sexaginta annorum, & illa peperit ei Segub. Segub autem genuit Iair, qui habuit XXIII. *civitates in terra Gilead.* Alii sane XXIII. has civitates dotem fuisse filiæ Machiri; ut Jarch. in Commentario. Alii de hæreditate à matre, quæ ex tribu Manassis erat (cujus in portione Gilead) transmissa intelligunt; ut D. Kimchius ibidem. Vide sis Numeror. XXXII. 40. Deuteron. III, 14. Judic. X. 3. Sed sententia est, etiam receptior, hæreditatem hasce civitates fuisse Jairo uxoriam. Kimchius ibi, רבותינו זל אמרו כי אין זה יאיר הכתוב בתורה אלא זה יאיר בן שגוב לקח אשה בארץ הגלעד ומתה וירשה ומירושת אשתו היו לו אלו עשרים ושלשה ערים *Rabbini nostri, piæ memoriæ, dicunt, quod hic non est Jairus, qui memoratur in Lege* (Num. XXXII. 41.) *Sed hic Jairus Segubi filius accepit uxorem in terra Gilead, cui mortuæ successit hæres. Et ex hæreditate uxoria fuere ei hæ* XXIII. *civitates.* Et utrumque exemplum observatum habes in *Sepher Siphri*, ad Numeros fol. 23. col. 92. & in citata jam Gemara Babylonia. At igitur Nuptiæ heic à diversarum tribuum conjugibus contractæ fuere, & à tribu altera ad alteram hæreditates translatæ, quod vetitum est Numeror. XXXVI. 7. *Non migrabit possessio filiorum Israel de tribu in tribum, quoniam quisq; de filiis Israel hærebit in hæreditate tribus patrum suorum. Et quæcunque filia hæreditatem aliquam possiderit in quacunque tribu filiorum Israel, debet fieri uxor alicujus, qui est de cognatione tribus patris sui, quo scilicet quuque de filiis Israel possideat hæreditatem patrum suorum. Nec transferri debet hæreditas de tribu una in tribum aliam, sed quisq; de tribubus filiorum Israel adhæreat hæreditati suæ.* Pro eo, quod est heic *hærebit* & *adhæreat*, Ebraica veritas habet ירבקו *hærebunt*, aut *conjungentur*, quod vertunt Hellenistæ προσκολληθήσονται *adglutinabuntur*, *adjungentur*. Et vulgata versio ibi, *hæreditas permaneat in familias, nec sibi misceantur tribus, sed ita maneant, ut à Domino separatæ sunt.* De qua vide sis Paulum Burgensem ad Numer. XXXVI. Johan. Drusium ad Num. cap. XXXIX, & Petrum Lanselium in Calumniarum (ut ille vocat) Casauboni Dispunctionibus cap IX. Atqui à Magistris ita præceptum hoc explicari solet, ut ad ipsum tempus duntaxat, quo promissa tellus divisa est, non ad sequentia secula extendatur. Unde frequens ex illis scitum, quod lex de hæreditatibus à tribu ad tribum transferendis, לא היה אלא לאותו דור בלבד *non attinebat ad aliud seculum*

præter ipsum in quo lata est. Ita R. Bechai ad Numeros fol 193 col. 3. & fol. 200. col. 2. Issachar Ben Nephtali, ad *Midbar Rabba.* fol. 281. b. alii. Et hanc rem alia in Gemara utraque, Hierosolymit. ad *Baba Bathra* fol. 16. col. 1. & Babylon. ad eund. tit. fol. 111. a. Atque animadvertenda sunt ad hanc rem commata 7. 17. & 18. capitis, XXI. libri Judicum. Vide etiam Georgium Cedrenum in Annalibus pag. 189. Ita adhæsio illa seu tempus adhesionis hæreditatum singulis assignatarum, uti & interdictum de mutuis tribuum nuptiis, ad illud duntaxat seculum, imo ad ipsum distributionis momentum & actum, ne scilicet, ante stabilitas tribuum singularum possessiones, familiarum adeoque patrimoniorum confusio aliqua sub initio fieret, referendum est (si hisce fides,) nec ulterius legem illam vim sortitam esse putandum. Et de mutuis invicem tribuum Nuptiis in Commentariis Ebræorum testimonia occurrunt alia luculentissima. Consulas inprimis ea de re Misnam & utranque Gemaram tit Kidoschin cap. IV. Sed vide sis Eusebium Hist. Eccles. lib. 1. cap. IV. sub extremum, D. Hieronymum ad Hieremiam lib. 6. cap. 32. Andronicum Constantinopolitanum, Dialogo contra Judæos cap. XXXVII, Lyranum ad Numer. XXXVI, D. Thom. 1, 2, quæst. 105, art. 2. Ad secundum argumentum, Baronium Annal. Ecclesiast. apparat. §. 36, Casaubon. Exercitat. 1, 13, Ludovic. Molinam de Justitia & Jure Tract. 11, disp. 28, conclus. 3, & scriptores de Genealogia Christi. Atqui & observandum est, Hellenistas Numer. XXVII, 11. verba illa, *dabitis hereditatem ejus consanguineo ejus propinquiori, qui fuerit* ממשפחתו *de cognatione ejus*, vertere δώσετε τὴν κληρονομίαν τῷ ἔγγιστα αὐτοῦ ἐκ τῆς φυλῆς αὐτοῦ κληρονομῆσαι τὰ αὐτοῦ, *dabitis hæreditatem propinquiori ejus consanguineo ex tribu ejus, ut jure hæreditario in bona ejus succedat.* Ac si mens legis fuisset illius, Consanguineos ex tribu legitimos duntaxat fieri posse hæredes. Unde Licinius Ruffinus in Collatione Legum Romanarum & Judaicarum (si is autor sit; de qua re consulas V. Cl. Marquardum Freherum in Parergon lib. 1, cap. IX, tit. *de Legitima successione*) legem de Hæreditatibus sacram ad hunc modum citat; *Homo si decesserit & filios non habuerit, dabitis hereditatem proximo eorum de tribu ejus, & possidebit omnia ejus.* Et vide infra ad extremum cap. XXIII, ubi de nuptiis filiarum Zelophchadi, ex Josepho. Sed φυλὴ ac *tribus* (si modo ita φυλὴν in Hellenistis ibi reddas) non pro tribulibus,

bulibus, qua in duodecim partes distinguebantur, sumendum, sed, arctiori sensu, pro cognatis. Nam *tribus*, quæ duodecim erant, per מטה & שבט, quæ etiam per φυλὴν Hellenistis, denotari solet. Ubi vero pro משפחה, ut heic, φυλὴ substituitur, non *tribum* ea notione, sed πατριὰν συγγενείας, *familiam Cognationem* seu *genus sanguine proximum*, ut alibi non raro, significat. Aliter sane nepos ex filia in aliam tribum collocata, avo, sine liberis defuncto, succedere nequibat. Quod vero de filiabus ἐπικλήροις heic habent Viri Magni, id est, eis quæ hæreditate beatæ erant, quales Zelophchadi; ac si ad ejusmodi duntaxat filias lex illa Nuptiarum attinuisset, uti similis lex olim, apud Athenienses; id à Magistris agnosci nondum comperio. Quin nec locus ille Epiphanii in hæresi Antidicomarianitarum (lib. III, hæres. 78) ad hanc rem mihi omnino videtur spectare. Verba ibi fiunt de Nuptiis Josephi & B. Virginis. Et adjicitur κλήρων εἰς τοῦτο ἀναγκασάντων αὐτὴν ἥκειν, quod vertendum vult Vir quidam summus, *quum jura hæreditatis quam possidebat, eo ipsam adegissent*, ac si filiam eam fuisse ἐπίκληρον, seu, cui hæreditas obtigisset, ibi innuerat Epiphanius. Certe in illis verbis nihil videre queo, præter præstitutam à providentia divina, quæ falli nequit, sortem, qua Josepho conjuncta est. Nec de hæreditatibus aut earum jure locus ullatenus est capiendus. Unde & recte sane Dionysius Petavius vertit, *quo illam sortis necessitas adduxerat*. Id quod firmatur verbis ejusdem patris paulo post in eadem hæresi sequentibus, ἀλλὰ διὰ τὴν οἰκονομίας τοῦτον εἴληφε τὸν κλῆρον τὰ πράγματα, quod recte etiam Petavius; *sed, quod Providentiæ ratio postulabat, ea rebus est sors atque conditio tributa*. Non magis illic κλῆροι quàm κλῆρος heic *hæreditatem* significat, unde etiam, primo in loco, *sortibus cogentibus ipsam ad hoc venire*, substituit Janus Cornarius. Ipse etiam in Ancorato Epiphanius, ὁ Ἰωσὴφ, inquit, γέρων ὤν, καὶ χῆρος κατ᾽ ἀνάγκην τῶν κλήρων βαλλομένων ἐπὶ χήρους καὶ ἀγάμους καθ᾽ ἑκάστην φυλὴν εἰς τὰς ἀπὸ ναοῦ παρθένους, &c. ἔλαβε μετὰ κλῆρον τὴν ἁγίαν Παρθένον Μαρίαν. *Joseph senex existens ac viduus juxta necessitatem sortium conjectarum pro viduis & cælibibus, in tribu unaquaque, in virgines in templo, &c. accepit, juxta sortem, Sanctam Virginem Mariam.* Ubi manifestum est κλῆρον ad hæreditatis rem neutiquam omnino attinere. Sed quid interea est illud Raphaëlis

Angeli ad Tobiam cap. VI, ubi monet de Sara unica Raguelis filia & hærede, & de futuris Tobiæ cum ea nuptiis, eo quod contribules fuere? (juxta id quod Tobit pater antea cap. IV, 12, in mandatis dederat) διότι ἐπίσταμαι, Ῥαγουὴλ ὅτι οὐ μὴ δώῃ αὐτὴν ἀνδρὶ ἑτέρῳ κατὰ τὸν νόμον Μωυσῆ, ἢ ὀφειλήσει θάνατον, ὅτι τὴν κληρονομίαν σοὶ καθήκει λαβεῖν ἢ πάντα ἄνθρωπον, *quoniam scio Raguelem eam viro alii minime desponsurum, juxta Legem Mosis, aut reum sane fore mortis, quia ad te attinet hæreditatem accipere potius, quam ad alium quemcunque.* Item illud paulo ante? λαλήσω περὶ αὐτῆς τοῦ δοθῆναι σοὶ αὐτὴν εἰς γυναῖκα, ὅτι σοὶ ἐπιβάλλει ἡ κληρονομία αὐτῆς, καὶ σὺ μόνος εἶ ἐκ γένους αὐτῆς: *loquar de ea, ut tibi in uxorem detur, quoniam ad te attinet hæreditas ejus, & tu solus es ex ejus genere.* Atque hæc sub Nebuchadnezaris ævo collocantur. Ideo etiam interdictum de mutuis tribuum nuptiis tunc in usu obtinuit. Nec quin obtinere debuisset, dubitare solent patres Christiani. At quomodo Tobias solus ex Saræ genere, qui patruos habuit, præter Achiacharum & Nasbam patrueles, ut habetur cap. XI. 17. & 18? Quanam ratione hæreditas Saræ ad illum ante alios attinuit? Et ubinam morte plectendus, qui in legem illam de nuptiis filiarum commiserit? Vulgatæ hæc fere desunt. In eorum loco legimus; *Est hic Raguel nomine vir propinquus de tribu tua, & hic habet filiam nomine Saram. Sed neque masculum neque fœminam ullam habet aliam. Tibi debetur omnis substantia ejus. Et oportet eam te accipere in conjugem. Pete ergo eam à patre ejus, & dabit tibi eam in uxorem.* Atque hæc moribus Ebræorum satis sunt consona; sic tamen, ut illud, *Tibi debetur omnis substantia ejus, & oportet eam te accipere in uxorem,* hoc tantum innuat, ita demum deberi substantiam, si eam, utpote hæredem patris unicam, accipiat in uxorem. Binæ sunt item Tobit Editiones Ebraicæ; Pauli Fagii altera, altera Osvvaldi Schreckenfuchsii; satis invicem, uti & Græca & Latina, diversæ. In ea quæ Fagii est, אם תרצה inquit hoc loco Raphael Tobiæ, נדבר לאביה ויתננה לך לאשה כי לך היא ראויה ולך משפט הגאולה ואתה יחיד והיא יחידה *Si volueris, loquemur cum patre ejus, & dabit tibi eam in uxorem. Tibi enim idonea est, & tibi est jus propinquitatis* (*sive* redemptionis.) *Et tu unicus es* filius, *ut illa unica* filia. Et paulo post, כי ידעתי אשר אבי הנערה נשבע שלא יתננה לאיש זר אשר לא ממשפחתו כתורת

כתורת משה יתן לו על נחלתו וכל אשר לו, *Nam Raguel pater puellæ juravit, se non daturum eam viro alieno, qui non sit de familia sua, juxta legem Mosis, quam dedit ei de hereditate sua & de omnibus quæ possidet.* Schreckenfuchsii Codex ad eundem fere sensum, sed breviuscule. At nec juramenti Raguelis, nec juris propinquitatis seu redemptionis meminit. Certe משפט הגאולה seu *jus propinquitatis sive redemptionis* ad legem illam Levitico XXV, 25, de hæreditatibus, quæ venduntur, à Consanguineo redimendis, proprie attinet; de qua, supra capite XV. Atque in hisce plane hæremus. Nec opem afferunt interpretes aut Theologi, qui de libri hujus loco in Scripturis Canonicis disputant.

Cap. XIX.

Distinctio quadruplex & Regulæ, *quibus Magistri* totam ferme successionis materiem, *quæ ex jure* sanguinis *seu* Maritali *pendet, complectuntur.*

Hisce ita expositis, facilius intelligitur distinctio illa quadruplex, atque Regulæ seu Axiomata sive Fundamenta, quibus universam fere rei hæreditariæ materiem breviuscule comprehendunt Magistri. Distinctio habetur in Misna tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, יש נוחלין ומנחילין נוחלין ולא מנחילין מנחילין ולא נוחלין ולא נוחלין ולא מנחילין אילו נוחלין ומנחילין האב את הבנים והבנים את האב ואחין מן האב נוחלין ומנחילין האיש את אמו והאיש את אשתו ובני אחיות נוחלין ולא מנחילין האשה את בנה והאשה את בעלה ואחי האם מנחילין ולא נוחלין והאחין מן האם לא נוחלין ולא מנחילין *Sunt, qui succedunt ut heredes, à quibus hereditas invicem defertur. Sunt, qui succedunt, à quibus hereditas invicem non defertur. Sunt, à quibus hereditas defertur, sed non invicem succedunt. Et sunt demum, qui nec succedunt, nec hereditatem invicem transmittunt. Qui succedunt ut heredes, à quibus etiam hereditas invicem defertur, hi sunt. Pater liberis, liberi patri, & fratres ex patre succedunt ut heredes, atq; ab eis hereditas vicissim defertur. Vir Matri suæ, Maritus item uxori, & sororum liberi succedunt* (veluti fratri) *ut heredes ejus. Sed ab eis hereditas invicem non defertur.*

tur. Fœmina autem ad filium suum, uxor ad maritum, & fratres matris [quando ipsis mortuis sine posteris, hæreditas per eorum patrem, hæredem proximum, qui in vivis esse desiit, ad matrem uti patris eorum hæredem, adeoque ad ejusce liberos devenit) *hæreditatem transmittunt, sed non invicem* (non avunculi nepotibus suis; quibus sine posteris defunctis, ipsorum pater atque ita alia familia hæres) *succedunt. Fratres demum ex matre, seu uterini, nec succedunt, nec hæreditatem invicem transmittunt.* Regulæ seu Axiomata sive Fundamenta, quæ diximus, observantur à Mose Maimonide in exegesi Misnarum, ad citatum titulum & caput. Tria docet ille fundamenta sive שלשה עקרים, uti vocat ipse, quod idem sonat, quibus tota successionum inter Consanguineos materies subnititur. Primum est; כשימות אדם בניו קודמין לנחלתו ואם אין בנים תשוב הירושה לאב, *Ubi quis defunctus fuerit, liberi ejus in successione hæreditaria præferuntur. Quod si defuerint ei liberi, devolvitur hæreditas ad Patrem.* Secundum; כל הזוכה בירושה אם הוא בחיים יירש את עצמו ואם מת בעלה ירושתו ליורשיו לחשוב כאלו זה הזוכה בירושה הוא אותו שנפטר. *Omnis legitimus hæres, si in vivis sit, succedit ipse; si mortuus, ita sit hæreditas hæredum illius, ut ipse æstimetur ac si defuncti, de cujus bonis habetur quæstio, personam indueret.* Tertium est; הזכרים קודמין לנקבות כשקרובתם אצל המת שוה *Masculi præferuntur fœminis, ubi pari à defuncto gradu distant.* Veluti filii filiabus, sororibus fratres. Nam alias fere huic fundamento derogat, & simul explicat secundum. Et adjicit ille Moses de hisce; ואלה השלשה עקרים הם יסוד הענין לידע מי יירש ומי לא יירש, *Atque ex hisce tribus fundamentis pendet tota disquisitio, utrum quis jure hæreditario succedat, necne.*

Cap. XX.

Successionis in Servos & Ancillas *Jus singulare.*

Jura, quæ diximus, successionis tam in Personis, quæ servi essent ex Gentilibus in servitutem redacti, quam in Rebus pariter obtinebant. Etsi fœminas sive hæredes sive alias, Ancillas tantum, non servos, sive Gentilibus si ex Ebræis, possidere, honestatis causa, malebant. Qua de re Maimonides halacha Abdim cap. 1. & IX. At vero

ro servi Ebræi tantum ad filios defuncti, non ad filias, fratres aliosve hæredes transmittebantur. Maimonides halach. jam citata cap. 11. אדון שמת אם הניח בן זכר הרי העבד עובד הבן עד סוף השש או עד סוף השנים שמכר עצמו להן או עד שיפגע בו היובל או עד שיפגע פדיונו ויתן השאר אבל אם לא הניח בן זכר הרי זה יצא לחירות ואינו עובד לא את הבת ולא את האח ואין צריך לומר שאינו עובד שאר היורשין *ubi mortuus fuerit dominus, & reliquerit prolem masculam, ei serviet servus* (Ebræus) *usque in finem sexennii, aut annorum in quos vendidit seipsum, aut usque ad tempus Jubilæi, aut usque dum ex lege se redemerit. Ceterum si non reliquerit prolem masculam, servus ejusmodi pro manumisso habendus. Neque enim serviet filiæ aut fratri, nedum hæredibus aliis quibuscunque.* Desumitur ex Gemara Babylonia ad tit. Kidoschin cap. 1. fol. 17. b. ubi legitur etiam de Ancillis jus successionis singulare, ת״ר ועבד עברי עובד את הבן ואינו עובד את הבת אמה עבריה אינה עובדת לא את הבן ולא את הבת, *Traditio est Rabbinorum, servum Ebræum servitutem debere quidem filio, non filiæ, Ancillam vero Ebræam neque filio neque filiæ.* Idipsum habetur in Gemara Hierosolymitana ad tit. Kidoschin cap. 1. halach. 2. f. 59. col. 3. ubi etiam adjicitur, quorundam sententiam fuisse, neutrius generis hæredem, sive in servos, sive in ancillas Ebræas succedere debuisse. Leges sacræ, quæ huc potissimum spectant, habentur Exod. xxi. 2. & Deuteronom. xv. 12. Verba posteriori in loco sunt, ועבדך *& serviet tibi* sexennnio. Quæ interpretantur per לך ולא ליורש *Tibi, non vero hæredi.* Atque interea ipso Tui nomine filium satis comprehendi volunt, quia is ita succedit תחת אביו *vice* seu *loco patris*, ut veluti pro eodem seu ejusce parte fuerit sumendus. Ut fere liberos ante emancipationem τὸ γὰρ παιδὸς μέρος in Ethicis dixit Aristoteles. Unde item ajunt τὸ לך seu *tibi* adjici לרבות את הבן להוציא את האח, *ut includeretur filius, frater vero exciperetur*, uti & hæredum ceteri. Ita in Gemaræ Babyloniæ loco citato.

Cap. XXI.

De Successionis à cognatione speciebus, *atq;* Regularum, *quas diximus, seu* Axiomatum usu ἐν τῇ κληρουχίᾳ *seu in* hæreditaria Terræ promissæ distributione.

Omnes fere dictæ successiones species à sanguine pendent, & Regularum illarum seu Axiomatum usus cernitur in hæreditaria Terræ promissæ distributione, quæ autoribus ex jussu Numinis, Mose, Eleazare Pontifice, Josua, Synedrio Magno, ac singularum tribuum principibus, facta est. Exclusis ab expectata hæreditate & morte sublatis, ex sententia sanctissimi Numinis, cunctis, qui ex Ægypto exierant & vigesimum ætatis annum compleverant, præter Josuam & Calebum, (de ea re historia est Numeror. xiv. & xvi. & Deuteron. xxxix, 1.) novatur in planitie Moabitica capitum recensio, omnium scilicet Masculorum, qui ejusdem ætatis. Summa jam erat sexcenties mille præter mille septingentos ad triginta; prætermissa tribu Levitica, cujus locum ita supplebat Josephi tribus in binas, Manassis & Ephraim, divisa, ut etiam sine illa ceteræ recte satis duodecim appellarentur. De hisce Numer. xxvi, 51. *Istis dividetur terra in hæreditatem* (כמספר שמות) *juxta numerũ Nominum. Majori augebis hæreditatem suam, & Minori minorem dabis portionem. Unicuiq; dabitur hæreditas juxta Numerũ suum. Sorte tamen dividetur terra, & secundum nomina tribuũ patrum suorum*, id est, (לשמות מטות אבותם) *hæreditatem accipient. Sortis Judicio dividetur hæreditas illius inter multos & paucos.* Distributio postmodum facta est eis, qui recensiti sunt למשפחותם sive *juxta cognationes suas*, quod idem est heic, quod *secundum nomina tribuum patrum suorum.* Vide sis Josuæ xiii, & sequentia. Minores, qui vigesimum nõ compleverant annum, quando ipsa recensio fiebat, participes distributionis hujus non omnino fuisse, ajunt, tametsi eandem attigissent ætatem ante distributionem factam; cujus generis multos fuisse palam est. Sed minoribus illis postea, uti majorum hæredibus, possessiones pro cognationum suarum jure obveniebant. Quod ipsum dicendum de fœminis, quibus in Recensione illa pars non erat. Neque Zelophchadi filiæ, ut recensionis illius pars aliqua, sed ob indutam defuncti patris personam, successere; de quibus fusius infra. Distributio vero aut Tribuum erat, seu Corporum hæreditatum duodecim, quibus singulæ tribus ditabantur, aut singularum portionum, quæ tribuum singularum assignarentur familiis ac capitibus. De prioris generis distributione, ejusce formula, & sortibus cum Oraculo Urim & Thummim in eadem adhibitis, præter ea, quæ à Mose

&

& Josua enarrantur, compluria habes in Josepho Archæolog. v. cap. & Gemara Babylonia ad tit. *Baba Bathra*, cap. viii. fol. 122. & in Magistris ad Numeror. xxvi, & ad Josuam, ut Christianorum commentarios prætermittam, in quibus potissimum consulas, ad Josuam Nicolaum Serrarium, & Joannem Drusium ad difficiliora loca Numeror. cap. cxviii. In portionibus autem tribuum assignandis, ratio habebatur non solum personarum numeri, sed & locorum feracitatis, præter æstimationem eam, quæ tantummodo mensura dignosci potest. Unde pauciora jugera pro ratione capitum in agro Hierosolymitano, solo uberrimo, veluti Benjaminiticæ tribui, quam ubi minus ferax erat tellus, assignabantur, de qua re vide loco citato Josephum, ubi fuisse ait τιμητὰς μᾶλλον ἢ μετρητὰς τῆς κλήρους *sortitionem factam à pretio magis, quam à mensura.* Et peculiaris erat de Finibus Tribuum regundis, adeoque de jure illo, quo sua cuique tribui hæreditas decisione finali addicenda erat, cognitio amplissimi Senatus sive Consessus Magni lxxi. virorum, idque in prima Telluris distributione, quod à Rabbi Eleazare animadvertitur ad illud Misnæ tit. *Sanhedrin* c. i. אין דנין את השבט אלא בבית דין של ע״א *non ferunt sententiam de Tribu alibi, quam in Consessu Magno* lxxi. *virorum.* Locus est in Gemara Babylonia ad dictum tit. fol. 16. a. Id vero in libris de illo Consessu, fusius explicamus. Quod ad personarum seu Capitum uniuscujusque tribus numerum, atq; distributionem ejus factam attinet; Cum ex divino præcepto universis illis 601730. in Numer. xxvi, recensitis, distribuenda esset tellus *juxta numerum nominum* eorum, ita tamen, *ut secundum nomina tribuum patrum suorum* hæreditatem cernerent, & præterea *inter multos & paucos* divisio *fieret*, & *majori* (numero) augeretur hæreditas, minueretur *minori*; hæc ita interpretantur Magistri, ut singulis cujusque tribus capitibus ex jam dicto numero (ratione itidem feracitatis terræ ac sterilitatis habita) æquales portiones primo, post tribuum ipsarum portionum assignationes, distribuerentur, ac si in capita successum fuisset, seu secundum numerum nominum suorum; dein vero ut statim unaquæq; familia ad parentes, qui ex Ægypto exiere, sed decreto divino sublati sunt, retrospiceret, & ad eorum nomina, ac si in vivis fuissent, hæreditatem seu possessionem suam sursum ferret, atque ita dein referret deorsum, ut possessio, quæ primo fuerat in Ca-

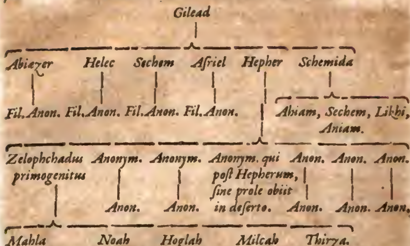
pita pro varia ratione cognationis, denuo in successionem sive in Capita, sive in Stirpes mutaretur, id est, secundum nomina tribuum patrum suorum seu למשפחותם *secundum eorum cognationes*, novatione, juxta ea, quæ de successionibus supra ostensa sunt, disponeretur; observata etiam primogeniti prærogativa, sive in eis fuerit quibus jam dividebatur terra, sive in eis per quorum nomina successio derivanda erat. Nam tametsi receptissima fuerit in hæreditariis sortibus disponendis sententia, hanc primogenito neutiquam competere in bonis, à patre momento mortis non possessis (quod supra ostensum est.) Unde etiam fuere, qui prærogativam illam locum inter hosce tantummodo volunt habuisse in bonis mobilibus, quæ מטלטלין vocant, ac in itinere per deserta possidebant defuncti, non in agris seu bonis immobilibus, קרקעות Magistris dictis, (uti Samuel, cujus mentio in Gemara Babylonia ad tit. *Baba Bathra* fol. 119. a.) attamen hujus facti speciei jus adeo censitum est singulare, ut etiam, quæ nondum sive circumambulando sive vestigia imprimendo, seu utendo fruendo, possederant majores, ea ex promissione divina ita pro possessis ab ipso ex Ægypto exitu usque ad ingressum in Cananæam ejusdemque distributionem haberentur, ut eodem modo ea dividi oporteret posteris לבאי הארץ *Terram ingressis*, (qui primi revera possessores,) quo dividenda fuissent, si à מיוצאי מצרים seu à *majoribus ex Ægypto egressis*, juxta quorum nomina & cognationes, divisione facta, posteri succedebant, ipsissima agrorum seu portionum possessio fuisset ad hosce serie perpetua transmissa. Unde illud in utraque Gemara, ad sæpe citatum caput VIII. tit *Baba Bathra*, atque aliis in Magistris legitur, א״י מוחזקת היתה *Terra Israelis possessa* seu *possessio* (etiam ante ingressum) *erat*. Quin & illud non semel advertunt, aliis in causis omnibus, vivos ut hæredes succedere mortuis, וכאן מתים ירשין החיים *sed heic mortuos ut hæredes successisse vivis.* Ita Gemara Babylon. ad tit *Baba bathra* fol. 117. a. alibi sæpius. Sensus est, ut à mortuis hæreditates aliæ ad vivos transmitti solent, ita heic primum à vivis, scilicet posteris, qui terram primo occuparunt, ad mortuorum majorum nomina retro ferebantur, & ficto hosce superstites terram possedisse & dein obiisse, distributio hæredita-

reditaria (veluti poſſeſſionum à majoribus acceptarum) fiebat inter poſteros, ſive in capita ſive in ſtirpes, uti cognationis ratio exigebat. Atq; ita intelligunt univerſas ſortitiones ſive ſub Moſe, ſive ſub Joſua factas. Atque hinc ritè capiendum illud in *Seder Olam Rabba* c. ix. ועומדים בערבות מואב החזירו הבנים לבהות וחזרו האבות והורישו לבנים *Et qui manebant in campeſtribus Moab, referebant filios ad patres, & vicem rependentes patres hereditatem ad filios transmittebant.* Et vide Salomonem Jarchium ad Numer. xxvi.

Cap. XXII.

Exemplum *Succeſſionis Hereditariæ in eis, qui* primo Terram promiſſam occupabant.

Exemplo res fiet manifeſtior. In Joſuæ xvii, altera pars tribus Manaſſis, cui cis Jordanem aſſignata eſt portio, habuit decem חבלים *funiculos* ſeu *agrorum limitatorum partes.* Verba ſunt; *Et ceciderunt funiculi Manaſſi decem, præter terram Gilead & Baſan, quæ eſt trans Jordanem.* Funiculi ſeu ſortes hæ decem (ſic Magiſtri) ita numerabantur, ut moneremur de ſortibus ſeu partibus, ſed non æqualibus, quæ poſteris Manaſſis ibi memoratis, jure ſingulari, ſecundum cognationes ſuas, ſunt tributæ. Filii Gileadis, Manaſſis nepotes, recenſentur ibi ſex. Ejuſce familiæ ceteri in altera parte hujus tribus trans Jordanem ſortes acceperant. Filiorum ſex nomina ſunt, Abiæzer, Helec, Aſriel, Sechem, Hepher, Shemida, qui ex Egreſſis ex Ægypto. Hiſce cunctis, præter Hepherum, hæredes erant maſculi omnes, adeo ut nullum eſſet jus ſingulare, nulla fere difficultas in portionibus eorum deſignandis. At Hepheri primogenitus filius Zelophchadus filios non reliquit, ſed quinque filias juxta ſtemma ſubjectum, quod ex Numer. xxvi, Joſuæ xvii, & 1 Paralip. vii, 14. depromptum. In locis jam dictis, Anonymorum filiorum ſatis eſt teſtimonii, tametſi de numero neutiquam conſtet. Sed Hepheri Anonymorum numerum ita, exempli gratia, terminamus, & ex eis unum in deſerto ſine prole obiiſſe adjicimus, ut mens Magiſtrorum, in partibus Zelophchadi filiabus aſſignandis, clarius aperiatur infra.



Jam cum numerus eorum, qui in planitie Moabitica (Numer. xxvi) recensentur, è Manassis tribu, sit 52700, quorum pars altera hæreditatem trans Jordanem acceperat, ita ut viginti sex millibus aut circiter sortes cis Jordanem, seu in citato Josuæ loco, essent assignandæ, nec tamen plura habeantur in sacris literis posterorum nomina, quam quæ ob oculos ponuntur; in quibus Asriel, Hepher ac Shemida, primas, posteritatis numerosæ gratia, tenuere, unde, ex sex Gileadis filiis, Asriel & Shemida tantũ cũ Zelophchado secundo (id est Hephero, ex illustrioribus hisce secundo; filii promogeniti nomine, pro Patris, in famiiiæ designatione, usurpato) in Paralipomenis memorantur; distributionis ratio ita instituta est, ut viginti hisce sex millibus partes ex divino præcepto, idq; in capita, primo tribuerentur; ita nihilominus, ut nõ modo statim, secundũ cognationes & nomina majorum, eas novata (ad formulam capite superiori indicatã) assignatione possiderent, sed etiã ut Zelophchadi filiabus, adjecta, earũ nomine, primæ distributionis Legi exceptione singulari, (nam ceteris omnibꝰ hæredes erãt masculi) partes ex jure paterno assignarentur, ut videre est Num. xxvii, & xxxvi, & Josuæ xvii. Verbi causa, ut rem certo ac minori masculorum duntaxat numero, sed eo plerunque ficto, explicemus, & de singulari filiarum Zelophchadi jure seorsim moneamus; Quatuor sunt heic filii Shemidæ. Detur Hephero

phero fuisse tres tantum. Ceterorum singulis binis; & Asrielis primogenito itidem tres. Nempe finge hanc figuram pro tota tribu;



Octodecim habes heic ex eis,qui in Terram promissam sunt ingressi, seu qui recensiti in planitieMoabitica.Sex vero Patres Cognationum, quos ביתי אבות appellant. Neque ultra heic ascendendum, sive exempli gratia, sive quia hisce superiores in trans-Jordana regione partes acceperant. Et non modo filios egressorum in Ægypto, sed & ex filiis nepotes fuisse in recensione illa Moabitica, qui vigesimum annum tunc compleverant, fert satis intervallum temporis, quod decretum divinum, quo sublati sunt egressi ex Ægypto omnes ejusdem ætatis, & recensionem illam intervenit. Nam Anni sunt xxxvi, aut circiter. Igitur primo ingressu, juxta numerum qui ingressus est, assignabâtur partes xviii æquales. Detur eas simul fuisse xxxvi. jugerum, quæ in capita primo, ita ut cuilibet bina jugera cederent, possessa, ad hunc modum aut mox variabantur aut firmabantur. Fingatur sex patres cognationum, qui ex egressis ex Ægypto, in vivis tunc fuisse. Ad eorum quemlibet ita sex jugera attinuissent. Nam ita fictio erat, ac si totū ipsi possedissent, ac ad hæredes jam transmisissent. Itaq; singulis filiorū paribus Abiæzeris, Heleci, & Sechemi, ut patrum hæredibus, sex jugera assignanda, ita tamen, ut primogenito cuique quatuor Jugera pro duplici sorte, ac ceteris singulis bina tribuerentur. Hepheri autem primogenitus triá sic cepisset Jugera, & ceterorum uterque sesquijugerum. Uti Schemidæ primogenitus bina Jugera & duas quintas partes Jugeri, & quilibet ceterorum unicum

Jugerum

Jugerum & quintam partem Jugeris unici. At vero de ſex illis jugeribus, quæ ad Aſrilem cognationis heic patrem retro ferenda erant, ita erat ſtatuendum, ut tametſi tres Gerſomi filii partes ſuas cum patre patruoque in prima aſſignatione haberent, nunc tamen, ante Gerſomi mortem, nihil omnino poſſiderent. Nam deducta ab Aſriele hæreditas, ad nepotes ex filio ſuperſtite tranſmitti nequibat. Adeo ut Gerſom & Simeon non aliter Jugera caperent ac filii Abiæzeris, Heleki aut Sechemi. Atque ut nepotes, qui partes heic faciebant primo, patris interventu, excluſi ſunt uſque ad ejus mortem, ab hæreditate; ita, ni fallor, fratres, ac filii, qui vigeſimum annum non cōpleverant in planitie Moabitica, licet partes in diſtributione prima nō facerent, tamen in deductione hæreditaria, qua æque majoribus hæredes ſuere, cum eis qui recenſionis Moabiticæ pars erant, ſucceſſere. Sed de hac Minorum hujusmodi ſuccesſione non memini apud Magiſtros quid expreſſe traditum. At rationes eorum in ceteris eam exigere videntur. Et quod in hac cognationis compendio factum fuiſſe finximus, idem eſt, quod Magiſtri volunt in ſucceſſione illa hæreditaria poſteritatis diffuſisſimæ.

CAP. XXIII.

De Zelophchadi filiarum portionibus *Hæreditariis &* Decem dimidiæ Tribus Manasſis, *cis Jordanem*, funiculis *ſeu ſortibus.*

JAm vero, etſi poſteros ſex hiſce patribus cognationum (exceptis Schemidæ filiis) in exemplum finximus; ipſe tamen Patrum numerus ſenarius verus in hac altera parte Manaſſis tribus eſt, nec amplior fuiſſet, niſi in Hepheri poſteris primo ſtemmate ſuperius deſignatis, ſingularia aliquot ita eveniſſent, ut plures eſſent patres cognationum, ſeu plures ex egreſſis ex Ægypto, unde & alia diſtributionis ratio, aliæ partes, atque alius demum, id eſt, denarius, funiculorum numerus ſecutus eſt. Ad ſex autem illos patres, ſex funiculos eorum decem qui in Joſua XVII, 5. memorantur, ſpectaſſe volunt. Jarchius, ibi ad illud *& ceciderunt Manasſi decem funiculi*, ששה לששה בתי אבות המנוים למעלה *Sex, ſex illis patribus cognationum qui ſupra* (ibi) *numerantur.* Ceteræ quatuor ad Zeloph-

Zelophchadi filias attinebant. Idem ibidem, ad veterũ ſemper placita; וארבע לבנות צלפחד לא שתהא כל אחת בית אב לעצמה אלא שנטלו ארבעה חלקים *Et quatuor* (funiculi) *filiabus Zelophchadi; non, quod aliqua harum ex ſe eſſet* (uti) *pater cognationis, ſed quoniam ipſæ ceperunt partes ſeu ſortes quatuor.* Quod ex Gemara Babylonia, ad tit. *Baba Bathra*, fol. 118. b, ſumtum, ut rite explicetur, rejecta diſtributionis & capitum numeri, quam in exemplum finximus, formula, alia juxta ſtemma primum ob oculos ſupra poſitum, ex Magiſtrorum ſententia, eaque ſatis ad hanc rem vera, eſt adhibenda. Scilicet non ſolum ſex illos, quos diximus, ſed etiam Zelophchadum ipſum & fratrem Anonymum (qui mortuus in deſerto ſine prole) ex egreſſis ex Ægypto fuiſſe volunt, adeoque heic octo patres cognationum haberi, & juxta ſingulorum cognationes hæreditates diſtribuendas. Unde ſequitur revera partium octo fuiſſe patrimonium hujuſce dimidiæ tribus, ſi patres tantum cognationis ſpectes, ita ut à quolibet patre, exeunte ſcilicet ex Ægypto, quatuor Jugera præter dimidium tranſmittenda eſſent, ſi Aſſem, exempli gratia, xxxvi Jugerum retineas. Vocantur autem decem. Nam inſtituta diſceptatione de diſtribuenda ſingulis maſculis, ſive avita, ſive paterna, ſive alius generis hæreditate, dubium non erat cuipiam, quin poſteri ſex priorum patrum ſucceſſuri eſſent juxta cognationes ſuas. Reliquorum autem duorum, Zelophchadi & fratris ejus, qui mortuus erat ſine prole, portionum diſtributio dignoſcenda potiſſimum erat ex ſingulari atque antea inaudito jure, quod illius filiabus competebat. Scilicet aſſignatis earum portionibus, quæ, ut ſtatim oſtenditur, ex triplici jure quatuor erant, tota diſtributionis materies quomodo expediretur, palam fiebat; adeoque ſex prioribus funiculis ſeu ſortibus æqualibus, quatuor hæ inæquales majorum ſortium propagines adjectæ, numerum, uti volunt, denarium in citato Joſuæ loco faciebant. Detur igitur, Anonymos Zelophchadi fratres cunctos, præter illum, qui in deſerto obierat, & ex egreſſis ex Ægypto fuerat, jam in vivis fuiſſe, adeoque ad eos, ſi filiæ Zelophchadi non interveniſſent, totum patrimonium & Hepheri & fratrum ſpectaſſe. Difficile non omnino tunc fuiſſet, ex jam dictis ſuum unicuique aſſignare. Neque ad nepotes Hepheri, utcunque in latifundiorum

diſtributione prima, pro tribus numeroſitate, partes faciebant, hæreditas aliqua in deductione à majoribus pertinere potuit, ratione capite proxime ſuperiori dicta de filiis patrum ſuperſtitum. At vero intervenere filiæ Zelophchadi, & ab eis velut actio inſtituta eſt, Numer. xxvii, 3. Nam cum in maſculorum, qui vigeſimum annum compleverant, recenſione locum habere aut pars eſſe numeri 601730. (cujus mentio ibi commate 51) puellæ hæ eſſe nequibant; ne paterna etiam eis, quæ ſolæ hæredes fœmineæ, hæreditas deeſſet, coram Moſe & Eleazare Pontifice & Principibus petunt, ut cum patruis, qui ex illo numero fuere, ſuccederent. Formula autem actionis ſeu petitionis eſt ibi commate 3. *Pater noſter mortuus eſt in deſerto, & ipſe non fuit in Conciliabulo eorum, qui convenerunt adverſus Dominum in Conventiculo Coræ, ſed in peccato ſuo mortuus eſt, nec habet filios. Quare igitur aufertur nomen patris noſtri de medio cognationis ſuæ, eo quod non habet filium? Da igitur nobis poſſeſſionem inter fratres patris noſtri.* Sive ut in Gemara Hieroſolymitana ad tit. *Baba Bathra*, fol. 16. col. 1. Halach. 1. fingitur אם אנו בנות צלפחד נירש את אבינו אם אין בנות צלחפר התייבם אמנו *ſi filiæ ſimus Zelophchadi, ut hæredes patri noſtro ſuccedamus, ſi filiæ non ſimus, mater noſtra detur in uxorem* (ex Lege Deut. xxv, 5. de fratria ducenda) *fratri mariti ſui.* Idem in Gemara Babylonia ad eundem titul. fol. 119, b, & in *Midbar Rabba* fol. 281, col. 3. Quin vide, de hac re, Philonem de vita Moſis lib. iii. Non ſolum autem quod inaudita, ut videtur, aut rara fuerat hujusmodi facti ſpecies, ſed etiam ex eo, quod maſculis ex præcepto jam nunc dato diſtribuenda erat tellus, res adeo difficilis habebatur, ut Dominus ipſe conſuleretur, qui Deciſione rem ita finivit. *Ut loquutæ ſunt filiæ Zelophchadi, ſic dando dabis illis poſſeſſionem Hæreditatis inter fratres patris earum, & transferes ad eas hæreditatem patris earum*, id eſt, נחלת אביהן quod idem ſonat, aut τὸ κλῆρον τοῦ πατρὸς αὐτῶν *ſortem patris earum*. ut Helleniſtæ, ſeu *patri in Hæreditate ſuccedant*, ut vulgata. Sive ut in jam citata Gemara Hieroſolymitana, deciſio illa fingitur, אמר לו הק׳ בה כן בנות צלפחד דוברות תן להן אחוזת נחלה תן להן בקרקעות תן להן במטלטלין תן להן חלק אביהן בתוך אחי אביהן *Dixit ei* (Moſi) *ſanctus benedictus ille, ſicut dixere filiæ Zelophchadi, da eis poſſeſſionem hæreditatis.*

Da

Da eis de bonis immobilibus, da de mobilibus, da eis partem patris earum inter fratres patris earum. Et novata est postea earundem petitio, uti & eadem decisio, Josuæ xvii, 4. Jam de sortibus illis seu funiculis quatuor, qui filiabus Zelophchadi obtigere, ad hunc modum ineunt rationes Magistri. Et Hepherus & Zelophchadus fuere ex egressis ex Ægypto, & fratres fuere Zelophchado Anonymi. De fratrum numero consensus non est, neque ita ad rem attinet. Sex sint, exempli gratia, ut in stemmate primo. Et ex eis unum fuisse ajunt, qui ex egressis ex Ægypto, in deserto (ut etiam in eodem stemmate) obiit sine prole. Cum igitur de Zelophchadi filiarũ hæreditate, & quantum sive paternæ, sive avitæ, sive fraternæ possessionis ad eas attineret, disputatum est, observabatur primo, tam ad Zelophchadum ac fratrem demortuum, quam ad Hepherum (quoniam ex egressis ex Ægypto non magis erat hic, quam illi) sortes attinuisse, veluti ad patres cognationum, juxta quas ad posteros, qui terram promissam ingrediebantur, hæreditas erat distribuenda. Verbi gratia, detur masculos ingressos in terram heic ita partes fecisse, ut possessionibus eorum sursum ad octo patres cognationum latis, quilibet patrum ad posteros transmitteret quatuor Jugera & dimidium. Nam assem xxxvi Jugerum etiam heic retinemus pro dimidia hac tribu, ac si ex partibus quantuliscunque amplissimo ingressorum numero singulatim assignatis & ad patres sursum latis fuisset conflatus. Sic Hephero, Zelophchado, & fratri in deserto mortuo cessere xiii Jugera & dimidium; sive singulis iv & dimidium. Funiculus igitur seu sors prima, ex quatuor illis, quæ ad filias hasce attinebant, à majoribus jam deducendæ, erant Jugera iv & dimidium, pars scilicet Zelophchadi ut egressi ex Ægypto. Secunda & tertia pars erat agrorum Hepheri, in quæ Zelophchadus ejusce primogenitus succedere debuisset; id est portio inter fratres duplex, sive, ut à Jugerum mensura non recedamus, Jugerum unicum & $\frac{1}{8}$, quod quatuor Jugerum & $\frac{1}{2}$ portio, ubi septem sunt, ut heic, fratres, duplex est. Nam pars octava quatuor Jugerum & $\frac{1}{2}$ est $\frac{1}{2}$ & $\frac{1}{16}$ unius Jugeri, quanta erat cujuslibet filiorum Hepheri Anonymorum portio in bonis paternis, ex eadem causa. Quarta filiarum sors erat portio in bonis fratris Anonymi, qui mortuus sine prole in deserto. Ei nempe hæres erat, secundum ea, quæ superius docentur, Hepherus pater, unde reducenda hæreditas ad posteros. Quin Anonymo

huic non solum pars, quæ ei competebat, ut egresso ex Ægypto seu Jugera IV & $\frac{1}{2}$, sed etiam pars octava agrorum Hepheri, seu in hac specie, Jugeri dimidium præter $\frac{1}{16}$, ut ejusce filio, agnoscendum: adeo ut Anonymi hujus nomine, sexta pars quinque Jugerum & partis decimæ sextæ ad filios Zelophchadi, jure paterno, transmitteretur. Ubi animadvertendum, primogenituræ jus locum in hac parte non habuisse. Nam tametsi pro possessa ab egressis ex Ægypto terra promissa haberetur, attamen non aliter pro possessa quam si revera possessa fuisset. Et si revera possessa fuisset portio illa ab Anonymo fratre, & ab eo mortuo sine prole, per patrem antea defunctum, ad superstites fratres eorumve posteros fuisset deducta, jus primogenituræ locum plane non habuisset; quoniam ubi pater ipse non possidebat, aut pro possessore haberetur, jus illud minime obtinuisse, sententia est receptissima, quod etiam docetur supra. Ita demum, ad hunc modum, partitio ista atque decisio hæreditaria Jugerum XIII $\frac{1}{2}$, sive portionum Zelophchadi atque Anonymi fratris in deserto sine prole mortui Hepherique patris, ut quatuor inde filiarum Zelophchadi sortes seu funiculi prodeant, est disponenda.

Hepherus [*cui 4 Jugera & $\frac{1}{2}$ ut egresso ex Ægypto, & à quo etiam filii sine prole demortui hæreditas 5 Jugerum & $\frac{1}{16}$ deducenda*]
transmisit ad

1 Zelophchadum primogenitum $\frac{1}{8}$ nomine sortis duplicis, & $\frac{1}{6}$ quinq. Jugerum & $\frac{1}{16}$ ut ad coheredem demortui sine prole fratris. Et ad Zelophchadum, utpote egressum ex Ægypto, attinebant 4 $\frac{1}{2}$.	*2 Anon. $\frac{1}{2}$ & $\frac{1}{16}$ qui ex egreßis ex Ægypto, & mortuus sine prole in deserto. Is ad patrē portionē 4 Jugerū & $\frac{1}{2}$ remisit.*	*3 Anon. $\frac{1}{2}$ & $\frac{1}{16}$ & $\frac{1}{6}$ 5 Jugerū & $\frac{1}{16}$*	*4 Anon. $\frac{1}{2}$ & $\frac{1}{16}$ & $\frac{1}{6}$ 5 Jugerū & $\frac{1}{16}$*	*5 Anon. $\frac{1}{2}$ & $\frac{1}{16}$ & $\frac{1}{6}$ 5 Jugerū & $\frac{1}{16}$*	*6 Anon. $\frac{1}{2}$ & $\frac{1}{16}$ & $\frac{1}{6}$ 5 Jugerū & $\frac{1}{16}$*	*7 Anon. $\frac{1}{2}$ & $\frac{1}{16}$ & $\frac{1}{6}$ 5 Jugerū & $\frac{1}{16}$*

Mabla. Noah. Hoglah. Milcah. Thirza.

Sic

Sic quicquid per Zelophchadi nomen deducendum erat, sive pars primogenituræ duplex (quæ pro binis sortibus heic accipitur seu funiculis) & pars illa sexta fraternæ hæreditatis, & ipsius Zelophchadi portio, qua ex egressis ex Ægypto erat, ad quinque filias, nomine quatuor funiculorum devenere. Atque ita intelligunt illud, *dabis eis possessionem inter patruos earum,* in Numeris; &, *dedit eis possessionem seu hæreditatem inter patruos earum,* in Josua. Hæc mens plerunque Magistrorum. Salomon Jarchius ad Josuæ XVII. de partibus hisce quatuor, חלק של אביהן שהיה מיוצאי מצרים ולפי מניין היוצאין ממצרים נתחלקה הארץ וחלקו עם אחיו בנכסי חפר אבוו שהיה גם הוא מיוצאי מצרים ושהיה בכור נוטל שני חלקים ועוד היה להן חלק אחי אביהן שמת במדבר בלא בנים ונטלו נחלתו בחלקו כך אמרו רבותינו בבבא בתרא. *Pars paterna, quæ ex egressis erat ex Ægypto. Et juxta recensionem eorum, qui egressi sunt ex Ægypto, distribuebatur Tellus. Pars item ejusce cum fratribus suis in bonis Hepheri patris, qui itidem ex egressis ex Ægypto erat. Et* (in hisce) *quoniam primogenitus erat, duplex ad eum pars attinuit. Quin etiam erat eis pars è bonis patrui sui, qui obiit in deserto sine prole. Et accepere hæreditatem in ejusce parte. Sic dicunt Magistri nostri in tit. Baba Bathra.* Vide Gemaram Babyloniam ad dictum Tit, fol. 117, 118. & 119. & ibi adnotata, præter Hierosolymitanam ad eundem fol. 16. col. 1. Certe in Misna ejusdem tituli alia est partium harum distributio & duntaxat triplex, patrui in deserto sine prole mortui ratione non habita. Capite VIII. legitur; בנות צלפחד נטלו שלשה חלקים בנחלה חלק אביהן שהיה מיוצאי מצרים וחלקו עם אחיו בנכסי חפר ושהיה בכור נוטל שני חלקים *Filiæ Zelophchadi tres partes jure hæreditario accepere. Partem patris sui, qui erat ex egressis ex Ægypto, & partem ejus, quæ ad eum spectabat cum fratribus in bonis Hepheri. Et jure primogenituræ accepit partem duplicem.* De qua re vide sis *Sepher Siphri* col. 90 *Pesiktcha Zotertha* fol. 60. col 2. *Midbar Rabba.* fol. 281. col. 3. Jarchium ad citatam proxime antea Gemaram Babyloniam, atque eundem & Rabbi Nissim ad Alphesium part. 3. fol. 215. *Hilcoth Gedoloth.* fol. 106. col. 4. R. Aaron Aben Chiim in *Corde Aaronis* fol. 99. præter Obadiam Barenorium, & Rabbi Iom Tob.

Tob. ad Misnam tit. *Baba Bathra*, cap. viii. fol. 49. b. Adde Joh. Dr
sium ad Josuæ xvii, qui ab omnibus dissentit. Sed ab iis etiam, quæ
filiarum jure hæreditatio, atque harum quinque inprimis, tradic
mus ex veterum scitis, dissonum nimis est illud Josephi lib. iv. ca
vii. ubi Mosen scribit, successionem in paternam hæreditatem pu
lis hisce ita tantum permisisse εἰ μέλλοιεν τινι συνοικεῖν τῶν Φυλετῶ
si cuiquam ex tribulibus nuberent. εἰ δ᾽ ἐξ ἄλλης γαμοῖντο ποι Φυλῆς
κλῆρον ἐν τῇ πατρῴᾳ Φυλῇ καταλιπεῖν, *Si vero viris ex alia aliqua*
tribu in uxores ducerentur, hæreditatem in sua tribu relinquerent.
si successio earum hæreditaria à nuptiis ita pependisset. Quin inc
inquit, μένειν ἑκάστου τὸν κλῆρον ἐν τῇ πατρῴᾳ Φυλῇ διετάξατο
uniuscujusq; hæreditas in paterna tribu maneret, constituit, non, *perpet*
maneret, ut recentior Josephi interpres; quod etiam receptæ Ma
strorum, de ea lege Numerorum ultimo tradito, sententiæ advers
tur, ut videre est supra cap. xvii. Depravatum est à librariis *Zelop*
chadi nomen in *Oraphatim* apud Ruffinum, veterem Josephi inte
pretem. Σαλπαάδης is dicitur Josepho, quod, ut fieri amat, ita d
generavit. Ex Josepho tantundem de filiarum nuptiis habet Zon
ras tomo primo.

Cap. XXIV.

De exhæredatione Liberorum *seu* fratrum *atq;* hæredibus i
stituendis *aliter ac jus exigebat commune. Et de* libera Bo
rum Alienatione *ejusq; temperamentis ac* Restitutione
in Jubilæo.

Ita ex Lege sacra Liberi Hæredes erant, ut nuda exhæredatio
formulâ hæreditas eis præcludi nequiret. Si igitur pater pronu
tiarat, sive verbo, sive scriptis, *Filius meus N.* לא יירש עם אחיו
exhæres esto inter fratres suos, plane irritum erat. Quod itidem d
cendum de ejusmodi pronuntiato de filiabus, fratribus, duplici p
mogeniti sorte. Id quod habent ex commate ii. Numeror xx
ubi Lex de hæreditatibus fertur, ut sit לחוקת משפט *in decret*
judicii. De qua re optime Rabbi Bechai ad Numeros fol. 193. col
præter Maimonid, Halach, *Nechaloth*, cap. vi. & in *More Neboch*
part. iii. cap. xlii. *Misnam* tit, *Baba Bathra*, cap. viii. Gemaram
byl

bylon. ibid. fol. 126. & adjectos Commentarios. Scilicet formulam hujusmodi, Legi plane adversam esse scribunt. Quin si quis alius præter aliquem ex eis, qui ex lege hæredes sunt, instituatur hæres, irrita est hujusmodi institutio. Atque huc trahunt illud Proverb. xi. 17. עוכר שארו אכזרי *qui turbat propinquum suum, est crudelis.* At si exhæredationis formula ejusmodi sit, ut simul accedat institutio hæredis, qui ex eis fuerit, qui ex lege hæredes sunt, eam valere volunt, si fiat à *moribundo* seu *ægroto* quem שכיב מרע vocant. Minime vero si ab eo, qui בריא seu *corpore est sano.* Quin corpore sanus sine scripto & traditione rem sæpius non rite alienabat. Ex ipsa vero vocis duntaxat vi, ceu è testamento sine scriptis, voluntas moribundi rata habebatur. Unde solenne illud habent, דברי שכיב מרע ככתובים וכמסרים *verba ejus, qui Ægrotus decumbit tantundem valent, quantum ea quæ scriptis mandantur & traduntur.* Et de distinctione hac Ægroti & Sani vide locos jam citatos & Maimonidem Halach. *Zichia Vemithna*, seu de dominio & donationibus, cap. xii. Veluti si cui tres sint filii, Simeon, Ruben, Levi, is moribundus seu ægrotus testamento, quod דייתיקי, id est, ipsum vocabulum Διαθήκη, appellant, Rubenum instituat hæredem hac verborum formula, ראובן בני יורשני מכל בני *Ruben filius meus hæres mihi esto ante omnes filios meos*, aut ירשני לבדו *succedat mihi solus;* ceteri hac institutione rite satis exhæredes fiunt. Nam fas esse, hæredes pro libitu ita instituere ex eis, qui ex lege cohæredes forent, eliciunt ex illo Deuteron. xxi. 16. *adveneritq; dies, quo divisurus est hæreditatem filiis suis*, ac si hæredem, modo ex filiis illis seu liberis sumti sint, institutio libera patri permitteretur. Quod etiam ad fratres extendunt. Et Syracides cap. xxxiii. 28. *In die consummationis dierum vitæ tuæ, & in tempore exitus tui, distribue hæreditatem tuam.* Vide sis Maimonidem in *Pirush Misnaioth*, ad tit. *Baba Bathra*, fol. 184. b. Hinc regulam tradunt, אין אדם יכול להוריש למי שאין ראוי ליורשו ולא לעקור הירושה מן היורש *Nemo potest alium instituere præter eum, qui ex eis est, ad quos hæreditas* (jure communi) *spectat, nec hæreditatem ab hærede funditus tollere.* Nempe ad eum, qui hæres omnino non est, transferre. Id quod intelligendum est בלשון ירושה seu *nomine hæreditatis.* Vide sis Ezechielem xlvi. 16. Tradunt jam, hæreditatis distributionem seu hæredis, qualem diximus

ximus, institutionem legitimam, non noctu sed interdiu tantum rite fieri. Quoniam judicia exerceri aut incipi regulariter, non debebant noctu. Et hæreditatis distributionem instar actus habebant Judicarii ex verbis illis sacris de hæreditatibus, *erit* לחקת משפט *in statum judicii*, Numer. XXVII, 11. vide sis hac de re Gemar. Babylon. ad tit. *Sanhedrin* cap. 4. fol. 34. b. Maimonid. halach. *Sanhedrin* cap. 3. Mosem Mikotzi præcept. aff. 76, & *Shulcan Aruch* in lib. *Choschen Hamisphat*. c. 253. Atqui בלשון מתנה seu *nomine donationis* licitum habebatur domino, sive Sano corpore sive Ægroto, libere patrimonium quodcunque alienare, atque ita per consequens etiam liberos exhæredare. Nimirum, יש כח באדם ליתן ממונו במתנה לכל מי שירצה *Unicuique facultas est, substantiam suam donatione transferre cuicunq; voluerit*, quæ verba sunt Jarchii citato Gemaræ Bab. folio, R. Obadiæ Bartenorii ad dictam Misnam §. 5. ac Magistrorum passim. Atque adde heic institutam Ismaelitarum litem coram Alexandro Magno, quam habemus supra capite tertio. Verum si filiorum alicui non institutione (ut dictũ est) sed donationis instrumento donaverat pater totam substantiam suam, donatio ea non aliter valuerat, quam ut is ceterorum partes possideret velut curator, tutor seu ἐπίτροπος, suam tantum ut Dominus. De qua re consulas Maimonidem Halach. *Zichia Vemithna*, cap. VI. Ceterum ante legem de Hæreditatibus latam, hæredem instituere fas erat, etiam qui sanguine conjunctus non erat, quod elicitur ex Genes. XV, 3. Ubi Abraham, *en mihi non dedisti semen, & ecce filius domus meæ hæres meus est*. Quod de Eleazare Damasceno, Abrahæ œconomo, prænuntiatum à Numine quidem interdicitur, non quod ejusmodi institutio alias illicita esset, sed quod ab Abraha eam fieri noluit. Atq; hæc intelligenda sunt de bonis Religione seu Voto solutis. Quomodo vero, ubi voto damnarat quis sua Bona, adeo ut quicquid in filii seu Fratris commodum cedere posset, id sacrum esse vellet (quemadmodum in Evangelio, filius quicquid in Patris commodum ex suis crederet rebus, esse voluit Corban, ut ita præcepto Honorandi parentes solveretur) exhæredatio quædam etiam sequeretur, alibi ostendimus. Nam ea res non tam ad successionis quam ad Voti Naturam & effectum attinet. Quæ vero dicta sunt de libera Alienatione, temperantur & modum recipiunt cum ex lege redimendi

mendi (de qua, supra cap x v) tum ex Jubilæorum, seu anni quinquagesimi, lege lata Levitic xxv, 10, atque aliis eodem capite. Verba sunt; *Jubileus ille vobis erit, & redibitis quisque ad possessionem suam, & quisque redibit ad cognationem suam.* Atque inde intelligendus Diodorus Siculus lib xl, ubi nefas apud Judæos fuisse ait τὰς ἰδίους κλήρους πωλεῖν, seu *hæreditates suas vendere.* Scilicet vendere fundum לצמיתות sive *in excisionem*, id est, ut à venditore ejusque posteris perpetuo excidatur, seu εἰς βεβαίωσιν, ut Hellenistæ, sive alienatione nunquam rescindenda (de quo vocabulo heic vide sis D. Augustinum ad Levitic. quæst. 89 & 90) fas non erat ex lege dicto Levitici capite, comm. 23. Adeo ut Jubilæo quolibet redire deberent alienati fundi ad primos dominos seu hæredes eorum, idque quotcunque intervenirent alienationes mediæ. Quod item de Donationibus intelligunt & de hæreditatibus in solidum ex pacto à fratribus aliisve cohæredibus possessis. Integrum nempe erat Jubilæo familiæ ercîscundæ actione denuo uti. Consule item Ezechielem xlvi, 17. Ad successionibus autem transmissa, lex ista non spectat. Atque de Alienationibus simpliciter tantum, nullo tempore adjecto factis, hæc capienda. Etenim si in sexaginta, verbi gratia, annos (sine dolo malo) quis fundum emisset, Jubilæo, qui citra temporis adjecti finem interveniret, restitutio venditori aut hæredibus ejus non fiebat. Maimonides Halach. *Semita Vejubal*, cap. x i, המוכר שדהו לששים שנה אינו יוצאה ביובל שאין חוזר ביובל אלא דבר הנמכר סתם או הנמכר לצמיתות *Si quis agrum suum in annos LX vendiderit, non restituitur in Jubilæo. Scilicet non redit in Jubilæo quid præter rem absolute venditam, aut venditam in excisionem.* Ibi & capitibus insequentibus cetera quæ ad hanc rem attinent, fusius habes. De eadem consulas etiam titulum Talmudicum ערכין, seu de Rerum æstimatione, cap. ii & vi. Adde D. Thomam 1, 2æ, quæst. 105, art. 2, ad tertium argumentum. De Initiis autem Jubilæorum & eorum periodo atque observatione, vide sis eundem Maimonidem citata Halacha, cap. x, &, præter obvios Annalium Consarcinatores sub ipsius κληρουχίας seu hæreditariæ assignationis tempore, Josephum Scaligerum de Emend. Temp lib. v, fol 353, & v i, fol. 737, Jacobum Capellum in hist Sacra & Exotica sub annis mundi 2549 & 3381, Dionys. Petavium de Doctrina Tem-

porum,

porum, lib. ix, cap. 27, & Tostatum ad Levitic. xxv, quæst. 5, & seqq. & ad Ruth cap. iv, quæst. 9, & Petrum Cunæum de Republica Ebræorum lib. 1, cap. 11 & v 1. De Testamenti autem libera apud Ebræos antiquissimos, seu potius apud eorum majores factione, testimonium est vetustum in Eusebii Chronicis & apud Georgium Cedrenum, ubi Noah, velut orbis terrarum Dominus, eam κατὰ θεῖον χρησμὸν *juxta divinum oraculum*, tribus filiis distribuit. Semo scilicet, primogenito, plagam Orientalem, seu totam ferme Asiam, quæ Septentrionalior non est; Chamo, quicquid Rhinocorura Ægypti & Herculis columnas in Africa interjacet; & demum Japheto, quicquid à Media (quæ in Semi portione) ad Septentrionem & solis occasum pertinet, ἕως Γαδείρων καὶ Βρεττανικῶν νήσων, Ἀρμενίας, Ἰβηρίας, Πόντου, Κόλχους, καὶ τὰς κατόπιν χώρας καὶ νήσους ἕως Ἰταλίας, καὶ Γαλλιῶν, Ἰσπανίας τε, καὶ Κελτιβηρίας, καὶ Λυσιτανῶν, *Usque ad Gades & insulas Britannicas, Armeniam, Iberiam, Pontum, Colchos, & ulteriores regiones & insulas, usque ad Italiam, Gallias, Hispaniam, Celtiberiam, & Lusitanos.* Consule, si vis, Gen. cap. x. Cum autem ad hunc modum testamento in scriptis redacto hæredes instituisset, sive ἤτοι μερίσας καὶ ἐγγράφως διαθέμενος, quod idem sonat, ἐπαναγνοὺς αὐτοῖς τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἐσφραγίσατο, παρ' ἑαυτῷ κατέχων ἕως βʹ φ ϟ βʹ ἔτους ἀπὸ Ἀδάμ, ἐν ᾧ καὶ ἐκοιμήθη, *illud filiis recitavit, atque obsignatum secum retinuit usque ad annum ab Adamo* MMDXCII (ad Græcorum calculum) *quo vitam finivit.* Moribundus autem τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἐδέδωκε τῷ Σὴμ τῷ πρωτοτόκῳ υἱῷ καὶ θεοφιλεστέρῳ, *Testamentum suum dedit Semo, utpote primogenito & pietate insigniori.* Atque ad veterem Noachi Testamenti memoriam, spectare videtur id, quod de eo habet Achmed Ben Magad Astronomus & Geographus Arabs Ms, ubi ait, genus humanum, exemplum Arcæ secutum, naves construxisse עלי גמיע שואחל אלבחר פי גם יע אלאקאלים אלתי קשמהא נוח בין אולאדה יאפת ושאם וחאם *in unoquoque litore Maris per omnia climata, quæ scilicet distribuerat Noachus filiis suis Japheto, Semo & Chamo.* Circumfertur etiam Testamentum XII Patriarcharum, seu filiorum Jacobi. Sed id plerumque Monita, Historiolas aut Gnomas, nullibi bonorum seu possessionum legata complectitur. In Micropresbytico habetur, & tum in Bibliotheca Patrum Margarini Binii, tum in editione Coloniensi. Sed de eo obiter animadvertere

vertere liceat, ex Græco versum esse, ac commentum Græculorum aliquot, qui Regno Sacerdotium antestare (neque is morbus recens natus est) inprimis voluere, & ab Ebræorum genio satis esse alienum. Observa illud in Testamento Judæ; *Et nunc filii, diligite Levi, ut permaneatis & non efferamini super ipsum, ut non dispereatis. Mihi dedit Dominus Regnum, & illi Sacerdotium, & subjecit Regnum Sacerdotio. Levi datum est Sacerdotium & Juda Regnum, & subjecit Deus Regnum Sacerdotio. Mihi dedit quæ in terra, illi, quæ in Cœlis. Ut supereminet Cœlum terræ, ita supereminet Dei Sacerdotium regno, quod est in terra.* Alia, ad hunc fere sensum, in testamentis Rubenis, Simeonis, Nephthalim, alibi in illo libello occurrunt. At vero non solum Regibus ipsis atque etiam Confessui Magno LXXI virorum seu *Sanhedrin Hagedolah* dicto, sed etiam Confessibus Minoribus subjiciunt totum genus Sacerdotale atque etiam ipsum Pontificem Maximum Ebræorum Magistri, iique vetustissimi, ut videre est in Gemara Hierosol. ad tit. *Sanhedrin* cap. 11, fol. 19, col 4, & apud Rabbi Jom Tob ad eundem tit. fol. 56, b, alibi. Adde Misnam tit. *Middoth*, seu de Mensuris Templi, cap. v, ubi quinam Sacerdotali functioni idonei, quinam ob vitia sive corporis sive Natalium idonei non fuerint, judicare, ad Confessum illum Magnum attinuisse liquet. Sed Magnus ille Confessus plerunque tam ex Sacerdotibus ac Levitis, quam ex aliis, optimo jure, Israëlitis conflari solebat, ita tamen, ut si nec Sacerdos nec Levita cooptaretur, numerus LXXI Israëlitarum ejusmodi satis idoneus, qui omnimoda judicia in eo exerceret, atque de gravissimis Reipublicæ negotiis deliberaret, haberetur. Maimonides, ad veterum placita, Halach. *Sanhedrin*, cap. ı', ומצוה להיות בסנהדרין נרולה כהנים ולוים שנאמר ובאת אל הכהנים הלוים ואם לא מצאו אפילו היו כולם ישראל הרי זה מותר *Oportet ut sint in Confessu Magno Sacerdotes & Levitæ, juxta id quod scriptum est* (Deuter. xv·1, ;,), *& venies ad Sacerdotes Levitas,* &c *At si ex illis nulli sint omnino, sed totus Confessus ex Israëlitis constiterit, Confessus est satis legitimus.* Et de Sacerdote & Judice, quorum mentio in commate 12, ejusdem capitis, vide Sixtinum ab Amama in Antibarbaro lib. 1, pag 130, & lib. 11, pag 587. Ut Testamentum autem Patriarcharum ita dictum, in Ecclesiam Occidentalem primo adferretur, in causa fuere Joannes Basingstochius,

Archidiaconus Leicestrensis, & Robertus Capito Episcopus Lincolniensis. Ille sub anno MCCXLII idem Athenis, præter alia Occidentalioribus tunc incognita, latere indicavit Episcopo Lincolniensi, qui in Angliam ut adveheretur, curavit, & è Græco in Latinum, non sine opera Nicolai Græci, qui Abbati sancti Albani à sacris erat, transtulit. Matthæus Paris in Henrico Rege III, *Hic Magister Joannes* (de Basingstoke) *intimaverat*, inquit, *Episcopo Lincolniensi Roberto, quod quando studuit Athenis, viderat & audierat a peritis Græcorum Doctoribus, quædam Latinis incognita; inter quæ reperit XII Patriarcharum, filiorum videlicet Jacob, Testamenta. Quæ constat esse de substantia Bibliothecæ sed per invidiam Judæorum dudum fuisse abscondita, propter manifestas, quæ in eisdem patent, Christi Prophetias. Unde idem Episcopus misit in Græciam, & cum ea habuisset, transtulit de Græco in Latinum sermonem, & quædam alia.* Atque alibi; *Nec tempore B. Hieronymi vel alicujus sancti interpretis, ad notitiam Christianorum, machinante Judæorum antiquorum malitia, potuit quomodolibet devenire* Et vide sis Micropresbyticon pag 65. At certe Origeni in Homilia XV in Josuam, & Procopio Gazæo ad caput XXXVIII Geneseos, mentio fit hujusmodi libelli. Lector judicet, & digressiunculæ benevole det veniam.

Cap. XXV.

De Successione Fisci *seu hæredibus morte damnatorum.*

Successio Fisci absque paucis, de Judiciis Capitalibus, prælibatis satis intelligi nequit. Judicia Capitalia sive eorum, qui quadruplici illo ultimi supplici genere, Lapidatione, Combustione, Strangulatione ac Gladio, damnabantur, exerceri solebant aut, à Consessibus XXIII. virorum, quorùm unicus erat in urbe ac oppido quolibet insigniori, ac Hierosolymis bini; (utcunque de numero, nescio quo aut unde Judicium septenario καθ' ἑκάστην πόλιν seu *per urbes* præstituto, præter duos ex Levitis Ministros, verba faciat Josephus libro IV. Archæologiæ capite VIII, de quo item monuimus sub fine capitis XIV) aut in magno illo LXXI. virorum, quem סנהדרין הגדולה *Sanhedrin Hagedolah* vocant, id est in Consessu seu Consistorio Magno in *Liskat Hagazith*, seu *conclavi lapideo* haberi florente Ebræorum Republica solito; aut à Regibus ipsis,

cum

cum seorsim ac soli Jurisdictionem cum imperio exercebant, de qua re in libris Regum, non infrequens mentio. Etenim & ipsi Reges interdum, saltem eorum nonnulli, etiam locum habebant, ut Principes in Consessu Magno, cui primus, ut Princeps, quem נשיא appellant, præerat Moses. Eo scilicet imperante, Consessus ille Natales habuit, ut videre est Numerorum xi, 16. Et decantatum illud, מלך לא דן ולא דנין אותו, *Rex non judicat, nec judicant ipsum*, quod occurrit in Misna, tit. *Sanhedrin*, cap. 11, & tit. *Horaijoth* seu *de sententiis Consessuum*, cap. 11. spectat ad citeriora secula, seu ad tempora Alexandri Jannæi Regis, sive ad Reges, qui familiæ Davidicæ non erant, quos Reges Israëlis nuncupare, & à veteribus familiæ Davidicæ eo nomine distinguere solent; ut docetur in Gemara Babylonia ad tit *Sanhedrin*, cap. 11. fol. 19. a. Et de hisce vide Maimonidem Halacha *Melachim* seu de Regibus, cap. 11. Et de Consessu illo, atque Jurisdictione Ebræorum Regia, nos, Deo volente, fusius in libris de Consessu illo inscriptis, ubi de ejusce Natalibus, qualitate eorum, qui rite in eum adsciscebantur, Adscitorum dignitate, Jurisdictione, Imperio, Loco, Continuatione, Considendi tempore, aliis, sine quibus in veteri Judaicarum rerum statu plane cœcutimus, agitur. Capitalium autem criminum alia erant, quæ præscriptis in Pentateucho legibus, morte plectebantur, veluti homicidia, adulteria, & quæ sunt id genus cetera; alia, quæ læsæ Majestatis erant, ut perduellio in Principem, quæ ultimo item supplicio plecterda, ex lege Josuæ data cap. 1. comm. ult. *Qui rebellis fuerit ori tuo, &c. morte plectatur. Tantum age fortiter & strenue.* Quando vero ori seu decreto Principis sive in Principem rebellis, ex lege illa, mortis reus, quando minime esset, (Nam de ea re distinctionem egregiam ex postremis illis verbis, ad majorum mentem & mores patrios explicatis, afferunt Magistri) disceptandi locus heic non est. Hoc interim advertendum, quamplurima quæ in judiciis receptisque gertis sententiis tum de hac re, tum de aliis habentur, non solum lege scripta, sed etiam moribus sive traditionibus à Mose receptis, quas הלכות למשה מסיני *traditiones Mosaicas è Sinai receptas appellant*, & legibus superinductis seu à Consessu Magno sancitis atque ab universitate populi, majoreq; ejus parte (quæ eadem ipsa est, notione civili) in usum admissis, nec vero legi scriptæ adversis, subniti; quod explicatius etiam in-

dictis de Consessu Magno libris aperimus atque heic monemus, ne turbetur nimis interea lector, ubi quid in receptissimis moribus gentis repererit, cujus in lege scripta ne vestigiū quidem fuerit relictum. Ne specimen heic desit, advertas quod legitur Ezræ x, 8, de edicto ad accersendos in conventum omnes, qui duxerant uxores exteras; *Et omnis qui non veniret intra tres dies*, כעצרת השירם והזקנים יחרם כל רכושו *juxta consilium principum & seniorum, anathemati subjiciatur*, aut, *auferetur omnis substantia ejus.* Quod ex superinducto sancito temporali vim habuit. Jam vero, de Fisci successione, seu de morte damnatorum bonis, dicimus; ubi quis ob ea, quæ sive in Numen ipsum commissa tantum, veluti Blasphemiam, (Nam ea morte luebatur, ut videre est apud D. Matthæum, XXVI, 65. & 66 & in Misna tit. *Sanhedrin*, cap. IX, sub finem) sive in mutua civium officia, veluti homicidia, adulteria, aut ejusmodi alia, ultimo plexus est supplicio, bona hæredibus sive ob sanguinem, sive *unde vir* (ut ostensum est) succedentibus transmittenda; extra scilicet speciem Bonorum civium Urbis seu Universitatis, quam עיר הנדחת *urbem in cultum extraneum impulsam* seu *pellectam* nuncupant. Nam horum Bona ex lege sacra (Deuteron. XIII, 12) comburenda erant. Unde Maimonides ממונם בשרפה ואינו ליורשיהם כשאר הרוגי בית דין *Bona eorum comburenda erant, nec ad hæredes transmittenda, sicut ceterorum, qui ex judicio forensi morte plexi.* Vide sis eum More Nebochim part. III, cap. XLI & halach. ע״ז cap IV. Qui autem velut privati tantum, non ut pars urbis seu universitatis ita damnatæ, criminis hujusmodi erant rei, eorum etiam in bona hæredes succedebant. At vero ubi perduellionis in principem reus quis eodem affectus est supplicio, Bona ejus, ut hæredi, Fisco cedebant. Ita intelligo illam sententiam Rabbinis receptam, quæ traditur in Gemara Babylonia ad tit. *Sanhedrin* cap. VI, fol. 48. b., ת״ר הרוגי מלכות נכסיהן למלך הרוגי בית דין נכסיהן ליורשין *Traditio est Rabbinica; ubi regni causa capite quis plectitur, bona ejus Regi* (seu Fisco) *cedere; ubi vero per Consessum judicum, bona ejus ad hæredes transmitti.* Sententia R. Jehudæ adjicitur, qui etiam utraque in specie hæredes succedere voluit. Sed ibidem mihi satis confutatur. Vir doctissimus est, qui הרוגי מלכות heic vertit, *qui Regio jussu occisi sunt*, Alter *à Rege occisi.* Neutrum omnino placet. Nam ita

ita innueret iſte locus, non ſolum Regio judicio damnati ultimo ſupplicio, ſive ob crimen læſæ majeſtatis, ſive ob aliud quod capitale, bona fiſco applicari, ſed & judicio Confeſſuum morte plexi, ob perduellionis ſeu læſæ majeſtatis crimen, bona ad hæredes transmitti, quod nimis ab eo, quod veri eſt ſimillimum, diſſonum eſſe videtur. Certe מלכות *regnum* ſonat & הרוגי מלכות *occiſi* ſeu *morte plexi ob regnum*, quod de perduellionis, contumeliarum, aut maledicentiæ in Regem pœna, capiendum. Et הרוג בית דין *capite plexum ex Judicio Confeſſus* intelligo pro eo, qui ob alia crimina in mutua Civium officia morte plecti ſolebat; quoniam jure ordinario de eis cognoſcebant tribunalia, ut extraordinario ſeu Regio, quod fieri ſatis amat, juſſu cognoſcebant de crimine læſæ majeſtatis. Et moribus gentis receptum erat, ut, qui contumeliis Regem afficeret, aut ei malediceret, capite plecteretur. Unde illud in Gemara Hieroſolymit. ad tit. *Sanhedrin*, fol. 20, col. 2, כל המקלל מלכות בית דוד חייב מיתה *quicunque maledixerit Regi familiæ Davidicæ, mortis reus eſt*. Etiam in illuſtri illo Nabothi & Achabi Regis Iſraëlis exemplo, jus hoc obtinuiſſe & ſucceſſionem, eam ob rem, Fiſci, agnoſcunt. Vide 1 Regum xvi. Crimen eſt, ברכת אלהים ומלך *blaſphemaſti, contumeliis, maledicentia affeciſti Deum & Regem*. Lapidatione, ex ſententia in eum lata, plexus eſt. Inde vinea ejus Fiſco ſeu Regi cedebat, ut in ſacra hiſtoria. Et planiſſime Nabothus heic הרוג מלכות *regni cauſa plexus erat*; ſed non quod Regio juſſu occiſus. Nam adhibitis teſtibus, utcunque falſis, formula judicii Confeſſus urbis, in qua habitabat, non Regii, damnabatur. Neque ſive Jezebelis ſive Achabi mandatum in literis, quas ad Confeſſum dedere, in judicii formula aliud effecit, quam ut ſceleratiſſimi judices ad tantam injuſtitiam, prætenſo, ut fit, Principum nomine, accenderentur. Ideo vero הרוג מלכות quia crimen læſæ erat majeſtatis, ſeu in Regem commiſſum, tametſi ſententia Confeſſus plexum. Unde etiam obſervant, blaſphemias in Deum adjectas, ut crimen augeretur. At vero in Regem, ut vineam fiſcus caperet. De qua re conſulas Gemaram Babyloniam, loco jam citato. Hinc Levi Gerſomides, 1. Regum xxi, 15, למדנו מזה שהרוגי מלכות נכסיהן למלכות *Ex hoc loco ediſcendum, bona eorum, qui regni cauſa morte plectuntur, Fiſco ſeu Regi ipſi cedere.* Et David

Kimchi-

Kimchius ibidem, ad verba illa Jezebelis, *Surge & possidè Vineam Nabothi,* אמרה לשון ירושה לפי שנפלו לו נכסיו בדין והוא במקום היורשין *Dixit id* (Jezebel) *ex causa* seu *nomine hæreditatis. Quoniam bona ejus ad eum devenere ex sententia judicii. Et ipse locum hæredum occupabat.* Et statim postea, מי שנתחייב מיתה למלכות הוא וכל אשר לו למלך ונחלקו רבותינו ז״ל בזה הדבר ואמרו הרוגי מלכות נכסיהן למלך והרוגי בית דין נכסיהן ליורשין ומפני זה אמרה איזבל שיעידו העדים כי בירך נבות אלהים ומלך כי אילו יאמרו בירך אלהים לבד והיה דינו מסור לב״ד ויהיו נכסיהן ליורשים וכשאמרו קלל המלך נתחייב מיתה למלך ואת נכסיו למלך אם כן למה הוצרך לומר אלהים לא אמרו אלהים אלא להגדיל הקצף עליו *Qui morte damnatur ob crimen læsæ majestatis, tam is, quam quæ sua sunt, Regis fiunt. Ceterum dissensus est inter Magistros nostros piæ memoriæ de hac re. Et dicunt; Eorum, qui regni causa morte plectuntur, bona fisco seu Regi cedere. Eorum vero, qui Consessus Judicio, ad hæredes transmitti. Atq; inde est, quod Jezebel jusserit, ut testes Nabothum accusarent dirarum, tam in Regem quam in Deum. Nam si de Deo solummodo accusasset, judicium ejus* (jure ordinario) *Consessu Judicum fuisset permittendum. Unde & bona ejus ad hæredes transmissa fuissent. Sed quoniam dirarum in Regem est accusatus, regni causa morte damnatus est. Quod si objicis, cur igitur opus erat, ut Deus adjiceretur? Respondendum est, non aliam ob causam, quam ut celerior in eum fieret justitia,* seu, ut Talmudici dicunt, לאסופי ריתא *ad augendam indignationem,* ut legitur citato supra Gemaræ Babyloniæ loco, ubi etiam Salomon Jarchius expresse הרוגי מלכות interpretatur שנתחייבו מיתה למלכים *eos, qui* (perduellionis aut contumeliarum in Regem rei] *vitam Regibus debent,* seu eorum nomine morte sunt afficiendi. Persequitur dein Kimchius R. Jehudæ sententiam, qua fiscus heic excluditur; sed contra eam, quæ Magistris pro receptiori habetur. Adi etiam Mosem Mikotzi Præcept. Affirmativ. cxv. Et de nomine הרוגי מלכות consulas etiam Josephum Scaligerum in lib. III. Canonum Isagogicorum pag 219. Quin ex hac lege non scripta seu recepto more, explicat David Kimchius illud II. Samuelis IX. 7. ubi misericordia ac benignitate usus erga domum Saulis, David restituit Mephi-

Mephiboshetho Jonathanis filio ac Saulis nepoti lati fundia Saulis. Scilicet fisco applicata fuisse ea שאישבושת ובית שאול היו סוררים במלכות *quoniã Ishbosbethy & domy Saulu rebelles fuerant seu perduellionis rei* in Davidẽ Regẽ divinitus unctũ Et vide II. Samuelis XII. 8. Certe & hinc capi potest illud II. Samuelis XVI. 4. ubi perduellionis insimulato, à *Z*iba servo, Mephiboshetho, omnia Mephiboshethi bona *Z*ibæ à Rege decernuntur. *Ecce omnia, quæ Mephiboshetho sunt, tibi erunt.* Nimirum tibi erunt, si hoc, quod de eo enarras, verum sit; eum perduellem esse. Quia ita eorum jus mihi, jure Regio singulari, quo utimur in hac, qua vivitur, Republica, competet, quod totum in te transferam. Postquam autem *Z*ibæ accusationem falsam fuisse indicaverat Mephiboshethus (II. Samuel XIX. 26.) & humilime adblandientis officii genere, pro gentis more, se ceterosque familiæ suæ, utpote perduelles, mortis olim reos etiã fuisse agnoverat, Regioque judicio se totũ submiserat, *dixit ad eum David Rex, quid adhuc de hisce rebus loqueris?* אמרתי, *Pronuntiavi; tu & Zibadivide Agros* Quod accipiunt, fateor, Magistroũ nonnulli perindeac si, novo judicio, partiarios agrorũ, qous primo Mephiboshetho, restituerat, Dominos nunc fecisset Zibã & Mephiboshethum; & tam assignationẽ istã (qua excludendus à possessionibus Mephiboshethus) lata sententia, Zibæ factam, quam novationẽ hanc, qua dimidio uterque donatur, judicio Regio seu interminatæ potestati Regiæ primo Samuelis VIII 14 memoratæ, temere satis tribuunt. Sed iniquum interim fuisse hoc divisionis judicium volunt, & voce è cœlo delapsa monitum scribunt eorum aliqui Davidem, inde eventurum, ut non dissimile fieret regni inter Rehoboamum & Jerobeamum discidium. Vide sis D. Kimchium, Levi Gersomidem, & Jesaiam ad II, Samuel. XIX At vero, si rem attentius introspiciamus, nõ est omnino cur credamus, aut Zibæ assignationem istam lata sententia factam, aut novo aliquo judicio agros utrique tributos. Neque enim magis in causa erat Zibæ insimulatio, cur ut judex pronuntiaret Rex in Mephibosheturn, quam excusatio seu defensio Mephiboshethi, ut omnino judicatum quid rescinderet. Neutro in loco, si quid video, aut judicium pronunciatum est, aut interminatæ potestatis Regiæ, quæ in circumvicinis gentibus usurpabatur, erat aliquis usus. In eo de Ziba, Dominum, ut perduellionis reum, insimulante, nil aliud videtur in-

nui, quam ut, si judicium postea ferretur (quale ferendum erat, si accusatio vera fuisset] tunc bona Mephiboshethi fisco applicanda Zibæ donarentur. Exempla id genus habentur hodieque, ubi Principes ab hujusmodi promissis pronuntiatisque non dissimilibus non abstinent. In altero autem loco, quo partitio fieri videatur, sensus mihi alius plane est ab eo, qui vulgo recipitur. Etenim partitio seu divisio agrorum dupliciter capi potest; aut proprie pro divisione, qualis in familia erciscunda, seu in communi dividundo, ubi uterque æque rei possessæ est Dominus partiarius; aut minus propriè, veluti si verba fiant de Domino & usufructuario, de Domino & Colono, Emphyteuta, sive aliis ejusmodi, quibus præter onus culturæ etiam emolumentum cedit, integro nihilominus Domini jure; aut etiam de Domino & glebæ adscriptitio agrum colente atq; inde victum satis amplum obtinenre. Juxta primam speciem, non est cur putemus, Zibam & Mephiboshethum pro partiariis, verbis Davidis, innui. Juxta secundam vero dici id videtur à Davide, atque appositissime; ac si cum revocasset in memoriam Mephiboshetus calamitatem Domus Saulis, & in gratiam cum Davide offenso denuo rediisset, dixisset Rex, *Quid plura de ea re loqueris?* jam olim abolita sunt hæc. Tu in favorem mihi receptus. Etiam decrevi pridem, dixi, pronuntiavi, te & Zibam servum tuum partiarios fore. Te ut Dominum cui, utpote in integrum restituto, subministrantur agrorum proventus, illum ut colonum, glebæ adscriptitium, servum agros colentem, atque inde etiam, pro hominis statu, victum capientem. Adeo ut nihil illa sententia breviuscula amplius innuatur, quam id, quod fusius exprimitur capit. IX. ejusdem libri comm. 10. ubi proventus domino, cultura servo, à donatore, cujus in potestate erat, conditiones ac modos tam libertati ac servituti, quam agrorum dominio adjicere, assignantur. Atque hoc modo, universa, in causa Mephiboshethi & Zibæ, recepto gentis juri sunt satis consona. Vide sis item de successione fisci D. Kimchium ad I. Regum, cap. II. ubi de Joabo tam perduellionis quam homicidii reo, cornua altaris tenente, historia habetur. Et de capitali judicio Regio seu ultimo supplicio, regni causa, infligendo, adde quod adnotat ibi Levi Gersomides.

Cap. XXVI.

De Proselytorum Bonis *ac* Hæredibus *Jura singularia.*

Quic-

Quicquid autem hactenus ostensum est (præter id quod de Fisco dicitur) aut ad Israelitas tantummodo spectat, quorum nemini hæres deesse potuit, ut supra observatum est; aut ad Proselytos Justos eorumque posteros ac stemma, quod, post nomen primo Judaismo datum, nascebatur. Nam ex Proselyto proles, post nomen Judaismo primo datum, suscepta, eodem (quantum ad res attinet hujusmodi) modo Ecclesiæ Ebraicæ pars habebatur, quo proles ejus, qui sanguine atque origine esset Israelita; utcunque Proselyti nomen & retineret ea & ad posteros transmitteret; extra quam ubi ex Israelitarum, Gentilium, aut Servorum conjugiis, nomen illud in Posteris commutaretur. Similique modo Hæreditas in hujusmodi Proselytorum posteritate, deferebatur. At Proselyto Justo, qui factus, non natus fuisset proselytus, sine prole postquam factus esset, mortuo hæredes omnino nulli erant, sed bona ejus, uti cetera, quæ censeretur nullius in bonis & Vacantia, occupanti cedebant, non Fisco. Maimonides, Halacha *Zicbia Vemitbna* cap. 1. גר שמת ולא הוליד ישראל אחר שנתגייר אין לו יורשן אלא כל הקודם והחזיק בנכסיו זכה *Si Proselytus mortuus fuerit nec progenuerit Israelitam, postquam Proselytus fuerit factus, hæredes ei sunt nulli. Sed quicunque bona ejus prius occupaverit, ei cedunt.* Id ipsum Talmudici non semel ad cap. III. tit. *Baba Batbra*; ubi videsis Gemaram Babyloniam fol. 42. & Jarchium. Proselytus Justus (quem גר צדק nuncupant) is est, qui Evangeliis alibique Proselytus absolute & vulgo dicitur, seu, qui ex peregrinitate seu Gentilitate in Judaismum fuerat transgressus. Justi autem adjectione discriminatur à גר תושב seu *Proselyto domicilii*, quo nomine appellabātur peregrini & Gentiles, qui suscepta in se Septem præceptorum Noachidarum, id est, universæ Humanitatis seu Gentium Juris, sed non Judaismi, observatione, ad domicilium seu inquilini jus aut in fœdus ab Ebræis admitterentur. Nam sine hujusmodi observationis professione verum est, quod Trogus de eis habet apud Justinum, ex disciplina atque Religione cum peregrinis eos non communicasse. De utroque Proselytorum genere eorumque Juribus, fusius in libris de Jure Gentium ad eorum placita, agimus. Ratio autem, quare in Proselyti Justi demortui bona nemo, ut hæres ex sanguine aliter ac

dictum est, succederet, non omnino erat, qualis sive apud Gallos sive apud Anglos de Fisci in peregrinorum bona, apud hosce immobilia, apud illos etiam & mobilia [uti & apud veteres Romanos) successione, obtinet, sed alia prorsus atque ex receptissima eorum sententia satis manifesta. Quemlibet scilicet ejusmodi proselytum, dum stetit Templum triplici initiamentorum genere admitti, solenne erat, במילה בטבילה ובקרבן *Circumcisione, ablutione seu Baptismo* (publice ac coram tribus minimum peracto) *& Oblatione.* Idque à Mosis seculo observatum & Legis sacræ locis aliquot etiam subnixum asserunt. Neque, si horum trium aliquod deesset, stante Templo, aut ex Circumcisione, sine Baptismo, post Templi Excidium, Proselytum quempiam Justum fieri. Neque proselytam sine baptismo & (stante item Templo) Oblatione. Quin aliter intelligi nolunt illud Numerorum xv, 15 ככם כגר *sicut vobis, sic proselyto.* Initiatum autem hujusmodi, seu proselytum ita factum, semper pro Regenerato seu recens nato habebant, adeo ut pristinæ prorsus deleta omnimodæ cognationis ratione consanguineos nullos postmodum, ex Jure habere facto, sive in successionis sive in connubiorum, quod mirere, ratione censeretur, præter posteros, qui Baptismum seu initiamenta sequerentur. Non enim hæc Natalium novatio similis erat Regenerationi illi seu Natalium restitutioni, qua dignabantur Principes Romani Libertinos, unde scilicet pro Ingenuis ipsi atque ipsa mater pro ingenua haberetur, adeoque, cognatio omnimoda & jura inde pendentia reviviscerent. Qua de re vide sis Justinian. Novell, xviii. cap xi; & lxxviii. cap 1 & ii; & Marcianum l. 2. ff. de Natalibus restituendis. Sed Gentilis ex ipso quo Proselytus fiebat momento, pro eo qui tunc denuò & nova tunc matre in Jure Ebraico ficta natus fuerat, censebatur. Pater igitur, mater, filii filiæque ante suscepti, fratres, eum hisce nominibus contingere plane, ad eorum placita, desinebant. Diserte rationem reddunt de obliterato heic pristino sanguine; מאי טעמא גר שנתגייר כקטן שנולד דמי *Ratio est, quia proselytus, ex quo fit proselytus, habetur velut infans qui* (ex nova aliqua matre) *recens nascitur.* Ita Talmudici in Gemara Babyl. ad tit. *Jabimoth* c. ii. fol. 22. a & cap. xi. fol. 97. b. Maimonides, halachâ *Jebom Wechalitza* cap. 1 & halach. *Isuri Bia.* c. iv. & Moses Mikotzi Præcept. Affirmat. 1 1. Adeo ut proselytus ejusmodi seipsum omnino pristinosque natales & omnem ex illis contractum sangui-

sanguinem exueret; atque ex regeneratione hujusmodi nulla inposterum restaret cognatio Gentilis aut ex Gentilitatis tempore orta, quemadmodum fere jure Cæsareo post manumissionem nulla cognatio servilis. Unde cum apud D. Ioannem Nicodemus, etiamsi Pharisæus esset, atque Judæorum (Tribunalis alicujus puto] princeps, miraretur dicta Servatoris de Regeneratione, & rogaret, *quomodo potest homo renasci cum sit senex, & quomodo possunt hæc fieri*, ac si nullam ipse deprehendisset Regenerationis ex aqua seu Baptismo notionem; *Tu es*, inquit Servator, *Magister in Israel & hæc ignoras?* Nam Magistris receptarum sententiarum peritis, satis erat Regenerationis ex Baptismo seu aqua, notio, quam diximus, cognita. Atque hinc illud Taciti Historiarum quincto intelligendum. *Circumcidere genitalia instituere* (Judæi,) *ut diversitate noscantur. Transgressi in morem eorum idem usurpant. Nec quidquam prius imbuuntur, quam contemnere Deos, exuere patriam, parentes, liberos, fratres, vilia habere.* Neque enim patriæ (modo excipias unam & alteram gentem, ad quas jus attinuit singulare ex lege sacra Deuteronom. xxiii. 7. & 9.) aut, ut dictum est, consanguinitatis pristinæ ratio omnino Proselytis (qui ipsi primo nomen illud professione assequerentur) habita est; quippe qui pro denuo atque aliunde natis, id est, Renatis, censebantur. Unde & sequebatur, consanguineos pristinos, qua sanguinis nomine antea conjuncti fuerant, eos vilia habuisse; id est, tum se ipsos omnimodis affectus, pietatis officii vinculis, sive sanguinis causa inter cognatos, sive patriæ inter conterraneos haberi solitis, solutos fuisse, tum eos ob Gentilismum spernendos. Nam singulare est etiam illud, atque ex Regenerationis seu Natalium hujusmodi novationis jure ortum, patriam proselytos eorum exuisse. Ex ipso nimirum Religionis in Regeneratione hac amplexu patriam induebant aliam, id est Judæam; idque tametsi extra eam renati. Et Judæi postea tum nuncupabantur, tum revera pro Judæis sunt habiti, licet ab Israelitis seu Judæis ex sanguine illud vocamen sortitis, ut ab aboriginibus, semper non solum ipsi sed & posteri, usq; dum sanguis Israeliticus stemmate eorum commistus esset, tum Proselytorum nomine tum dispari etiam, in rebus non levis momenti aliquot, juris usu discriminarentur. Adeo ut idem Patriæ nomen & Religionis, idem civitate donari & in sacros eorum mores transgredi ipsis haberetur habeaturq; etiamnum; quod alibi, puto, non compertum. Nam etsi vulgo

 Christi-

Christianorum, Mahumedani Turcarum nomine appellantur, atq; in Turcam commutari seu Turcismum amplecti, idem vulgo sonat, quod Mahumedismum profiteri; scimus tamen ipsis Mahumedanis proselytos suos Musulmanos (id est אלמשלמין) quod recte credentes seu Fideles interpretatur, non Turcas aut alio aliquo nomine patriæ mutationem denotante, indigetari. Hinc Idumæos scribit Joseph. Arch. XIII, c. XVII, sub Hyrcano Judaismum amplexos *ὥστε εἶναι τὸ λοιπὸν Ἰουδαίους adeo ut deinde essent ipsi Judæi*. Seu, ut Ruffinus ibi, vetus interpres, *ex illo tempore cœperunt esse Judæi* Inde etiam in Esther VIII, 17, מתיהדים *Judæi fiebant*, legitur pro eo, quod in vulgata est, *sectæ eorum religioni & ceremoniis jungebantur*. Et Dio Cassius lib. XXXVII de Judæi nomine, qua patriam denotat, locutus, *Φέρει δὲ καί*, inquit, *ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὅσοι τὰ νόμιμα αὐτῶν, καίπερ ἀλλοεθνεῖς ὄντες, ζηλοῦσι, pertinet etiam ad alios homines, quotquot eorum instituta amplexantur, etiamsi alienigenæ*. Qua de re item consulas præter Josephum Scaligerum in Eusebianis ad Numer. MDCCCCLXIII & sequentem, Casaubonum in Exercitatione prima ad Apparatum Annalium Baronii. Ad Baptismum autem, quem diximus, & Judæi nomen ipsam religionem non magis atque novam patriam denotans spectabat proculdubio Arrianus in Epictetum lib. II, cap IX. *Quid* (inquit, Philosophiam simulantes increpans) *appellas te Stoicum? quare decipis & fallis tam multos? Quam ob causam Græcorum personam induis, cum sis Judæus? An nescis quare dicitur quisque Judæus, quare item Syrus, quare Ægyptius?* Καὶ ὅταν τινὰ ἐπαμφοτερίζοντα ἴδωμεν, εἰώθαμεν λέγειν, οὐκ ἔστιν Ἰουδαῖος, ἀλλ' ὑποκρίνεται. ὅταν δ' ἀναλάβῃ τὸ πάθος τὸ τοῦ βεβαμμένου καὶ ᾑρημένου, τότε καὶ ἔστι τῷ ὄντι καὶ καλεῖται Ἰουδαῖος. οὕτω καὶ ἡμεῖς παραβαπτισταί, λόγῳ μὲν Ἰουδαῖοι, ἔργῳ δ' ἄλλοι. *At quando viderimus quempiam animo utrinque ancipiti, dicere solemus, Judæus non est sed simulat. Quum autem induerit sibi affectum Baptizati & inter sectatores asciti, tum revera & est & appellatur Judæus. Ita & nos quoque parabaptistæ sumus* (seu ut non legitime tincti) *dum quisque verbo tenus duntaxat velut Judæus, re autem vera aliud quid existit*. Vir doctissimus Dionysius Petavius ad Themistii Orationem XII legere mavult περιτετμημένου *circumcisi pro* ᾑρημένου *inter sectatores asciti*. Et ex Judæorum & Christianorum nominis confusione scripsisse Arrianum opinatur. Scilicet, cum circumcisio proprius esset Judaismi character, magnaque tum Christianorum pars è

Judæis

Judæis esset, *crediderant*, inquit ille, *Gentiles, Judæos omnes & baptizatos, & circumcisos esse oportere.* Lipsius autem ad Annal. Tac. l. xv de Christianis locum illum capit, ex eadem confusione. *Ait*, sic ille, τῶν βεβαμμένων (*Baptizati.*) *qui ergo tincti & baptisati præter Christianos?* Et Gaspar. Barthius ad Rutilii Itinerar de eo loco, *sane Judæi*, inquit, *signaculum non erat Baptisatum esse, sed Christiani.* Nec melius Hieron. Wolfius, qui ἡρημένων *amplexi*, scilicet Judaismum, ibi verti vult, & Christianorum ecclesiam cum secta Judæorum confundi. Certe fatemur, Judæorum nomine Christianos antiquitus apud scriptores gentiles, eo quod Christianismi, uti & Christi, in Judæa erant natales, designari; quemadmodum apud Suetonium in Claud. cap. xxv, Judæos *impulsore Chresto* (nam & Christum Chrestum, unde & Chrestianos, qui Christo nomina dederant, appellitabant) *assidue tumultuantes Roma expulit.* Et vide sis P. Pithœi Adversariorum lib. ii, cap. iii. Sed vero apud Arrianū, Judæorum proselytos seu Judæos circumcisione & baptismo ex Gentilibus factos innui vix ambigendum videtur. Et tantum abfuit, ut male Gentiles, Judæos hujusmodi tam baptizandos quam circumcidendos fuisse sentirent, aut nulli in initiamentis tingerentur præter Christianos (quod vult Lipsius) ut nemo citra Baptismum magis ac citra Circumcisionem Proselytus aut hac notione Judæus rite fieri aut haberi potuisset. Alii etiam fuere, in Ebræorum ritibus, baptismi, qui non solum καθαρισμοὶ seu sordium purgationes, sed & ut peccatorum ablutiones habebantur; de quibus Isaias cap. i, comm. 16, Eulogius contra Novatianos lib ii apud Photium in Myriobyblo cod. cclxxx, & R. Elias de Wides in *Reshith Cochma* seu Initio Sapientiæ cap. iv & v. De pœnitentia verba faciens ille, צריך inquit ואחכ לטהר עצמו בטבילה וגני לקדש עצמו בתעניות *oportet pœnitentem purgare se Lavacro, & postmodum sanctificare se jejuniis &c.* Et Petrus Blesensis contra perfidiam Judæorum cap. xxvi, *crediderunt Judæi, & adhuc credunt, sibi per aquam frigidam peccata dimitti. Unde & ipsi solent multis baptismatibus exerceri.* Ejusmodi item ablutionem Herbanus Judæus in Disputatione cum Gregentio Archiepiscopo Tephrensi memorat; ubi peccatorem pænitentem ἀπολουόμενον, κατὰ ψυχὴν ἰατρευθέντα, *ablutum* (in versione Nicolai Gulonii, pro eo *absolutum* male substituitur) *ut anima expiatum*, & ad bonam mentem reversum, in templum, ex jure Ebraico, admittendum ad sacra antiquitus fuisse ait. Sed hujusmodi

jusmodi ablutio seu baptismus in vitæ tantum atque morum, ille autem, cui in initiamentis Proselytorum erat locus, etiam in Natalium novationem seu Regeneratione peragebatur, unde & pristinæ consanguinitatis omnimodæ sequebatur obliteratio. Ita ex Juris patrii fictione, ritibus sanctis subnixa, etiam ipsa, quibus invicem conjungebantur gentiles, jura sanguinis naturalia deleri volebant. Quod itidem servabatur, tametsi pater, filius, mater, fratres aliquot sororesve eodem simul momento Proselyti fuissent facti. Nam singularis cujuslibet ejusmodi Regeneratio suum qualecunque jus sanguinis anterius, ratione jam dicta, invicem perimebat. In prole autem seu posteris ejusmodi Proselyti, Baptismus nunquam iterabatur. Sed observari liceat, ut apud Ebræos (quorum baptismi usum in proselytis faciendis paucissimi scriptorum animadvertunt) atq; Christianos, ita etiam in celebrioribus Gentilium initiamentis (nam de Expiationibus res tralatitia est) Baptismum seu lavacri lustrationem primario adhiberi solitam. De Eleusiniis Atheniensium Minoribus, per quæ ad Majora transibant, liquet ex Polyæno Stratagematum lib. v in Heraclide, ubi, *hæc*, inquit, *transigebant* περὶ τὸν Ἰλισσὸν, οὗ τὸν καθαρμὸν τοῖς ἐλάττοσι Μυστηρίοις *ad Ilissum* (flumen Musis aliisque diis, ut ex Pausaniæ Atticis scimus, sacrum) *ubi lustratio fieri consuevit minoribus Mysteriis.* Unde Ὑδρανὸς seu Aquarius dictus est ὁ ἁγνιστὴς τῶν Ἐλευσινίων seu *is qui Eleusiniis sacris quempiam ut sacerdos initiabat*, quod docet Hesychius. Primus etiam ex octoginta, in sacrorum Mithræ, summi apud Persas Numinis, initiamentis, ritus erat ejusmodi lustratio seu baptismus; διανήξασθαι scilicet ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ὕδωρ πολὺ *complures dies per multum aquæ natare*, ut scribit Nonnus in Synagoga Historiarum ad Orationem primam Steliteuticam Gregorii Nazianzeni cap. XLVII. Et Tertullianus libro de Præscriptionibus adversus Hæreticos cap. XL, *diaboli*, inquit, *sunt partes intervertendi veritatem, qui ipsas quoque res sacramentorum divinorum, in idolorum mysteriis æmulatur. Tinguit & ipse quosdam utique credentes & fideles suos. Expiationem delictorum de lavacro repromittit, & sic adhuc initiat Mithræ.* Isidis item celeberrimæ apud Ægyptios potissimum Deæ initiandus Apulejus, *stipatum me* (sic ipse Milesiarum XI) *religiosa cohorte deducit* (Isidis sacerdos præcipuus, nomine Mithra) *ad proximas balneas; & prius sueto lavacro traditum, præfatus Deum veniam, purissime circumrorans abluit, rursum-*

que

quæ ad templum reductum, jam duabus diei partibus transactis ante ipsa Deæ vestigia constituit. Quin diserte in Regenerationem lustrationem hujusmodi, Gentilibus fieri solitam, memorat Tertullianus. Is libro de Baptismo, vim sacramenti pluribus demonstrãs, & aquas omnes de pristina originis, ut loquitur, prærogativa sacramentum Sanctificationis consequi, invocato Deo, asserens, *sed enim* [ait c. v) *Nationes extraneæ ab omni intellectu spiritalium, potestatem eadem efficacia idolis suis subministrant. Sed viduis aquis sibi mentiuntur. Nam & sacris quibusdam per lavacrum initiantur, Isidis alicujus aut Mithræ. Ipsos etiam Deos suos Lavationibus efferunt. Ceterum villas, domos, templa, totasque urbes aspergine circumlatæ aquæ expiant passim. Certe ludis Apollinaribus & Pelusiis tinguntur. Idque se in Regenerationem & impunitatem perjuriorum suorum agere præsumunt.* Vide, si placet, etiam Josephum Vice-Comitem Observat. Ecclesiastic. lib. I. cap. XVII, & Antonium Marsilium Columnam Archiepiscopum Salernitanum in Hydragiologiæ Sect. I, cap. VI. Sed hæc obiter.

CAP. XXVII.

Discrepantes Pentateuchi Samaritani, *in Legibus de Jure Successionis*, Lectiones, *quæ ab observationibus ac interpretamentis aliquot* Magistrorum *sunt dissona.*

QUæ vero dicta sunt hactenus, sumuntur ex interpretamentis atque moribus Ebræorum, qui aut regni Israelitici, sub Hosea Rege, excidium antevertunt, aut postmodum regni Hierosolymitani, seu Judaici vulgo ac signanter dicti, cives fuere, & τὰ πατρῷα παράδοσις seu *traditiones Majorum* in judiciis admisere; ut scilicet potissimum Samaritas, qui etiam Pentateuchum Mosis, atque seculis saltem posterioribus illud solum amplexi sunt, & Saducæos hæreticos, qui τὰ πατρῷα παράδοσις rejecerunt, excludamus. De eis vide II Regum XVII, 24, Benjaminum Tudelensem in Itinerario, Flav Joseph. Archæolog. XVIII c. 2, & Haloseos II c 7, Photiũ in Biblioth. Cod. CCXXX, prope finem, Leontiũ Scholasticũ libello de sectis, actione II, Jos. Scaligerũ Emend Temp. lib VII, p. 610. & Canon. Isagog. lib. III. p. 219, Nic. Serrar. Trihæres. c. XVII & XXI, cum Elencho Scaligeri c XV & XVI, Jo. Drusium Observat lib. XII. cap. 4, De tribus sectis lib. III. cap. 8. & seqq. Præteritorum lib. IV, ad illud D. Joannis IV, 9, ὀ γὰρ συγχρῶνται

Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις, *cum Samaritis Judæi commercium non habent.* Et observandum est illud D. Theodosii in Novellis tit. 3. ubi *Neminem Judæum, neminem Samaritam (* seu ut in Ms. meo Samaritanum*) neutra lege constantem*, ad honores & dignitates accedere sancivit. Neutram, non Judaicam, utà majoribus traditam, nedum Christianam legem seu Evangelicam amplectebatur Samarita; quod vult Imperator. Hoc non solum ideo monemus, quia ratio temporis, & rerum gentis qualitas & series id docet, sed etiam quoniam, in Samaritarum Pentateucho, sacrarum, quibus successionum materies subnititur, legum verba ita interdum discrepant ab eis, quæ Biblia Judaica, quibus passim utimur, habent, ut etiam quod à placitis aliquot Judæorum supra explicatis nimis est dissonum, in eis interdum reperiatur. Numer. XXVII, commate 8, pro והעברתם ונו׳ & *transferetis hæreditatem ad filiam ejus, &c.* codex Samaritanus habet ונו׳ Samaritana ונתתם & *dabitis* (quo vocabulo utitur in Judaicis Moses commate sequenti, ubi de fratrum successione loquitur) *hæreditatem filiæ ejus.* Quod si hæc vera esset lectio, locum non ita haberet observatio illa de transferenda Filiabus hæreditate, quã capite XVIII supra è *Pesiktha Zotertha* attulimus. Commate item 11, ejusdem capitis Numerorum, pro וירש אותה & *succedat in eam* seu *ei*, quæ vocabula ad successionem maritalem trahunt Magistri, ac si *eam* (uxorem*) excipiat*, aut *ei* (fœminine) *succedat*, esset vertendum; Samaritano codice legitur וירש אתו & *cum ut heres excipiat.* Vide supra capite XVII. Item Deuteronomii XXV, 6, ubi lex de fratria ducenda traditur, pro eo quód in Judaicis est, והיה הבכור ונו, *Et erit primogenitus, &c.* quod de fratre majore natu, non de ducentis filio intelligunt Magistri, (ut docetur supra capite XIV) legitur in Samaritano codice, והיה הבן הבכור & *erit filius primogenitus.* Codicibus Samaritanis usi sumus binis. Alter est è tam numerosissima quam pretiosissima supellectile libraria, qua reverendissimus præstantissimusque Præsul Guilielmus Laudus Archiepiscopus Cantuariensis Academiam Oxoniensem nuperrime ditavit. Alter est κειμήλιον Bibliothecæ Cottonianæ. Is scilicet, è quo in præfatione ad Marmora Arundelliana Chronologiam τῆς Patriarcharum primorum παιδοποιΐας Samaritanam sumsimus. Exemplar utrunque est quidem vetustum. Cottonianum autem descriptum est ante annos CCLXX aut circiter. Quantum ab

initio

intitio Geneſeos ad initium capitis VI Levitici, ſeu (quod idem eſt) ad initium Paraſchæ צו ſeu צוי (ſcilicet צוי; nam ita legitur Samaritanis) intervenit, manu Ithamar Ben Aharon Ben Ithamar, Sacerdotis primarii in Damaſco. Quæ ſequuntur ad finem Deuteronomii exaravit Abraham Ben Abi Nitzaion, uti ipſe adnotavit ad extremum Num. ejuſdem codicis Ms. Adjicit ibi, והכללת בשנת ארבעה וששים ושבע מאות למלכות ישמעאל *Et abſoluta eſt* (ſcilicet Lex illa ſancta; totum Pentateuchum innuit) *Anno ſeptingenteſimo ſexageſimo quarto regni Iſmaelis*. Incidit annus ille in vulgarem Chriſti MCCCLXII. Initium ejus, Octobris XXI. Anni regni Iſmaëlis iidem ſunt, qui ab æra Hagarenorum ſeu Hegira Mahumedana, id eſt, ab anno Chriſti DCXXII, ſed ad rationes Lunares, putantur.

Finis Libri de Succeſſionibus in Bona Defunctorum.

IOANNIS SELDENI DE SUCCESSIONE IN PONTIFICATUM EBRÆORUM,

LIBRI DUO,

Prior *Historicus* est; *Pontificum*, ab Aharone usque ad templi Secundi Excidium *Successionem* continens.

Posterior est *Iuridicus*; *Legitima*, seu quæ in *Successione Pontificali*, adeoque *in admissione ad munus Sacerdotale*, apud Ebræos, Juris fuere complexus.

LIBER PRIMUS.

CAP. I.

Duplex, *apud Ebræos* Sacerdotium. *Instituti ratio. Successionis Pontificalis in* Eleazaro *initia. Et* de binis familiis Sacerdotalibus *seu* Aharonicis, earumque in classes *seu* Ephemerias distributione atque *Orbe* seu *Cyclo Hieratico.*



SAcerdotium, cujus fastigium & Pontificatus, in Ebræorum commentariis duplex est. Aliud, ante legem Leviticam de eo latam, in usu. Aliud, ea ex lege institutum. Prioris generis Sacerdotio, alii ex jure fungebantur ordinario seu communi; alii extra ordinem, seu jure singulari. Ex jure ordinario seu communi, mares primogeniti, ante legem Leviticam, Sacerdotali in familiis suis gaudebant munere. Sic docemur ex Misna Talmudica tit. *Zebachim* seu de *Sacrificiis* c. xiv. Verba sunt, עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות ועבודה׳ בבכורות *antequam Tabernaculum constructum est, altarium seu excelsorum usus licitus fuit. Atq; sacro ad ea fungebantur munere Primogeniti.* Quo etiam spectare volunt illud in Exodi capite xxiv, 5. *Moses mane consurgens ædificavit altare ad radices*

radices montis, & duodecim titulos seu columnas secundum duodecim tribus Israël, misitq; juvenes de filiis Israël, qui obtulerunt holocausta atq; immolaverunt victimas pacificas Domino, scilicet boves. Qui נערי seu *juvenes* heic dicti sunt, pro Primogenitis, utpote qui jure suo tunc Sacerdotes fuere, sumunt. Unde etiam eodē in Loco Chaldæus paraphrastes Onkelus expressim pro *misit juvenes* substituit, receptissimæ sententiæ satis callens, שלח ית בוכרי *misit primogenitos;* quem sequitur item autor paraphrasis Uzielidi tributæ, in qua ratio etiam redditur; quia nondum initia habuere Sacerdotes Aharonici. Adstipulatur non solum R. Saadiæ versio Arabica, quæ hoc in loco בעת בבכור *misit primogenitos*, habet, sed etiam Tavvasii Persica qua רשתר מר נחושת quod ipsum sonat, legitur. Et de ea re, testimonia plura ex veteribus annotata habes in cap. v, libri de Successionibus in Bona defuncti. Quin assentiunt heic Patres Christiani, ut videre est apud D. Thomam in prima secundæq; quæst. 103. art. 1. ad tertium. Extra ordinem autem, Sacerdotii munere etiam eum, qui primogenitus non esset, interdum seculo in illo fungi liquet è Mosis exemplo, qui Aharonis frater secundo genitus (id satis docetur in Exodo vii. 7.) sacra, ante initia Sacerdotii Aharonici, ut Sacerdos jure singulari peregit. Quin & ipsum Aharonem filiosque ejus, jussu Numinis sanctissimi, solennibus septem dierum ritibus tunc primum institutis initiavit. Quod fusius in Levitici octavo enarratur. Neque Sacerdos duntaxat ille, sed Sacerdos Summus seu Pontifex censebatur; unde Philoni, in libris de vita ejus non semel tam ἀρχιερεὺς seu *Pontifex* quam Rex, legislator & Propheta indigetatur. Et de eo in *Semoth Rabba*, parasch. xxxvii. רבנין אמרין

כל שנה שהיו ישראל במדבר שמש משה בכהונה
גדולה ויש אומרים לא אלא שבעת ימי המלואים ורבי ברכיה
בשם ר' סימון אומר כלם' שנה שמש משה בכהונה גדולה
שנ' ובני עמרם אהרן ומשה וכתיב: ומשה איש האלהים

Tradunt Rabbini, per cunctos annos, quos in deserto transegere Israëlitæ, Mosem summi sacerdotii seu *Pontificatus manus tenuisse; tametsi fuerint, quorum sententia est, eum minime id fecisse nisi per septem dies initiationis. At vero Rabbi Barachia, nomine Rabbi Simon, probat ideo per annos* xl. *Pontificatum gessisse Mosem, quia dicitur* (1. Paral, vi, 3) *filii Amrami erant Moses & Aharon; & scriptum insuper*

insuper est (Deuter. xxxiii, 1.) *& Moses vir Dei.* Prærogativam, nempe singularem ei utrobique tribui innuit, ac talem, qualem Sacerdotio esse intelligit propriam. *Ex* lege autem *Levitica*, Aharone & filiis ejus Sacerdotali muneri rite initiatis, pristinum seu anteriorum seculorum Sacerdotium, id est, primogenitorum hoc jus sacrum, apud eos desiit. Atque ille dein posterique eorum soli, ex jure ordinario Sacerdotes fuere כהנים *Cohenem* & Chaldaice כהנין *Cahnin* dicti. Aharon vero ipse qui summus erat, seu Pontifex nomine הכהן & ἱερέως *Sacerdotis*, simpliciter & per excellentiam, sive הכהן הגדול *Sacerdotis summi* seu *Pontificis*, sive כהנא רבא *cahna rabba* quod idem significat Chaldæis, aliisque vocibus idem denotantibus, memorari solet; uti & successores ejus. Et Sacerdotes κατ'μέρος, *minores* seu *gregarii*, כהנים הדיוטים *Sacerdotes idiotæ*, seu *vulgares* Jurisconsultis passim nuncupantur. Depravata autem nimis, ut fieri amat, habes horum nomina in Josephi exemplaribus. Sacerdotes, inquit ipse Ebræus, sacerdos & Jurisconsultus, Χαναίας *Chanaeas* appellant, Pontificem Ἀναραβάχην *Anarabachen.* Locus est in libro iii. cap. viii, Originum. Ruffini vetus interpretatio ibi habet *Arabarchen* Ceterum nemo non videt è Chaldaica appellatione, Ebræis satis usitata, sed à librariis male accepta, prodiisse hæc vocabulorum portenta. Nam ex הרבא כהנא *harabba cahena* male fiebat *Arabarchen.* Qua autem ratione ac juris varietate, dignitas illa Sacerdotii sive ad Aharonis posteros, florentibus rebus Ebræorum, transmitteretur, sive eis, ut interdum, omnino præcluderetur, maxime liquebit, si de successione in Pontificatum penitius dispiciamus. Etenim qui Pontificatus, ex jure, plane capax non erat, ei nec minoris sacerdotii munus præstitisse fas. Adeo ut successionis seu hæreditatis Sacerdotalis jura sane universa ex eis, quæ ad successionem Pontificalem attinent, rite discussis, simul habuerimus explorata.

In successionis autem Pontificalis materie, alia sunt Historica, Juridica alia. Historica; ceu Pontificum Series seu Laterculus, Familiæ Sacerdotales, Dignitatis ab altera familia in alteram translatio, Potestatis in creando usurpatæ varietas, autorum dissensus, plurium Pontificum nomine tenus sub eodem tempore conjunctio, nonnullorũ, qui alieni dicuntur scriptoribus aliquot, à genere Sacerdotali designatio, ejusmodi alia. Juridica; veluti personæ surrogandæ

dæ qualitas, (ſive Natales, ſive Ætatem, ſive corporis animive vitia ſpectes) Conſecrandi ritus, poteſtas forenſis, cui competebat de hiſce decernendi jus. Atque hiſce tribuunt Illa lucem ſubinde, & mutuo accipiunt. Utraque igitur, ſingulis libros aſſignantes ſingulos, explicare adgredimur; maxime quoniam hæc, quæ Juris ſunt, adeo neglecta fere hactenus aut obiter ſubinde tacta apud ſcriptores Chriſtianos ſunt, ut, quin integra eorum fuerit etiamnum meſſis, parum abfuerit. Hiſtorica vero, quæ huc pertinent, ita tantum hactenus tractata ſunt, ut tum Animadverſionibus, tum Additionibus, quarum vim non contemnendam inteximus, nimium carere videantur.

Aharonis, Pontificis, ex lege Levitica, filii bini Eleazar & Ithamar eorumque poſteri, binas familias Sacerdotales faciebant. Unde, cum univerſum genus Sacerdotale in Stationes, ſeu Claſſes xxiv. à Davide Rege, ut per vices qualibet hebdomade ſacris in templo adeſſent miniſteriis, tribuebantur, ex eis ſedecim fuere Eleazaridæ, octo autem Ithamaridæ; quod videre eſt, 1 Paralip. xxiv, 4. Atque inſtaurationem claſſium, ſeu numeri earũ novationẽ, nõ primariã inſtitutionẽ fuiſſe Davidis illã diſtributionẽ ſcribunt Ebræi. Etenim Moſem haſce familias binas in claſſes tribuiſſe. Sed de numero non cõvenit. Alii eũ in viii, ſingulis nempe quatuor, alii in ſedecim, ut ſingulis eſſent octo, tradunt diviſiſſe. Hujus exemplum ſecutum Davidem; adeoque, cum illas octo in plures (ſic illi qui octo tantum claſſes inſtituto Maſaico deberi volunt) ob diffuſiorem jam utriusque familiæ prolem, commodius tribuendas animadverterat, quatuor primum quaternario utriusque numero adjeciſſe, idque ita iteraſſe voluiſſe, ut ſingulis duodecim claſſes præberentur. Quod cum, per imparem nimis Ithamaridarum numerum, ſine incommodo, fieri nequibat; ex Eleazaridarum numero abundante, nova eorum recenſione facta, octo claſſes alias conſtituiſſe; ut ita hiſce ſedecim, illis octo manerent. Sic Gemara Hieroſolymitana ad tit. *Thaimoth*, ſeu *de Jejuniis*, cap. iv, fol. 67, col. 4, halach. 2 שמונה משמרות כהונה העמיד משה ד׳ משל אלעזר וד׳ משל איתמר עד שעמד דוד ושמואל הרואה והוסיפו עליהם עוד שמנה ד׳ משל איתמר וד׳ משל אלעזר וביקשו להוסיף עוד שמנה ולעשותן עשרים וד׳ ומצאו משל אלעזר

אלעזר ולא מצאו משל' איתמר חדא הוא דכתיב וימצאו בני אלעזר רבים לראשי הגברים מבני איתמר וגו' *Octo classes Sacerdotales constituit Moses, Quatuor ex Eleazaridis, atque ex Ithamaridis totidem. Id quod obtinuit usque dum David & Samuel propheta adjicerent eis octo alias. Quatuor ex Eleazaridis, & ex Ithamaridis itidem quatuor. Conati vero illi etiam & octo alias modo simili, ut numerus viginti quatuor classium ita compleretur adjicere. Sed Eleazaridas quot sufficerent, repererunt; Non vero Ithamaridas. Atque hoc innuit illud quod scriptum est* (1 Paralipom xxiv, 4.) *Inventique sunt multo plures filii Eleazar in Principibus viris, quam filii Ithamar.* Ita Gemara illa. Qui vero sedecim fuisse ajunt sub Mose classes, nihil in Ithamaridis à Davide novatum volunt. Sed, unaquaque Elezaridarum in binas tributa, numerum viginti quatuor absolutum De qua re vide sis Gemaram Babyloniam ad citatum tituli de Jejuniis caput, & Salomonem Jarchium ad dictum Paralipomenon locum; ubi David Kimchius utranque sententiam commemorat. Adde Maimonidem halach. *Celi hamikdasch* seu *de vasis Templi* cap. VI. Ita scilicet se res habuit sub Tabernaculo & Templo primo. Et classes illæ XXIV. in Paralipomenis ordine suo recensentur. Nec sane alius post instauratam sub Templo secundo Rempublicam classium numerus. Ceterum is ex distributione nova confectus est, si Talmudicis fides. Nimirum quatuor cum Zorobabele Hierosolymam ascenderunt familiæ sacerdotales, Jedaiahidæ, Immeridæ, Pashuridæ & Harmidæ. Id quod liquet ex Nehemiæ VII, 39. Et vide eum cap. X, 1, & XII, 1. Quamplurimi autem tam ex Levitico & sacerdotali genere, quam ex Israelitico tum ascendere nolebant. Familiæ autem illæ quatuor, ne classium numerus alius, quam qui sub Templo primo obtinuerat, haberetur, in viginti quatuor itidem (sic illi) sorte tributæ sunt; statuto etiam ut jam dignitatis atque ordinis prærogativa non ex vetustiori illa omnino, sed ex hac tantum distributione nova penderet. Gemara Hierosolymitana ad tit. citatum fol. 68, col. 1. ארבע משמרות עלו מן הגולה ידעיה חרים פשחור ואמר והתנו עמהן הנביאים שביניהן שאפילו יהויריב עולה מן הגולה שלא ידחה את המשמר שלפניו אלא יעשה טפילה לו ועמדו הנביאים שביניהן ועשו כ"ד גורלות והטילום בקלפי ובא ידעיה ונטל חמש והוא הרי שש ובא חרים ונטל חמש והוא הרי שש ובא פשחור ונטל

ונטל חמש והוא הרי שש ובא אימר ונטל חמש והוא הרי
שש והתנו עמהן הנביאים שביניהם שאפילו יהויריב עולה מן
הגולה לא ידחה את המשמר שלפניו אלא יעשה טפילה לו

id est, *Quatuor classes ascendebant è captivitate, Jedajah, Harim, Pashur & Immer. Pactum autem cum eis inierunt prophetæ qui, inter eos* (viri inter eos præstantiores) *nec quidem Jehoiaribum si è captivitate ascenderet* (id primæ in distributione Davidica classis nomen est) *prærogativam habiturum præ classe* (jam sorte) *ante eum constituta, sed ei tantum fore adjungendum. Ex autoritate igitur prophetarum, qui inter eos, fiebant sortes viginti quatuor membranulis educendæ. Venit Jedajah & eduxit præter se ipsum quinq;, ita fiebant etiã sex. Et venit Charim & eduxit præter se ipsum quinq; ita fiebant etiam sex. Venit similiter Pashur & eduxit præter se ipsum quinque, unde & sex fiebant. Quod itidem fecit Immer. Et pacti sunt cum eis prophetæ, nec quidem Jehoiaribum, si è captivitate ascenderet, prærogativam habiturum præ classe ante eum constituta, sed ei fore adjungendum* Idem habetur in Gemara Babylonia ad tit. *Eracin* cap. 11, fol. 12. b. & ad tit. *Thaanith* cap. IV. fol. 27. a. Excepto quod in loco posteriori pro *Charim* perperam legatur *Jehoiarib*; quod nec ceteris de Jehoiarib ibi adjectis est omnino consonum. Sensus puto est, facta jam familiarum harum quatuor in viginti quatuor classes distributione, ceterarum familiarum Sacerdotalium seu classium quotquot nondum ascenderant, in dignitatis ac functionis ordine decernendo, non aliter rationem habitum, quando adscenderent, iri, quam si hisce & quatenus hisce se immiscerent adjungerentque. At Josephus expressim de distributione vetustiori seu Davidica, lib. 7. cap. 11, *καὶ*, inquit, *διέμεινεν οὗτος ὁ μερισμὸς ἄχρι τῆς σήμερον ἡμέρας, atq; hæc distributio duravit usq; in diem h[illegible]um*, id est, usque ad Templi secundi excidium. Numeri classium meminit & ipse alibi; in vitæ suæ initio, unde & corrigendus est locus, qui in latinis libri secundi adversus Apionem habetur; *licet enim sint tribus quatuor sacerdotum & harum tribuum singulæ hominum plus quam quinq; millia, fit tamen observatio particulariter per dies certos.* Græca heic deperdita sunt, sed dubitari nequit, pro eo, quod est *tribus quatuor*, scripsisse Josephum, *φυλαὶ εἴκοσι τέσσαρες, tribus viginti quatuor*, quæ & stationes & Ephemeriæ & classes nuncupantur. Jam vero (quod obiter monendum) viderint interea viri Magni, qui ex distributione Davidica orbem seu Cyclum hieraticum sub Templo faciunt secundo, adeoque ex Encæniis Judæ Maccabæi, Jehoiaribi in distributione illa veteri loco primo atque

O Macca-

Maccabaica jugis ſacrificii inſtauratione, Abiæ apud D. Lucam memorati Ephemeriam octavam fuiſſe, quemadmodum in Paralipomenis reperitur, fidenter admittunt. Certe, ſi Talmudicis credendum, ita novata eſt, ut vides, diſtributio, ut quemnam in ea locum jam teneret Ephemeria ſive Abiæ ſive alius cujuſcunque, familiis jam dictis Sacerdotalibus quatuor in claſſes viginti quatuor tributis poſtmodum immiſta adjunctaque, non omnino conſtet. Conſulas ante alios Joſephum Scaligerum tum in Notis ad Fragmenta, Emendationi Temporum ſubjunctis, tum in Canonum Iſagogicorum libro tertio pagina 297. Adde D. Hieronymum in Quæſtion. Hebraicis ad 1. Paralip. cap. 9. Sed & vide inferius ſub finem capitis undecimi. Prima autem in Pontificatum ſucceſſio erat ipſius Eleazari, cui, ex numinis juſſu, Aharonis morituri inſignia Pontificalia in ſucceſſionis deſignationem induta ſunt, ut legitur Numer. cap. xx, 28. & apud Joſephum Archæolog. iv. cap. iv. Incidiſſe autem Aharonis mortem, adeoque primam hanc in Pontificatum ſucceſſionem, in quadrageſimum ab Exitu ex Ægypto annum, volunt Ebræi; atque eodem ſimul anno Moſem fratrem ſororemque Miriam obiiſſe. Ita Seder Olam Rabba cap. x. Et Joſephus; anno ætatis centeſimo vigeſimo tertio, in Novilunio menſis Athenienſium Hecatombæonis, Macedonum Loi, μηνὸς vero καλουμένου Σαββὰ παρ' Ἑβραίοις *menſis, qui Ebræis nuncupatur Sabba*; ubi Ruffinus vetus ejuſce interpres habet, *ſecunda luna initio menſis*, & pro *Sabba*, *Sedebath*, qui *apud Romanos*, inquit, *nuncupatur Auguſtus.* Sed quid *Sabba* aut *Sedebath* in menſibus Ebræorum? Neque τῷ *Sebat* eorum menſi, qui ſono proximat, & Januario ferme reſpondet, heic locus eſt. Id negant plane Hecatombæon & Lous, qui menſes ſunt æſtivales, & τῷ *Ab* Ebræorū menſi undecimo à Tiſri putato, ſeu Julio aut Junio, pro periodorum varietate, compares. Depravato igitur Joſephi loco, pro Σαββὰ Ἀβ ſeu Ἀββὰ legendum. Uti etiam citatur Samueli Petito in Eclogis Chronologiæ lib. 1. cap. x. atque emendatur à Jacobo Capello in Hiſtoria ſacra, anno M. 2542. Nam & diſerte Ebræi, מת אהרן באחד באב *Mortuus eſt Aharon die 1. menſis Ab*, ut legitur in Seder Olam Rabba, alibique. Quin & Jejunium hoc nomine, eodem die habetur in eorum Ritualibus. Adjicere etiam de ea re viſum eſt locum inſignem ex Saïdi Batricidis, Patriarchæ Alexandrini, Chronologia ante DCC. annos aut circiter Arabice conſcripta; ומות מושי והרון ומרים אחתהמא פי אלתיה פי שנת ואחדת לתמאם ארבעין שנת להם פי אלתיה: מאתת אולא מרים אחתהמא פי ש.ת.ל

פי שתה איאם חלת מן ניסאן והו ברמודה ולהא מאית ושבעת ועשרון שנת: ומאת הרון פי אול יום שהר אב והו משרי ודפן פי גבל הור ולה מאית ותלתת ועשרון שנת׳ ומאת מושי עליה אלשלאם פי שבעת איאם מן שהר אדאר והו ברמהאת פי ארץ מואב ודפן פי אוארי מן ארץ מואב ולה מאית ועשרון שנת

Et moriebantur, inquit ille, *Moses, Abaron & Miriam eorum soror in Deserto, unico atq; eodem in anno, qui cõplevit annos illos quadraginta, quibus erant in deserto. Primo autem demortua est Miriam, soror eorum, die* VI. *Nisan, qui est Barmuda. Ætas ejus, anni* CXXVII. *Dein mortuus est Abaron Die* I. *mensis Ab, qui est Musri. Sepultus est in monte Hur. Atq; atas ejus,* CXXIII. *anni. Mortuus autem est Moses, super quem sit pax, die* VII. *mensis Adar, qui est Barmebatha, in terra Moab. Sepultus est in Convallibus terra Moab. Ætas ejus* CXX. *anni.* Barmuda heic est Coptitarum mensis seu Ægyptius ille, quem vulgo Pharmuthi dicimus, Musri Mesori; & Barmehatha ipse est, qui Phamenoth nuncupatur. Ebræi autem mortem Miriam tribuunt decimo diei Nisan, ut autor Seder & reliqui; quam diei sexto assignat heic Batricides (idque in binis, quibus utor, exemplaribus) & Josephus novilunio Xantici, mensis Macedonici, seu ut Ruffinus, *Xantici mensis initio, secunda luna.* Quin & Mosis mortem, quam VII. die Adar, passim tam Ebræi quam Batricides collocant, Josephus accidisse ait mensis ὑπὸ μὲν Μακεδόνων Δύστρου καλουμένου, Ἀδάρου δὲ ὑπ᾽ ὑμῶν Νουμηνίᾳ, *qui à Macedonibus Dystrus vocitatur, à nobis autem Adar, Novilunio.* Quomodo autem idem ipsum, quod Ebræi ceteri, in temporum hoc ratiocinio, velit Josephus, acute disputat Samuel Petitus in Chronologiæ Eclogarum libro I. capitibus X. & XIX. Sed undenam Ruffino tam in Aharonis, quam τῆς Miriam morte, locutionis illud genus, *mensis initium, secunda Luna?* Verba Josephi utrobique sunt, *νουμηνίᾳ κατὰ Σελήνην*, id est, *Novilunio, Calendis* seu *Mensis initio secundum Lunam*. Interpretis proculdubio librarii ex hoc fecere *secunda Luna*. Secundum ea autem quæ dicta sunt, Eleazari filii Aharonis, & superstitum majoris natu, in Pontificatum successio eodem anno contigit, quo Moses demortuus est, & septimo ante mortem ejus mense. Et satis concors est Eusebius in Chronico. *Mors Moysi. Hoc tempore apud Hebraos Pontificatum suscepit Eleazar post mortem Patris Aaron.*

CAP. II.

De Phineesi & Eleazaridarum *Successione. Et de Pontificatus ad* Heli *Ithamaridem translatione*, Phineeso, *juxta Ebræos*, exautorato.

Quemadmodum sub Mosis mortem successione volunt Aharoni patri Eleazarum, ita & huic Phinees filium sub mortem Josuæ; quod eliciunt ex utriusque obitus tempore ad finem libri Josuæ simul memorato, ut habetur in Seder Olam Rabba, atque apud Josephum. Neque in Eleazari seu Pontificatus tantum, sed etiam in Josuæ seu Principatus Ebræorum Dignitatem successisse Phinees scribunt nonnulli. Excerpta illa ex Eusebio, Africano, atque aliis, barbare ab Anonymo versa, quæ in Thesauro Temporum eduntur; *Post obitum Hiesu filii Nave, præfuit populo Phinees sacerdos annos* XXIII. Et Saidus Batricides, Patriarcha Alexandrinus, ובעד ופאת יושע אבן נון דבר אלשעב פנהאש אלכאהן אבן אלעאזר אבן הרון וכאן כאהנא חמשת ועשרין שנת *Et post mortem Josuæ filii Nun præfuit populo Phinees sacerdos, filius Eleazari filii Aharonis. Et fuit Sacerdos annos* XXV. Certe & Nicephorus Patriarcha, Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ μετὰ πάντων πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ κρίνας *Phinees filius Eleazari cum universis senioribus populum judicans*. Ita scilicet in codice pervetusto Ms. Bibliothecæ Collegii Sion, Londini nuper extructi, legitur, cum in Græcis editis τοῦ λαοῦ id est *populum* omittatur. Sed Præfecturam hujusmodi in eo nullibi agnoscunt Ebræi. Secutum ait Josephus hunc in Pontificatu Abiezer filium; à quo Boceiæ filio suo dignitatem acceptam ad Ozin hujus itidem filium esse transmissam. Sic ille Archæolog. lib. v, cap. XII. Abiezer ibi, depravatis, ut fieri amat, ex Græcorum Latinorumque scriptione Orientalium nominibus, est Abishua, Boceias Bucci, Ozi Uzzi, qui omnes in posteris Phinees recensentur 1 Paralipom. VI, 51. Alii sunt Josephi heic sequaces; ut Nicephorus Patriarcha & Georgius Monachus (cujus Pontificum recensionem habes apud Josephum Scaligerum in notis Eusebianis pag. 255) præter recentiores. Item Rabbi Isaac, Judæus Narbonensis, אלו, inquit, הכהנים גדולים ששמשו בבית א אהרן אלעזר פנחס אבישוע בחקי זרקיה אמריה וגו' *Hi sunt Pontifices, qui sacro functi sunt ministerio in Templo primo, Aharon, Eleazar, Phinees, Abishua, Bochki, Zerakia, Amariah* &c. Nimirum hic ex ejusdem libro שערי ציון

seu

seu *Portæ Sion* inscripto, nec semel apud R Gedaliam Ben Jechia in libro *Shalsheleth* citato, legitur in *Shalsheleth* fol. 27. Ubi binos jam dictorum Eleazari nepotes inter Pontifices censeri; tertium autem oscitanter prætermitti vides, uti & quintum; ut ex stemmate, quod Capite quarto damus, liquebit. Quin & suis signantur annis Pontifices, Abiud, Boccei, & Ozi in Chronico Alexandrino; ubi Abishua depravate, ut alibi, Abiud nuncupatus, tempori Ahudis Judicis assignatur, Boccei Samgaris, & Ozi Tholæ temporibus. At vero neque in sacris literis, neque in Ebræorum Chronicis aliis, quibus utimur, neque in Eusebio, horum Eleazari nepotum Pontificatus memoratur. Neque alius in hisce inter Eleazarum & Heli Pontificem (qui & populum, ut Princeps judicabat) præter Phinees, reperitur Pontifex. Et, in Chronico Alexandrino, alibi, Heli expressim Pontifex Ebræorum quartus nuncupatur, pag. 196 editionis Raderianæ; tametsi antea terni illi Eleazari nepotes, annis etiam suis signati, ut dictum est, recenseantur. Adeo ut sic Heli, non quartus aut Phineesum proxime secutus sit, sed septimus. Ceterum Chronicon illud ex variis Scriptoribus cento est, nec sibi semper constans. Quin vero nec Phinees ipsum usque ad mortem Pontificatum tenuisse volunt Ebræi; sed ei exautorato Heli successisse, de quo sub initium libri primi Samuelis. Certe ævo belli Benjaminitici, id est, juxta vulgarem temporum rationem, trecentis aut circiter à morte Eleazari annis, Pontificem Phinees fuisse, manifesto liquet ex Judicum xx, 28. Neque, ad Magistrorum aliquot sententiam, sufficit hæc rarissimè citra diluvium audita longævitas. Nam & ipsum in Templo Janitoribus præfuisse volunt nonnulli, atque de eo intelligunt illud 1 Paralipom. ix, 10. *Et Phinees filius Eleazar erat Dux eorum.* Et D. Hieronym. in Quæstionib. Hebraicis ad dictum locum; *hic monstratur Phinees adhuc eo tempore vivere.* Atque ita sane ut quadraginta insuper annos vixerit necesse fuerit; tametsi Jehoiadam Pontificem (de quo infra) post Mosem, solum cxxx annos vixisse in Eusebii Chronico asseratur. Sed alii Phinees alium, atque Levitam non Sacerdotem, in Paralipomenis innui rectius putant. Vide sis ad dictum locum Salomonem Jarchium & Davidem Kimchium. A phinees autem, adeoque à familia Eleazaridarum, ad Heli qui Ithamarides fuit (quod liquet ex hoc, quod Achimelechus ab eo genus ducens Ithamarides est 1 Paralip. xxiv, 6) translatum ajunt ex jussu numinis Pontificatum, Phineeso exautorato. Hoc factum ajunt, tum quia ipse atq; familia ejus in causa nimis erant multipli-

tiplicium, quæ ab Iſraelitis ſunt patrata ſub Judicibus facinorum, tum quia ipſe de voto Jepthis conſultus, eum ſolvere illo noluit. Nam etiam hac cauſa שכינה id eſt *Numinis Majeſtatem*, ſeu *præſentiam* aut *Spiritum Sanctum* ab illo diſceſſiſſe tradunt. Ita dicti Rabbini ad locum citatum & ad Judicum XI, 35. vide ſis gloſſ. ad Gemaram Babyloniam titul. *Thaanith* cap. I, fol. 4, *Vaicra Rabba*, Parash. 37, ſub finem, *Bereshith Rabba*, Parash. 60, *Midras Kohelet* ad caput. X, 15. Certe votum Jephtis eum ex prophetia cenſuiſſe non relaxandum, diſerte memorat Saidus etiam Batricides. Ita ſcilicet ille; פתאמת תנוע עלי נפשהא פי, אלגבל שהרין וכאנוא אצחאב יפתאח קד אשארוא עליה אן ימשי אלי פנחאש אלנבי אבן לעאזר אבן הרון וישאלה לעלה יפתיה במא יחלץ בה אבנתה פחמלה ען אלמלך אן לא ידהב אליה ופנחאש אלנבי חמלה ען אלנבות אן לא יחבי אליה ובעד שהרין עמל יפתאח אליהודי עידא עטימא ודבח אבנתה פי דלך אליום פשמי דלך אלעיד איד נוע *Et manebat lugens ſeipſam* [filia Jepthis] *in monte binos menſes. Jam vero conſiliarii Jephtis ſvaſerant eum, ut adiret Phinees prophetam filium Eleazari filii Aharonis, atque eum conſuleret, ut ab eo diſceret qua ratione filiam morte eriperet. Sed monitus eſt ab Angelo, ne ad eum adiret. Etiam & Phinees propheta monitum accepit ex prophetia, ne indulgeret ei. Itaque tranſactis binis illis menſibus ingens feſtum celebravit Jepthes Judæus, & filiam ſuam immolavit eodem die; quem Feſtum Luctus nuncupavit.* Sed diſerte Jarchius ad Paralipomena, רבותינו אמרו הוא פנחס הכהן ועל שלא התיר ליפתח נדרו נסתלקה שכינה ממנו *dicunt Rabbini noſtri, hunc* (Phinees præfectum Janitorum ibi memoratum) *fuiſſe Phinees ſacerdotem, atque ex eo quod non ſolveret Iephtem voto ſuo, receſſiſſe ab eo Numinis præſentiam.* De hoc autem voto & Pontificis in eo autoritate, conſulas Ludovici Capelli de eodem Diatribam ſingularem, eamque doctiſſimam. Heli vero ſucceſſorem Phineeſo exautorato datum, Ithamaridem fuiſſe, atque ita Pontificatum in alteram Sacerdotalium familiam tunc tranſlatum, Joſephus Archæol. lib. V, cap. ultimo, Nicephorus Patriarcha, & Rabbini ad I Samuelis cap. II, conſentiunt; ubi etiam tam tranſlationem ejuſmodi, verbis ſacris commatis 30, doceri volunt Rabbini, quam Pontificatus in Eleazaridarum familiam, qui in Zadoco ſecutus eſt, reditum. Quomodo autem *Sempiternum Sacerdotium* Phineeſo & poſteris ejus promiſſum à Numine (Num. XXV, 13) fuerit, cum hac in Ithamaridas

maridas translatione capiendum, optime disputat Ægidius Camartus Ordinis Minimorum nuper Generalis in Elia Tisbite suo cap. III, sect. 5. Sed in Eusebio Hieronymi legitur; *Hebraeorum Heli Sacerdos ann. XL. In Hebraeorum libro inveniuntur XL. anni: LXX autem in interpretatione XX. Hebraei hunc tradunt esse Phineen.* Certe in Eusebii Græcis totidem fere de annis verba habentur. Sed non postrema illa; quæ nec Hieronymi esse autumari possum, sed scioli alicujus adjectum glossema, idque ex traditione alia de Phinees Ebræorum quam plurimis credita perperam ac temere nimis etiam & ridicule acceptum. Nullibi apud eos comperitur, Heli Sacerdotem, id est heic, Pontificem, Phinees fuisse aut dici. Et tam certum est hoc non comperiri, quam illud apud eorum plerosque obtinuisse; Phinees sive per metempsychosin Pythagoricam sive aliter ipsum fuisse Eliam prophetam. De ea re obiter David Kimchius ad 1 Paral. IX, 20. Et de Elia, Samuel Schullam ad *Sepher Juchasin* pag. 11, b, כל ישראל נהגו לומר שהוא פנחס והדבר נשאר בתיקו והוא יבא במהרה ויגיד לנו *Solenne est universis Israelitis affirmare, ipsum fuisse Phinees. Sed ipse optime novit. Cito igitur veniat, ut rem explicet nobis.* Scilicet dubiorum inexplicabilium solutionem ab Elia se expectare dicere solent. Rationes, quibus in hanc adducti sunt sententiam, aperit Levi Gersomides ad 1 Regum XVII, 1. Etiam Saidus Batricides, Patriarcha Alexandrinus, ואליהודין עמן אן פנחאש אלכהן הדא הו איליא אלנבי אלדי ישמונה אלערב אלחצר *Et Judæis receptum est, Phinees Sacerdotem ipsum fuisse Eliam prophetam, quem Arabes nuncupant Cheter, Cheder,* seu (pro discrimine pronuntiationis) *Chetzer, id est, virentem, splendidum, florentem.* Quæ eadem de cognomine etiam idem Patriarcha alibi. Inter prophetas aliosque, qui tempore Achabi Regis floruere, Eliam enumerans, ad hunc modum eum commemorat; ואיליא והו אלחצר *& Elias, qui ipse est Cheter,* seu *vocitatur Cheter.* Ideone vero ita Arabibus [scilicet *florens, vigens* aut quid simile] dicitur, quia in cælum raptus, nec more mortaliũ vitam cõmutavit? At vero docemur à Joanne Cantacuzeno, celebrem esse Musulmanis Christianorum D. Georgium, nomine Χιτηϛ Ἠλιάζ *Cheter Eliaz.* Sic ille in Apologia III contra Mahumedem. Quod nomen idem, ut videtur, denotat cũ eo, quod est *Chederle & Chederles*, apud Busbequium in epistolis, Postellum, Megiserum, alios, pro D. Georgio etiam sumtum. Et Eliæ nomen tam אליאש Elias (quod scimus ex Alcorani cap. VI) quam איליא *Elia* seu *Elie* (ut in Batricide) unde *Chederle* facilius

cilius fiat, conscribitur. Anne igitur Musulmanis inolevit, Eliam seu *Cheter Elias*, id est, חצר אליאש Christianorum D. Georgium vocitare? Certe eum ipsis, ut tutelare militiæ, puto, numen, cultum, scribunt Busbequius, Cotovicus, alii. Hunc ea de re consule in Itinerario Hierosolymitano, lib. II, pag. 137, & 343, illum in Epistola prima. Credere tamen nondum queo, tam ipsum nostrum Cappadocem ab iis sic cultum esse (nam quid cum Musulmanis & Christianorum martyribus commune?) quam Eliam, quem indicato cognomine insignitum & pro numine, Christianorum D. Georgio non ita dissimili, ab eis cultum, D. Georgii nomen interdum induisse, suumque itidem D. Georgio (quemadmodum in ejusmodi rerum confusione fieri amat) communicasse. Et vide nunc Colloquium Sinani & Achmedis pag. 31, ubi de Elia. Sed hoc obiter. Redimus ad Ebræorum de Phinees sententiam. Ipse etiam D. Hieronymus in Traditionibus Ebraicis super libris Regum, ad illud, *venit autem vir Dei ad Eli*, 1 Sam. II, 27; *Hunc virum Dei*, inquit, *Judæi Phinees dicunt, quem & Eliam autumant*. Unde sane æquum est, ut verba illa superius ex Hieronymo de Heli Pontifice ac Phinees allata neutiquã fuisse ipsius Hieronymi cõjiciamus, sed potius ex crasso errore, quem sive librario sive Scholiasti alicui pepererat nominum Heli & Eliæ affinitas, illuc irrepsisse. Non aliter fere ac ineptissimus ille Eusebii, Africani, atque aliorum interpres vetus in Excerptis suis, pro eo quod erat Ἰλίȣ ἐκπόρθησις *Ilii Excidium*, vertit *Solis Exterminatio*, cum pro Ἰλίȣ Ἡλίȣ legerat. Sed vero & alibi Judæis ait D. Hieronymus, Joiadam in Paralipomenis memoratum Phinees itidem fuisse. Locus citatur capite proximo. Quin & alii Scriptores Christiani tantundem de Elia & Phinees, ex Judæorum placitis memorant; uti videre est apud Origenem in D. Joannem tract. VII, Petrum Damianum lib. I. Epist. VI. alios. Qua de re fusius etiam disputat Ægidius Camartus in libro de Rebus gestis Eliæ, cap. III. Quin ejusmodi de Phinees ac Elia receptæ sententiæ, etiam apud Mahumedanos, vestigia reperiri videntur. Nam in exegesi Mahumedis Achmetidis, in Alcorani caput VI, Elias dicitur fuisse בן אחי הרון אחי מושי *filius fratris Aharonis fratris Mosis*. Si fratrem Aharonis, pro filio heic errore substitutum (id est pro Eleazaro) admittas, ipsam de Phinees Judæorum opinionem simul habes. At vero Hellenistæ ad extremum libri Josuæ expressim habent in editione Romana ac Francofurtensi, *Phineesum Pontificem mortuum esse & sepultum in Gabaath, quæ ipsius erat*. Idem igitur

igitur, nisi metempsychosis admittatur, juxta hosce, Elias esse nequibat. Ebræis codicibus, uti & nonnullis Græcis & versioni vulgatæ, desunt omnino verba illa aliaque aliquot sequentia. Sed vero ad Heli revertamur. Ipsius in senectutem provecti vices in Pontificatu gessit Phinees ejus filius. Josephus Archæolog. v. cap. penultimo, de arca in exercitum paulo ante mortem Heli adducta verba faciens, Φινεέσης δὲ ἤδη καὶ ἱερᾶτο, inquit, τοῦ πατρὸς αὐτῷ παρακεχωρηκότος διὰ τὸ γῆρας. *Phinees tunc Sacerdotio fungebatur, patre id propter senectutem concedente.*

CAP. III.

De Ithamaridarum *in Pontificatū Successione usq; ad* Abiatharem. *Et de* Iehoiada *seu* Ioada *&* Samuele, *qui nonnullis heic in Pontificibus censentur.*

SUblatis, ante mortem Heli Ithamaridæ, filiis ejus Hophni & Phinees, huic relicti sunt filii bini, Achitobus & Ichabodus posthumus. Achitobi filii memorantur etiam bini; Achias & Achimelechus, cui Abiathar filius. De hoc stemmate vide sis 1. Samuel. IV. 19. XIV, 3; XXII, 9; & XXIII, 6. apud Eusebium in Chronico horum nullus ante Abiatharem in Pontificatum succedit. At verò Josepho lib. VI, cap. VII. Achitobus dicitur Pontifex ille, qui Sacerdotis nomine, ubi Saul Rex Deum consulit, habetur in 1. Sam. XIV. 36. καλέσας, inquit, ὁ βασιλεὺς Ἀχίτωβον τὸν ἀρχιερέα ἐκέλευσεν αὐτὸν γνῶναι, εἰ δίδωσιν ὁ Θεὸς αὐτοῖς, &c. *Vocavit Rex Achitobum Pontificem, jussitq; ut consuleret, an Deus annueret, &c.* Alii etiam Achitobum proxime post Heli avum collocant, ut Nicephorus Patriarcha & Georgius Monachus. Sed annon adversatur scriptura ejusdem Samuelis capitis? Commate 18. loquitur Saul ad Achiam Achitobi filium, uti ad Pontificem, *Et ait Saul ad Achiam; applica arcam Dei.* Et paulo ante; ואחיה בן אחטוב אחי אי כבוד בן פנחס בן עלי כהן יהוה בשלו נשא אפוד *Et Achias filius Achitob fratris Ichabod, filii Phinees filii Heli, Sacerd. Domini in Silo, portavit Ephod.* Et assidua ejus functio eodem in capite satis indicatur. Quin septuaginta ibi τὸ כהן (quod, ob declinationum in lingua Ebraica defectum, tam *Sacerdos* quam *Sacerdotis* heic sonare potest, adeo ut indiscriminatim liceat capere, ex locutionis formula, sive Achiam Sacerdotis nomine sive Heli ibi innui) ἱερεὺς vertunt, id est *Sacerdos*, adeoque Achiam faciunt Sacerdotem ex disertis scripturæ verbis; id

 est,

est, Pontificatum tunc in Silo gerentem. Atque horum sane heic sequaces sunt recentiorum interpretum non pauci. Vulgata vero; *Et Achias filius Achitob, fratris Ichabod, filii Phinees, qui ortus fuerat ex Heli Sacerdote Domini in Silo, portabat Ephod.* Ita ut Achiam quidem ex Ephod induto cum Ebraica veritate denotet. Sacerdotio functum fuisse, Sacerdotis vero nomine Heli proavum ejus ibi memorari. Quod certe Ebræorum Magistris consonum satis est. Nam illi recte observant, Arcam tunc non fuisse in Silo, sed in Kiriathjearim (ut ex scriptura liquet) adeoque verba illa כהן יהוה בשילה *Sacerd. Domini in Silo* ad Heli spectare (qui, dū Arca in Silo manebat, Pontificatū gesserat) & *Sacerdotis Domini in Silo* esse vertenda; Achiam vero ejus pronepotem ex Ephod induto & ex eis, quæ sequuntur, pro Pontifice ibi accipiendū. Gersomides; כהן יהוה בשילה שב אל עלי לא אל אחיה כי כבר היה חרב משכן שילה ואולם אמרו נושא אפוד בד שב אל אחיה והרצון בזה לפי מקומו כי הוא היה כהן גדול *verba illa de Sacerdote Domini in Silo, spectant ad Heli, non ad Achiam. Nam antea destructum est Tabernaculum in Silo. Veruntamen ajunt, id, quod de Ephod gestato adjicitur, solum attinere ad Achiam Atq; ex ipsa re hoc colligitur. Quoniam ipse Pontifex erat.* Nam Ephod heic pro amictu Pontificio illo, superhumerali simul cum Rationali Judicii & Urim & Thummim, quæ Pontifici propria fuere, sumitur Magistris. David Kimchius ibi, הוא כלל החושן והאורים והתומים *Indicatur eo simul rationale & Urim & Thummim.* Tametsi interea agnoscant, nomine Ephod interdum intelligi lineas etiam Sacerdotum minorum, imo & Levitarum tunicas, ut 1. Samuel. II, 18. & XXII, 18. Ubi vide Rabbi Jesaiam. Anne igitur mortuus tunc aut exautoratus Achitobus? Sed opinor sane Josephi exemplaria (unde recentiores Achitobum habuere) heic imposuisse, & non 'Αχίτωβον, loco ex eo supra adducto, sed 'Αχίαν legendum suadent, quæ paulo ante, etiam eodem in capite, occurrunt, & cum eis, quæ jam observata sunt, commissa rem evincere videntur. Achias eodem ipso tempore Pontifex ibi dicitur. Verba sunt: Καθεζόμενοι δ' αὐτός τε καὶ ὁ παῖς αὐτοῦ, καὶ ὁ Ἀρχιερεὺς Ἀχίας ἀπόγονος ὢν Ἡλεὶ τοῦ Ἀρχιερέως, ἐπὶ βουνοῦ ὑψηλοῦ, καὶ τὴν γῆν λεηλατουμένην ὁρῶντες, ἐν ἀγωνίᾳ δεινῇ καθεστήκεσαν. *Ipse* (Saulus) *& filius ejus & Achias Pontifex ex posteris Eli Pontificis, sedentes super excelso colle & terram devastatam conspicientes, graviter angebantur.* Certe Gelenius, ut videtur, ne alium Pontificem ibi admitteret, Achitobi nomen, in

in verſione poſtea prætermiſit. Veteri autem Ruffini verſione, Achias heic tantum Sacerdos dicitur, adeo ut qui ea uſi fuerint, nec Joſephi Græca conſuluerint, alium præter Achitobum (quem Ruffinus etiam Sacerdotem tantum vocat, ſed res ipſa Pontificem ibi innui oſtendit) ex Joſepho Pontificem elicere nequirent. Proximus dein Pontifex habetur Achimelechus alter filiorum Achitobi. De eo legitur 1. Samuelis xxi. & xxii. & apud Joſephum lib. vi. cap. xiv. Ad citatum vero Samuelis locum priorem D. Hieronymus in Quæſtionib. Ebraicis; *Achimelech ipſe eſt Aia, filius Achitob, filii Phinees, filii Heli.* Ille autem & univerſi ex ejuſce familia Nobam Sacerdotum urbem incolentes, à Doego Idumæo, Saulis juſſu, interemti ſunt, excepto duntaxat Abiathare ejus filio. Quo ſpectare volunt id, quod prædictum erat Heli Pontifici de ſuæ, id eſt Ithamaridarum domus futura clade, 1. Sam. II, 13. Nec tamen putandum, Abiatharem hunc *ſolum* fuiſſe *generis ſui ſuperſtitem*, ut male legitur in Gelenii verſione Joſephi. Is plane μόνος διασωθῆναι δυνηθεὶς ἐκ τῆς φθορᾶς τῶν ὑπὸ Σαούλου φονευθέντων ἱερέων erat, id eſt, *ſolus de Sacerdotibus à Saul interfectis ereptus*, ut recte ſatis interpres vetus, ſeu *qui eripi potuerit.* Abiathar heic in Pontificatum, demortuo patre, ſucceſſit, Achimelechus item, & Abimelechus interdum dictus; quemadmodum etiam pater ejus tam Abiathar quam Achimelechus dicebatur, ut obſervant viri Docti tam in Pōtificum ſucceſſione, quam ad D. Marci caput II, ubi Pontifex ille Abiathar nuncupatur, qui manifeſto Achimelechus erat Abiatharis hujus pater. Unde & Abiathar hic, pro eodem, qui Achimelechus filius Abiathar [II. Sam. VIII, 17.) & Abimelechus filius Abiathar (1. Paralip. XVIII. 16. nuncupatur, ſumi ſolet; tametſi Ebræorum aliquot Achimelechum ibi pro Achimelechi à Doego occiſi ex Abiathare filio nepote capiant, ut infra dicetur. In Joſepho autem & tam in Ebręorum Chronicis, quam in vetuſtis Chriſtianorum, pręter Abiatharem, non reperitur, poſt Achimelechi pronepotis Heli necem, alius ante Zadocum Pontifex. Attamen non deſunt in Magiſtris, qui Jehojadam interponunt, & ſub initiis Davidis Regis Pontificatum geſſiſſe volunt. In iis, qui Davidi Saulem fugienti adhæſerunt, cenſetur Jehoiada ſeu Joiada הנגיד לאהרן *Princeps de ſtirpe Aaron* (ut in vulgata) ſeu ὁ ἡγούμενος τῷ Ἀαρὼν *Dux ipſi Aaron*, ut Helleniſtæ, 1. Paralip. XII. 27. Atque capite ejuſdem libri XXVII, 5. Banaias filius Joiadæ כהן ראש memoratur, quod vulgata *Sacerdos* tantum & ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων *Sacerdos princeps* Helleniſtis vertitur. Sed Magiſtris

intelligitur casu genitivo, ut sit *Benaias filius Joadæ Sacerdotis Principis seu Primarii.* Ad posteriorem igitur locum David Kimchius, יהוידע היה כהן גדול כמו שאמר למעלה בתחלת מלכות דוד ויהוידע הנגיד לאהרן *Ieboiada erat* Pontifex, *quemadmodum etiam notatur supra sub initiis regni David, eum fuisse Principem Aaroni.* At Jarchius ibi, הכהן ראש שהיה ראש ויש אומרים שהית כהן גדול ואינו כן שהרי צדוק ואביתר היו כהנים גדולים *Dicitur Sacerdos primarius, quia primarius quidem* (veluti ex classium præfectis seu inter eos primarius) *fuit. Quod vero volunt aliqui, eum Pontificem fuisse, id fieri nequit. Nam Zadoc & Abiathar fuere tunc Pontifices.* At vero in Traditionibus ad citatum Paralipomenon locum Hebraicis D. Hieronymus; *Joada tradunt fuisse Phinees, ad cujus comparationem Sadoch puer vocatur.* Nec locus omnino heic Samueli; quem tamen nonnulli inter Pontifices posuere, ut Chronici Alexandrini autor, & Georgius Monachus, qui Achitobo eum successisse vult. Vide etiam D. Augustinum contra Faustum lib. XII, cap XXXIII. Et Sulpitius Severus; *Samuel cum Heli Sacerdote natus, admodum senex Sacerdotio functus refertur*; quod de Pontificatu dictum merito sane suspicatur Drusius. Sed error est manifestus. Nam is non solum non fuit Pontifex, sed nec Pontificatus jure ordinario capax, aut ex genere Sacerdotali, sed tantum Levitico. Scilicet non ex Aharonis posteris, sed ex Izharis, Aminadab item dicti, Aharonis patrui, nepotibus. Id liquet ex 1 Paralip. VI, 28, atque initio Samuelis, ubi atavus ejus Zuph Ephraites, domicilii, non sanguinis ratione nuncupatur, ut Magistri ibi & Jonathan paraphrastes. Et vir magnus, dum crassum Georgii Monachi hac in re errorem perstringit, suum item, sed ex incogitantia, prodit. *Crassus est*, inquit ille, *error, immiscere Pontificibus Samuelem, qui erat de plebe Sacerdotum, non de domo stirpis Pontificiæ.* Sed vero neque ex Pontificia neque ex sacerdotali stirpe ille, aliter & Levita qualiscunque dicendus erat. Quod & D. Hieronymus observavit; *Noscendum*, ait ille, *quod Samuel Levita, non Sacerdos, non Pontifex fuerit.* Vide sis eum contra Helvidium lib. I, cap. XIII. Sed Dionysius Petavius lib. de Doctrina Temporum X, cap. XLVIII, extra ordinem à Deo constitutum Samuelem Pontificem existimat. Atque eis, qui dignitatem Pontificalem Regiæ anteferendam disputant, Samuelem Pontificem fuisse asserere novum non est. Scilicet ex ejusdem in Saule ungendo functione, prærogativam Pontificalem elicere conantur. Sed hisce olim optime respondit Gui-

Guilielmus Ockamus noſtras, &, *Samuel*, inquit, *non erat ſummus Pontifex, nec Sacerdos in Iſrael, ſed Judex tantummodo, Imo etiam non fuit de genere Aaron; & per conſequens nec Sacerdos, nec ſummus Pontifex, nec minor, ut colligitur ex primi Paralipomenon cap.* vi. Vide ſis ea de re plura apud eum in Deciſionibus de Poteſtate ſummi Pontificis quæſt. I, cap. II, & XII.

Cap. IV.

De Abiatharis *&* Zadoci *in Pontificatu conjunctione*, Abdicatione Abiatharis, *atque domus* Eleazaridarum, *in* Zadoco, Reſtitutione.

Abiathari, Achimelecho item dicto, conjunctus eſt à Davide Rege Zadocus, ſive ut Pontifex alter, ſive ut Secundarius aut Vicarius. Secundarium ejuſmodi כהן משנה nuncupabant, *Sacerdotem ſecundum*, ut II Regum xxv, 18. Eleazarides ſcilicet Ithamaridi conjunctus eſt. Nam Zadocum ex Eleazari nepotibus fuiſſe liquet, I Paralip. vi, 50. De hiſce II Samuel. v. II, 17. *Zadocus filius Achitob & Achimelechus filius Abiatharis fuere Sacerdotes.* Tantundem I Paralip. xviii, 16, & II Samuelis xv, ubi aliquoties Zadocus & Abiathar, veluti Pontifices partiarii, memorantur. De horum conjunctione vide ſis, præter ea, quæ habet Abulenſis, Dionyſium Petavium de Doctrina Temporum lib. x, cap. LVI. Certe Joſephus binos expreſſim eos facit Pontifices. Ἀπέδειξε δὲ (inquit de Davide, l. vii, c. vi) ἐκ τῆς Φινεὲς οἰκίας τὸν Σάδωκον Ἀρχιερέα μετ᾽ Ἀβιαθάρου. Φίλος γὰρ ἦν αὐτῷ, *Deſignavit etiam ex Phineeſi familia* (id eſt Eleazari) *Sadocum Pontificem cum Abiatharo. Amicus enim ei erat.* Ubi mutilus nimis eſt locus in Ruffini verſione. *Inſtituit de domo Phinees Principem Sacerdotum Abiathar, qui ejus amicus erat.* Sadoco prætermiſſo, & eo, quod falſum eſt, ſubſtituto; tametſi alibi eodem in libro recte habeat verſio illa utriusque Pontificis ſub Davide inſtitutionem, ſeu deſignationem. Et tam Zadocus quam Abiathar Pontifex ſæpe vocitatur Joſepho. Quin vero ſub mortem Davidis eum ἀρχιερέα τοῦ πλήθους ἅπαντος, *Pontificem univerſæ plebis deſignatum* ſcribit ille. Quod planiſſime reſpondet verbis ſacris I Paralip. xxix, 22, ubi Zadocus ungitur לכהן *in Sacerdotem*, ſeu *in Pontificem*, ut vulgata diſerte; cui adſtipulantur Magiſtri, qui ideo eum ibi unctum ajunt לפי שמשח אביתר את אדניה *quoniam unxerat Abiathar Adoniah*, ſcilicet in Regem. Sic Salomon Jarchius ibidem; perinde ac ſi tunc Abiatharis,

utpote cum Adonia perduellionis rei, exautoratio, quæ secuta est, expisset. Etiam & volunt Magistrorum nonnulli (qui interea Achimelechum heic pro Abiatharis, de quo loquimur, filio sumunt] Pontificatum à Davide Rege Zadoco & Pontificis secundarii ℥ סגן seu *Vicarii* dignitatem Achimelecho ita tributam esse, ut Abiatharis ipsius abdicatio inde designaretur. Kimchius ad II Samuel. VIII, 17, כהנים שרו כהונה כי הוא מנה צדוק להיות כהן גדול מבני אלעזר ומשנהו אחימלך בן אביתר מבני איתמר אעפ״י שהיה אביתר עדיין חי כי ראינו כי שלמה גרשו מהיות כהן נראה כי במצות דוד עשה כי כאשר סדר דוד ראשי האבות סדר צדוק ואחימלך כמו שכתוב בדברי הימים והיה נקרא אחימלך ואבימלך כי שני השמות קרובים *Sacerdotes ibi pro Sacerdotalis Generis Principibus sumendi sunt. Etenim constituit David Zadocum Pontificem ex posteris Eleazari, atque ei Secundarium Achimelechum filiũ Abiatharis ex posteris Ithamari; idq; tametsi tunc temporis superstes esset Abiathar. Et quod ad id attinet, eum à Salomone esse abdicatum, id videtur ex Davidis praecepto manasse. Quin cum familiarum distribueret Principes David, fecit eos Zadoc & Achimelech, sicut scriptum est in Paralipomenis. Hic autem tam Abimelech vocitatur quam Achimelech ob soni affinitatem.* Locus indicatus est I Paralip. XXIV, 6, ubi Zadoc Eleazaridis, uti Achimelech Ithamaridis præest. Quin sub ipso Davide, in Seder Olam Rabba, legitur, נסתלק אביתר מן הכהונה הגדולה ונכנס צדוק תחתיו *Summotus est Abiathar Pontificatu, & in locũ ejus successit Zadoc.* Sed ut ut se res sub Davide habuerit, eo mortuo Salomon Rex, Abiathare omnino exautorato, Zadocum Pontificẽ solũ plane cõstituit, I Reg. II, 35, ואת צדוק הכהן נתן המלך תחת אביתר *Et Zadocũ Sacerdotẽ constituit Rex loco Abiatharis.* Vulgata; *Sadoc Sacerdotẽ posuit pro Abiathar.* Hellenistæ; *Et Sadoc Sacerdotem dedit Rex* εἰς ἱερέα πρῶτον ἀντὶ Ἀβιάθαρ *in Sacerdotem primum pro Abiathar.* Et paulo ante, *Et ejecit ergo Salomon Abiathar, ut non esset Sacerdos Domini; ut impleretur sermo Domini, quem locutus est super domum Heli in Silo.* Scilicet I Samuelis II, 30, ubi sententia illa horrenda in Ithamaridarum domum, ob filiorum Heli scelera, pronuntiatur; restitutione Eleazaridarum promissa, quæ & jam impleta est. *Dicit Dominus Deus Israël, dicendo dixi, quod domus tua & domus patris tui* (ad Heli Ithamaridem verba fiunt) *ambularet coram me* [seu *ministraret in conspectu meo*, ut vulgata) *usq; in sempiternum. Nunc autem dicit Dominus; absit hoc à me. Sed quicunque honori-*

honorificaverit me, glorificabo eum; qui autem contemnunt me, erunt ignobiles. Ecce dies veniunt, & pracidam brachium tuum & brachium domus patris tui, ut non sit senex in domo tua. Et videbis æmulum in Templo, in universis prosperis Israel. Et non erit senex in domo tua omnibus diebus. Veruntamen non auferam penitus virum ex te ab altari meo, sed ut deficiant oculi tui & tabescat anima tua; Et pars magna domus tuæ (sic vulgata; Ebraica sunt כל־ מרבית ביתך *tota multitudo* seu *abundantia domus tuæ*, quod LXX vertunt πᾶς περισσεύων οἴκου σου *omnis qui abundaverit domus tua*, seu *omnis qui superfuerit domus tuæ*] *morietur, cum ad virilem ætatem venerit. Hoc autem erit tibi signum, quod venturum est duobus filiis tuis Hopni & Phinees. In die uno morientur ambo. Et suscitabo mihi Sacerdotem fidelem, qui juxta cor meum & animam meam faciet. Et ædificabo ei domum fidelem, & ambulabit coram Christo meo cunctis diebus. Futurum est autem, ut quicunque remanserit in domo tua, veniat ut adoret eum pro moneta argenti & torta panis* (male in vulgata, *ut oretur pro eo & offerat nummum argenteum & tortam panis*) *dicatque, dimitte, dimitte me obsecro ad unam partem Sacerdotii, ut comedam bucellam panis.* In morte filiorum Heli, clade Nobensi, Abiatharis abdicatione & demum Zadoci Eleazaridæ substitutione, magnam hujusce sententiæ partem expletam esse, nemo non videt. Et Sacerdos heic fidelis, cui Domus ædificanda erat, Zadocus est, primus in Templo primo seu Salomonico Pontifex. Sic Magistri ad 1 Samuelis II, & 1, Regum II. Et Josephus de Abiatharis abdicatione lib. VIII, cap. 1, κατελύετο μὲν οὖν ἀπὸ τῆς ἱερατικῆς τιμῆς ὁ Ἰθαμάρου οἶκος διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν, καθὼς τῷ Ἀβιαθάρου πάππῳ προεῖπεν ὁ Θεὸς Ἠλί. Μετέβη δὲ εἰς τὸ Φινεέσου γένος, πρὸς Σάδωκον. *Ablatus est igitur ob hanc causam* (perduellionem) *Sacerdotalis honor* (quod de Pontificali necesse est ut accipias) *a domo Ithamari, sicut Deus prædixerat* τῷ *Eli, Abiatharis abavo. Et translatus est in stirpem Phineesi, ad Sadocum.* Et alibi, lib. Archæolog. V, cap. ultimo; Ἠλὶς ἔσχε τὴν ἀρχιερωσύνην καὶ τὸ γένος τὸ ἀπ' ἐκείνου μέχρι τῶν κατὰ τὴν Σολομῶνος βασιλείαν καιρῶν. τότε δὲ οἱ Ἐλεαζάρου πάλιν αὐτὴν ἀπέλαβον. *Elis Sacerdotio* (Pontificatu) *atque posteri ejus potiti sunt usque ad Salomonis regni tempora, quando ad Eleazaridas rediit.* Neque de alio, præter Zadocum, capiendus ille locus in Chronico Alexandrino depravatus; *Salomon, Abiathare Pontificatu dejecto*, καθίστησι τὸν Βαροὺχ ὄντα ἐκ τῆς φυλῆς Ἐλεαζάρου, *Baruch ex Eleazari stirpe oriundum constituit.* Pro Βαρούχ, Σαδὼκ planissime substituendum. Vide Chronicon illud pag.

214

214, editione Raderiana; ubi etiam, pauculis inde annis interjectis, occurrit Ἑβραίων ἀρχιερεὺς Ἀαρών. προεφήτευε Σαδὼκ, Νάθαν, καὶ Ἀχίας ὁ Σιλωνίτης, &c. *Ebræorum Pontifex Aaron. Prophetabant Sadoc, Nathan, Achias Silonites, &c.* Quid loci illic Aaroni Pontifici? Trajectio puto est simul cum defectu verborum. Lego, Ἑβραίων ἀρχιερεὺς ἀπὸ Ἀαρὼν η' Σαδώκ. προεφήτευε Νάθαν, &c. *Ebræorum Pontifex ab Aharone* VIII *Zadoc. Prophetabat Nathan, &c.* Nam autori illi, in recensione sua numerali, Heli quartus est, & qui Zadoci tempora proxime sequitur, nonus. Zadocus igitur octavus est illiusmodi in recensione; tametsi in Fastis illis etiam Pontifices decem, sed in numerandi rationem ibi non recepti, Zadocum præcedant. In Eleazaridum autem stirpe, Zadocus erat Uzzi Pontificis atnepos, ut ostenditur hoc stemmate, quo utriusque familiæ usque in eum successio ponitur ob oculos.

AHARON

ELEAZAR	*Ithamar*
PHINEES	HELI
ABISHUA	*Phinees*
BUKKI	ACHITOB
UZZI	ACHIAS ACHIMELECH
Zerabia	ABIATHAR.
Meraioth	
Amariah	
Achitob	
ZADOK.	

Loci, ex Paralipomenis & Samuele, supra indicati, cum septimo Ezræ capite hujusmodi utriusque familiæ exhibent posteros. Horum eos, qui literis majusculis exarantur, sacrarum literarum, Flavii Josephi, atque Ebræorum qui sunt alii, præter Christianos Scriptores, autoritate subnixi Pontificatum gessisse, dubitare nequimus; nisi Achiam potius pro Achitobo ita in Pontificũ serie collocemus, ut non patrem & filium Pontifices, sed duntaxat filium habeamus; quemadmodum ex sacris literis & Magistrorum commentariis supra adnotatis cum Josephi exemplaribus rite intellectis eliciendum videtur. Atque hoc modo erit Zadocus ab Aharone undecimus Pontifex, quod &, quantum ad numerum attinet, voluit Georgius Monachus; tametsi, ut nume-

numerum absolvat, Samuelem proxime ante Abiatharem, nimium hallucinatus, immisceat, qua de re jam dictum est. Eundem vero numerum retinere cum eo vult Magnus Scaliger. *Recte*, inquit, *Georgius undecimum facit ab Aaron. Sed vitiose seriem interrupit post Uzzi.* Numerum igitur ita ille instaurat, ut linea Eleazaridum, singulis recensitis, Zadocus fiat ab Aharone undecimus. Sed hoc abs re opinor est. Nam Georgius planissime de Pontificum dignitate functorum serie ac numero loquebatur; non de sanguinis gradibus. Et quatuor illi ea in linea, Zerahia, Meraioth, Amariah, & Achitob (qui numerum sic undenarium complent) rarissime apud veteres Pōtificatum gessisse leguntur. Vide sis Rabbi Isaac Narbonensem apud R. Gedaliam Ben Jechia in *Shalsheleth* folio 27. a. Animadverterat autem Georgius illud de numero ad verba illa Eusebii sub Salomonis tēpora; Ἑβραίων Ἀρχιερεὺς ἡ ἀπὸ Ἀαρὼν Σαδὼκ ἐγνωρίζετο, *Hebræorum Pontifex octavus ab Aarone Sadoc clarus habetur.* Quibus respondent in Eusebio Hieronymi, *Hebræorum Sacerdos Sadoc octavus ab Aaron* Quod de Pontificibus dignitate functis manifesto dictum. Sed Eusebii mentem fuisse nō dubitamus, Pontificum, quorum in sacris literis functio memoratur, numerum sic designare. Certe ita erit Zadoc octavus, I. Aharon. II. Eleazar, III, Phinees, IV. Heli, V. Achias, VI. Achimelech, VII. Abiathar, VIII. Zadoc. Attamen neq; Achiam, neque Achimelechum Pontifices in Chronicorum ejus, quæ reliqua sunt, fragmentis comperimus, nisi pro Achimelecho Abimelechi (ut interdū in sacris literis; qua de re vide, præter magis obvia, J. Drusium in Miscellaneis centur. I. cap. XLVI.) nomen usurpatum ex alia in aliam annorum centuriam desiliisse putemus. Nam cum sub Davide seu numero Eusebiano DCCC. XLIII. aut circiter collocandus esset Achimelech Pontifex, sub Asa Rege, seu numero MXLIII, legitur, *Hebræorum Pontifex Maximus Abimelech illustris habetur.* Latinis Hieronymi respondent heic Græca Eusebii. In iis sub Asam Regem, Ἑβραίων ἱερεὺς Ἀβιμελὲχ ἐγνωρίζετο, *Ebræorum Sacerdos Abimelech claruit.* Idem voluit Autor Chronici Alexandrini, Eusebii codicis heic sequax, cum sub eodem Rege ait, Ἀρχιερεὺς ἔνατος Ἀχιμελὲχ ἐγνωρίζετο *Achimelechus nonus Pontifex claruit.* Sed neque in sacra neque in profana veterum historia hujus sub hoc Rege mentio alibi comperta; tametsi eum in recentiorum aliquot Chronologiis retentum inter Pontifices atque Asæ regno conjunctum videam. Certe Asæ tempori proximat &

Q Achime-

Achimelecho nomine affinis est Achimaz, qui Zadocum patrem in Pontificatu excepit, de quo infra. Quin vero in Ms. codice, quem diximus, Nicephori Patriarchæ, Zadocus octavum tenet locum, saltem τὸ η′ ei adjicitur, non ζ′, ut in impressis. Sed & Heli ita est quintus ibi. Sed unde numeratus, præcisis à compactore numeris eorum qui præcedunt, non satis liquet. Videtur sane trinos illos Eleazaridas, qui serie recta Phinees apud Josephum sequuntur, unico numero, id est, quarto fuisse assignatos. In impressis Nicephori, tam Græcis quam Latinis, simul cum Phinees in tertio conjunguntur. At quid interea est, quod habet Josephus de Eleazaridis, qui, dum in Ithamaridarum domo viguit Pontificatus, dignitatis alias hæredes, vitam agebant inter plebem Sacerdotum privatam? Sic ille lib. VIII. cap. I. Οἱ δὲ ἰδιωτεύσαντες ἐκ τοῦ Φινεέσου γένους, καθ' ὃν καιρὸν εἰς τὸν Ἰθαμάρου οἶκον ἡ ἀρχιερωσύνη μετῆλθεν. Ἠλὶ πρώτου ταύτην παραλαβόντος, ἦσαν οὗτοι. Ὁ τοῦ Ἀρχιερέως Ἰωσήπου υἱὸς Βοκκίας. τούτου δὲ Ἰωάθαμος, Ἰωαθάμου δὲ Μαραίωθος, Μαραιώθου δὲ Ἀρόφαιος, Ἀροφαίου δὲ Ἀχίτωβος, Ἀχιτώβου δὲ Σάδωκος, ὃς πρῶτος ἐπὶ Δαβίδου τοῦ βασιλέως Ἀρχιερεὺς ἐγένετο. *Qui vitam ex Phineesi genere agebant privatam*, seu *Pontificatu non fungebantur, durante tempore, quo Pontificalis dignitas in Ithamaris domum translata ibi mansit, Eli primum eam recipiente, hi fuere; Boccias Pontificis Josephi filius, hujus Joathamus, Joathami Maraothus, Maraothi Arophæus, Arophæi Achitobus, Achitobi Sadocus, qui primus, Davide Rege regnante, Pontifex est creatus.* Quem locum ita verterat Ruffinus; *De genere vero Phinees, tempore quo ad domum Ithamar Sacerdotium transmigravit, Eli primo Pontificatum accipiente, isti descendisse noscuntur, qui Sacerdotio sunt privati; Vocbar filius Josephi summi Sacerdotis, hujus autem filius Jonathan. Jonatham autem Mareoth, Mareoth autem Asophi, Asophi autem Achitobi, Achitobi autem Sadoch, qui primus sub Davide Rege Sacerdos est factus.* Male autem pro eo, quod est ἰδιωτεύσαντες, id est, *privatam vitam degentes aut dignitate Pontificia nunquam fungentes*, substituit *Sacerdotio privati*; quasi Sacerdotio aut Pontificatu (nam non pro alio atq; summo sumitur heic Sacerdotium) fuissent hi exuti aut abdicati. Illud plane innuitur tantum vitam transegisse hos inter כהנים ההדיוטים τοὺς ἱερεῖς τοὺς ἰδιώτας *Sacerdotes Idiotas* seu *privatos* & ad Pontificatum non admissos; quo nomine vulgus seu plebem Sacerdotem à Pontificibus distinguere passim solent Ebræi.

Ebræi. Ceterum ubinam five in facris literis five apud Josephum aliosve veterum reperitur Josephus Pontifex heic memoratus, aut Boccias seu Vocar Josephi filius, aut illius fire Joathamus five Jonathan in Eleazaridarum ftemmate? Et Arophæus quis? In patre *Zadoci* & proavo etiam & in avo, fi, pro Arophæo Amarias substituatur, concors est heic Josephus stirpi Phineesi generis seu Eleazaridarum non semel in Paralipomenon primo explicatæ, & superius ostensæ. Atabavus ejus est ibi Zerahia, non Joathamus. *Zerahia* autem filius fuit Uzzi, qui Bocciæ, nepotis Phineesi, filius proxime ex Eleazaridis ante Zadocum Pontificatum gesserat, ipso Josepho sub extremum libri quinti id ipsum disertis verbis docente. Aut igitur corrigendus est ibi Josephus, aut à doctioribus, qui possint, ulterius explicandus. Nec satis congruit numerus Pontificum, ab Aharone ad Salomonis excessum Josepho assignatus, nisi Achimazum *Zadoci* filium (de quo in sequenti serie) cum eis conjungamus. Vide eum lib. xx. c. 8, ubi eos tredecim ait fuisse. Sed prioribus ita adjectis Achimazus uno minuit numerum octodecim, quem sequentibus usque ad Captivitatem Babylonicam ipse ibi tribuit. De numero autem intervalli ab Aharone ad Templi conditum, consulas, quæ disputat Dionysius Petavius, de Doctrina Temporum lib. x, cap. XLVIII.

Cap. V.

Perpetua Eleazaridarum *post* Zadocum, *usque in* Captivitatem Babylonicam *seu* Templi primi Excidium, *successio.* Nicephori Patriarchæ *hujus successionis series explicata & ex codice Ms. Græca ejus restituta.*

Non solum exautoratus est, caussis jam dictis, Abiathar, Salomone regnante, nec fine exautorationis, sub Davidis imperio, prævia designatione; sed ita in Zadocum seu Eleazaridum familiam remigravit dignitas Pontificia, ut perpetua, in ea, successione stabiliretur; Abiatharis & Ithamaridum ceterorum posteris in *Sacerdotum* vulgus sepositis. Unde nec Jonathanis Abiatharis filii (de quo II Samuel. xv, 27) habita est omnino in successione Pontificia ratio. Sed à Salomonis Regis seu Zadoci tempore, id est, à Templi primi conditu, ad Excidium ejusdem seu Sedeciam Regem & Captivitatem sub eo Babylonicam (quadringenti amplius anni intercedunt) Eleazaridæ, παῖδες παρὰ πατρὸς διεδέξαντο τὴν ἀρχιερωσύνην (ut verba sunt Josephi lib, x, c. XI)

linea recta, filii patres sequentes, in Pontificatum successere; uti etiam ætatibus aliquot postea, de quibus seorsim infra. Cum vero de hujus successionis serie bini sint autores primarii, Josephus & scriptor vetus, cui Seder Olam Zuta seu brevius Ebræorum Chronicon debemus, [nam Eusebius heic parum adjuvat; & Nicephorus Patriarcha confusione & defectu nimium laborat. de quo statim plura) nec tamen ipsi satis concordes fuerint; utriusque seriem invicem juxta positam contueamur, quo facilius tum ubi dissentiant, quantum fieri potest, concilientur, tum errores, qui in alterutrum irrepserint, corrigantur.

Fl. Josephi *Pontificum Laterculus à Zadoco seu Templi primi cōditu, ad ejusdem Excidium.*	*Laterculus Pontificum* ex Seder Olam Zuta, à Zadoco *ad Templi primi Excidium.*
Zadocus	*Zadocus, regnante Salomone.*
Achimas	*Achimaaz, reg. Rehoboamo.*
Azarias	*Azariahu, reg. Abia.*
Joramus	*Joahaz, reg. Josaphato.*
Isus	*Jehojarib, reg. Joramo.*
Axioramus	*Jehosaphat, reg. Ahazia.*
Phideas	*Jehojada* } *reg. Joaso.*
Sudeas	*Phadea* } *reg. Joaso.*
Julus	*Zedekiah, reg. Amazia.*
Jothamus	*Joel, reg. Uzzia.*

Ita uterq; initium à Zadoco sumentes, desinunt in Josadoco seu Jehosedec. Nec dubitari potest, quin verba illa in Seder Olam Zuta Sedekiæ regno adjecta, יהוצדק אחי עזרא הסופר ירמיה ויחזקאל נביאים quæ vertuntur tum Munstero tum Genebrardo in Ebraico latina ejusdē editione, *fuitque Jehosedek frater Ezræ Scribæ; Jeremiha vero & Jehazkel prophetæ*, ita emēdari oportuerit, יהוצדק אחי עזרא הסופר כהן גדול ירמיה ויחזקאל נביאים *Jehosedec frater Ezræ Scribæ* [nam pater utrique Seraia] *fuit Pontifex, prophetis Jeremia & Ezekiel.* Ejusmodi locutionis formula de singulis qui præcedunt & Pō-

Uriae

Urias	*Jotham, regnante Jothamo.*
Nerias	*Uriah, reg. Ahazo.*
Odeas	*Neria, reg. Ezekia.*
Saldumus	*Hoshaiah, reg. Manasse.*
Elcias	*Sallum, regnante Amone.*
Sareas	*Hilkiahu, reg. Josia.*
Josadocus	*Azariah, reg. Jehojakim.*
	Saraia, reg. Jehojachin.
	Jehosedec, Rege Sedekia in captivitatem abducto.

tificibus & prophetis ibi totius repetita, id reddit manifestum. Genebrardus autem cum in editione hujus libelli, quæ Chronographiæ ejꝰ subjungitur, animadverterat Pontificis adnotationem, pro more autoris, prophetarum recensioni ibi, si verba tantum spectentur, deesse, audacter substituit, *Eodē* (scilicet Saraia, qui proxime præcedit) *Pontifice, prophetis autem Josadac fratre Ezræ Scribæ, Hieremia, & Ezechiele.* Omnino contra mentem autoris; qui Josedecum in prophetas cooptari proculdubio nunquam voluit. Certum quidem est, Saraiam Pontificatum gessisse ipso in urbis ac Templi excidio. Nam & postea cum viris principibus aliis capite plexum eum esse scimus ex II Regum XXV, 18, adeo ut, dum Sedekias regnabat, seu ante ipsum Excidium, Josedecum fuisse Pontificem, non sit dicendum. At vero occiso patri, in ipso Sedekiæ regni fine, statim ex jure succesit in Pontificatum, eo etiam dignitatis nomine Babylonem à Nabuzardane cum Sedekia in Captivitatem adductus, ut diserte Josephus; tametsi interea לא משמש בשולם בכהונה גדולה *ministerio Pontificatus nunquam functus est*, quia Templum defuit, non vero, quia cum Jechonia ante deportabatur, ut rationem adfert Salomon Jarchius ad I Paralip. VI Atque tantundem voluit sane autor Seder Olam. *Regnavit*, inquit, *Sedecias undecim annis, fuitq́, Jehosedek frater Ezræ Scribæ Pontifex.* Finito scilicet ejus regno & Saraia occiso, in dignitatem successit Jehosedec. Josephus autem & Seder discrepant in Pontificum Numero, Ordine, & nominibus. Habet Seder XVIII Pontifices in Templo primo. Eundem numerum etiam Gemara Hierosolymitana tit. *Joma*, fol. 38, col. 3, & Babylonia pag. 9, Josephus autem sedecim. Sed

& ipſe alibi diſerte ait à Salomonis exceſſu, id eſt à Zadoco, numerum uſque ad Captivitatem octodecim fuiſſe, eoque Joſedecum poſtremum locum occupaſſe. Vide eum lib. xx, c. viii. Tam ei autem quam autori Seder Olam Seraias ultimus eſt Pontificatu in templo functorum, ut Zadocus primus. Et Gemaræ Hieroſolymitanæ verba ſunt, בראשון היו משמשין הוא ובנו ובן בנו שימשו בו שמונה עשר כהנים *Templo primo, pater, filius, & nepos dignitate functi ſunt, atque ita Pontificatum geſſerunt octodecim Sacerdotes.* Ita *Sepher Siphri* in Parasha *Phinees*. Et de ea re vide *Tvoſiphtha* ad tit. *Joma*, in Talmude Babylonico, cap. 1, fol. 9, a, ubi fuſius diſputatur; aliis etiam de Pontificum utriusq; Templi numero opinionibus adductis; quas & vide ſub finem capitis hujus libri penultimi. In tribus Superioris laterculi primis conſentiunt Seder Olam & Joſephus. Qui ſequuntur bini in Joſepho, Joramus & Iſus, forte ita invicem ſunt commutandi, ut hic illi anteponendus. Ita Iſus (ratione ſemper habita tralatitiæ verborum ac nominum ex Orientalium linguis in Græcam traductorum diſcrepantiæ) ſatis reſpondebit Joahaz, qui, contractiore pronuntiatione, in Iſum forte demigravit, uti & Jehojarib in Joram. Ex cognatis ſonis ita ſcilicet fieri ſæpius amat. Sed in codice Joſephi Ms. Regiæ apud Gallos Bibliothecæ, pro Ἴσος legitur Ἰωὰ, ut manu ſua Vir ſummus Iſaacus Caſaubonus in Joſepho ſuo adnotavit. Sed vero in animadverſionibus ſuis ad Sepher *Juchaſin*, Samuel Shallum habet Joramum & Jehoſuam heic in Pontificibus. Vide eum pag. 158, b. Mira quidem eſt proximi nominis in laterculo diſcrepantia. Sed & ipſum Axiorami nomen ſatis mirum eſt, Et in codice Regio iteratur, ita ut pro eo quod eſt in editis τούτου δὲ Φιδέας *hujus autem Phideas*, Axioramo ante nominato legatur τοῦ δὲ Ἀξιωράμου Φιδέας *Axiorami autem Phideas.* Tanta autem in ceteris eſt inter utrosque concordiæ velut analogia, ut omnino heic à librariis depravatum eſſe Joſephum par ſit, ut concludamus. Sequuntur in hoc Phideas & Sudeas, in illo Jehojada & Phadea ſimul conjuncti; eodem ſcilicet ſub Rege, non eadem functione. Nonne & heic Σουδέας pro Ἰωδέας, Ἰουδίας, aut ſimili vocabulo Jehojadam, more Helleniſtarum, denotante, irrepſit? Jehojadæ autem hujus meminit ſacra ſcriptura in II Reg. xii, 2, & II Paralip. xxiv, 2, præter Euſebium cui Ἰωδαὲ & in vulgata Jojada nuncupatur. Sed non appellatur in Scriptura Pontifex, Sacerdotis nomine tantum & ſeorſim τοῦ ראש ſeu *Principis* inſignitus. Vixit autem cxxx annos ſub Salomonis tempora natus, Vide ſis Seder Olā Rabba c. xviii.

Zedekiæ,

Zedekiæ vero ne vestigium quidem habetur in Josepho. Adeo ut hinc, ob eum prætermissum, hujus series eam quæ est in Seder Olam per septē sequentes uno semper anticipet. Nam Julum Joëlo satis respondere non dubitandum; qui neque in codice Mſ. Regio Ἴȣλος (ut in editis) sed Ἴȣηλος exaratur; quod Joelo proximius est. Ceteri ad Odeam, in utroq; iisdem fere elemētis scribuntur. Odeas autē seu Ὀδίας, literula mutata, est Ὀσίας. Quo nomine, ut pote molliori, הוֹשַׁעְיָה Hoschaiah satis exprimitur; quemadmodū scimus ex Jerem. XLII, 1. ubi Osaias pro eodē in vulgata substituitur. Quomodo autem Saldumus ex Sallumo pro Sallum fieret, nemo non videt. Σάλλȣμος ex similitudine Λ & Δ facile, si accedat librarii incuria, in Σάλδȣμος transit. Quin in Regio, quem diximus, codice Mſ. Σάλλȣμος, ut oportet heic, exaratur. Etiā in Sadaniā migrasse videtur hoc nomen sub initium capitis primi, lib. IV. Esdræ, ubi quod in Esdræ stēmatis deductione sequitur, manifesta est hallucinatio atque Eleazaridarū & Ithamaridarum recta in linea cōfusio; ut intuenti facile constat. Elciam & Hilkiahu in laterculis eosdem esse, manifestū est. Jam vero post Elciam, deficit Josepho Azarias, sequente proxime Sarea, ut Elciæ filio. Certe in codice Regio Sareas abest, & locum ejus obtinet *Ἄζαρος Azaros*. In Ruffini versione *Zaroch*. Secundum igitur codicem utrunque mendum est in numero Pontificum. Utroque correcto, Josephus & autor Seder Olam satis erunt, juxta ea quæ dicta sunt, concordes. Ceterum ingentes heic ex sacra scriptura difficultates oriuntur, sive Numerum, sive Nomina, sive Successionem filiorum in patrum locos (quam asserit Josephus) spectes. Etenim alia omnino in Paralipomenis & apud Ezram series est eorum, qui à *Zadoco* recta usque ad Saraiam descendunt.

Zadok
|
Achimaaz
|
Azariah
|
Iohanan
|
Azariah
|

In 1 Paralip. VI, 8, ad hunc modum genus deducitur. Atque simile est stemma in Ezræ VII, 1, excepto quod ibi, ab Aharone initio sumto, prætermittuntur quatuor heic primi simul cum Achitobo Zadoci primi patre, idq; לְקַצֵּר seu *Brevitatis causa*, ut ait ibi David Kimchius. Heic vero, ut nomina sunt alia ab Azaria Achimaaci filio ad Shallum, ita & alius numerus. Cuncti simul duodecim conficiunt. Unde & negant aliqui, fuisse Pontificatu in Templo primo functos octodecim, juxta seriem in *Seder Olam Zuta*; & duodecim fuisse volunt. Sic R. Salomon, ex *Siphri* & *Vai-*

cra

Amariah
|
Achitob
|
Zadok
|
Shallum
|
Hil
|
Azariah
|
Seraiah.

cra Rabba, ad 1 Par. vi. Etiam alii minorem numerum constituunt, nec ultra octo eo nomine admittunt, recensionem ab Azaria Johannis filio auspicantes, quoniam dicti capitis commate 10, de eo adjicitur, *ipse est, qui Sacerdotio functus est in domo, quam ædificavit Salomon in Ierusalem.* Sed refutatur tum hæc numerandi ratio, tum loci explicatio, ex eo quod manifestum sit, Zadocum primum in Templo Pontificatu esse functum. Et D. Kimchius ibi; *Si ita locum explices, quod is fuerit primus Sacerdos in Templo, id falsum est. Nam Zadoc primus fuit, uti liquet ex libris Regũ & Paralipom. At si intelligatur non primum eum fuisse in Templo, sed tantũ Sacerdotem, quorsum illud fuerit, cum etiã ceteri fuerint Sacerdotes?* ואם בא לומר כי כהן גדול היה גם אחרים היו כהנים גדולים ורז״ל אמרו שהוא עזריהו שהיה בימי עזיהו ולפי שמסר נפשו על קדושת הבית שלא הניח עזיהו להקטיר לכך נאמר הוא אשר כהן כלומר שהוא חס על כבוד הכהונה ולא נשא פנים ויש לפרש בו גם בימי שלמה כהן אחר צדוק ואחר אבותיו הנזכרים אלא בימי שלמה היה קטן עדיין ולא היה כהן גדול בימי עוזיהו ובימי חזקיהו עדיין היה חי והיה כהן גדול שנאמר ויאמר אליו עזריהו כהן הראש ולפי שהאריך ימים כל כך אמר עליו אשר כהן בבית כלומר אשר כהן כמה ימים *Quin si dicatur ideo hoc adjectum, quia Pontifex erat, etiam & alii fuere itidem Pontifices. Rabbini autem piæ memoriæ plerunque ajunt hunc fuisse Azariam, qui floruit tempore Uzziæ Regis. Et quia vitæ periculum subiit, ob Templi sanctitatem conservandam, cum non permitteret eum adolere incensum, ideo dicitur, qui ipse Sacerdos, &c. quasi dictum fuisset, stirps ejus notetur ob Sacerdotii dignitatem, quæ nec Uzziæ cedere voluit. Sunt tamen qui opinantur, eum etiam tempore Salomonis Sacerdotem fuisse, Zadocum & majores suos heic memoratos sequentem. At vero sub Salomone fuisse annis minorem, ideoque nec tunc Pontificem; sed tempore Uzziæ & Hezekiæ* (vide II Paralip. xxx, 10) *superstitem Pontificatum gessisse, secundum id quod dictum est, & dixit Uzziæ, &c. Sacerdos Princeps. Et quoniam adeo longævus erat, ideo de eo dictum esse*, qui erat Sacerdos in Templo, &c. *Ut longævitas ejus inde denotaretur.* Locus de Azaria & Uzzia Rege habetur II Paralipom. xxvi, 18. Tantundem habet de eodem etiam ex veteribus Salomon Jarchius ad dictum primi Paralipomenon caput, ubi etiam

etiam Azariam filium Achimaazi, seu ejus nominis primum, haut alium inde tradit fuisse ab Amaria, de quo II Paralipom. xix, 11, sub Jehosaphato; והנה אמריהו כהן הראש לכם לכל דבר יהוה *Et ecce Amariahu Sacerdos primarius erit vobis super omnem rem Domini*, seu, ut LXX, ὁ ἱερεὺς ἡγούμενος ἐφ' ἡμᾶς *Sacerdos dux super vos, &c.* Ubi vulgata habet, *Amarias Sacerdos & Pontifex vester in his, quæ ad Deum pertinent, præsidebit.* Neque sane aut tempus aut ratio adversatur, quo minus pro Amaria Azarias hic sumatur. Nam binomines subinde fuisse, etiam & tria interdum sortitos esse nomina Ebræos, qui in sacris literis memorantur, Doctis Viris est receptissimum. Vide sis Salomonem Iarchium ad I. Paralip. vi, & II. Paralip. xxvi, de Zacharia ibi memorato, præter ea quæ supra adnotantur de Achimelech, Abiathar, & Abimelech. At vero tametsi in observatis simul ex Josepho, autore *Seder Olam Zuta*, & sacris literis Pontificum successionibus, nullū sit ante eum, qui sequitur Azariam primum, uti nec sub finem in quatuor postremis discrimen, nihilominus in intermediis mire discrepant Josephus & Seder ille à sacris literis, idque non solum in Nominibus, sed etiam in Nominum & Successionum Numero. Etiam Chronici Alexandrini autori Achimelechus sub Asa Rege, id est, post Zadocum pro Achimaso ut videtur, collocatus, Pontifex nonus nuncupatur, uti & Joannanus, pro Johanan in laterculo sacræ scripturæ, decimus. Etiam & Achitobus & Zadocus ejusdem laterculi eidem Pontifices sunt; Hic sub Athalia Jorami Regis uxore, ille sub ipso Joramo. Vide etiam excerpta ex vetusto scriptore, Alexandri Severi temporibus tributo, apud Henricum Canisium in Antiquarum Lectionum tomo II, capit. 26, ubi prodigiosa Pontificum intervalli, quod tractamus, recensio occurrit. Et consulas etiam R. Samuel Shallum in Animadversionibus ad Sepher Juchasin fol. 158, b, ex Abarbinele, præter Glossam Talmudicam ad tit. *Ioma*, cap. 1, fol. 9, a. Et *Sepher Shalsheleth* R. Gedaliæ Jechiadis fol. 27, a. Azariam autem, qui restitit Uzziæ Regi incensum adolere volenti eundem faciunt recentiorem aliqui scriptores cum Jothamo Joëlis filio in serie Josephi & Chronici Ebræorum. Sed curnam, dum Jehoiada in Pontificum serie collocatur, prætermittitur Zacharias ejus filius, qui in atrio templi ex Joasi Regis jussu, quoniam patris demortui pietatem secutus in idolorum cultum invehebatur, saxis est obrutus. Vide II Paralipom. xxiv, 21.

Certe si solus superstes aut natu maximus esset is Jehoiadæ filius, ex jure communi attinuisset ad eum dignitas Pontificia. At vero non modo Zachariam ipsum sed & ceteros, qui fuere, Johoiadæ filios, aut à Joaso interfectos aut antea mortuos colligunt aliqui ex eo, quod commat. 25 ejusdem capitis dicatur, quod surrexerunt contra eum servi sui ברמי בני יהוידע הכהן *propter sanguines filiarum Jehoiadæ Sacerdotis.* Nec filium superstitem eorum quos habuit plurium (ut liquet in commate 3.) putant. Sic David Kimchius ibidem. Sed locus ille singulariter legitur in vulgata atque Hellenistis; *filii*, non *filiorum*. Diserte etiam Zacharias ille Pontificis nomine memoratur Abrahæ Salmanticensi in Sepher *Juchasin* fol. 12, a. זכריה הכהן גדול ונביא שנהרג בבית המקדש על ידי יואש המלך קבל מיהוידע אביו שנת מז׳ לאלף הרביעי לדעת אחרים ולפי דעתי שנת ע׳ *Zacharias Pontifex & Propheta, qui occisus est in Templo à Joaso Rege, accepit* (legem oralem) *à Jehoiada patre suo anno* XLVII *quarti millenarii secundum aliorum opinionem, sed mea sententia anno* LXX. De hisce etiam consulas Dionysium Petavium lib. X, de Doctrina Temporum, cap. XLIX. Quin & idem nomine Azariæ in Pontificibus recensetur Nicephoro Patriarchæ, apud quem, in editis, modo ab ostensis diversissimo, sic exhibentur, qui Zadocum sequuntur usque in Saraiam, seu ultimum templi primi Pontificem.

ζʹ. Ζαδὼκ ἐκ τοῦ οἴκου Ἐλεάζαρ.	VII. *Zadoc, ex domo Eleazar,*
ηʹ. Ἀχιμαὰς Ἀζαρία Σαμαρίας.	VIII. *Achimaz Azaria Samaria*, seu ut vulgo vertitur, *Achimas Azariæ F. Samaria.*
θʹ. Ἀζαρίας ὁ διὰ ζῆλον Θεοῦ ἀναιρεθείς.	IX. *Azarias ob Zelum Dei peremtus.*
ιʹ. Ἀζαρίας ὁ τὸν Ὀζίαν τὸ εἰς τὰ ἅγια εἰσελθεῖν κωλύσας.	X. *Azarias qui Ozian* (Uzziam Regem) *in sanctuarium ingredi permittere noluit.*
ιαʹ. Οὐρίας ὁ παρὰ τῷ Ἡσαΐᾳ πιστός.	XI. *Urias qui Esaia dicitur fidelis.* Vide sis Esaiæ 11, 8.
ιβʹ. Σομνᾶς ὁ πονηρὸς καὶ ἄσωτος ἐπὶ Ἐζεκίου βασιλέως.	XII. *Somnas ille impius & perditus, regnante Ezechia.*

ιγʹ.

ιγʹ. Ἐλιακεὶμ Μυσηλοὺμ.	XIII. *Eliacim Muselum.*
ιδʹ. Χελκίας ὁ ἐπὶ Ἰωσίου βασιλέως.	XIV. *Chelcias, regnante Josia.*
ιεʹ. Σαρέας ὁ ἐπὶ τῆς αἰχμαλωσίας Βαβυλῶνος, ὃν ἀνεῖλε Ναβουχοδονόσορ.	XV. *Sareas sub captivitate Babylonica, quem sustulit Nabuchodonosor.*

Sed ex Mſ. codice, quem ſupra memoravimus, numeri ita ſunt novandi, ut ηʹ ſeu VIII præfigatur *Zadoco*, & uno major ſingulis ſequentium. Octavo autem heic numero legendum, Ἀχιμάζ, Ἀζαρίας, Ἀμαρίας, *Achimaz, Azarias, Amarias.* Qui nonum occupat, eſt Zacharias proculdubio Jehoiadæ filius. Non ſolum res ipſa, cauſa occiſionis ejus indicata, id monſtrat, ſed & Helleniſtarum verſio, qua, pro *Zacharia* illo, Azariæ nomen uſurpatur II Paralip. XXIV, 20. De Azaria proxime ſequente, ſatis jam dictum eſt. Quiſnam vero fuerit Somnas ille, ad Nicephori mentem, manifeſtum eſt. Neque erat omnino, cur conjicerent Viri aliqui docti, eo Neriam, qui Uriam apud Joſephum ſequitur, innui. Σοβνᾶς & Σομνᾶς idem eſt. Neque alium voluit Nicephorus, quam Sobnam illum ſeu Sebnam Quæſtorem ſeu Prætorio Præfectum ſub Ezechia Rege, de quo II Regum XVIII, 18, & Eſaiæ XXII, 15. & XXXVI, 22. Quod inde etiam liquet, quia Eliakim ſucceſſorem ei facit, ſecundum citatos etiam Eſaiæ locos. Scilicet uterque dicitur אשר על הבית *qui ſuper domum eſt*, ſeu *domus præfectus.* Et *domus* nomine *Templum* ſignificari ſæpius, notiſſimum eſt. Unde etiam in Vulgata Sobna appellatur præpoſitus Templi. *Vade, ingredere ad eum, qui habitat in tabernaculo, ad Sobnam præpoſitum Templi;* pro eo quod in Ebræo eſt, *vade, ingredere* אל הסוכן הזה אל שבנא אשר על הבית *ad præfectum prætorio, ad Sebnam,* qui *Domui,* ſeu *palatio præeſt.* Et pro סוכן habet heic paraphraſtes Eſaiæ Chaldæus פרנסא הדין *præfectum Judicii*, fori ſeu prætorii præſidem. Helleniſtis vero Sobna eſt interdum ταμίας *præfectus ærarii*, interdum γραμματεὺς *Scriba*, atque Eliacim ſucceſſor ejus Οἰκονόμος *domui præpoſitus*, uti etiam Davidi Kimchio. Arabica item Eſaiæ verſio vetus in Bibliotheca Arundelliana habet heic אלחאזן pro *ærarii* ſeu *apothecæ præfectum.* Quin & Phinees Aharonis ex filio nepos,

dum Pontifex erat, Præpositi domus vocabulo in vulgata denotatur Iudicum xx, 28. Sed neque in Ebræo neq; in Hellenistis, verbis illis quidquam ibi respondet. Domus autem nomine atq; eo, quod commate 21 capitis xxii Isaiæ de Sobnæ dignitatis tunica & cingulo, seu, ut Hellenistæ habent, de stola ejus & Corona, præter potestatis amplitudinem, occurrit, deceptus Nicephorus tam Sebnam quam Eliacim Pontifices fecit. Sed vero nec ille inter superiorum seculorum scriptores in hoc errore solus est. Nam id ipsum habetur apud autorem Chronici Alexandrini, qui sub Ezechia Rege, Ἀρχιερεὺς, inquit, Σοβνὰρ ἐγνωρίζετο, ὃν διεδέξατο Ἐλιακείμ. *Pontifex Sobnar* (pro Sobnas) *claruit, cui successit Eliacim*. Male ibi pro ὃν διεδέξατο *cui successit*, legitur, ὃν διετάξατο *quem constituit*, uti etiam à Viris doctis observatum est. Etiam & Salomon Iarchius, ad verba illa de Sebna, *qui super domum est*, ממונה היה על בית המקדש יש אומרים כהן גדול ויש אומרים אמרכל *Præfectus erat Templo. Alii autem eum volunt fuisse Pontificem, alii Amarcalem*. Quinetiam D. Hieronymus ad dictum Isaiæ locum de Sobna, *Et qui*, inquit, *quondam habebas Coronam Pontificis, & Sanctificationem in auri lamina, in qua erat scriptum nomen Dei, coronaberis tribulatione & angustia*. Ubi Pontificem fuisse Sobnam diserte admittitur. Et vide sis eundem ad dictum caput Isaiæ lib. v, & lib. vii. Post Eliacim in codice Nicephori Ms. sequitur Σελοὺμ *Selum*. Manifestum est, interpretem ejus Latinum male legisse ibi Ἐλιακὶμ υἱὸς τοῦ Σελλοὺμ *Eliacim filius Sellum*. Dein apud eum habetur continua ac vera stirpis Pontificum series, usq; in Saraiam. Etenim interponitur ibi Ἀζαρίας *Azarias*, proxime post Chelciam, sed sub eodem, quo Chelcias habetur, numero. Ita diversæ invicem sunt Pontificum à *Zadoco* successiones, apud Josephum, Ebræorum Chronici minoris autorem, Magistros qui Pontificum in sacris literis progeniem duntaxat heic amplectuntur, & Nicephorum Patriarcham. Unde etiam apud recentiores diversitas multiplex. Et de Numero eorum vide etiam Eusebii sententiam capite proximo ostensam. Ut ut vero se res heic habeat, receptior est eorum sententia, qui Josephum ita sequuntur, ut hæreditaria idque perpetuo à patribus ad filios successione Pontificatum, etiam in hoc intervallo, quod *Zadocum* & Saraiam seu Iosedecum, id est, captivitatem Babylonicam intervenit, delatum esse velint.

velint. Adeoque in Eleazaridum familia illum mansisse, eique ex Numinis Oraculo ita annexum esse, ut eam ob causam nec Ithamaridarum in sacra stemmatis Pontificii deductione omnino ratio haberetur, adnotant Magistrorum aliqui. Vide sis Syracidem cap. XLV, 24. Et David Kimchius ad 1 Paralip. VI, ubi stemma illud reperitur ab Aharone ad Saraiam & Iosedecum per Eleazaridas tantum deductum, הזכיר יחס אל׳עזר ולא יחס איתמר לפי שמבני אלעזר היו כהנים גדולים עד עולם כי כן אמר לפנחס הקב״ה כאשר קנא בשיטים והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם זו היא כהנה גדולה כי גכ׳ בני איתמר היו כהנים ואלה שמבני פנחס היו כהנים גדולים עד עולם ובצדוק היתה תחלה הברכה הזאת עד יהוצדק והיו כהנים גדולים גם מבני איתמר כי עלי היה כהן גדול שהיה מבני איתמר וכן אחימלך ואביתר בנו *recensetur progenies Eleazaris & non Ithamaris. Quoniam ex Eleazaridis fuere Pontifices in perpetuum. Etenim sic locutus est Deus O.M. Phineeso tempore, quo zelo ductus est in Shittim,* (Numeror. XXV) habebit ipse & semen ejus post ipsum fedus Sacerdotii perpetuum; *scilicet principatus Sacerdotii seu Pontificatus. Nam etiam & Ithamaridæ Sacerdotes fuere; sed eis qui ex Phineeso oriundi erant, Pontificatus perpetuus fuit. Quod tamen ita intelligendum, ut initium Benedictionis illius collocetur in Zadoko, quæ ad Jehosedecum minime interrupta est. Nam fuere etiam Pontifices ex Ithamaridis, Eli scilicet Pontifex erat ex Ithamare oriundus. Sic etiam Achimelech & Abiathar ejus filius.* Et de successionis Pontificum serie, stante Templo primo hactenus.

Cap. VI.

Pontificum à Templi primi Excidio *seu* Secundi conditu, *usque ad* Simonis II *posteros, seu* Antiochi Epiphanis *tempora, perpetua atque hæreditaria successio.*

UT in Serie, qui proxime præcessit, dissensus habetur, si nomina præsertim & numerum spectes, maximus, ita in ea, quæ sequitur Saraiam seu Iosedecum ejus filium, id est captivitatem Babylonicam & Templi dein Restitutionem, usque in Simonis hujus nominis secundi Pontificis posteros, de successione integrior multo reperitur, sed nec omnimodus, consensus. Intervallum est annorum cccc, aut circiter, quod definit sub

annum ante Christi natales centesimum quinquagesimum. Pontificum in illo Series & successio, à Iosedeco ex optimis autoribus deducta, est hujusmodi. De primis horum sex, sacræ Ebræorum literæ satis testantur Ezra, Nehemias, Aggæus. Iosua autem, qui Iesus filius Iosedec nuncupari solet, mendose apud Ruffinum, in Iosephi versione, Syson appellatur. Libro scilicet xx, capite octavo. In Nehemiæ caput. xii, 1. & 10, stemma cunctorum simul habetur; ubi ad verba illa, *Et genuit Josua Joachim*, Salomon Iarchius, כל אלו בספרא זה היו כהנים גדולים *universi hac perioche comprehensi fuere Pontifices.* Sic Abraham Salmanticensis in *Sepher Juchasin* fol. 13 b, & 66 b. Nec tamen defuere, qui Ezram Pontificatũ gessisse putarint; uti ille ibi adnotat. Sed is secundo genitus filius erat Saraiæ, nec jure Pontifex esse potuit post Iosedecum fratrem majorẽ, nisi ob ætatem minorem aliumve in Iosua filio Iosedeci defectum, quem non comperimus. Et Iosuam hunc in Pontificatum successisse, manifestissimum est. Mirum autem, quod habet Salomon Iarchius ad 1 Paralip. vi, ubi dum agnoscit Iosuam in Pontificatum successisse, rationẽ, si diis placet, sic adjicit, quare Ezra patruus ejus Pontificatu non gavisus esset; זהו הטעם לפי כי יהושע עלה עם זרובבל כמה ימים ושנים קודם עזרא *Ratio*, inquit, *est, quoniam Josua ascendebat cum Zerubabele compluribus diebus & annis ante Ezram.* Id quidem verum est. At ideone filius natu minor in hæreditaria successione, filii majoris filio anteferẽdus? vereor ut locus corruptus sit. Nam ipse Iarchius, ad cap. xxiv ejusdẽ libri, expressim adnotat, Iosuam ratione primogenituræ patris in Dignitatem

Josedec
1 *Josua*
2 *Joachim*
3 *Eliasib*
4 *Joiada*
5 *Jonathan*
6 *Jaddua*
7 *Onias* I. 10 *Manasses.*
8 *Simon* I. 9 *Eleazar.*
11 *Onias* II.
12 *Simon* II.
13 *Onias* III. 14 *Jesus f.* 15 *Onias f. Jason. Menelaus.* 16 *Lysimachus.*
Onias.

tatē ſucceſſiſſe, atq; ideo Ezram non admittendum. Sed vero & in Chronico Alexandrino Eſdras (qui ipſe eſt Ezra) Pontifex appellatur. Quin portentum eſt, quod in Traditionibus D. Hieronymi Hebraicis legitur; *Joſedech Sacerdos* (1 Paralip. VI, 15) *ipſe eſt Eſdras. Demonſtrat hoc liber ejusdem Eſdræ, ubi dicit: Et poſt hæc verba in regno Artaxerxis Regis Perſarum Eſdras filius Saraiæ filii Azariæ. Sed & in libro ſuo ſe prætermittit humilitatis cauſa.* Et paulo poſt, *Tradunt etiam Hebræi eundem Eſdram eſſe Malachiam Prophetam, qui in duodecim Prophetis ultimus eſt. Ipſius filius eſt Jeſus Sacerdos magnus, de quo meminit Zacharias Propheta.* Scilicet Zachar. III, 1. ubi Ioſua Pontifex, qui revera Ioſedeci filius erat, nec Ezræ filius ſed ex fratre nepos, memoratur. In adjecta autem ſerie Ioachim is eſt, qui in Iudith, capite IV. Eliacim nominatur. Scilicet in Vulgata. Nam in Græcis Iudithæ exemplaribus planè Ἰωακεὶμ legitur. Ionathan Ioſepho, Euſebio & Hieronymo Ioannes vocatur, & Nicephoro Ionan. De hiſce Ioſephus lib. XI. Euſebius tū in Chronicis tum in lib. VIII. Demonſtrationis Evangelicæ, & Hieronymus in Danielis cap. IX. item Excerpta illa Barbarolatina ex Euſebio, Africano, aliis. Annos item Pontificatus cujusq; fere habet Euſebius, uti & aliorum qui ſequuntur, in fragmentis Græce editis. Ubi manifeſto oſtenditur, eum, non ultra ſeptem Pontifices (memineris, quæ de eorum numero capite ſuperiori habentur) in Templo primo officio functos, eſſe opinatum. Nam ita ibi, Ἐλιάσιβος γ' ἱεράτευσεν ἔτη λδ', ἑπτακαιδέκατος ἀπὸ Ἀαρὼν τοῦ πρώτου ἱερέως. *Eliaſibus tertio* (ſub templo ſecundo) *Pontificatū geſſit annos* XXXIV. *ſeptimusdecimus ab Abarone Sacerdote primo.* Zadocum autem, qui primus erat, omnium conſenſu, in Templo primo octavo in loco eum poſuiſſe ex ſupra dictis liquet, ut heic Eliaſibum in tertio. Demptis igitur tribus Templi ſecundi & ſeptem, qui *Zadocū* antecedebant, ſuperſunt VII. Templo primo ita aſſignandi, quos tamen ex ejusce ſcriptis ſatis dignoſcere nequimus. Eliaſib verò etiam eadem interdum periocha Ioaſibus nuncupatur, ut videre eſt in *Græcis Euſebii* fragmentis pag. 51. lin. 35. & vide ſis latina ejusdem numero MDLXXXV. Ἐλιασοῦν autem Nicephori eſt Ἐλιασοὺβ in Mſ. Iaddua ſeu Iaddus is erat, qui Alexandrum Magnum excepit; ut Ioſephus, cujus ſequaces ſunt Paulus Diaconus, Freculphus, pleriq; alii. Id verò alii Simeoni I, ſeu Iuſto tribuunt. Vide Abraham Ben David in Cabala, & *Sepher Juchaſin* pag. 159. a. Alii Chananiah (pro Onia qui ſequitur, ut videtur) eum nuncupant, ut Ioſephus

Gorionides lib. I. cap. v. Certe Simeonem illum etiam Iddo & Iaddum interdum apud Ebræos dici legimus. Vide sis Abraham, Ben David in Cabala Historica, interprete Genebrardo, *Sepher Juchasin* fol. 66. a. & *Shalsheleth* R. Gedaliæ Ben Iechia fol. 22. Reliqui in Ebraica sacrarum literarum parte non habentur. Sed omnes (præter Lysimachum) in Eusebio & Iosephi lib. XI. & XII. occurrunt, uti etiam in Zonara & Nicephoro patriarcha. Etiam & Lysimachus cum cæterorum plerisque in Maccabaicis, alibi. Onias Iadduæ filius erat. Et progeniem ceterorum (præter quartum Simonis secundi filium, de quo infra) ex Iosepho satis scimus. Sed Chronici Alexandrini autori interpolatum stemma est. Atque Onias primus & Eleazar sunt filii Simonis primi, qui revera huic frater erat, illi filius. Quin post Iadduam continua serie seqvuntur apud Eusebium lib. VIII Demonstrationis, Onias, Eleazar, Onias, Simon, & dein Onias tertius. Sed mendosa nimis, & contra non solũ Iosephi sed & suam alibi fidem Eusebius ibi agit, nisi exemplaria fuerint depravata. Ratio autem quare Eleazar frater & non Onias filius Simoni successit, erat ob minorem Oniæ & Pontificatui imparẽ ætatem. Eusebius in fragmentis diserte; Ἰουδαίων ἀρχιεράτευσεν ὁ Ἐλεάζαρ Σίμωνος ἀδελφὸς αὐτοῦ Ὀνίου παιδὸς Σίμωνος νηπίου παραλειφθέντος, *Judæorũ Pontifex erat* IX (sub Templo secundo) *Eleazarus frater Simonis, filio Simonis Onia parvulo relicto*, quod à Iosepho idem affirmante acceperat. Sed vero an veluti pupilli, Oniæ tutela heic habuit locum, sive in Manassis ejus propatrui, seu Eleazari patrui successione, sive in ipsius Eleazari perpetuitate? Nam anni amplius triginta Eleazari Pontificatui tribuuntur; cui demortuo, Onia jam per ætatis annos dignitate, ut videtur, satis idoneo, Manasses successit. Ita scilicet Eusebius, qui annos habet. Et de successione Manassis, post excessum Eleazari, Iosephus. Eusebii autem Græca; Μανάσσης ὁ θεῖος τοῦ Ὀνίου μετ' Ἐλεαζάρου ἔτη κϛ'. *Manasses patruus Oniæ* (propatruum intelligit) *cum Eleazaro annos* XXVI. Legendum proculdubio, μετ' Ἐλεάζαρον *post Eleazarum*. Unde in Eusebio Hieronymi, Paulo Diacono Historiarum II, aliis, *Judæorum Pontificatum post Eleazarum avunculus ejus* (patruus dicere debuerant) *Manasses accepit*. An igitur Onias non solum per omnes Eleazari annos, sed & in Manassis initia in Minoribus censebatur, qui Sacerdotio, adeoq; Pontificatui minime idonei? Certe pubertas erat civilis, quam nonnulli ante trigesimũ quintum ætatis annum apud Ebræos non assequebantur, cousq; in Minoribus censeri soliti; qua de re plura lib. II, c. IV. Ubi etiam,

an qui, prætermisso ob minorem ætatem, Pontificis demortui filio, consanguineus succederet, sui an pupilli jure illum gereret, itidem quæritur. Sed mirum adeo non est, Dignitatem sic interversam esse, nec Oniæ citius restitutam, quum & ipse quemadmodum aliquandiu tantum ætate parvulus erat, ita nunquam non βραχὺς ἦν τὴν διάνοιαν *parvulus esset mente* (ut Ruffinus Josephum vertit) atque eousque desidiæ & avaritiæ jam senex deditus, ut τὴν ἀρχιερωσύνην, εἰ δυνατὸν, ἑτοίμως ἔχειν ἀποθέσθαι *se libenter pontificatu, si fieri posset abdicaturum* profiteretur. Sic Joseph. l. XII, c. IV. Atq; observandum est, quod Ebræi etiam tradunt de pontificibus Simeonem primum sequentibus; pretio scilicet atque ambitione, non solum jure hæreditario, dignitatem eos assecutos; quod vide in R. Obadiæ Bartenorii commentariis ad Misnam, tit. *Joma* cap. I. Demortuus autem Oniæ hujus, ex Simone filio, nepos, id est Onias tertius filium reliquit minorem, etiam Oniam dictum. Hujus igitur ætatis defectu, Jesus seu Jason patruus Pontifex fit (ut scribit Josephus dicti libri capite VI) sed non sine ingenti auri pretio primum Antiocho Epiphani Syrorum Regi numerato. Demortuum scilicet tunc esse scribit heic Josephus Oniam tertium. Alii autem cum Pontificatu ab Antiocho depulsum aiunt, ut Sulpitius Severus lib. II. Et vide Iasonis Cyrenæi breviarium capite IV. Quin & ipse Josephus libro de Rationis imperio cap. VI. diserte de Antiocho; καταλύσας, inquit, τὸν Ονίαν τῆς ἀρχιερωσύνης Ἰάσωνα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ κατέστησεν ἀρχιερέα, *Oniam Pontificem exautoravit, atque Iasonem fratrem ejus in Pontificatum evexit.* Quin paulo post iisdem artibus & duplo fere quam dederat Iason, Menelaus, qui & Onias nominatus, (nam præ Ebraicis jam Græca nomina, uti etiam & mores, malle cæperunt) licetur, & cauponante Pontificatum Antiocho, in dignitatem, fratre abdicato, evectus est. Et tunc primum, pro dominantium libidine, & petentium ambitione Pontificatus in tempus dari atque auferri cœptus, qui antea perpetuus, neque pro libitu exuendus erat. Josephus lib. XV. cap III. οὐ γὰρ ἄλλος γέ τις ἀφῃρέθη τὴν τιμὴν ἅπαξ παραλαβών. ἀλλὰ πρῶτος μὲν Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς ἔλυσε τὸν νόμον, ἀφελόμενος μὲν Ἰησοῦν, καταστήσας δὲ τὸν ἀδελφὸν Ονίαν. *Neque solebat honor hic semel assumtus abrogari. Sed primus Antiochus Epiphanes eam legem violavit, abdicato Jesu & substituto Onia fratre ejus.* Vide sis eundem lib. XII, cap. VI, & lib. XIII. cap. XV, Eusebium numero MDCCCXLV, & II. Maccab. IV. At Sulpitius Severus

lib. II. *quanquam*, inquit, *insolitum neque ante permissum cuiquam erat perpetuo Sacerdotio fungi, solicitus tamen Regis animus atque æger avaritia facile superatus est. Ita depulso Onia Jasoni Sacerdotium est mandatum.* Violatam vult contra Josephum legem, primo in Jasonis initiis, non in ejus abdicatione. Corrigendus autem proculdubio est, ut Sigonius & Drusius monuere; nec sine negatione legenda verba, *illa perpetuo Sacerdotio fungi.* *Non perpetuo Sacerdotio*, aut *perpetuo Sacerdotio non fungi*, ipsum quidem scripsisse dubitari nequit. Ita res ipsa nemini non manifesta postulat. Et Sulpitius sane alia habet Josepho nimis adversa. Menelaus autem seu Onias ille in Jasonis Cyrenæi Maccabaicis IV, 23. Simonis è tribu Benjamin frater nuncupatur, quod de eorum amicitia seu familiaritate alii, alii de contracta per conjugia affinitate intelligunt. Videsis Dionysium Petavium de Doctrina Temporum lib. X. cap. I. Eodem in capite Iason Cyrenæus quarti filii Symonis, scilicet, Lysimachi, successionem memorat. Ὁ μὲν inquit, *Μενέλαος ἀπέλιπε τῆς ἀρχιερωσύνης διάδοχον Λυσίμαχον τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν, Et Menelaus reliquit pontificatus successorem Lysimachum fratrem suum. Reliquit* scilicet, ut qui ab Antiocho Eupatore necatus non relinquere nequiret. Nam apud Josephum & Eusebium, Menelaus Pontifex ita sublatus est. At illi uti & Nicephorus non Lysimachum, sed Alcimum proximum faciunt successorem, de quo inferius. Certe & Josephus verbis expressis Oniam seu Menelaum *νεώτατον ἀδελφὸν natu minimum fratrem* Jasonis fuisse ait. Neq; alibi tribus plures Simoni secundo filii. Vulgata autem de Lysimacho, *Menelaus amotus est à Sacerdotio, succedente Lysimacho fratre suo.* Si abdicationem ante obitum intelligendam velis, refragatur Josephus, qui secundum abdicationis perpetuæ hujus ex sui natura dignitatis exemplum, in Hyrcano Aristobuli fratre ponit. Sed & Sulpitius heic; *Nec multo post, quam Menelaus promissum argenti modum non reddidisset, loco pellitur, Lysimachus substituitur.* Ceterum Eusebius in Fragmentis Græcis, pag. 53.

Ἰουδαίων ἀρχιεράτευσαν ιβ´, Σιμὼν υἱὸς Ὀνίου ἔτη κ´
Ἰουδαίων ἀρχιεράτευσαν ις´ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Σιρὰχ ὁ τὴν
Σοφίαν γράψας τὴν καλουμένην Πανάρετον, ἐν ᾗ
μέμνηται τοῦ Ὀνίου τοῦ καὶ περὶ αὐτοῦ, ἔτη ς´.
Ἰουδαίων ἀρχιεράτευσαν ιγ´ Ὀνίας ἔτη . . .

Apud Judæos Pontificatum gessit XII. Simon filius Oniæ annis XX. Apud Judæos

pontifica-

pontificatum gesſit XVI. *Jesus filius Sirach, qui Sapientiam ſcripſit, cui nomen inditur Panaretis, in qua etiam meminit Oniæ, qui eum præceſſit annos* VI. *Apud Judæos pontificatum geſſit* XIII. *Onias annos.* --- - Sive librarii ſive Typographi oſcitantia perperā adjectos eſſe numeros binos poſteriores dubitari nequit. Res ipſa evincit, ut pro ιϛʹ XVI. reſtituatur ιγʹ XIII. & pro ιγ XIII. ιδʹ XIV. qui etiam numerus Oniæ in quarta, quæ ſequitur, linea præfigitur. Res inquam ipſa evincit, ſi interponendus Jeſus Syracides, ut ipſe decimus tertius eſſet Pontifex Templi ſecundi. Sed error eſt plane craſſiſſimus. Atque Syracides ex Pontificum ſerie omnino delendus, retento Oniæ numero decimotertio, eoque, in quarta linea, ibi reſtituto. Neque aliter voluit Euſebius ipſe, cui nunquam in mentem venit, Syracidem Pontificem facere, ſed tantum adjicere Syracidem tum floruiſſe, atque in eo libro Simonis & Oniæ mentionem feciſſe. Eccleſiaſtici (nam is liber innuitur (cap. L. 1. *Simon Oniæ filius Sacerdos magnus, qui in vita ſua ſuffulſit domum, & in diebus ſuis corrobaravit templum.* In Græcis igitur legendum puto; Ἰουδαίων ἀρχιερατευσεν ιβʹ Σιμὼν υἱὸς Ὀνίου ἔτη κ. Ἰησοῦς ὁ τοῦ Σιράχ ὁ τὴν Σοφίαν γράψας τὴν καλουμένην Πανάρετον, ἐν ᾗ μέμνηται τοῦ Σίμωνος καὶ τοῦ Ὀνίου τοῦ καὶ πρὸ αὐτοῦ. Ἰουδαίων ἀρχιεράτευσεν ιγʹ Ὀνίας, &c. *Apud Judæos Pontificatum geſſit* XII. *Simon filius Oniæ annos* XX. *Jeſus filius Sirach, qui Sapientiam, Panareton dictam, conſcripſit* (tunc floruit.) *in qua meminit tum Simonis tum Oniæ, qui eum præceſſit.* Non ſolum res ipſa heic argumento eſt, ſed & Hieronymi latina aſtipulantur. Ibi numero MDCCLXXXV, *Judæorum Pontifex Maximus Simon Oniæ filius clarus habetur; ſub quo Jeſus filius Sirach ſapientiæ librum componens, quem vocant Panareton, etiam Symeonis in eo fecit mentionem.* Idem itidem in Danielem, cap. IX. *Oniæ ſucceſſit Simon, quo regente populum, Jeſus filius Sirach ſcripſit librum, qui græce* Πανάρετος *appellatur & à pleriſque Salomonis falſo dicitur.* Tantundem Chronicon Alexandrinum. Sed de Simone I. ſeu Jadduæ ex Onia filio nepote, Siracidem capiendum vult Joſephus Scaliger, cui & temporis Siracidis ratio magis conſona videtur; de qua vide eum tum in animadverſionibus Euſebianis tum in lib. V de Emendatione pag. 408. & tertio Canonum Iſagogicorum pag. 290. In Fragmentis etiam illis Euſebianis pag. 52 legitur, Ptolemæum Philadelphum Ægypti Regem, qui verſionem ſacrarum literarum ex Ebræo in Helleniſticum ſermonem curaſſe dicitur, munera egregia miſiſſe. Ὀνίᾳ Σίμωνι τῷ Ἀρχιερεῖ ἀδελφῷ Ἐλεαζάρου, Oniæ

Simoni Pontifici fratri Eleazari. Eadem verba habentur in Chronico Alexandrino. Sed nomen Pontificis hujusmodi, aut hujusmodi fratris Eleazari nusquam reperio apud veteres, præterquam in Fragmentis illis & in Chronico illo, cujus autor etiam Oniam & Eleazarum filios Simonis primi hallucinatus fecit, ut ante monitum est. Librariorum errorem esse putat magnus Scaliger ad Eusebium. Et in Latinis Hieronymi dicitur, tantum vasa Eleazaro Pontifici eum transmisisse. Mancus autem manifestò est locus ille in Græcis Eusebii Fragmentis, ubi post Jadduam Pontificem atque Oniam ejus filium seqvuntur, serie statim continua, Eleazarus, Onias, Simon, nec hisce, ante Maccabæos, plures pontifices. Plures scilicet prætermissi sunt, quam memorantur. Vide sis fragmenta illa pag. 51. Nec sane melius aut aliter fere ipse Eusebius in lib. VIII. Demonstrationis, aut D. Hieronymus Danielis caput IX.

Cap. VII.

De Pontificatus, *in superiore intervallo* annis, Saidi Batricidis *Patriarchæ Alexandrini, de* Simone I. Justo *cognominato, testimonium, & de* LXX. Interpretibus, *quorum unum ille facit hunc Simonem.*

QUod ad annos spectat eorum, qui in hac, quam tractamus, serie locum habent; qua Græca Eusebii qua Latina eos exhibent, non sine ea quæ reperitur in Chronico Alexandrino mira discrepantia atque Josephi ope subjiciendos eos duximus.

		Euseb.	Chron. Alex.
1	*Josua Ben Josedec* ----		XXXII
2	*Joachim*	XXXVI	XXX
3	*Eliasib*	XXXIV	XL
4	*Iojada*	----	XXXVI
5	*Jonathan, qui & Ioannes & Iannæus,*	XXXII	XXXII
6	*Iaddua, tempore Alexandri Magni*	XX	XX

Sed

Sed in Latinis, inter locum hujus & Oniæ, qui ſequitur, anni tantum ſeptemdecim interveniunt.

7	*Onias* I	XXI	XXI
8	*Simon* I	IX	XIV

Duodecim in Latinis à Simonis 1. ad Eleazari locum.

9.	*Eleazar*	XXXII	XV
10	*Manaſſes*	XXVI	XXVI

Sed in Latinis, annis duntaxat novem disjunguntur Manaſſes & Onias II

11	*Onias* II	XIV	XXXII
12	*Simon* II	XX	XXII

Viginti quatuor interveniunt in Latinis.

13	*Onias* III	XXXVI	XXIV
14	*Iaſon*	-----	XVI
15	*Menelaus, ex Ioſepho* lib. XIII, cap. XV	X	VII
16	*Lyſimachus*	-----	

Chronico autem Alexandrino priores aliquot poſterioribus male poſtponuntur, ut Eleazaro Simon primus & Oniæ ſecundo Manaſſes.

At vero Simoni 1. qui Juſtus cognominabatur (ut tam Chriſtiani ſcriptores, quam Ebræi conſentiunt) anni plures multo apud Ebræos tribuuntur. Novem habet Euſebius in Græcis; in Latinis Duodecim. Ebræi autem Quadraginta. Abraham Zacuthius in *Sepher Juchaſin* f.66.b.

שמעון הצדיק הכג עשה כ׳ פרות והיא משיורי כנסת הגדולה ונקרא שמו עידו מזרע יהשע בן יהוצדק הכהן הגדול כי בתחלת בית שני היה יהושע כג״ ויהוצדק אביו בסוף בית הראשון ואחר שמת יהושע היו בניו ובני בניו כהנים גדולים כמו שנראה בספר עזרא עד שהגיעה הכהונה לשמעון הצדיק ושימש מ׳ שנה *Simeon Juſtus* (eadem ſunt Simeonis & Simonis nomina] *Pontifex binas fecit vaccas* [rubeas, ex lege Numeror. cap. XIX.] *atque erat ex reliquiis Synagogæ Magnæ. Nominabatur etiam Iddo, ex poſteris fuit Joſuæ filii Joſedeci Pontificis. Nam ſub initio Templi ſecundi fuit Joſua Pontifex, ut Joſedecus pater ejus ſub finem Templi primi. Poſt mortem*

vero Iosue, filius ejus & nepotes recta linea Pontificatum gesserunt, ut videre est in libro Ezræ [Nehem. x, qui secundus Ezræ est Latinis & Græcis; & ita interdum dictus Ebræis] *usque dum perveniret pontificatus ad Simeonem Iustum, qui sacro illo ministerio functus est annos* XL. Sic ille. De annis Pontificatus ejus consona est Gemara Hierosolymitana, ad tit. *Ioma* cap. 1. f. 38. col. 3. & Babylonia fol. 9 a. Sed ingens nonnullos veterum invasit error, tot annos vixisse Simonem Iustum, seu primum nominis illius Pontificem, tantaque longævitate, eaque raro audita, provectum, ut aut exauroratum eum sit necessario eis dicendum, aut nullum alium Pontificem Hierosolymis ante Christi natales & postquam ipse in dignitatem successerat, repertum. Vixisse nempe volunt usque in Christi tempora, Simeonis hujus atque ejus qui apud D. Lucam II. 25. occurrit, nominum confusione decepti. Nam cum ille ab Evangelista dicatur fuisse δίκαιος *Justus*, hic vero, qui Pontifex fuit, Justi cognomine celebretur δι' ἐυσέβειαν πρὸς θεὸν καὶ τὴν πρὸς ὁμοφύλους ἐύνοιαν *propter pietatem in Deum, & erga Cives suos Benevolentiam* (uti apud Eusebium memoratur:) inde putarunt eundem utroque nomine designari & Iusti cognomentum item apud Evangelistam innui. Quin & eum annos CCCL. vixisse; ut Saidus Batricides Patriarcha Alexandrinus, cui unus est etiam ex septuaginta Interpretibus. Quod sane adversatur receptiori ea de re historiæ, qua toties legitur Eleazaro Pontifici scripsisse Ptolemæum Philadelphum, ut bibliothecæ suæ instructissimæ Legem Ebræorum & idoneos interpretes in Ægyptum mitteret, atque inde interpretes selectos esse, qui rem peragerent. Nam Simon hic Justus Iosepho mortuus est, cum in Pontificatum succedebat Eleazar frater ejus. Quoniam vero variant nimium scriptores de Interpretibus illis (aliis rem Ptolemæo Philadelpho, ut Aristea, Aristobulo, Iosepho & Eusebio, aliis Ptolemæo Lagi F., Philadelphi patri tribuentibus, ut Irenæo) atque alia ad interpretes attinentia aliter atque aliter se habent apud D. Augustinum, Epiphanium, alios, & in re, maxime tam celebri, traditionum diversitas inprimis animadverti solet, ideo periochen Batricidis Patriarchæ integram de Interpretibus & Simeonis inter eos loco, subjungere non pigebit. Præsertim cum ipse etiam Alexandrinus ante DCC abhinc annos, à ceteris, quotquot extant, Scriptoribus heic ita dissideat, ut neque Philadelpho neque Lagidæ interpretationis curam assignat,

gnet, sed alium Ægypti, ut vult ille, Regem Ptolemæum item dictum, hisce interea vetustiorem nec alibi compertum, eam curasse narret; contra Græcorum & Latinorum fidem, Macedonum & Ægypti Reges, qui Alexandrum Magnum secuti sunt, miscens & eadem in successionis serie connectens. Ad hunc autem modum ille:

ומלך בעד אלאשכנדר עלי אלאשכנדרית ומצר את לה יקאל
לה פילפש וישמי בטלמיוש ארידאוש שבעת שנין ופי נשהרת
אחרי ארבעין שנת ומלך בעדה בטלמיוש וישמי אלכשנדר
וילקב בעאלב און שבעת ועשרון שנת ופי נשחרת אחר
יקיל לחר ועשרון שנת: ופי עשרון שנת מן מלכה בעת
אלי אורשלים פאשחץ מנהא שבעין רגלא מן אליהוד אלי
אלאשכנדרית ואמרהם אן יפשרוא לה אלתורת וכתב
אלאנביא מן אלעבראנית אלי אליונאנית וציר כל ואחד מנהם
פי בית עלי חדה וחדה לנטר כיף יכון תפשיר כל ואחד מנהם
ולמא פשרוא אלכתב נצר אלי תפאשירהם וכאן אלתפשיר
ואחד ליש פיה אחתלאף פגמע אלכתב ותתמהא תחת
חאתמה וצירהא פי היכל צנם יקאל לה שראבון: וכאן פי
אלשבעין רגל אשמה שמעאן אלצדיק אלדי אחד שידנא
אלמשיח מן אלהיכל ולמא פשר שמעאן אלתוראת וכתב אלנביא
מן אלעבראנית אלי אליונגירת וכאן כלמא פשר חרפא פיה
נבורת עלי אלשיד אלמשיח וכאן ידכר דלך פי קלבה ויקול הדא
מנא לא יכון פאנשא ללה פי אגלה פעאש תלתמאית וחמשין
שנת חתי ראי שידנא אלמשיח ולמא ראה קאל אלאן אטלק
עבדך יא שידי ככלמתך בשלאם פקד אבצרתא עינאי חלאצך
אלדי הייאת קדאם כל ארשעוב: ומאת בטלמיוש עאלב און
מולך בעדה בטלמיוש וילקב באלארנב תשעת ועשרון שנת

Regna-

Regnavit autem in Alexandria & Ægypto, post Alexandrum, frater ejus, qui nuncupatus est Philippus, sed nominabatur etiam Ptolemæus Aridæus, VII *annos, seu ut alia habent exemplaria* (nam ita in pervenusto, quo utor, codice, sæpius variæ ipsius autoris lectiones inseruntur) XL *annos. Post hunc vero regnavit Ptolemaus, qui & nominatus est Alexander, & cognomen habuit* Galab auz. *annos* XXVII. *Exemplaria habent alia,* XXI *annos. Anno autem* XXI *regni sui, missis Hierosolyma nunciis, accersivit Alexandriam* LXX *inde viros, Iudæos, quibus jussit interpretari ei Legem & scripta Prophetarum ex Ebraico in Græcum sermonem. Et posuit eorum singulos in ædibus singulis & seorsim, ut ita discerneret, qualis foret uniuscujusque interpretatio. Peractis autem singulorum interpretationibus & animadversis, diversitas in eis nulla omnino est reperta. Collectos igitur singulos codices, sub sigillo clausit, & posuit in Fano Idoli, cui nomen Serapion. In septuaginta autem fuit Vir, qui nuncupatus est Simeon Iustus, is, qui excepit [ulnis] Dominum nostrum Christum è Templo. Cum vero interpretatus est Simeon Legem & Scripta Prophetarum ex Ebræo in Græcum sermonem, & quilibet ex interpretibus latere in eis sentiebat prophetiam de Domino Christo, hoc in corde suo reposuit ille, tametsi etiam diceretur, rem non eventuram. Produxit autem Deus ei vitæ terminum, adeo ut viveret* CCCL *annos, & videret Dominum nostrum Christum. Quem cum vidisset, dixit, Nunc dimitte servum tuum, ô Domine, secundum verbum tuum in pace. Iam enim viderunt oculi mei Salutem tuam, quam præparasti coram omni populo. Mortuus est dein Ptolemæus Galab auz, post quem regnavit Ptolemaus à Lepore cognominatus* XXIX *annos.* Hactenus Batricides. Sed è Macedonia, vides, in Æpyptum transtulit Philippum Aridæum, qui Alexandri frater & proximus, non in Ægypto, sed Macedonia, successor fuit. Ptolemæi item & Alexandri nomina ei, nescio unde edoctus, tribuit. Veros autem Aridæi Macedonum Regis annos ei assignavit. Et in vetustiori quem penes me habeo, Batricidis exemplari, septem tantum annorum regnum habet hic Batricidis Ptolemæus. Substitutos verò puto in aliis XL. quoniam compertum habebant librarii Alexandri proximum in Ægypto successorem XL. annos revera regnasse. Tot enim regnavit Ptolemæus Lagi filius; quem ab Alexandro tertium facit heic Batricides, cum proximum debuisset. Nam à lepore cognominatum Lagidam seu Lagi filium esse nemo nescit. Sed quisnam secundus & qui Aridæum sequitur in hac Principum, temporum, regnorum confusione, Ptolemæus LXX. interpretum hactenus inauditus hospes? verba illa עאלב אז Galab aux, ut in exemplari pulcherrimo, sed recentiori, leguntur, *Victor anseris* sonant.

ſonant. In vetuſtiori autem, ſed cui non raro deſunt puncta diacritica, priori in loco habetur וילקב אורר *cognominatus autem eſt Auraz*, in poſteriori vocatur Ptolemæus עארב אורז *Galab Auraz*; adeo ut videatur etiam priori in hujus exemplaris loco אורז quod punctulo tantum diſcrepat, potius legendum. Certe ut Aridæus ex Macedonia, ita alius quiſpiam aliunde, ſed ex proximis Alexandri ſucceſſoribus, oſcitanter deſumtus, cognomine, puto, hoc temere indutus eſt, ut nomine Ptolemæi. Et quoniam à Victoria cognomen inditum eſſe liquet, forte *Nicanor* ſeu *Nicator* (quibus appellatus eſt nominibus Seleucus proximus poſt Alexandrum Syriæ Rex) id erat unde hoc fictum. Quomodo vocabula illa in exemplari Batricidis vetuſtiori, nobis plane (nec diffiteri pudet) hactenus incognita heic quadrent, ſcrutetur, qui operæ pretium eſſe putet. Quæ ita non diſplicent, occurrunt quidem ſed libentius abſtineo. Proximus huic, Batricidi eſt Ptolemæus Philadelphus, quem, cognomen ejus ut appellativum vertens, vocat Ptolemæum מחב אחיה *fratris amantem*, uti etiam Euergetem *Ptolemæum cognominatum* אלצאנע quod *Artificem* ſonat, & *Euergeten* ſatis reddit. Ceteri eodem fere modo ſequuntur. Anni autem Regni Philadelphi ſunt tantum ibi xxvi. Neque exiguam habet à Chronologia Ptolemæorum recepta diſcrepantiam. Sed de hiſce obiter.

Cap. VIII.

Ebræorum de Simeone Juſto, *& de* Templo Oniæ in Ægypto, *inſtar Hieroſolymitani, condito, Traditiones.*

EBræis item, in Traditionibus Talmudicis, hiſtoria eſt de Simonis Juſti tum Pontificatu tum Prole, diverſiſſima ab ea, quæ Joſepho & Scriptoribus Chriſtianis eſt receptior. Neque Oniam (quem חניו & חוניו *Honnio* vocant) ei ſucceſſiſſe ajunt, nec filium ejus fuiſſe hunc majorem, ſed quendam Semajum. In votis tamen habuiſſe Simeonem, ſub mortis tempore, idque palam pronuntiaſſe, ut Onias filius minor, quoniam erat ſacræ functioni fratre multo magis idoneus, ſuccederet. Quod cum per primogeniti jus neutiquam ſatis liceret, Oniam, patria relicta, Alexandriam diſceſſiſſe, ibique, Templum alterum, quod Hieroſolymitanum imitaretur, condidiſſe, Pontificem ibi egiſſe, & Sacrorum

 crorum

crorum suorum plurimos habuisse sequaces. Unde etiam de Sacris distinctionem habent; alia quæ in בית המקדש in *Templo Sancto*, id est, Hierosolymitano, alia quæ in בית חוניו in *Templo Oniæ*, seu Alexandrino peragi solita. De eis, vide sis Misnam tit. *Menachoth*, seu *de Oblationibus Vespertinis* Cap. XIII. & Gemaram Babyloniam. sub extremum capitis fol. 109. a. Ad Misnam vero, Rabbi Obadias Bartenorius totam ipsis Gemaræ ferme verbis adnotavit Simeonis filiorum successionis historiolam; quæ sive vera fuerit sive minime, observatu nihilominus, ad Pontificiæ successionis rationem juxta Ebræorum mores atque placita rite dignoscendam, est dignissima. Ad hunc modum Bartenorius,

בית חוניו בית המקדש שבנה הוניו בנו של שמעון הצדיק
באלכסנדריה של מצרים שכשמת שמעון הצדיק אמר
להם חניו בני ישמש תחתי מפני שהיה בקי ורגיל בעבודה
יותר משמעי אחיו ולא קבל עליו חניו להיות כ"ג לפי שהיה
שמעי אחיו גדול ממנו שתי שנים ומחצי ונתמנה שמעי כ"ג תחת
אביו לימים נתקנא חניו בשמעיו אחיו אמר לו בא ואלמדך סדר
עבודה הלבישו כתונת בד דקה שלובשות הנשים על
בשרן ועלית אזור צר קטן והעמיד אצל המזבח יצא ואמר
לאחיו הכהנים ראו מה נדר זה וקיים לאהובתו אותו היום
שאתמנה לכ"ג אלבש כתונת שליכי ואחגיר באזור שליכי
בקשו אחי הכהנים להרגו סח להם כל המאורע בקשו
להרוג את חניו רץ מפניהם לבית המלך ועדין כל הרואה
אותו אומר זה הוא הלך לו לאלכסנדריאה של מצראים
שהיו בה רבבות מישראל ועשה שם מקדש
ובנה מזבח והעלה עליו לשם ה' ועל אותו
מזבח נתנבא ישעיה ביום ההוא יהיה מזבח לה' ועמד הבית
ההוא קרוב למאתים שנה ונקרא בית חוניו על שמו

Domus seu Templum Oniæ est Templum Alexandriæ, quæ in Ægypto est, constructum ab Onia filio Simeonis Justi. Etenim, mortis tempore Simeon Iustus voluit

quidem

quidem, ut Onias ei succederet in Pontificatum, quoniam exercitatior esset & magis assuetus sacræ functioni quam Semai frater ejus. Sed minime suscepit in se Pontificatum Onias, quoniam Semai frater ejus co natu major erat, anni dimidio supra biennium. Et constitutus est Semai Pontifex loco patris sui. Paulo post (cum more solenni primo esset vestibus sacris induendus) *invidia erga fratrem commotus Onias verbis ad eum hujusmodi usus est: Veni & ego te docebo, quomodo te ipsum in functione geras. Et vestivit eum tunica linea, eaque viliori, quali se vestire solent in cute mulierculæ, & super eam pro cingulo funiculum parvulum induit. Atque ita constituit eum ad Altare. Quo facto, exiit & rem narravit Sacerdotibus fratribus suis*, id est, *ceteris, qui existimantes eum vovisse uxori* (seu amicæ suæ) *ac dejerasse, se eodem die, quo more solenni vestiendus esset in Pontificem, indutum fore tunica ejus, atque ejus cingulo, ansam inde occidendi eum quærebant.* (Certe & cui vestes sacræ, quales in Exodo præscriptæ, inter sacrificandum, deessent, is excisionis reus habebatur ex lege Exodi xxviii,43. sed cælitus tamen infligendæ, ut Magistri ad dictum locum & Maimonides in hilchoth *Celi hammikdasch* cap. x.) *Hominum turba eis accessit frequens, qui Oniam itidem interficere* (ut Zelotæ) *conabantur. Fugit ille in palatium Regis. Ubi quisquis eum videret, dixit illum ipsum esse, qui Alexandriam in Ægypto discesserat (quo in loco Israëlitæ erant innumeri) atque ibi Templum construxerat cum altari, quo Oblationes fierent Deo O. Maximo. Atque de altari hoc ante prophetaverat Esaias* (cap. xix,19.) *dicens, in die illa erit altare Domini in medio terræ Ægypti. Stetit autem Templum illud circa ducentos annos, & nomen accepit Domus seu Templi Oniæ à nomine conditoris.* Hactenus Obadias Bartenorius. In nonnullis Talmudis editionibus בית נחוניו Templum *Necbonio* pro *Honio*, quod Oniam denotat, depravate usurpatur. De eodem templo vide præter Gemaram jam memoratam, eam quæ est ad tit. *Megilla* cap. 1. atque *Sepher Iuchasin* folio 15. b. ubi etiam utriusque Simonis filii mentio. Templi item hujus mentio est in Glossa Jarchii ad citatum Bartenorio Esaiæ locum, alibi. Quin Templum Oniæ ab Onia in Ægypto tale conditum, repurgato scilicet atque novato Agrestis Bubastis fano apud Leontopolim in agro Heliopolitano & Deo O. M. sacrato, non sine venia ad eam rem à Ptolemæo Philometore impetrata memorat aliquoties Josephus, quem vide sis lib. xii, cap. xv, & lib. xiii, c. vi, & lib. xx. cap. viii. Etiam prophetiam Esaiæ Templum illud spectasse ait ipse, uti

 & Oni-

ctum post Menelaum substituisse. Neque hujus filium magis atque Oniam Oniæ III. Pontificis filium, ac verum tunc Dignitatis hæredem, succedere permisisse. Onias igitur Oniæ filius, patrui cæde territus, in Ægyptum ad Ptolemæum Philometorem Regem profugit, ubi humanissime exceptus cum omni paterna hæreditate potiundi spe exutus esset, veniam & urbem & Templum, quod Hierosolymitanum imitaretur, in agro Heliopolitanæ præfecturæ prope Memphim extruendi, ut supra ostensum est, impetravit. Vide sis Josephum lib. XII. cap. XV. & lib. XX. cap. VIII. & I. Maccab. VII, 9. & II. Maccab. XIV, præter Eusebium Numero MDCCCLVII. Scilicet Pontificatus ab eo stemmate seu domo, qua tamdiu per successiones continuas manserat, in aliam migravit. Josephus, de Antiocho isto; τὴν ἀρχιερωσύνην, inquit, Ἀλκίμῳ δέδωκεν οὐκ ὄντι τῶν ἀρχιερέων γενεᾶς, ἀλλ᾽ ὑπὸ Λυσίου πεισθεὶς μεταθῆναι τὴν τιμὴν ἀπὸ ταύτης τῆς οἰκίας εἰς ἕτερον οἶκον, *Pontificatum dedit Alcimo, qui non erat ex genere Pontificali seu Pontificum, persuasus nempe à Lysia, ut dignitatem transferret in aliam domum.* Male ibi Ruffinus; *non existenti de genere Sacerdotum*; pejus Gelenius, *nihil pertinenti ad cognationem Pontificum.* Minime enim negat Josephus, Alcimum fuisse ex genere Sacerdotali, sed ex Pontificali, id est ex nepotibus illis, qui, jure à majoribus recepto, & satis constanter per plurimos annos observato, aut in Pontificis dignitatem, sanguinis proximitate, succedere deberent, aut vicinius succedendi jus obtendere possent. Quin & ipse alibi hunc Jacimi nomine memoratum, ex Aharonico genere fuisse expressim ait, οὐκ ὄντα δὲ τῆς οἰκίας ταύτης, *sed non ex eadem familia.* Ex eadem nempe, qua priores qui proxime præcesserant. Ita ille lib. XX, cap. VIII. Cum de familia verba fiunt, familiam intelligi per masculos continenter deductam. Neque alios præter masculos Posterorum nomine heic complectimur, quod ita monuisse sufficiat, ratio libro sequenti tradetur. Sed vero palam quidem est, si originem tantum Sanguinis Sacerdotalis in Aharone spectes, idem esse Pontificale genus atque Sacerdotale. Nam ex ea origine, nemo in posteris Aharonis, Pontificiæ dignitatis, nisi interpositi gradus obstarent, non erat æque capax ac muneris Sacerdotalis. Sed vero stabilitio in Eleazaridis atque in eorum domo perpetuato diu Pontificatu (secundum ea quæ jam ostensa sunt) neque Ithamaridum domus, nec ipsæ Eleazaridum stirpes, à Pontificatu

tificatu graduum collateralium ratione remotiores, Pontificales dicebantur. Sed vero, quibus ob majorum dignitatem & Sanguinis proximitatem, ſpes erat ex jure recepto ſuccedendi, ii etiam ἀρχιερεῖς ſeu *Pontifices* interdum dicti ſunt, non aliter ferme ac in nonnullis olim regionibus Regum filii Reges, atque in Germania etiamnum Ducum & Comitum filii Duces & Comites. Inde etiam forſan Sceva Judæus, ἀρχιερεὺς ſeu *Pontifex* nuncupatur in Actis Apoſtol. xix, 14. Nam eum Pontificatum geſſiſſe nemo puto dixerit. Exemplum itidem eſt in Gamala Jeſus F. Pontifice Joſepho dicto, ſed nec in iis, qui munere fungerentur cenſito, ut in lib. iv. Haloſeos cap. xii. Expontifices etiam eidem Pontifices dicti, ut lib. xx. & Haloſeos ii, & iv. ubi Jonathan, dignitate ſummotum Pontificis ſeu ἀρχιερέως veluti ἀπὸ τ͂ ἀρχιερέων ſeu *Expontificis* (ut Romani vocabula Exconſulis, Exquæſtoris, id genus alia uſurparunt) nomine deſignat. Quin pluralis τ͂ ἀρχιερέων ſeu *ſummorum Sacerdotum* in Novo etiam Teſtamento uſus frequens, qua de re inferius plura. Et de genere Archieratico ſeu Pontificali vide Græca Actor. iv, 6. ubi vulgata habet *genere Sacerdotali.* Euſebius autem Alcimum ait neutiquam fuiſſe *ἐκ γένους ἱερατικοῦ ex genere Sacerdotali*, ſeu ut in Latinis Hieronymus habet, *alienum à genere Sacerdotali.* Hunc ſequitur Chronici Alexandrini autor. Et Nicephoro Patriarchæ *ἀλλογενὴς ex alieno genere*, appellatur. Sed niſi *γένος ἱερατικὸν genus Sacerdotale* pro eo, quod eſt ἀρχιερατικὸν *Pontificale* ſumatur, error eſt manifeſtus; uti & illud de genere alieno, niſi de alia tantum Sacerdotum ſtirpe etiam id intelligatur. Nam & diſerte Haſidæi in libro Haſmonæorum cap. viii, 14. de Alcimo, *Homo Sacerdos de ſemine Aharon venit; non decipiet nos.* Et quod habet Sigonius aliique eum oſcitanter ſequaces, eum ex poſteris Levi, minime vero ſive ex Eleazari ſive ex Ithamari fuiſſe; id ex locutione jam dicta apud Euſebium male accepta & fallente Joſephi loco citato verſione natum eſſe nullus dubito. Sed monendum eſt interea, ut Pontificis nomen, modo quem diximus, ei interdum tribuebatur, qui nondum Pontificatum geſſiſſet, ita etiam ſæpenumero tum in ſacris literis, tum apud optimos ſcriptores, viciſſim Sacerdos & Sacerdotii vocabulum, adeoque genus Sacerdotale, pro eo quod Pontificem, Pontificatum & Pontificale denotat, uſurpari. Unde etiam Pontificia dignitas *ἱερατικὴ τιμὴ honor Sacerdotalis* & Stola Ponti-

Simoni Pontifici fratri Eleazari. Eadem verba habentur in Chronico Alexandrino. Sed nomen Pontificis hujusmodi, aut hujusmodi fratris Eleazari nusquam reperio apud veteres, præterquam in Fragmentis illis & in Chronico illo, cujus autor etiam Oniam & Eleazarum filios Simonis primi hallucinatus fecit, ut ante monitum est. Librariorum errorem esse putat magnus Scaliger ad Eusebium. Et in Latinis Hieronymi dicitur, tantum vasa Eleazaro Pontifici eum transmisisse. Mancus autem manifestò est locus ille in Græcis Eusebii Fragmentis, ubi post Jadduam Pontificem atque Oniam ejus filium seqvuntur, serie statim continua, Eleazarus, Onias, Simon, nec hisce, ante Maccabæos, plures pontifices. Plures scilicet prætermissi sunt, quam memorantur. Vide sis fragmenta illa pag. 51. Nec sane melius aut aliter fere ipse Eusebius in lib. VIII. Demonstrationis, aut D. Hieronymus Danielis caput IX.

Cap. VII.

De Pontificatus, *in superiore intervallo* annis, Saidi Batricidis *Patriarchæ Alexandrini, de* Simone I. Justo *cognominato, testimonium, & de* LXX. Interpretibus, *quorum unum ille facit hunc Simonem.*

Quod ad annos spectat eorum, qui in hac, quam tractamus, serie locum habent; qua Græca Eusebii qua Latina eos exhibent, non sine ea quæ reperitur in Chronico Alexandrino mira discrepantia atque Josephi ope subjiciendos eos duximus.

		Euseb.	Chron. Alex.
1	*Josua Ben Josedec* ----		XXXII
2	*Joachim*	XXXVI	XXX
3	*Eliasib*	XXXIV	XL
4	*Iojada*	----	XXXVI
5	*Ionathan, qui & Ioannes & Iannaus,*	XXXII	XXXII
6	*Iaddua, tempore Alexandri Magni*	XX	XX

Sed

Sed in Latinis, inter locum hujus & Oniæ, qui ſequitur, anni tantum ſeptemdecim interveniunt.

7	*Onias* I	XXI	XXI
8	*Simon* I	IX	XIV

Duodecim in Latinis à Simonis I. ad Eleazari locum.

9.	*Eleazar*	XXXII	XV
10	*Manaſſes*	XXVI	XXVI

Sed in Latinis, annis duntaxat novem disjunguntur Manaſſes & Onias II

11	*Onias* II	XIV	XXXII
12	*Simon* II	XX	XXII

Viginti quatuor interveniunt in Latinis.

13	*Onias* III	XXXVI	XXIV
14	*Iaſon*	-----	XVI
15	*Menelaus, ex Ioſepho* lib. XIII, cap. XV	X	VII
16	*Lyſimachus*	------	

Chronico autem Alexandrino priores aliquot poſterioribus male poſtponuntur, ut Eleazaro Simon primus & Oniæ ſecundo Manaſſes.

At vero Simoni I. qui Juſtus cognominabatur (ut tam Chriſtiani ſcriptores, quam Ebræi conſentiunt) anni plures multo apud Ebræos tribuuntur. Novem habet Euſebius in Græcis; in Latinis Duodecim, Ebræi autem Quadraginta. Abraham Zacuthius in *Sepher Juchaſin* f.66.b.

שמעון הצדיק הכ״ג עשה כ׳ פרות והוא משירי כנסת הגדולה ונקרא שמו עידו מזרע יהושע בן יהוצדק הכהן הגדול כי בתחלת בית שני היה יהושע כג״ ויהוצדק אביו בסוף בית הראשון ואחר שמת יהושע היו בניו ובני בניו כהנים גדולים כמו שנראה בספר עזרא עד שהגיעה הכהונה לשמעון הצדיק ושימש מ׳ שנה *Simeon Juſtus* (eadem ſunt Simeonis & Simonis nomina] *Pontifex binas fecit vaccas* [rubeas, ex lege Numeror. cap. XIX.] *atque erat ex reliquiis Synagogæ Magnæ. Nominabatur etiam Iddo, ex poſteris fuit Joſuæ filii Joſedeci Pontificis. Nam ſub initio Templi ſecundi fuit Joſua Pontifex, ut Ioſedecus pater ejus ſub finem Templi primi. Poſt mortem*

vero Iosua, filius ejus & nepotes recta linea Pontificatum gesserunt, ut videre est in libro Ezra [Nehem. æ, qui secundus Ezræ est Latinis & Græcis; & ita interdum dictus Ebræis] *usque dum perveniret pontificatus ad Simeonem Iustum, qui sacro illo ministerio functus est annos* XL. Sic ille. De annis Pontificatus ejus consona est Gemara Hierosolymitana, ad tit. *Ioma* cap. I. f. 38. col. 3. & Babylonia fol. 9 a. Sed ingens nonnullos veterum invasit error, tot annos vixisse Simonem Iustum, seu primum nominis illius Pontificem, tantaque longævitate, eaque raro audita, provectum, ut aut exautoratum eum sit necessario eis dicendum, aut nullum alium Pontificem Hierosolymis ante Christi natales & postquam ipse in dignitatem successerat, repertum. Vixisse nempe volunt usque in Christi tempora, Simeonis hujus atque ejus qui apud D. Lucam II. 25. occurrit, nominum confusione decepti. Nam cum ille ab Evangelista dicatur fuisse *δίκαιος Justus*, hic vero, qui Pontifex fuit, Justi cognomine celebretur *δι' εὐσέβειαν πρὸς θεὸν καὶ τὴν πρὸς ὁμοφύλους εὔνοιαν propter pietatem in Deum, & erga Cives suos Benevolentiam* (uti apud Eusebium memoratur:) inde putarunt eundem utroque nomine designari & Iusti cognomentum item apud Evangelistam innui. Quin & eum annos CCCL. vixisse; ut Saidus Patricides Patriarcha Alexandrinus, cui unus est etiam ex septuaginta Interpretibus. Quod sane adversatur receptiori ea de re historiæ, qua toties legitur Eleazaro Pontifici scripsisse Ptolemæum Philadelphum, ut bibliothecæ suæ instructissimæ Legem Ebræorum & idoneos interpretes in Ægyptum mitteret, atque inde interpretes selectos esse, qui rem peragerent. Nam Simon hic Justus Iosepho mortuus est, cum in Pontificatum succedebat Eleazar frater ejus. Quoniam vero variant nimium scriptores de Interpretibus illis (aliis rem Ptolemæo Philadelpho, ut Aristea, Aristobulo, Iosepho & Eusebio, aliis Ptolemæo Lagi F., Philadelphi patri tribuentibus, ut Irenæo) atque alia ad interpretes attinentia aliter atque aliter se habent apud D. Augustinum, Epiphanium, alios, & in re, maxime tam celebri, traditionum diversitas inprimis animadverti solet, ideo periochen Batricidis Patriarchæ integram de Interpretibus & Simeonis inter eos loco, subjungere non pigebit. Præsertim cum ipse etiam Alexandrinus ante DCC abhinc annos, à ceteris, quotquot extant, Scriptoribus heic ita dissideat, ut neque Philadelpho neque Lagidæ interpretationis curam assi-

gnat,

gnet, sed alium Ægypti, ut vult ille, Regem Ptolemæum item dictum, hisce interea vetustiorem nec alibi compertum, eam curasse narret; contra Græcorum & Latinorum fidem, Macedonum & Ægypti Reges, qui Alexandrum Magnum secuti sunt, miscens & eadem in successionis serie connectens. Ad hunc autem modum ille:

ומלך בער אלאשכנדר עלי אלאשכנדרית ומצר אח להׄ יקאל להׄ פילפש וישמי בטלמיוש ארידאוש שבעת שנין ופי נשחרת אחרי ארבעין שנת ומלך בערה בטלמיוש וישמי אלכשנדר וילקב בעאלב אוז שבעת ועשרון שנת ופי נשחרת אחר יקיל לחר ועשרון שנת: ופי עשרון שנת מן מלכה בעת אלי אורשלים פאשחץ מנהא שבעין רגלא מן אליהוד אלי אלאשכנדרית ואמרהם אן יפשרוא להׄ אלתורת וכתב אלאנביא מן אלעבראנית אלי אליונאנית וציר כל ואחר מנהם פי בית עלי חרה וחרה לנטר כיף יכון תפשיר כל ואחד מנהם ולמא פשרוא אלכתב נצר אלי תפאשירהם וכאן אלתפשיר ואחד ליש פיה אחתלאף פגמע אלכתב וחתמהא תחת חאתמה וצירהא פי היכל צנם יקאל להׄ שראבון: וכאן פי אלשבעין רגל אשמה שמעאן אלצדיק אלדי אחד שירנא אלמשיח מן אלהיכל ולמא פשר שמעאן אלתוראת וכתב אלנביא מן אלעבראנית אלי אליונגית וכאן כלמא פשר חרפא פיה נבורת עלי אלשיד אלמשיח וכאן ידכר הלך פי קלבה ויקול הדא מא לא יכון פאנשא ללה פי אגלה פעאש תלתמאית וחמשין שנת חתי ראי שירנא אלמשיח ולמא ראה קאל אלאן אטלק עבדך יא שידי ככלמתך בשלאם פקד אבצרתא עינאי חלאצך אלדי היית קדאם כל אלשעוב: ומאת בטלמיוש עאלב אוז מולך בערה בטלמיוש וילקב באלארנב תשעת ועשרון שנת

Regna-

Regnavit autem in Alexandria & Ægypto, post Alexandrum, frater ejus, qui nuncupatus est Philippus, sed nominabatur etiam Ptolemæus Aridæus, VII annos, seu ut alia habent exemplaria (nam ita in pervenusto, quo utor, codice, sæpius variæ ipsius autoris lectiones inseruntur) *XL annos. Post hunc vero regnavit Ptolemæus, qui & nominatus est Alexander, & cognomen habuit* Galab aux. *annos XXVII. Exemplaria habent alia, XXI annos. Anno autem XXI regni sui, missis Hierosolyma nunciis, accersivit Alexandriam LXX inde viros, Iudæos, quibus jussit interpretari ei Legem & scripta Prophetarum ex Ebraico in Græcum sermonem. Et posuit eorum singulos in ædibus singulis & seorsim, ut ita discerneret, qualis foret uniuscujusque interpretatio. Peractis autem singulorum interpretationibus & animadversis, diversitas in eis nulla omnino est reperta. Collectos igitur singulos codices, sub sigillo clausit, & posuit in Fano Idoli, cui nomen Serapion. In septuaginta autem fuit Vir, qui nuncupatus est Simeon Iustus; is, qui excepit [ulnis] Dominum nostrum Christum è Templo. Cum vero interpretatus est Simeon Legem & Scripta Prophetarum ex Ebræo in Græcum sermonem, & quilibet ex interpretibus latere in eis sentiebat prophetiam de Domino Christo, hoc in corde suo reposuit ille, tametsi etiam diceretur, rem non eventuram. Produxit autem Deus ei vitæ terminum, adeo ut viveret CCCL annos, & videret Dominum nostrum Christum. Quem cum vidisset, dixit,* Nunc dimitte servum *tuum, ô Domine, secundum verbum tuum in pace. Iam enim viderunt oculi mei Salutem tuam, quam præparasti coram omni populo. Mortuus est deìn Ptolemæus Galab aux, post quem regnavit Ptolemæus à Lepore cognominatus XXIX annos.* Hactenus Batricides. Sed è Macedonia, vides, in Æpyptum transtulit Philippum Aridæum, qui Alexandri frater & proximus, non in Ægypto, sed Macedonia, successor fuit. Ptolemæi item & Alexandri nomina ei, nescio unde edoctus, tribuit. Veros autem Aridæi Macedonum Regis annos ei assignavit. Et in vetustiori quem penes me habeo, Batricidis exemplari, septem tantum annorum regnum habet hic Batricidis Ptolemæus. Substitutos verò puto in aliis XL, quoniam compertum habebant librarii Alexandri proximum in Ægypto successorem XL. annos revera regnasse. Tot enim regnavit Ptolemæus Lagi filius; quem ab Alexandro tertium facit heic Batricides, cum proximum debuisset. Nam à lepore cognominatum Lagidam seu Lagi filium esse nemo nescit. Sed quisnam secundus & qui Aridæum sequitur in hac Principum, temporum, regnorum confusione, Ptolemæus . LXX. interpretum hactenus inauditus hospes? verba illa עאלב אוז Galab aux, ut in exemplari pulcherrimo, sed recentiori, leguntur, *Victor anseris* sonant.

ſonant. In vetuſtiori autem, ſed cui non raro deſunt puncta diacritica, priori in loco habetur וילקב אירך *cognominatus autem eſt Auraz*, in poſteriori vocatur Prolemæus עארב אורז *Galab Auraz*; adeo ut videatur etiam priori in hujus exemplaris loco אורז quod punctulo tantum diſcrepat, potius legendum. Certe ut Aridæus ex Macedonia, ita alius quiſpiam aliunde, ſed ex proximis Alexandri ſucceſſoribus, oſcitanter deſumtus, cognomine, puto, hoc temere indutus eſt, ut nomine Ptolemæi. Et quoniam à Victoria cognomen inditum eſſe liquet, forte *Nicanor* ſeu *Nicator* (quibus appellatus eſt nominibus Seleucus proximus poſt Alexandrum Syriæ Rex) id erat unde hoc fictum. Quomodo vocabula illa in exemplari Batricidis vetuſtiori, nobis plane (nec diffiteri pudet) hactenus incognita heic quadrent, ſcrutetur, qui operæ pretium eſſe putet. Quæ ita non diſplicent, occurrunt quidem ſed libentius abſtineo. Proximus huic, Batricidi eſt Ptolemæus Philadelphus, quem, cognomen ejus ut appellativum vertens, vocat Ptolemæum מחב אחיה *fratris amantem*, uti etiam Euergetem *Ptolemæum cognominatum* אלצאנע quod *Artificem* ſonat, & *Euergeten* ſatis reddit. Ceteri eodem fere modo ſeqvuntur. Anni autem Regni Philadelphi ſunt tantum ibi xxvi. Neque exiguam habet à Chronologia Ptolemæorum recepta diſcrepantiam. Sed de hiſce obiter.

Cap. VIII.

Ebræorum de Simeone Juſto, & *de* Templo Oniæ in Ægypto, *inſtar Hieroſolymitani, condito, Traditiones.*

EBræis item, in Traditionibus Talmudicis, hiſtoria eſt de Simonis Juſti tum Pontificatu tum Prole, diverſiſſima ab ea, quæ Joſepho & Scriptoribus Chriſtianis eſt receptior. Neque Oniam (quem חניו & חוניו *Honnio* vocant) ei ſucceſſiſſe ajunt, nec filium ejus fuiſſe hunc majorem, ſed quendam Semajum. In votis tamen habuiſſe Simeonem, ſub mortis tempore, idque palam pronuntiaſſe, ut Onias filius minor, quoniam erat ſacræ functioni fratre multo magis idoneus, ſuccederet. Quod cum per primogeniti jus neutiquam ſatis liceret, Oniam, patria relicta, Alexandriam diſceſſiſſe, ibique, Templum alterum, quod Hieroſolymitanum imitaretur, condidiſſe, Pontificem ibi egiſſe, & Sa-

crorum suorum plurimos habuisse sequaces. Unde etiam de Sacris distinctionem habent; alia quæ in בית המקדש in *Templo Sancto*, id est, Hierosolymitano, alia quæ in בית הוניו in *Templo Oniæ*, seu Alexandrino peragi solita. De eis, vide sis Misnam tit. *Menachoth*, seu *de Oblationibus Vespertinis* Cap. XIII. & Gemaram Babyloniam. sub extremum capitis fol. 109. a. Ad Misnam vero, Rabbi Obadias Bartenorius totam ipsis Gemaræ ferme verbis adnotavit Simeonis filiorum successionis historiolam; quæ sive vera fuerit sive minime, observatu nihilominus, ad Pontificiæ successionis rationem juxta Ebræorum mores atque placita rite dignoscendam, est dignissima. Ad hunc modum Bartenorius,

בית חוניו בית המקדש שבנה חוניו בנו של שמעון הצדיק באלכסנדריה של מצרים שכשמת שמעון הצדיק אמר להם חניו בני ישמש תחתי מפני שהיה בקי ורגיל בעבודה יותר משמעי אחיו ולא קבל עליו חניו להיות כג לפי שהיה שמעי אחיו גדול ממנו שתי שנים ומחצי ונתמנה שמעי כג תחת אביו לימים נתקנא חניו בשמעיו אחיו אמר לו בא ואלמדך סדר עבודה הלבישו כתינת בד דקה שלובשית הנשים על בשרן. ועליה אזור צר קטן והעמיד אצל המזבח יצא ואמר לאחיו הכהנים ראו מה נדר זה וקיים לאהובתו אותו היום שאתמנה לכגי אלבש כתונת שליכי ואחגיר באזור שליכי בקשו אחי הכהנים להרגו סח להם כל המאורע בקשו להרוג את חניו רץ מפניהם לבית המלך וערין כל הרואה אותו אומר זה הוא הלך לו לאלכסנדריאה של מצראים שהיו בה רבבות מישראל ועשה שם מקדש ובנה מזבח והעלה עליו לשם ה׳ ועל אותו מזבח נתנבא ישעיה ביום ההוא יהיה מזבח לה׳ ועמד הבית ההוא קרוב למאתים שנה ונקרא בית חוניו על שמו

Domus seu Templum Oniæ est Templum Alexandriæ, quæ in Ægypto est, constructum ab Oniæ filio Simeonis Justi. Etenim, mortis tempore Simeon Iustus voluit quidem

quidem, ut Onias ei succederet in Pontificatum, quoniam exercitatior esset & magis assuetus sacræ functioni quam Semai frater ejus. Sed minime suscepit in se Pontificatum Onias, quoniam Semai frater ejus co natu major erat, anni dimidio supra biennium. Et constitutus est Semai Pontifex loco patris sui. Paulo post (cum more solenni primo esset vestibus sacris induendus) *invidia erga fratrem commotus Onias verbis ad eum hujusmodi usus est: Veni & ego te docebo, quomodo te ipsum in functione geras. Et vestivit eum tunica linea; eaque viliori, quali se vestire solent in cute mulierculæ, & super eam pro cingulo funiculum parvulum induit. Atque ita constituit eum ad Altare. Quo facto, exiit & rem narravit Sacerdotibus fratribus suis*, id est, *ceteris, qui existimantes eum vovisse uxori* (seu amicæ suæ) *ac dejerasse, se eodem die, quo more solenni vestiendus esset in Pontificem, indutum fore tunica ejus, atque ejus cingulo, ansam inde occidendi eum quærebant.* (Certe & cui vestes sacræ, quales in Exodo præscriptæ, inter sacrificandum, deessent, is excisionis reus habebatur ex lege Exodi XXVIII, 43. sed cælitus tamen infligendæ, ut Magistri ad dictum locum & Maimonides in hilchoth *Celi hammikdasch* cap. x.) *Hominum turba eis accessit frequens, qui Oniam itidem interficere* (ut Zelotæ) *conabantur. Fugit ille in palatium Regis. Ubi quisquis eum videret, dixit illum ipsum esse, qui Alexandriam in Ægypto discesserat (quo in loco Israëlitæ erant innumeri) atque ibi Templum construxerat cum altari, quo Oblationes fierent Deo O. Maximo. Atque de altari hoc ante prophetaverat Esaias* (cap. XIX, 19.) *dicens, in die illa erit altare Domini in medio terræ Ægypti. Stetit autem Templum illud circa ducentos annos, & nomen accepit Domus seu Templi Oniæ à nomine conditoris.* Hactenus Obadias Bartenorius. In nonnullis Talmudis editionibus בית נחוניו Templum *Nechonio* pro *Honio*, quod Oniam denotat, depravate usurpatur. De eodem templo vide præter Gemaram jam memoratam, eam quæ est ad tit. *Megilla* cap. I. atque *Sepher Iuchasin* folio 15. b. ubi etiam utriusque Simonis filii mentio. Templi item hujus mentio est in Glossa Jarchii ad citatum Bartenorio Esaiæ locum, alibi. Quin Templum Oniæ ab Onia in Ægypto tale conditum, repurgato scilicet atque novato Agrestis Bubastis fano apud Leontopolim in agro Heliopolitano & Deo O. M. sacrato, non sive venia ad eam rem à Ptolemæo Philometore impetrata memorat aliquoties Josephus, quem vide sis lib. XII, cap. XV, & lib. XIII, c. VI. & lib. XX. cap. VIII. Etiam prophetiam Esaiæ Templum illud spectasse ait ipse, uti

 & Oni-

& Onias ille in literis, seu libello supplice, quo locum sibi assignari petiit, Principi dato. Ceterum Onias Templi hujus conditor apud Josephum est Onias Oniæ tertii Pontificis, non Simonis Justi filius, uti etiam apud Eusebium. Locus item & tempus mire discrepant. Alexandriæ collocatur illud, de quo Talmudici. Leontopoli hoc, quod Josephus & scriptores habent Christiani. Hoc etiam Antiochi Epiphanis & Ptolemæi Philometoris tempori tribuitur; illud ut superiora multum repetat initia necesse est, si tam prope excessum Simonis Justi seu ad filium ejus sursum trahatur. At vero alibi Josephus autor est Templum item conditum (Ptolemæo quidem & Antiocho Regibus, sed non adjectis agnominibus) ab Onia Pontifice Simonis filio, quod τὸν ἐν τῇ Ὀνίου καλουμένῃ νεὼν *Templum in urbe ab Onia nominata situm* appellat. Interpretes ibi *apud Onion civitatem vertunt*. Locus est lib. VII. Halosεos cap. XXX. Et extructum esse ait centum & octoginta à Memphi stadiis; itidem in tractu Heliopolitano. Utrunque autem Oniam, tam Oniæ filium, quam Simonis, Hierosolymis etiam fugatum scribit. Quin & tam ad hujus quam prioris altare Esaiæ prophetiam attinuisse. Sub Vespasiano autem, Lupo primum, dein Paulino Alexandriæ præfectis, hoc Oniæ Simonis filii Templum jussu principali clausum fuisse, atque Judæis fieri inaccessum. Et demum subjungit, χρόνος ἦν εἰς τὴν ἀπόκλεισιν τοῦ ναοῦ γεγονὼς ἀπὸ τῆς κατασκευῆς ἔτη τρία καὶ τεσσαράκοντα καὶ τριακόσια, *Tempus autem fluxerat à Templi conditu usque ad Tempus quo clausum, annorum* CCCXLIII. Ruffinus ibi; anni trecenti triginta tres. Certe uterque numerus à Vespasiano seu Septuagesimo Christi anno retro putatus ipsis Simonis Justi filiorum temporibus satis erit concors. Sed & consulas Jacobum Capellum in Historia sacra, anno M. 3837. Oniæ autem Oniæ tertii filii ætatem adeoque Antiochi Epiphanis & Ptolemæi Philometoris ævum annis amplius centum superant anni, quos jam memoravimus. Quod ideo libentius animadverti, quoniam video Viros summos, Templum ab Oniæ Oniæ tertii filio conditum idem esse cum illo, quod apud Josephum Oniæ Simonis F. tribuitur, oscitanter nimis existimare. Vide sis Josephum Scaligerum ad numerum Eusebianum MDLVI. Tempus, locus, persona utriusque invicem discrepat. Et Judæis extra patriam degentibus, non solum in Ægypto, sed alibi etiam fuisse templa compluria (quæ tamen ex jure E-

braice

braico semper damnanda) manifesto liquet ex Oniæ Oniæ tertii filii libello supplice Philometori. apud Josephum, de templo Leontopolitano, porrecto. Et vix dubitare queo, Strabonem de Ebræorum aliquo, in Ægypto, templo locutum esse, ubi verba faciens de Ægyptiaca Templorum extruendorum ratione, ἔστι δέ τις, inquit, *καὶ πολύστυλος οἶκος, καθάπερ ἐν Μέμφει βαρβαρικὴν ἔχων τὴν κατασκευήν. πλὴν γὰρ τοῦ μεγάλους εἶναι καὶ πολλοὺς, καὶ πολυστίχους τοὺς στύλους, οὐδὲν ἔχει χαρίεν, οὐδὲ γραφικόν, ἀλλὰ ματαιοπονίαν ἐμφαίνει μᾶλλον. Est etiam crebrum columnis Templum, ut in Memphi, cui extructio barbarica est. Nam præter columnarum magnitudinem, multitudinem, atque ordinem multiplicem, nihil habet elegans. Nec quid in eo pictum est. Sed potius inanis laboris exemplar videtur.* Sic ille Geographiæ lib. XVII. Templum, ni fallor, Judaicum aliquod in Ægypto depingit. Videtur igitur Talmudicorum בית חוניו *Templum Oniæ* idem fuisse cum Heliopolitano illo ab Onia Simonis, apud Josephum, filio extructo. Et quia in Alexandriæ præfectura positum est, forte illud Alexandriæ situm dicebant. Vide, si placet, etiam D. Hieronymum ad Danielis caput IX, de Templo Oniæ. Quin certe Oniæ qui Oniæ tertii filius, Templum, velut per excellentiam & nomine notissimo ὁ Ὀνίου ναός *Oniæ Templum* appellatur in lemmate græco cap. VI, lib. XIII Josephi. Opinionem autem illam, doctis satis pridem explosam, Simeonem nempe cognomento Justum, qui Pontifex erat, eundem fuisse cum Simeone illo in D. Luca, ob Christum ulnis exceptum, memorato habes item apud Setrum Galatinum de Arcanis Catholicæ veritatis libro I. capite II, & III. & libro IV, capite VIII.

Cap. IX.

De Alcimo *Pontifice. Quid* generis Pontificalis *seu* ἀρχιερατικοῦ *etiam &* Sacerdotalis *seu* ἱερατικοῦ *nomine intelligendum.*

EOrum qui Lysimachum, postremum in superiore serie Pontificem prætermittunt, alii scribunt Antiochum Eupatorem, Epiphanem alii, alii Demetrium Soterem, Alcimum, Jacimum, id est Joachim (ut Ruffino interdum etiam nominatur in Josephi versione) item di-

ctum post Menelaum substituisse. Neque hujus filium magis atque Oniam Oniæ III. Pontificis filium, ac verum tunc Dignitatis hæredem, succedere permisisse. Onias igitur Oniæ filius, patrui cæde territus, in Ægyptum ad Ptolemæum Philometorem Regem profugit, ubi humanissime exceptus cum omni paterna hæreditate potiundi spe exutus esset, veniam & urbem & Templum, quod Hierosolymitanum imitaretur, in agro Heliopolitanæ præfecturæ prope Memphim extruendi, ut supra ostensum est, impetravit. Vide sis Josephum lib. XII. cap. XV. & lib. XX. cap. VIII. & I. Maccab. VII, 9. & II. Maccab. XIV, præter Eusebium Numero MDCCCLVII. Scilicet Pontificatus ab eo stemmate seu domo, qua tamdiu per successiones continuas manserat, in aliam migravit. Josephus, de Antiocho isto; τὴν ἀρχιερωσύνην, inquit, Ἀλκίμῳ δέδωκεν οὐκ ὄντι τῆς ἀρχιερέων γενεᾶς, ἀλλ' ὑπὸ Λυσίου πεισθεὶς μεταθεῖναι τὴν τιμὴν ἀπὸ ταύτης τῆς οἰκίας εἰς ἕτερον οἶκον, *Pontificatum dedit Alcimo, qui non erat ex genere Pontificali seu Pontificum, persuasus nempe à Lysia, ut dignitatem transferret in aliam domum.* Male ibi Ruffinus; *non existenti de genere Sacerdotum*; pejus Gelenius, *nihil pertinenti ad cognationem Pontificum.* Minime enim negat Josephus, Alcimum fuisse ex genere Sacerdotali, sed ex Pontificali, id est ex nepotibus illis, qui, jure à majoribus recepto, & satis constanter per plurimos annos observato, aut in Pontificis dignitatem, sanguinis proximitate, succedere deberent, aut vicinius succedendi jus obtendere possent. Quin & ipse alibi hunc Jacimi nomine memoratum, ex Aharonico genere fuisse expressim ait, οὐκ ὄντα ἐκ τῆς οἰκίας ταύτης, *sed non ex eadem familia.* Ex eadem nempe, qua priores qui proxime præcesserant. Ita ille lib. XX, cap. VIII. Cum de familia verba fiunt, familiam intelligi per masculos continenter deductam. Neque alios præter masculos Posterorum nomine heic complectimur, quod ita monuisse sufficiat, ratio libro sequenti tradetur. Sed vero palam quidem est, si originem tantum Sanguinis Sacerdotalis in Aharone spectes, idem esse Pontificale genus atque Sacerdotale. Nam ex ea origine, nemo in posteris Aharonis, Pontificiæ dignitatis, nisi interpositi gradus obstarent, non erat æque capax ac muneris Sacerdotalis. Sed vero stabilitio in Eleazaridis atque in eorum domo perpetuato diu Pontificatu (secundum ea quæ jam ostensa sunt) neque Ithamaridum domus, nec ipsæ Eleazaridum stirpes, à Pontificatu

tificatu graduum collateralium ratione remotiores, Pontificales dicebantur. Sed vero, quibus ob majorum dignitatem & Sanguinis proximitatem, ſpes erat ex jure recepto ſuccedendi, ii etiam ἀρχιερεῖς ſeu *Pontifices* interdum dicti ſunt, non aliter ferme ac in nonnullis olim regionibus Regum filii Reges, atque in Germania etiamnum Ducum & Comitum filii Duces & Comites. Inde etiam forſan Sceva Judæus, ἀρχιερεὺς ſeu *Pontifex* nuncupatur in Actis Apoſtol. xix, 14. Nam eum Pontificatum geſſiſſe nemo puto dixerit. Exemplum itidem eſt in Gamala Jeſus F. Pontifice Joſepho dicto, ſed nec in iis, qui munere fungerentur cenſito, ut in lib. iv. Haloſeos cap. xii. Expontifices etiam eidem Pontifices dicti, ut lib. xx. & Haloſeos ii, & iv. ubi Jonathan, dignitate ſummotum Pontificis ſeu ἀρχιερέως veluti ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων ſeu *Expontificis* (ut Romani vocabula Exconſulis, Exquæſtoris, id genus alia uſurparunt) nomine deſignat. Quin pluralis τῶν ἀρχιερέων ſeu *ſummorum Sacerdotum* in Novo etiam Teſtamento uſus frequens, qua de re inferius plura. Et de genere Archieratico ſeu Pontificali vide Græca Actor. iv, 6. ubi vulgata habet *genere Sacerdotali*. Euſebius autem Alcimum ait neutiquam fuiſſe ἐκ γένους ἱερατικοῦ *ex genere Sacerdotali*. ſeu ut in Latinis Hieronymus habet, *alienum a genere Sacerdotali*. Hunc ſequitur Chronici Alexandrini autor. Et Nicephoro Patriarchæ ἀλλογενὴς *ex alieno genere*, appellatur. Sed niſi γένος ἱερατικὸν *genus Sacerdotale* pro eo, quod eſt ἀρχιερατικὸν *Pontificale* ſumatur, error eſt manifeſtus; uti & illud de genere alieno, niſi de alia tantum Sacerdotum ſtirpe etiam id intelligatur. Nam & diſerte Haſidæi in libro Haſmonæorum cap. viii, 14. de Alcimo, *Homo Sacerdos de ſemine Aharon venit; non decipiet nos.* Et quod habet Sigonius aliique eum oſcitanter ſequaces, eum ex poſteris Levi, minime vero ſive ex Eleazari ſive ex Ithamari fuiſſe; id ex locutione jam dicta apud Euſebium male accepta & fallente Joſephi loco citato verſione natum eſſe nullus dubito. Sed monendum eſt interea, ut Pontificis nomen, modo quem diximus ei interdum tribuebatur, qui nondum Pontificatum geſſiſſet, ita etiam ſæpenumero tum in ſacris literis, tum apud optimos ſcriptores, viciſſim Sacerdos & Sacerdotii vocabulum, adeoque genus Sacerdotale, pro eo quod Pontificem, Pontificatum & Pontificale denotat, uſurpari. Unde etiam Pontificia dignitas ἱερατικὴ τιμὴ *honor Sacerdotalis* & Stola

Ponti-

Pontificia *ἱερατικὴ Sacerdotalis* Josepho vocatur, & *ἱερωσύνη Sacerdotium* aliquoties ipse Pontificatus. Et frequens est hujusmodi usus Sacerdotis & Sacerdotii apud Sulpitium Severum, Hieronymum, Ruffinum, alios. Vide sis Jos. Scaligerum in Animadversionibus Eusebianis pag. 132.

CAP. X.

Hasmonæorum, *à* Juda Maccabæo *ad* Ananelum, *seu* Herodis Antipatri F. *tempora*, *Pontificatus.*

ALcimo, post exactum in Pontificatu quadriennium demortuo, dignitas, suffragiis populi, Judæ Maccabæo ex domo Hasmonæorum decernitur. Josephus lib. XII. cap. XVII. *τελευτήσαντος δὲ τούτου (Ἀλκίμου) τὴν ἀρχιερωσύνην ὁ λαὸς τῷ Ἰούδα δίδωσιν*, *Mortuo Alcimo Pontificatum populus Judæ tradidit.* Atque Eusebius Hieronymi; *Cum omnium Judæorum favore Judæ Maccabæo sacerdotium decernitur.* Et Josephus in extremo lib. XII. de Juda, *τὴν ἀρχιερωσύνην ἔτος τρίτον κατασχὼν, ἀπέθανεν*, *administrato Pontificatu per triennium demortuus est.* Cum tamen ipse lib. XX. cap. VIII. Jacimum seu Alcimum triennio in Pontificatu exacto obiisse scribat, adjiciatque, *διεδέξατο δὲ οὐδεὶς αὐτὸν, ἀλλὰ διετέλεσεν ἡ πόλις ἐνιαυτοὺς ἑπτὰ χωρὶς ἀρχιερέως οὖσα*, *successorem autem habuit neminem, sed per septennium sine Pontifice mansit civitas.* Neque dein, ante Jonathanem Judæ fratrem, Pontificem constitutum esse ait. Etiam de Alcimi excessu dissensus inter eum & primum Maccabæorum librum mirus. De quo, præter alios, consulas Dionysium Petavium de Doctrina Temporum lib. X. cap. L. & LII. Judas Filius erat Matathiæ Sacerdotis, filii Ioannis, filii Symeonis, filii Hasmonæi (unde domus nomen) atque ex statione seu classe Sacerdotali Ioaribi. Vide I. Maccab. II, I. Inde autem facultas erat populo eum in dignitatem evehendi, quia per ejus in Nicanorem Demetrii ducem & Alcimum victoriam jam sui juris, post Syriæ Regum tyrannidem, denuo factus est. De Hasmonæorum cognominis ratione consulas, si placet, Drusium ad librum de eis, primum Maccabæorum vulgo dictum, & Iosephum Scaligerum lib. III. Canonum pag. 324. Utrum vero classis Ioaribi (è qua Hasmonæi, adeoque Iudas iste) fuerit ex Eleazaridis,

azaridis, an ex Ithamaridis, non ſatis liquet. Nam etſi in XXIV. claſſium Sacerdotalium diſtributione Ioaribi claſsis primarium obtinet locum, ut videre eſt 1. Paralipomen. XXIV, 7, id tamen ſorti duntaxat, non ſingulati Eleazaridum dignitati deberi ajunt Ebræi. Atque ideo volunt ſortes adhibitas fuiſſe, ut eis ſolummodo omnes ſimpliciter pariterq; diſtribuerētur claſſes; minime vero ut ſanguinis præſtantia aut impari dignitate Eleazaridæ, quibus XVI erant, & Ithamaridæ quibus VIII. invicem ſecernerentur. David Kimchius ad citatum Paralipomenon caput, comm 5. *Et diſtribuerunt eos ſorte, alteram cum altera.* רצ״ל כי לא נתן מעלה לאחד מהם על חברו כי כלם היו שרי קדש ושרי האלהים מבני אלעזר ומבני איתמר לפיכך לא נתן להם מעלה זה על זה להיות זה קודם לזה אלא שעלה הגורל להם כן היו לבד הכהונה הגדולה שהיתה מבני אלעזר כמו שפירשנו למעלה *Senſu eſt*, inquit, *non conceſſam fuiſſe eorum alteri ante alterum dignitatem; quoniam univerſi fuere principes Sanctuarii & Principes Dei, tam Ithamaridæ quam Eleazaridæ. Inde fiebat, ut alteri non tribueretur dignitas ejuſmodi, ut alteri præponeretur. Sed prout aſcendebat ſors tantum, ita quiſque habendus erat. Excepto ſemper, quod Sacerdotium ſummum ſeu Pontificatus peculiaris erat Eleazaridis, ut ſupra oſtendimus.* Argumento tamen eſt Haſmonæos ex Eleazaridum ſtirpe fuiſſe, tum quod adeo pronus eis Pontificatum deferebat populus, tum quod in oratione Matathiæ ad filios habita legitur, *Phinees pater noſter zelando zelum accepit fedus Sacerdotii æterni.* Nam Eleazaridum domus, etiam Phinieſi dici ſolebat. Vide librum Haſmonæorum cap. II, 54. Quin & primæ Sacerdotum claſſi, quæ Ioaribi erat, ſingularem dignitatem agnitam eſſe comperimus apud Ioſephum, qui ſub initium vitæ ſuæ genus ſuum jactans, *ἐμοὶ δ'*, inquit, *ὀ μόνον ἐξ ἱερέων ἐστὶ τὸ γένος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πρώτης ἐφημερίδος τῶν κδ. πολλὴ δὲ κἀν τούτῳ διαφορὰ*, *non ſolum ex Sacerdotum oriundus ſum genere, verum etiam ex claſſe prima inter illas* XXIV. *Et magnum ſane ex ea re naſcitur diſcrimen.* Ita verto, non ut Gelenius, *quas inter non mediocre diſcrimen eſt.* Manifeſto, de primæ excellentia, loquitur Joſephus, Sed vero memineris heic, quæ capite hujus libri primo, de claſſium illarum viginti quatuor ſub Templi ſecundi initiis

tiis novatione, è Talmudicis exhibemus. Ex Hasmonæis autem Judas fere primus Pontifex fieri solet. Sed Sulpitius etiam patrem ejus Matathiam Pontificem fuisse ait. *Ea tempestate* (Antiochi Epiphanis) *Matathias, Johannis filius* (sic ille) *Sacerdos erat.* Eo nomine Pontificem sæpius innuit. Et in Eusebii fragmentis, ubi notatur sexennium à nonnullis tribui Judæ Pontificatui, (qui plerunq; triennio terminatur, ut Iosepho) adjicitur, τινὲς ἱστορῦσι Ματταθίαν ἔτη γ' τ ἀρχιερωσύνης καὶ Ἰούδα ἔτη ς', *quosdam tradere etiam Matathiam triennio Pontificatum gessisse, & Judam Sexennio.* De Matathia vide item Georgium Syncellum in Ios. Scaligeri Eusebianis numero MDCCCLXXVIII Etiam & Ebræis non solum Matathias Pontifex dicitur, verum etiam pater ejus Ioannes, ut videre est in Gemara Babylonia ad tit. *Megilla* cap. 1. & in *Sepher Juchasin* fol. 16. b. 25 b. 60 b. præter Gorionidem, alios. Unde sane conjiciendum est, postquam avitum succedendi jus violari cœptum est atque ambitione & libidine dignitas pro dominantium arbitratu & acquiri & auferri solebat, tam populum Hierosolymitanum, utpote patrii juris & Sacrorum sibi rituum tenacissimum quam principes, quorum in potestatem sunt redacti Iudæi, Pontificem sibi singularem quandoque selegisse. Ita scilicet Matathias & Ioannis pater ejus forsan, in turbido illo rerum statu, Pontifices fuere populo; dum Alcimus, Lysimachus, alii, pretio aut favore tantum, jure neutiquam adstipulante, dignitatem, velut Antipapæ, invadentes simili ejusdem titulo superbiebant. Negant autem & I. Scaliger & Dionysius Petavius, Matathiam fuisse Pontificem. Hic lib. x de Doctrina cap. LII. ille lib. v. de Emendatione Temporum, capite de initio Simonis Iudæorum Ethnarchæ, fol.410. Vide 1. Macc. II, 27. Ubi principatum eum obtinuisse in populo manifestum est. De Pontificatu ibi non satis liquet. Matathiæ autem filii fuere quinque, Ioannes, Simon, Iudas ille Maccabæus, Eleazar & Ionathan. Ita in Hasmonæorum libro cap. II. recensentur. Sed in Chronico Templi secundi (ut & adnotavit J. Drusius) Judas est primogenitus, Jonathan secundus, tertius Joannes, Simon quartus, quintus Eleazar. Aliis etiam est primogenitus Simon. Fortiter patria jura propugnans occubuit Judas Pontifex simul & princeps. Eo mortuo, quadriennium aut circiter transiit sine pontifice Quo exacto, Jonathan qui in Principatum antea successerat, ab Alexandro postmodum Syriæ Rege Pontifex etiam renunciatus more solenni sacris vestibus in Scenopegiæ

pegiæ

pegiæ festo est indutus; annuente etiam Demetrio Sotere Syriæ tunc Rege & populo. Verba Epistolæ seu diplomatis Alexandri ad Jonathanem, quo eum in partes suas pellexit, sunt: χειροτονοῦμέν σε σήμερον ἀρχιερέα τῶν Ἰουδαίων *Ordinamus te hodie Pontificem Judæorum.* Accepta epistola Jonathan, ἐνδύεται μὲν τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν τῆς σκηνοπηγίας ἐνστάσης μετὰ ἔτη τέσσαρα ἢ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἰούδαν ἀποθανεῖν. καὶ γὰρ οὐδὲ μετὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἀρχιερεύς τις ἐγεγόνει. *Pontificiam Stolam induit, instante ipso Scenopegiæ festo, post quadriennium à Judæ fratris obitu, cum vacass.* interim Sacerdotium.* Vide sis Josephum lib. xiii. cap. v. librum Hasmonæorū cap. x. 12. & Eusebium num. MDCCCLXII. *Non extat in historia Sacra* (sic observat ad Jonathanis initia magnus Scaliger in Canonibus lib. iii. p. 325. *aliud exemplum tanti intervalli sine pontifice maximo. Nam summo Sacerdote mortuo, statim filius aut nepos aut frater jure successionis, ad Pontificatum, nullo impediente aut controversiam movente, veniebat.* Sed memineris heic, quæ ex Fl. Josepho sibi adversato supra habemus de Alcimi excessu. Quatuordecim circa annos Pontificatum gessit Jonathan. Nam, quod xix. aut xviii. anni ei interdum tribuantur, id ad Principatum, qui quadriennio Pontificatum antevertit, pertinet. Consulas præter latina Eusebii, græca ejus fragmenta pag. 55. & Scaligeri animadversiones ad Numerum MDCCCLXXVIII. Ubi etiam corrigitur Josephi locus de quatuor tantum annis ducatus ejus. Atque ea de re vide etiam Historiam Sacram Jacobi Capelli, in anno mundi 3857. Successit in utramque dignitatem Simon frater; ita tamen ut cum à Tryphone dolo caperetur Jonathan, imperium seu Ethnarchia Simoni à populo Hierosolymitano deferretur. Paulo post autem, eo interfecto, etiam adjicitur Pontificatus, Iosepho diserte dicitur Simon κατασταθεὶς ἀρχιερεὺς ὑπὸ τοῦ πλήθους, *Pontifex constitutus à populo,* Sic ille lib. xiii. cap. xi. & vide 1. Maccab. xiii. 42. Cum per octo annos Pontificatum cum principatu gesserat Simon, in convivio insidiis generi sui Ptolemæi cæsus successorem in dignitatem utramque reliquit Ioannem filium, Hyrcanum item dictum. Ita Iosephus libro jam dicto cap. xiv. & xv. præter Eusebium, Nicephorum, alios. Quod vero in Latina Nicephori versione legitur numero xxxi; *Judas Maccabæus & Jonathas & Simon cum fratribus* (unde Ioachimus Camerarius, *fortasse*, inquit, *in pontificatu socii fratres fuere alii duo. Nam universi nominantur & numerantur quinque*) mendum est

ex depravata Græci codicis lectione. Is non heic habet καὶ Σιμὼν σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ *Simon cum fratribus suis*, sed καὶ Σιμὼν, οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ *& Simon, fratres ejus.* Ita Camerarii conjectura evanescit. Joannes hic seu Hyrcanus Simonis filius Eusebio, non semel Jonathanis nomine memoratur. Triginta amplius annos Pontifex & Ethnarcha fuit. Mortuus quinque reliquit filios, quorum natu maximus Aristobulus, dignitatum paternarum hæres, principatum seu Ethnarchiam in Regni formam vertens, diadema sibi primus post captivitatem Babylonicam imposuit. Ita Josephus libro jam dicto & vigesimo, Eusebius etiam, & Nicephorus Patriarcha. Nam tametsi in vulgato Nicephori codice Græco (alium præter eum, qui in Thesauro Temporum Scaligeriano habetur, non vidimus) prætermittitur Aristobulus, in codice tamen Ms. quem supra memoravi, post Joannem Simonis filium sequitur, Ἀριστόβουλος υἱὸς αὐτοῦ ὃς καὶ διάδημα βασιλέως περιέθετο μετὰ Ἀλεξάνδραν τὴν αὐτοῦ μητέρα. *Aristobulus filius ejus, qui etiam coronam Regiam sibi imposuit post Alexandrum matrem suam.* Quod vero adjectum est de Alexandra matre, ex scriptoris oscitantia ibi natum est. Etiam habebatur in Latini interpretis exemplaribus. Huic vero Aristobulo Matrem Alexandræ nomine agnosci non comperio, sed proximo ejusdem nominis, qui Alexandro Jannæo filius minor natu pontificatum post Alexandræ matris obitum, ut statim dicetur, accepit. Anno elapso unico successorem reliquit Aristobulus jam dictus Alexandrum Jannæum fratrem, qui ceteros ætate præcedebat. Bini Alexandro fuere ex Alexandra (quæ & Salina & Salome dicta) uxore filii, Hyrcanus & Aristobulus. Uxori Regni administrationem testamento reliquit. Atque ei καταστῆσαι τὸν ἀρχιερατευσόμενον ἐπιτρέψας *arbitrium deligendi Pontificis permittens*, sub vigesimum octavum Pontificatus ac regni annum demortuus est. Illa Pharisæis mire addicta, ἀρχιερέα μὲν (ita Josephus) ἀποδείκνυσιν Ὑρκανὸν διὰ τὴν ἡλικίαν, πολὺ μέντοι πλέον διὰ τὸ ἄπραγμον αὐτοῦ, *Pontificem Hyrcanum renunciavit, ætatis quidem causa, sed magis ob innatam ei segnitiem.* Novennio aut circiter exacto, etiam & regnum accepit, mortua Alexandra, Hyrcanus, quem ab utraque dignitate, inito ad quod coactus est fœdere, post tres menses depulit Aristobulus frater. Sed Eusebius in fragmentis Græcis de Alexandra, αὐτὴ τὴν βασιλείαν Ὑρκανῷ τῷ πρεσ-

βυτέρῳ

ϐυλέρῳ ἐπέτρεπε περὶ τὸν θάνατον, Ἀριστοβύλῳ δὲ τῷ νεωτέρῳ τὴν ἀρχιερωσύνην, *ea regnum Hyrcano, natu majori; Pontificatum vero Aristobulo minori sub mortis tempore commisit.* Vide sis Josephum, præter lib. I. de bello Judaico cap. IV, lib. XIV, cap. I, lib. XX, cap. VIII, & lib. XV, cap. IX, & III, ubi secundum hoc facit exemplum Pontificis dignitate, veluti non perpetua, pulsi. Primum id quod jam dictum est supra de Jasone & Menelao sub Antiocho Epiphane; δεύτερος δὲ, inquit, Ἀριστόβυλος Ὑρκανὸν ἀφείλετο τὸν ἀδελφὸν, *secundo Aristobulus fratrem suum hoc honore privavit.* Dissidium hoc inter fratres hosce causa fuit ingentis, quæ secuta est, apud Judæos calamitatis. Inde inprimis ansa Romanis data, ut Judæam invaderent. Et capta urbe, atque Templo usque ad sancta sanctorum reserato; vinctum Romam secum abduxit Aristobulum Pompejus, atque Pontificatum Hyrcano fratri cum Ethnarchia seu regno restituit. Etiam ex Senatusconsulto & decreto principali, sub Julio Cæsare, Pontificatus Judæorum Hyrcano διὰ παντὸς κατὰ πάτρια ἔθη, *omnimodo secundum mores patrios* firmatur, adjecto insuper, ut habetur in Senatusconsulto apud Josephum edito, ὅσα τε κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν νόμους ἐστὶν ἀρχιερατικὰ ἢ φιλάνθρωπα, ταῦτα κελεύω κατέχειν αὐτὸν καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ, *universa item jura Pontificialia & Beneficia, quæ ex jure Patrio debentur, ei & filiis ejus manere jubeo.* Scilicet pro ἀρχιερατικὸς ἢ φιλάνθρωπος ibi sic legendum; uti & manu sua in codicis sui margine animadvertit præstantissimus Vir Isaacus Casaubonus. Vide Josephum lib. XIV, cap. XXII. De Jannæo autem atque Hyrcano & Aristobulo ejusdem filiis mendum est in Græcis Nicephori editis non prætermittendum. Proxime post verba illa de Aristobulo, qui primus diadema imposuit superius ex ejusdem Græco codice MS. citata, seu numero (ut in impressis) λγ′ seu XXXIII, legitur, Ἰωάννης ὁ καὶ Ἰανναῖος καὶ Ὑρκανός. Τοῦτον ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐξέωσεν. *Joannes, qui Jannæus & Hyrcanus. Hunc expulit frater ejus.* Tum ex re ipsa, tum ex latina ejusdem interpretatione restituendum. Ἰωάννης ὁ καὶ Ἰανναῖος, ὁ Ἀλέξανδρος. Ὑρκανός. τοῦτον, &c. *Joannes qui & Jannæus & Alexander. Hyrcanus, Hunc expulit frater ejus.* Adeo ut Hyrcanus fiat Jannæo non cognominis, sed successor. Postmodum vero Hyrcanus hic ab Antigono ex Aristobulo fratre demortuo, nepote, armis lacessitus, auxilia in eum præbentibus Parthis, captus est, & à Rege Parthorum vinctus traditur Antigono, qui auriculas ei dentibus truncabat; quod ideo

fecit *μηκέτ' αὐθις εἰς αὐτὸν ἀφίκεσθαι τὴν ἀρχιερωσύνην διὰ τὸ λελωβῆσθαι, τοῦ νόμου τῶν ὁλοκλήρων εἶναι τὴν τιμὴν ἀξιοῦντος*, *ne ille propter hoc vitium ad recipiendum Pontificatum esset idoneus, quando lex hunc honorem non concedit, nisi ei, qui corpore sit integro.* Qua de re Josephus libro jam dicto, cap. xxv, lib. xv, cap. 11, & Haloseos lib. 1, cap. x1, Zonaras, Africanus in Eusebii fragmentis græcis, alii. Antigonus etiam regno Judæorum potitus Antonii jussu, paulo post Antiochiæ securi percutitur; Hyrcano interea Babylone à Phraarte Parthorum Rege comiter habito, atque à Judæis, quorum magna ibi erat frequentia, etiam pro Rege gentis suæ atque Pontifice ibi agnito. Is autem postea Hierosolymis, ab Herode Antipatri filio, regno à Romanis Judaico donato, honorificè sed in neutram avitarum dignitatem receptus est. Nupserat autem Alexandro Aristobuli Regis filio minori atque Antigoni fratri, Alexandra Hyrcani filia, è qua is, jam demortuus, susceperat Aristobulum filium & Mariamnem filiam, Herodis uxorem. Pontificatum igitur jam non ex Successione hæreditaria, sed ex arbitratu regio pendere volens Herodes, prætermisso Aristobulo (cui, postquam dignitati minime idoneus redderetur Hyrcanus, jure sanguinis Pontificatus debebatur) nec sine minoris ejus ætatis, quæ sextumdecimum nondum superaverat annum, obtentu, Ananelum *ἱερέα τῶν ἀσημοτέρων, obscuri generis Sacerdotem*, sed ex genere Pontificali Babylone natum (sic Josephus) Pontificatu donavit. Quod sane pro contumelia summaque habuit injuria Alexandra, cujus filio Aristobulo dignitas debita. Hortatu igitur ac precibus tum Alexandræ tum Mariamnæ redditur demum Aristobulo annum decimum septimum agenti Pontificatus, depulso Ananelo; quod exemplum facit tertium Pontificis, pro libitu, exautorati. Herodes autem metuens, ne Pontificatus hujusmodi ambitione etiam regnum adfectaretur, securitati suæ consulendum existimavit; adeoque Aristobulum lusu natantem aqua præfocari dissimulans curavit, atque Ananelo Pontificatum restituit; cum nec annum integrum eum tenuisset Aristobulus. Et tandem, ut regii atque Pontificalis Hasmonæorum stemmatis nemo superstes ei, sive in regno retinendo sive in Pontificatu conferendo, esset impedimento, Hyrcanum etiam è medio sustulit. Nicephorus autem de Aristobulo hoc Mariamnæ fratre, Ἀριστόβουλος, inquit. *υἱὸς Ὑρκανοῦ, ὃν ἀνεῖλεν Ἡρώδης, γαμβρὸς Ἀνανήλου*, *Aristobulus filius Hyrcani. quem sustulit Herodes, gener Ananeli.* Hyrcani quidem is ex filia erat nepos, non filius;

tametsi

tametsi in Eusebii Fragmentis, tam filius Hyrcani quam nepos dicatur. Sed Ananeli generum fuisse, nemo alius puto præter Nicephorum dixit. Ita demum desiit tam Regnum quam Pontificatus in Hasmonæorum familia. Antigonum non Regem solum sed & Pontificem faciunt recentiores plerique, etiam & Nicephorus patriarcha. Sed apud veteres nondum mihi Pontificatus ejus testimonii satis occurrit. Circa annos cxxx in Hasmonæis, primo ex suffragiis populi, seu electione, postmodum ex jure avito seu successione hæreditaria, quæ in Joanne Simonis filio cœpit, Pontificatus permansit.

Cap. XI.

De Pontificum ab Ananelo *seu* Herodis Antipatri F. *tempore usque ad* Templi secundi excidium *serie, ac qualitate, juxta* Flavium Josephum.

Extinctis ab Herode, sub Octavio Cæsare, ita Hasmonæis, desiit omnino in successione Pontificali, aut juris perpetui aut hæreditarii seu sanguinis legitima haberi ratio; pro arbitrio sive Principum Romanorum sive Regum seu Ethnarchrum præsidumve, quos ipsi Judæis præfecerant, sive multitudinis tumultuantis (veluti Zelotarum,) Pontificibus, qui sequuti sunt, constitutis summotisque. Neq; obstat, quod in eis filiis interdum fratribusque paterna ac fraterna obtigit dignitas. Non enim ex Sanguinis jure servato sed ex constituentium libitu, non tamen sine aliquo juris interdum forsan obtentu, id accidisse palam est. Series eorum, ab Ananelo, usq; ad Templi secundi, sub Vespasiano Cæsare, excidium, id est annum Christi LXX, secundum Flavium Josephum, Zonaram, aliosque ejus sequaces, est hujusmodi.

I. *Jesus Phabetis F*; quo summoto, substituitur

II. *Simon Boethi Alexandrini F.*, Herodis socer. In Ruffini versione nuncupatur hic filius Buzi; Jesus autem Boethi filius. In stirpe Aharonica vir erat præclarus. Vide sis Joseph. lib. XV. cap. XII.

III. *Matthias Theophili F.* Hierosolymitanus, Simone, ob conjurationis in Herodem suspicionem, exautorato. Joseph. lib. XVII. cap. VI.

IV. *Joazarus Simonis Boethi F.* & Herodis uxori frater. Error crassus est, Sigonii atq; recentiorum aliquot, Josephum Ellemi F. Matthiæ successorem facere. Is enim duntaxat vicarius ei fuit seu Pontifex secundarius.

darius, idque vice tantum in festo Expiationum, unica; quod ex Josepho manifesto liquet. Vide eum lib. XVII, cap. VIII. Idem hic est, qui in Gemara Hierosolymitana ad tit. *Joma* cap. I, fol. 38, col. 4, & ad tit. *Megilla* cap. I, fol. 72, col. I, appellatur בן אילם *filius Eillem*, ubi memoratur historia בבן אילם מציפורין שאירע קרי לכהן גדול ביום הכיפורים ונכנס בן אילם ושימש תחתיו בכהונה גדולה *de filio Illem ex urbe Sephori, qui cum festo Expiationum fluxus seminis pontifici accidisset, ingressus est & vicariam ei in pontificatu præstitit operam.* Somniasse eum ait Josephus cum uxore congressum habuisse (quod idem est) ideoque ob pollutionem vicarium, pro jure patrio, suffectum. Tantundem legitur in eadem Gemara ad tit. *Horaijoth* cap III, fol. 47, col. 4, ubi בן אלם *Ellem* exaratur. Sed loco illo corrigendum est בציפורים in *Sepphori*, & legendum מציפורים *ex Sepphori*, id est, Sepphorita. Idem habetur in Gemara Babylonia ad tit. *Megilla* c. I. fol 9, b. Summoto autem Matthiæ successit, jussu Herodis, Joazarus, Ruffino Azarus dictus, cujus in Pontificatu natus est JESUS CHRISTUS, ut adnotat Nicephorus Patriarcha, qua de re consulas Dionysium Petavium l. x, de Doctrina Temporum c. LV.

V. *Eleazarus Joazari frater* ab Archelao Tetrarcha Judææ, summoto Joazaro, suffectus est. Joseph. l. XVII, cap. XV.

VI. *Jesus filius Sie.* Pontificatum diu non gessit Eleazarus, ἐπικατασταθέντος αὐτῷ ζῶντι Ἰησοῦ τοῦ Σιὲ παιδός *subrogato in viventis locum Jesu Filio Sie*, ut Joseph9. Ruffinus ibi, *super ipsum constituit Jesum Soa Filium.*

VII. *Joazarus* iterum Pontifex, à Quirinio præside pulsus. Joseph. lib. XVIII, cap. I, & III.

VIII. *Ananus F. Seth*, à Quirinio præside suffectus; Annas item dictus, in Evangeliis.

IX. *Ismaelus Phabi Filius*, à Valerio Grato, sub Tiberio Cæsare, Judææ præside, constitutus; ademta Anano dignitate. Ruffino, filius Jabi. Mendose citatur Josephi de eo locus, in nonnullis codicibus Eusebii Demonstrationis lib. VIII, ubi Ismaelum τοῦ Φηβα *Tu phebs* legimus pro Ismaelum τὸν τοῦ Φαβὶ *filium Phabi*. Etiam interpres oscitanter mendum retinet. Idem in Chronico Alexandrino pag 528, editionis Raderianæ, dicitur τοῦ Βαφεὶ *Filius Baphi*, ex Josepho etiam citatus, quemadmodum itidem apud Eusebium Hist. Ecclesiast. lib. I, cap. X. Sed

verum

verum patris nomen erat פאבי *Phabi* non באפי *Baphi*, si Ebræis fides; ut videre est in Misna tit. *Perah* seu de Vacca rubea cap. III. alibi.

X. *Eleazarus Anani* Pontificis filius, à Grato substitutus, remoto Ismaelo.

XI. *Simon Camithi* (Cathimi Eusebio in Demonstrat. VIII.) filius, pulso post annum in dignitate exactum, Eleazaro ab eodem suffectus præside Chronico Alexandrino ὁ Καμαθεὶ nuncupatur. Ebræorum commentariis scribitur patris nomen קמחית *Cambith*. Vide sis Gemaram Hierosolymitanam ad tit. *Joma*. cap. 1. fol. 38. col. 4. & ad tit. *Megilla* cap. 1. fol. 72. col. 1. Ubi *Simeon Ben Cambith* Pontifex memoratur. Sic etiam eadem Gemara ad tit. *Horaijoth* cap. III. fol. 47. col. 4 & in Babylonia ad tit. *Ioma* cap. 5. fol. 47. a. ubi tamen pro *Symeon Ben Camith* depravate in nonnullis exemplaribus *Ismael Ben Camith* legitur; quod plane emendandum.

XII. *Iosephus, Caiphas* item dictus, Anani seu Annæ gener, post annuum Simonis Pontificatum successor ei à Grato datus est. Ruffinus; *Simon Iosephum, cui Caiphas nomen fuit, habuit ordine successorem*; quibus verbis posterioribus in Græco respondent tantum διάδοχος ἦν αὐτῷ *Successor ei erat*. Sub hoc passus est Christus; ut in Evangeliis.

XIII. *Ionathas Anani* Pontificis filius à Vitellio Syriæ proconsule substitutus, Caipha remoto. Ioseph. lib. XVIII. cap. VI. & VII.

XIV. *Theophilus* item Anani ejusdem filius, fratre pulso, ab eodem suffectus, imperante Caio.

XV. *Simon Boethi filius*, cognomento Cantharas, ab Herode Agrippa Rege, summoto Theophilo, surrogatur, imperante Claudio. Ioseph. lib. XIX. cap. V. ubi hæc adjicit; Δύο δὲ ἦσαν ἀδελφοὶ τῷ Σίμωνι καὶ πατὴρ Βοηθος, οὗ τῇ θυγατρὶ βασιλεὺς συνῴκησεν Ἡρώδης, ὡς ἀνωτέρω δεδήλωται. Σὺν τοῖς οὖν τὴν ἱερωσύνην ἔχεν ὁ Σίμων καὶ σὺν τῷ πατρὶ, καθὰ καὶ πρότερον ἔχον οἱ Σίμωνος τοῦ Ὀνία παῖδες τρεῖς ὄντες ἐπὶ τῆς τῶν Μακεδόνων ἀρχῆς, ὅπερ ἐν ταῖς προαγούσαις γραφαῖς παρέδομεν. *Erant autem Simoni fratres duo & Boethus pater, cujus filiam Herodes Rex uxorem duxerat, quemadmodum in superioribus* (lib. XV. cap. XII.) *declaratur. Tam igitur ipse quam pater & fratres Pontificatum adeptus est, uti etiam antea Simonis Oniæ filii tres, sub Im-*

perio Macedonum, quod supra item memoratur. Simonis itaque Boethi Alexandrini (qui & Boethus dictus) filius erat Cantharas natu minimus, & Joazaro atque Eleazaro, qui quartum heic numerum & quintum occupant, frater.

XVI. *Matthias Anani* Pontificis filius, pulso Simone Canthara, substituitur ab Herode Agrippa; Ionatha fratre, cui dignitatem restituere volebat Herodes, eam recipere nolente, sed Matthiam ut maxime idoneum indicante.

XVII. *Alionæus* ab eodem Agrippa, summoto Matthia, surrogatus. Hunc Josephus, ut in excusis legitur, appellat τὸν τοῦ Κιθαίου παῖδα *filium Cithæi.* Sic lib. xix. cap. vii. Sed legendum potius τὸν τοῦ Κανθάρου, Κανθήρου seu Κανθύρου (nam ita variat hujus nominis scriptio) παῖδα *filium Canthara, Chanthera seu Canthyræ.* Suadet sane Ruffini versio; *Matthia Pontificatu spoliato, pro eo constituit Sacerdotem Elioneum Canthara natum.* Et idem firmat ipse alibi Josephus. Nam Herodem ait, Agrippæ jam demortui fratrem, Chalcidis principem, cum sibi à Claudio Cæsare jus Pontificum Hierosolymis eligendorum impetrasset, dignitate summovisse τὸν ἐπικαλούμενον Κανθήραν *eum cui Cantheras* (Ruffino Cantharas) *cognomento erat*, quo nomine Alionæum denotari palam est. Unde & Sigonio Simonis Catharæ Pontificis filius diserte nuncupatur. Paterno scilicet cognomine donatus est. Vide sis Joseph. lib. xx. cap. 1. Quod vero ibi legitur, Herodem hunc à Claudio Cæsare petisse τὴν ἐξουσίαν τοῦ νεὼ καὶ τῶν ἱερῶν χρημάτων, καὶ τὴν τῶν ἀρχιερέων χειροτονίαν, πάντων τε ἐπέτυχεν, ἐξ ἐκείνου τε πᾶσι τοῖς ἀπογόνοις αὐτοῦ παρέμεινεν ἡ ἐξουσία μέχρι τῆς τοῦ πολέμου τελευτῆς, quod Gelenio vertitur, *potestatem in templum & sacrum ærarium, jusque eligendorum summorum Pontificum. Impetravitque hæc omnia ita ut etiam posteris ejus idem jus manserit usque ad belli exitum.* Id si recte sic vertatur, intelligere omnino nequeo. Nam Pontificum creatio post ejus excessum ad Agrippam juniorem Regem ejus fratre nepotem attinuit, ut in sequentibus videre est. Et posteri Herodis illius fuere filii tres, Aristobulus, Bernicianus, Hyrcanus, quorum nemo Pontificem omnino præfecit. Anne igitur locus ita potius vertendus? *omnia impetravit, adeo etiam ut potestas posteris ejus manserit usque ad belli exitum.* In Templum scilicet & ærarium sacrum; ita

ita ut de jure Pontificis eligendi locus, qua posteros saltem spectat, neutiquam fuerit capiendus. Idem habet & Zonaras, ut pleraque alia, quæ de Pontificibus, Josephus.

XVIII *Josephus Filius Canci*, Ruffino, filius Cami, successor Alionæo ab Herode Chalcidis principe datur. Idem Flavio Josepho etiam filius Camydi vocatur, dicto libro, cap. III. Puto קמתי seu *Camithi* patris nomen fuisse.

XIX. *Ananias Nebedæi* filius ab eodem Herode, qui & Josephum exautoravit suffectus.

XX. *Ismaelus Phabei* F. ab Agrippa juniore Rege imperante Nerone suffectus. Joseph. lib. xx. cap. vi. Ruffino, filius Siab dicitur, & Sigonio Siæ.

XXI. *Josephus* cognomento *Cabei* (Ruffino *Caddis*) Simonis Cantharæ filius, ab Agrippa item, Ismaele Romæ cum Chelcia gazophylace obsidis nomine retento, Pontificatu sub Nerone donatus.

XXII. *Ananus Anani* (Annæ item dicti) filius quintus ab Agrippa Rege Josepho Pontifice privatam vitam agere jusso, substituitur.

XXIII. *Jesus Damnæi* (Ruffino Dannæi) F. Anano exautorato, ab eodem Rege in dignitatem evectus.

XXIV. *Jesus Gamalielis* F. Damnæi filio summoto, ab eodem suffectus.

XXV. *Matthias Theophili* F. ab eodem etiam dignitate, pulso Jesu Gamalielis F. donatus.

XXVI. *Phannias Phanasus* item dictus, Samuelis F. à populo tumultuante, seu Zelotis, sorte electus, cujus in Pontificatu, urbis & Templi sub Vespasiano excidium. Obtensus etiam est tunc mos antiquus sed falso, sorte creandi Pontifices. Vide sis Josephum lib. xx. cap. VIII. & Haloseos lib. IV cap. XII. ubi, *μεταπεμψάμενοι*, inquit, *μίαν τῶν ἀρχιερατικῶν φυλὴν, Ἐνιακεὶμ καλεῖται, διεκλήρουν ἀρχιερέα, λαγχάνει δὲ ἀπὸ τύχης ὁ μάλιστα διαδείξας αὐτῶν τὴν παρανομίαν, Φαννίας τις ὄνομα υἱὸς Σαμουήλου κώμης Ἄφθας, ἀνὴρ οὐ μόνον ἀνάξιος ἀρχιερεὺς, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἐπιστάμενος σαφῶς, τί ποτε ἦν ἀρχιερωσύνη, δι᾽ ἀγροικίαν, accita una generis Pontificii tribu (cui nomen Eniacim) pontificem sorte eligebant; casuque sors exit Phanniæ Samuelis filio ex vico Aphtha, unde maxima eorum legum violatio indicabatur. Homo scilicet is erat non solum Pontificatu indignus, sed etiam qui ob rusti-*

citatem, nec quid Pontificatus esset, omninò dignosceret. Ita locus ille vertendus, non ut Ruffino, cui pro eo quod est *Pontificatu indignus*, substituitur *non ex Pontificibus ortus*; perperam & contra Josephi mentem. Sed quæ nam hæc tribus ex genere Pontificio? an familia aliqua Eleazaridum, qui propriè magis Pontificalis generis dici soliti, an ex Sacerdotum vicibus aliqua, quæ omnes, utpote ab Aharone oriundæ, etiam Pontificales dici potuere. Certe in xxiv. illis à Davide institutis vicibus habetur vigesima prima Jachin dicta, 1. Paralip xxiv. 17. An ex *Joachin*, *Eniacim* (ut legit Ruffinus) seu *Eniacim* factus? Forte etiam tribus illa familiam aliquam eo nomine cognitam & tunc primo in eorum, qui contra leges patrias sub Romanorum Imperio Pontificatum invaserant, aliquo stemmate signatam denotavit. Nisi potius intelligi velis nomen aliquod novatæ illius classium Sacerdotalium distributionis sub initium Templi secundi, de qua supra capite primo. Nam tametsi Josephus distributionem Davidicam usque ad suum tempus mansisse aiat, ipsumque se ex prima viginti quatuor classe oriundum in vita sua asserat, cum nihilominus Talmudici, ut ibi ostendimus, tradant Classes seu stationes alias viginti quatuor factas, veteresque ita tantum in posterum dignitatem locumque sortitas, quatenus novatæ distributionis classibus singulæ accederent, fieri potuit, ut accedentibus postmodum veterum aliis, aliis vero earum minime accedentibus, saltem non ita accedentibus, nomina, partim distributionis veteris, partim novæ in Orbe illo Hieratico, ut viris magnis nuncupatur, comperirentur; quod inprimis advertendum est eis, qui de Orbe illo ac Abiæ loco octavo tam fidenter pronuntiant. Quin forte Josephus non tam ipsas familias Davidicæ distributionis, quam similem numerum ad sua tempora durasse intellexit. Sed viderint perspicaciores.

Et de Pontificum, juxta Josephum, laterculo, usq; ad Templi secundi excidium hactenus. Horum autem universi, tametsi ex jure Pontificali seu cognationis non succederent, Sacerdotes tamen fuere atque ex genere Aharonico, ut diserte Josephus. Nam Herodes (inquit ille lib. xx, cap. VIII) accepto à Romanis regno non amplius ex Assamonæorum genere creavit Pontifices, sed honorem illum πσὶν ἀσήμοις ϰ, μόνον ἐξ ἱερέων ἔσι, πλὴν ἑνὸς Ἀριστοβέλȣ ἀπένειμε; *quibusvis ex Sacerdotibus etiam obscuris, absque uno Aristobulo, concessit. Idem fecit in ordinandis*

(sic

(sic ille paulo post) *Pontificibus Archelaus ejus filius, & Romani qui post illum cum potestate præfuerunt provinciæ.* Quem locum ita male accepit & suis interseruit Eusebius in octavo Demonstrationis, ut contra Josephi mentem, Herodem ceterosque, qui cum potestate præfuere, Pontifices constituerit *ἀσήμους καὶ μόνον ἐξ Ἑβραίων ὄντας obscuros & ab Ebræis tantummodo oriundos*; ac si generis Sacerdotalis ratio postmodum nulla fuisset habita. De ea re item vide Is. Casaubonum Exercitat. in Baronium 1, §. 8. Certe & Zonaras, alioquin Josephi sequacissimus, ait quidem Pontifices ex Aharonico sanguine plerunque constitutos, *εἰ καὶ οὐ μέχρι παντὸς τὸ ἔθος τοῦτο τετήρηται, etsi ea consuetudo semper non est observata.* Quam tamen violatam nullibi puto constabit. Numerus, quem assignat Josephus, loco jam citato, Pontificibus ab Herodis initiis ad Templi excidium constitutis, id est viginti octo, ex hisce viginti sex & Aristobulo atque Ananelo (de quibus capite superiore) conflatur.

Cap. XII.

Nicephori Patriarchæ *Pontificum intervalli jam dicti laterculus in vulgatis codicibus emendatur. De Pontificum nomine* Annæ *simul &* Caiphæ *in Evangelio tributo, atque* Chanameele Ægyptio *&* Ismaele Ben Elisha *Pontificibus, nec Josepho, nec Christianis scriptoribus, memoratis.* De *Jesu Ben Gamla* ac tempore Hasmonæorum. Alia ex Talmudicis de Templi secundi Pontificibus.

IN Nicephori patriarchæ Pontificum serie, horum quos diximus aliquot prætermittuntur; alii etiam præter hosce interdum inseruntur; idq; in codice, quem memoravimus Ms. Sed & in eo reperitur, unde impressus corrigatur augeaturque. Pro Ἐλεάζαρ, Ἰησοῦς, Σιὲ, Ἰωασὰρ, apud eum legendum proculdubio, Ἐλεάζαρ, Ἰησοῦς υἱὸς Σιὲ, Ἰωασὰρ, *Eleazar, Jesus filius Sie, Joazar*, uti etiam habet editio latina; adeo ut unicum constituatur nomen, juxta ipsam veritatem, inter Eleazarum & Joazarum. Quod vero habet Nicephorus sub Caiphæ Pontificatu, ἐπὶ ἐνιαυτὸν ἢ ἕνα μόνον οἵτε ἀρχιερεῖς ἐγένοντο, *In annum unicum duntaxat constituebantur Pontifices*, ex codice Ms. legendum est, οἱ τότε ἀρχιερεῖς ἐ-

γένεσ, *Pontifices qui tunc fuere constituebantur.* Adjicit dein, Caipham ideo fuisse Pontificem anni illius, quo Christus passus est; τοῦτον δέ, inquit, μεθίστα Βιτέλλιος στρατηλάτης Ῥωμαίων. *Hunc vero destituit Vitellius dux Romanorum.* Ita enim ex MSS. etiam corrigendus est codex impressus, qui Μετέλλιος habet, ut recte pridem conjecit itidem Isaacus Casaubonus in Annales Ecclesiasticos Exercit. XIII. §. 4. Atqui error est, Pontificatum tunc ex more semper fuisse annuũ existimare, tametsi binorum qui præcessere, Simonis scilicet & Eleazari Pontificum dignitatem annuam fuisse ex Josepho satis liqueat. Et male acceperunt Josephum Nicephorus & Cedrenus, quorum alter à Caiphæ, alter ab Anani seu Annæ Pontificatu annuam fuisse semper dignitatem tradidit. Vide sis Cedrenum pag. 155. Etiam & Eusebium in Chronico num. M DCCCC XXXXIII. Compluribus autem annis Pontificatum gessit Caiphas; idque tam ante quam post Christi passionem. In sacram enim evectus est dignitatem à Valerio Grato circa quinquennium ante Christum passum. Nam sub id tempus Pontius Pilatus ei successor datus est. Neque est destitutus, antequam Pilatus decennio in provincia exacto Romam accusatus proficiscebatur, & rebus Judaicis prospiciens Vitellius Syriæ Præses in Caiphæ locum Jonathan Annæ filium suffecit. Vide sis Joseph. lib. XVIII, cap. III, V & VI, Eusebium num. M M XLII, & D. Luc. III, 2. De initiis autem Caiphæ plura atque alia, Cæsar Baronius in Annalibus, Josephus Scaliger in Prolegomenis ad Thesaurum, ac Dionysius Petavius in X de Doctrina Temporum, cap. LV. At in citato D. Lucæ loco, ubi anno XV Tiberii, quo Pilatus Judææ procurator biennium aut circiter dignitatem gesserat, conjunguntur Pontifices simul bini Annas & Caiphas. Verba sunt, ἐπὶ ἀρχιερέων Ἄννα καὶ Καϊάφα *sub Pontificibus Anna & Caipha.* Quo tamen tempore Caipham Pontificatum solum tenuisse discimus ex Josepho. Et de Anna & Caipha simul Pontificum nomine memoratis, alia sunt in novo Federe obvia. Quintuplex fere hac de re habetur sententia. Prima eorum qui dignitatem seu functionem Pontificiam unico, ex jure communi, tantum debitam, violatis jam sub Romanis sacris Ebræorum legibus, sive binis simul sive alternatim etiam eodem in anno volunt donatam fuisse. Atque hæc vetusta est, cujus vestigia habes manifesta apud D. Augustinum in Joannem, tract. XLIX. Secunda, hosce uti tunc ceteros annuis muneribus fuisse functos. Vide Nicephorum in Caipha, Eusebium Hist. Ecclesf. lib. I, cap. X, & Demonstrationis lib. VIII.

Diony-

Dionysium Petavium lib. x. de Doctrina Temporum cap. lvi. & commentariorum in D. Lucam & Joannem consarcinatores. Tertia sententia est, Annam ibi Pontificem dici aut eo, quod illo nomine etiam, qui eam dignitatem antea gesserant, exautorati uti solebant (quemadmodum & supra, ubi de Alcimo agitur monuimus) aut quia stationis alicujus Sacerdotalis princeps erat adeoque ἀρχιερεὺς seu summus Sacerdos vocitabatur. Certe & Annam antea dignitatem tenuisse, ex Josepho manifestum est. De hac sententia vide sis Carolum Sigonium lib v. de Repub. Hebræorum cap. II, ejusque sequaces. Quarta sententia est, Annam fuisse Pontificem secundarium, *vicarium* seu סגן Caiphæ, ideoque Pontificis simul cum Pontifice primario nomine designatum. Certe Josephus Ellemi filius, qui Matthiæ Theophili filio *συνιερώμενος in sacris adjutor erat* & vicarius unicum in diem, id est Expiationis festum, nuncupatur etiam Josepho ἕτερος ἀρχιερεὺς *Pontifex alter*. Vide eum lib. xvii, c. viii. Et in Magistrorum commentariis, vicarius pontificis etiam pontificis nomine diserte indigitatur, quod vide in iis, quæ sub finem hujus capitis & capite primo libri sequentis ea de re occurrunt. De hac sententia consulas Josephum Scaligerum in Prolegomenis Thesauro Temporum præfixis, Casaub. Exercit. xiii, § 4 & 5, & Constant. *L'Empereur* ad tit. Talmud. *Middoth* p. 180. Quinta demum est Illustriss. Cardinalis Baronii, qui cum posteriore sententiæ tertiæ parte, quæ stationum Principatu nititur, aliam conjungit de Synedrii Magni Principatu velut huc attinente. *Non dicimus* (sic ille in Annalibus Ecclesiasticis ad annum Christi xxxi) *Annam hac tantum ratione* (quoniam nimirum erat ordinis seu stationis alicujus Sacerdotalis Princeps) *esse dictum Principem Sacerdotum, sed & alia prorsusque diversa, quam sit inferius. Erat quidem apud Judæos ex Seniorum atque Magistrorum conflatum Collegium, quod ab illis Synedrium (alias Sanedrin) dicebatur, constabatque ex septuaginta duobus viris. Hujus originem à Deo per Mosen institutam habes in libro Numeri, quando Deus Mosi præcepit, ut septuaginta viros deligeret, quos Senes & Magistros populi esse nosset. Hoc seniorum Collegium junctis duobus aliis, qui Heldad & Medad personas agerent (qui licet remansissent in castris, eodem tamen afflati spiritu prophetarunt) numerus septuaginta duorum semper perseveravit in posterum. Erat eorum summa autoritas, ut qui de lege cognoscerent ac de propheta ac simul de Regibus judicarent.* Deinde pauculis interjectis; *Modo autem (quod ad rem propositam pertinet) qui prædictorum seniorum primus haberetur, idem Princeps Sacerdotum*

dotum dicebatur; cum alioqui summus Sacerdos primum omnium locum teneret, cunctisque præesset Principibus Sacerdotum: Eratq; horum perfunctio instar præfecturæ Mosis & Aaron, quorũ quandam similitudinem exprimebant. Sicque Anna, cum esset ejusmodi Collegii Princeps, merito sicut & Caiphas, Princeps Sacerdotum dicebatur, licet utriusque functio esset omnino distincta. Et paulo post: *Videas insuper in Evangelio* (D. Joannis capite XVIII) *cum Christi causa ageretur, ac subinde de vero Propheta quæstio esset, eundem primo ad Annam, tanquam ad Principem Sacerdotum illius Collegii esse perductum, ac demum ad Caipham, sine cujus assensu sententia ferenda non erat. Videas etiam apud Acta Apostolorum, cum de lege esset judicium, nimirum de fide Christi, quam prædicabant Apostoli, in eo consessu primo loco nominatum Annam, inde Caipham, postea juxta consessus ordinem Joannem Alexandrum ac ceteros. Hæc sunt quæ de Annæ & Caiphæ Principatu Sacerdotum inter se distincto habuimus dicenda.* Quod ad harum sententiarum primam attinet, certe nullibi binorum simul Pontificum pari jure simul utentium mentio extat. Et crebro apud Talmudicos occurrit, אין מושחין שנים כהנים גדולים כאחת *non ungebant binos in Pontificatum simul.* Vide sis Gemaram Hierosolymitanam ad tit. *Horaijoth* c. III, fol. 47, col. 4. Tantundem habetur eadem in Gemara ad tit. *Joma* cap. I, fol. 38, col. 4, & ad tit. *Megilla* cap. I, fol. 72, col. I. Item Maimonides halach. *Celi bammikdasch* cap. IV, אין ממנין שני כהנים גדולים כאחת *Non constituebant binos simul Pontifices.* Tantundem non raro in Talmude item Babylonio. Neq; ævo illo, quo venalis fuit & tam desultoria dignitas, bini ullibi pariter admissi simul leguntur. Et quod de Abiathare Zadoco conjuncto supra habetur, aut apud Josephum de Manasse, qui μέτοχος τῆς ἀρχιερωσύνης *Pontificatus particeps erat* cum Jaddua, id de Vicario aut Segene potius capiendum. Quod de similibus dicendum. Secunda vero, quæ Pontifices vult annuos adeoq; unico in anno commissos Annam & Caipham, tametsi Josephi Pontificum laterculo nimium adversetur, habet tamen etiam in commentariis Ebræorum, quibus aliquantulum asseratur. Etenim de annui Pontificatus usu in posteriori Templi secundi ævo expressa est mentio in Gemara Babylonia ad tit. *Joma* c. I, fol. 8, b, ubi de Pontificatu pretio redimi solito agitur. Verba sunt, ומחלפין אותו בכל שנים עשר חודש *Et permutabant illum singulis annis.* Unde etiam conclave, in quod sub festum expiationis se recipere solebat Pontifex לשכת בלווטין *Conclave Consiliariorum seu Principum veteribus dictum*, postea לשכת

לשכת פרהדרין seu פלהדרין, id est, *conclave Præfectorum Palatinorum seu Regiorum* vocitatum ajunt, quoniam מחלפין אותה כל יב' חודש כפרהדרין הללו שמחלפין אותו כל יב חודש *permutabant Pontificatum singulis annis, quemadmodum Palatina seu Regia officia singulis annis permutari solita;* ut verba sunt ejusdem Gemaræ. Vide ad Misnam eandem Obadiam Bartenorium. Atqui interea temporalis hujusmodi permutatio, veluti lege aut more certo subnixa sibive constans, alibi apud veteres non est satis comperta. Etiam de compluribus in ipso, de quo loquitur Gemara intervallo (nam ad Hasmonæorum tempora, & ea quæ Simeonem Justum sequuntur, spectat) constat satis eos non fuisse annuos sed perpetuos, qua tamen de re vide, quæ sub finem capitis hujus habentur. Quod ad sententiam tertiam & quartam attinet, certissimum quidem est, tum Pontificum Vicarios, tum eos, qui sive Pontificatu destituti sunt seu Expontifices sive stationibus præerant Sacerdotalibus eo nomine insigniri solitos, etiam & eos quibus erat Pontificibus sanguis conjunctior. Unde Josepho (ex quo similia Zonaras, alii) lib. xx. cap. vi. dicitur, *ἐξάπτεται τοῖς ἀρχιερεῦσι στάσις πρὸς τοὺς ἱερεῖς,* &c. *ἕκαστός τε αὐτῶν στῖφος ἀνθρώπων θρασυτάτων καὶ νεωτεριστῶν ποιήσας. Pontifices dissidere cœperunt* (de tempore Agrippæ junioris & Ismaëlis Phabæi filii Pontificatu loquitur) *à Sacerdotibus*, &c. *& singuli incedebant stipati manu audacissimorum & seditiosorum hominum.* Et Haloseos lib. II. cap. XXI. de Numidio Quadrato Syriæ Præside, *ad Cæsarem*, inquit, *misit τοὺς ἀρχιερεῖς Ἰωνάθην καὶ Ἀνανίαν Pontifices Jonathanem & Ananiam*, ubi etiam Jonathan seorsim paulo ante Pontifex nominatur. Cum tamen is diu antea esset exauctoratus, uti ex laterculo liquet. Ananias autem ipsam Pontificatus dignitatem tunc gerebat, quod ex libro xx. cap. III. & v. manifestum fit. Atque ut Annas & Caiphas simul apud D. Lucam junguntur Pontificum nomine (scilicet si nominis tantum communionem spectes) ita apud Josephum Jonathas & Ananias. Neque mirum forte videatur, Annam præ ceteris ita cum Caipha apud D. Lucam conjungi, qui ipse Expontifex tanti esset apud populares honoris, ut non solum quinque haberet, ut in laterculo, filios omnes Pontifices (quod nemini antea accidisse notat Josephus) atq; nunc Pontificem generum, sed etiam primarias in actione in humani generis Redemptorem partes velut jurisdictionis seu potestatis civilis, quæ Pontificibus tunc permissa est, socius ageret, quemadmodum à D. Johanne

docemur. At in Actor. Apost. iv, 6. congregantur Annas Pontifex, & Caiphas, & Joannes, & Alexander, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ *& quotquot erant ex genere archieratico* seu *Pontificali*, ubi Annas ita vocatur, officio sacro Caipha etiam tunc fungente. Quin utrique Pontificum nomine nuncupantur etiam exautorati, apud Joannem Antiochenum Ms. lib. x. historiarum, ubi, nescio qua fide, tradit, Annam & Caipham Pontifices cum Pilato vinctos, Neronis Augusti jussu, Romam ductos esse, atque ibi de judicio atque actione in Jesum Christum respondisse. Locus habetur in Excerptis Antiocheni nuper ab Henrico Valesio ex Constantino Porphyrogeneto editis. Sed codex ferme integer, librorum ejus octodecim, extat in Bibliotheca Oxoniensi publica; cujus & editionem brevi futuram speramus. Summa est, & Vicarios & exautoratos, & sanguine proxime conjunctos, stationumque Sacerdotalium Principes, Pontifices seu summos Sacerdotes nuncupari frequenter; id quod etiam in Evangeliis passim satis liquet. An vero ex hisce fuerit rite elicienda ratio, cur nam Annas ita cum Caipha nomine Pontificis conjunctus ei præponatur, viderint eruditi. Ni pro Expontifice aut Vicario sumatur, vix sane est ut ex sententiis de Pontificis nomine, notionibus jam ante, dictis communicato, allatis locum heic habere Annam quis admittat. At neutro modo ita Caiphæ præponendus fuisset, utcunque alias dignitatis præ ceteris egregiæ, quod supra monitum est. Et Segenis dignitas ejusmodi erat, ut solenni ritu proxime secundus Pontifici dextrum ejus latus, quemadmodum ראש בית אב seu *Princeps familiæ Sacerdotalis* (quæ puto vice sua sacris operam daret) sinistrum in functione sacra clauderet, quod docemur in *Misna* tit. *Joma* cap. III. & IV. alibiq;. Nec sane temere credendum videtur, D. Lucam, qui Tiberii Augusti, Philati Procuratoris, ac Tetrarcharum nomine, annum, quo de loquitur, signasset, statim bina, etiam ad tempora Ebraica denotanda, Pontificum nomina subjungere voluisse, quorum alterum aut Expontifex aut Vicarius tantum; cum morem certissimum majorum fuisse sciamus, eorum qui rebus ipsi præerant, non Vicariorum aut Legatorum nedum exautoratorum nominibus annos & tempora signari. In re tam hactenus inaccessa atque obscura nimium hærere me fateor. Sed vero dum sententiam quintam, quæ Baronii & de Synedrio Magno est, intueor; tametsi à Viris doctis fere rejectam video, hanc nihilominus penitius introspectam utcunque non ipsum

ipsum quod heic verum est, certe verisimilioris sententiæ ansam præbere non illibenter existimarim. Scio quidem egregium illum virum hallucinationem ibi habere exploratissimam de numero illius Synedrii, quod non è LXXII. viris sed LXXI. perpetuo constabat. Nec ex Ebræorum more consessus habebatur Juridicus, in quo numerus non semper impar. Haud minus à vero discedit, dum Synedrii illius Principem semper Sacerdotum Principem dici admittit. Nec eo modo Annam à Caipha distinctum, ut verbis citatis vult ille, concedere possum. Sed tamen utrunque ex Synedrii magni dignitatum ratione ita simul nominatum non male forsan conjecerit, quisquis rem totam cum Ebræorum moribus rite perpenderit. Exhibere inter tot sententias etiam mihi liceat conjecturam. Eam ut explicem firmemque, præmittenda sunt nonnulla, quibus subnitatur. Primo, ex primaria Reipublicæ Ebræorum institutione, omnimodam jurisdictionē ordinariam cum imperio conjunctā fuisse in Regibus, Principibus, seu Judicibus, atque in Synedriis sive Magno illo Hierosolymitano, qui consessus erat LXXI-virorum, sive in ceteris XXIII virorum, quæ per urbes disposita. Id scilicet in Ebræorum Cōmentariis passim liquet. Secundo, Pontificem seu Sacerdotem summum, quatenus tantū sacra functione insigniebatur, cum imperio ex primaria illa institutione non præfuisse, adeo ut non male quis dixerit (ad exemplum locutionis usurpari solitæ de Episcopis, quibus territoria, diœceses & Jurisdictio, & de Suffraganeis, quibus etiam est Episcopalis dignitas seu Ordinis potestas, sed cetera desunt) ad Pontificem ea, quæ sunt Ordinis, plene attinuisse, quæ vero Jurisdictionis, ad Principes & Synedria. Tertio, sive extra ordinem interdum sive innovata, ut sub Templo secundo, maxime sub Hasmonæis, ac tempore insequenti, Reipublicæ administratione, ita conjunctam fuisse Pontificis ac Principis dignitatem, ut qui Pontificatum gereret, is etiam plerumq; rebus cum imperio præesset. Quarto, Ebræis in Romanorum potestatem tandem redactis, ac dignitate Pontificia, qua sacra functio erat, ita pro arbitrio Præsidum atq; procuratorum conferri (ut ostensum est) solita, Jurisdictionem Hierosolymis omnimodam, præter eam quæ Ebræis permissa est, Præsidibus ac procuratoribus illis cessisse. Quinto, Ebræis tunc permissam esse à Romanis Jurisdictionem quandam utcunque minutam, qua judicia aliquot juxta leges patrias exercerent. Sexto, ex hac permissione Synedrium illud magnum ita etiam in temporibus, de quibus

bus loquimur, ſcilicet Chriſto Hieroſolymis agente, locum habuiſſe, ut in eo de rebus gravioribus, veluti de Propheta (qua de re rectisſime Baronius, ut expresſim docemur ex Miſna tit. *Sanhedrin.* cap. I.) agi ſoleret. Hinc eſt quod habetur in D. Marc. XIV. 53. *Et adduxerunt Jeſum ad* (πρὸς τὸν ἀρχιερέα) *Pontificem* ſeu *ſummum Sacerdotem*, *& convenerunt apud eum omnes* (οἱ ἀρχιερεῖς) *Pontifices* ſeu *ſummi Sacerdotes & Seniores & Scribæ, &c. Omnes autem ſummi Sacerdotes*, ſeu *Pontifices*, ſeu *Principes Sacerdotum* (nam ita ἀρχιερεῖς indiſcriminatim redditur) καὶ ὅλον τὸ Συνέδριον *& totum Synedirum*, ſeu *omne Concilium quærebant adverſus Jeſum teſtimonium, ut eum morti traderent, nec inveniebant.* Idem etiam capite proximo Evangeliſta, *conſilium*, inquit, *inibant ſummi Sacerdotes cum Senioribus & Scribis, & totum Synedrium, & Jeſum vinctum duxerunt, & tradiderunt Pilato.* Qui ſingulariter heic & ſignantius Pontifex dicitur, Caiphas erat, uti diſerte habet non ſolum D. Matthæus, qui totidem ferme verbis capite XXVI. rem de Synedrio narrat, ſed etiam exemplaria aliquot D. Marci Græca præter verſiones tum Syriacam tum Arabicam. Divus etiam Joannes cap. XI. commate 47. *Collegerunt ergo Pontifices & Phariſæi* Συνέδριον *Synedrium* ſeu *Concilium*, *& dicebant, quid facimus? quia hic homo multa ſigna facit.* Res ipſa inſuper & tota actionis ratio circa ſententiam in Chriſtum latam apud Evangeliſtas narrata probat, in Synedrium hoc magnum conveniſſe ſummos Sacerdotes, Scribas & qui aliis nominibus ejuſdem pars fuerint. Quin & Ebræi ipſi hoc agnoſcunt. Nam ubi de Synedrii illius tranſlatione è לשכת הגזית *Lukat hagazith*, id eſt, *Conclavi Lapideo* (quod ipſum Λιθόστρωτον ſeu *Lapidibus ſtratum*, ni fallor, D. Joannes nuncupat) in חנויות *Chanoth* ſeu *Tabernas* loquuntur illi, adjiciunt, pro re nata interdum in *Lukat hagazith* ſeu *Conclave* illud, quod Templo Hieroſolymitano conjunctum eſt, Synedrium rediiſſe כי עובדא רישו וכיוצא בו *ut in cauſa Jeſu, & ſimilibus*, quemadmodum legitur in Gloſſa Talmudica, ad tit. *Sanhedrin* cap. IV, fol. 38, b. Septimo, poſtquam Romani Præſides ac procuratores ita Pontificatus conferendi poteſtatem ſuo pro libitu toties exercuiſſent, totum genus archieraticum locum in illis Ebraicæ adminiſtrationis velut reliquiis, quæ hactenus genti permittebantur, adeoq; in Synedrii illius collegis locum principem obtinere ſolitum eſſe, ut videre eſt tum in jam adductis de Synedrio

drio ipſo, tum aliis, quæ ſunt ejuſmodi, nec infrequentia in Evangeliis & Actis Apoſtolorum. Unde factum eſt, quod in Arabica capitis quinti D. Matthæi verſione, ubi mentio fit Synedrii, quod ibi pro Synedrio hoc Magno tum ab interprete, tum à Viris doctis non paucis (quā bene, non heic diſputo) ſumitur; pro eo, quod eſt Synedrium, ſubſtituitur אימה אלגמאעה *Sacerdotes congregationis*, ſeu *Concilii*. Atque *ita* (ſic adnotat Petrus Kirſtenius) *ſimul exprimitur, è quibus Concilium tunc temporis inter Judæos conſtiterit*. Scimus quidem Scribarum, Phariſæorum, Seniorum, ſummis Sacerdotibus accedere etiam nomina, quoties fere Synedrium in Novo fœdere indicatur. Sed advertendum eſt & ſummos Sacerdotes principem locum ſemper fere habere, & cetera illa nomina non alia eſſe, quam quæ & ipſis ſummis Sacerdotibus competere poſſent, & eos, qua præeſſent, interdum etiam complecterentur; ut apud D. Matthæum cap. XXVII, 2. Octavo, Synedrio illi Magno binos perpetuo præfuiſſe, quorum alter (qui Præſes primarius) נשיא *Naſi* ſeu *Princeps* Synedrii, alter אב ſeu *Pater* Synedrii, qui Principi ſecundarius; qua de re Talmudici paſſim, maxime in tit. *Sanhedrin* cap. IV, quibus adde Maimonidem halach. *Sanhedrin* cap. I. Et de hiſce univerſis nos fuſius, Deo volente, in libris de Synedrio ſeu Conſeſſu illo Magno. Hiſce ita prælibatis, animadvertendum eſt, nomina illa τὰς ἀρχιερεῖς, *Summos Sacerdotes* ſeu *Pontifices*, qua munus aliquod in decurtata illius ævi Reipublicæ Ebraicæ formula denotant, aut Functionem ſacram indicaſſe aut Præfecturam ſeu Dignitatem civilem, qua ipſi Pontifices præ cæteris eminebant. Ubi de Functione ſacra dignitati propria ſimul cum Pontifice verba fiunt, ibi ipſum qui ſingularem dignitatem, id eſt, Pontificatum ab Aharone cum functione ſacra derivatum obtineret, etiam in ævo, quo de loquimur, denotari palam eſt; ut in epiſtola ad Ebræos atque in commentariis Magiſtrorum, qui illud ad ævum ſpectant, ſatis crebro. At vero ubi non omnino de functione ſacra, ſed de civili prorſus rerum adminiſtratione Pontificum, id eſt, quatenus cum imperio à Romanis temperato præfuere, agitur, quemadmodum paſſim tum in Evangeliis, tum in Apoſtolorum Actis, certe veri ſatis eſt ſimile ibi illo nomine deſignari Pontifices, non qua in ſacram dignitatem evecti ſint, ſed qua adminiſtratione civili præeſſent. Quale profecto notionis nominis diſcrimen habetur in Synodis aliquot vetuſtis, ubi Comitum mentio. Dignitas Comitiva plane Palatina erat. Et quemadmodum, qua Palatina erat, ad Syno-

dos non spectabat; ita qua in Synodis Vicariam Augusti potestatem gererent Comites, nomen illud cum Palatio seu primaria ejusdem notione commune nihil habuit. At vero in Synodi Chalcedonensis Actione prima, occurrit δὸς τὰς Κόμητας, *date Comites*, & εἰσῆλθον οἱ Κόμητες *ingressi sunt Comites*. Ubi Comitum (utcunque vocabuli generatim usurpati) notio eam dignitatem singularem, cujus ratione vice Imperatoris in Synodo præerant, qui Comites erant, non omnino eam, qua erant Palatini aut vulgi sensu acciperentur, indicat. Adeo ut hoc velim; non magis Pontifices, qua Pontifices & in sacræ functionis dignitatem eveherentur, intelligi, ubi memorantur in locis jam de civili administratione aliisque hujusmodi adductis, quam Comites in Synodo illa, qua singularis erat ea, sive in Consistorio, sive alibi in Palatio dignitas. Hinc, si conjecturæ venia detur, existimarim, Annam & Caipham Pontifices simul à D. Luca dictos, non qua sacræ functionis dignitas illo nomine denotatur, sed qua civilis eorum administratio, uti & ceterorum quibuscum conjunguntur, ad ipsum annum, de quo verba ibi fiunt, indicandum, denotaretur. Scilicet Annam tunc fuisse Synedrii (ut etiam & ipse vult illustrissimus Cardinalis) Principem, Caipham vero ejusdem Patrem. Fingatur binas ejusmodi fuisse Comitum in Synodo, quam diximus, aliave qualicunque (nam & in Ephesina Comitum mentio obvia) præfecturas. Si quis annum in Synodi actis Cæsariani imperii notasset atque adjecisset (verbi gratia) ἐπὶ δὲ τῶν Κομήτων Εἰρηναίου καὶ Διονυσίου *sub Comitibus Irenæo & Dionysio*, certe nemo heic Comites nominatos, qua Comites, ex vulgari & originaria vocis notione, existimasset, sed ex præfecturis ipsis, quas fuissent sortiti ipsi; ut, pro more ævi, alii Comitum nomine eminentes. Atque hoc sane admisso, difficile non est dijudicare, curnam in Evangeliis ita mutuas invicem tradant in actione adversus Christum operas Annas & Caiphas; uterq; etiam Pontificum nomine. Nimirum eo nomine, quo ratione dignitatis ac generis Archieratici (ut tunc tempora fuere) Synedrio, in quo actio illa instituta est, modo indicato, præfuere. Idem dici non incommode potest de Anna Pontifice & Caipha cum ceteris Synedrii adsessoribus in quarto Actorum memoratis. Ita demum cur Caiphas, quem sacram dignitatem ipsam velut Aharonis successorem gessisse intervallo illo ex Josepho docemur, Annæ postponatur, ratio non inepta reddi potest. Etenim Principi Synedrii Pater Synedrii erat semper secundarius. Sed vero nec Principis nec Patris

tris Synedrii munus semper perpetuum erat, sed ab alio ad alium, pro re nata translatum. Quod ex titulo Talmudico *Horaijoth*, cap. III, aliisque Magistrorum commentariis elicitur. Et forsan tunc temporis annuum erat, ne imperii ejusmodi prorogatio ceteris generis archieratici fraudi foret. Atque illinc forsan altera illa quæstio de Caiphæ Pontificatu suo anno apud D. Joannem designato solvenda. Nam ut Pontificum nomen plurale, in sacra rerum civilium administrationis enarratione, Judices ac Judicum Præsides (juxta ea quæ jam dicta sunt) significabant, ita singulare Pontificis nomen cum anni ejusmodi denotatione usurpatum, ipsum Synedrii Principem significasse quis existimarit. Adeo ut anno Tiberii XV, seu in loco illo D. Lucæ, Annas esset Princeps Synedrii, Caiphas Pater, anno vero Passionis Annas Pater, Caiphas Princeps; postmodum vero Annas, inter suos utpote eminentissimus, itidem Princeps, & Caiphas Pater, ut in Actorum quarto. Certe etiam Ananias Pontifex in Act. Apostolor. cap. XXIII, 5, ubi Synedrio præest, ἄρχων τοῦ λαοῦ, *Princeps populi* (qui forte ipse Synedrii נשיא seu *Princeps* est) agnoscitur. Alia sunt ejusmodi in novo fœdere, ex ejusmodi ratione forte intelligenda. Neq; objiciat quis, ita fieri, ut ipse Sacerdos summus, qui in sacræ functionis dignitatem evectus esset, Principi Synedrii, dum Pater esset ipse, postponeretur, adeoque eo minor in illa Reipublicæ formula existeret. Id quidem adeo verum erat in civili rerum, de qua loquimur, administratione, ut Synedriorum ipsorum non solum Magni, sed etiam Minorum jurisdictioni subesset Pontifex ipse, qui sacræ functionis dignitatem gerebat, quod ex tit. *Sanhedrin* cap. II & passim in Ebræorum liquet commentariis. Unde quomodo ipsi Principi Synedrii, qua locum in Synedrio teneret, secundarius esset, minus est mirandum. Etiam advertendum est, moneri insuper à doctissimis Rabbinis, paria Nominum, per quorum manus in seculis anterioribus lex eorum oralis tradita est, ita esse in solenni eorundem recensione intelligenda, ut alterum Synedrii Principem, alterum Patrem Synedrii sæpe denotet. Vide *Sepher Juchasin* fol. 159, a. Adeo ut hosce signantius conjunctos præ ceteris esse simulque in rebus gravioribus nominatos, novum non sit autumare. Et frequentissima est apud Talmudicos mentio Ezræ atq; aliorum ejusmodi ובית דינו *& Synedrii sui*, ubi de rebus decernendis agitur; perinde ac si tunc pro Synedrii Principibus ex more essent semper accipiendi. Sed horum pleraq; in libris, quos diximus de Synedrio illo seu Consessu

Magno

Magno luculentius exequimur. Conjecturæ autem veniam speramus, ejusce, si Viris doctis displicuerit, non adeo pertinaces. Ad Nicephorum Patriarcham redimus. Theophilo, apud eum, Jonathæ fratri, adjiciendum est ex codice Mſ. ὃν ἔπαυσεν Ἀγρίππας *quem destituit Agrippas.* Prætermisso in Græco codice Marthia, qui numerum in Josephi laterculo decimum sextum obtinet, ponitur Jonathan ejus frater Simoni proximus atq; iterum Pontifex, quem dignitatem recusasse diserte memorat Josephus. Ratio puro Nicephoro erat, quia eum Pontificem postmodum dictum à Josepho (ut jam animadvertimus) competerat, cum plane Expontifex tunc tantum esset. Quod sequitur in Græcis, depravatum nimis & mancum est, atque ex Mſ. ita restituendum: Ἰωνάθης, Αἰλιοναῖος ὁ καὶ (lege Αἰλιοναῖος καὶ &c.) Ἰώσηππος, Ἀνανίας, ὃν δέσμιον Κοδρᾶτος εἰς Ῥώμην ἐπέπεμψεν. Ἰσμάηλος, Ἰώσηππος ὑπὸ Νέρωνος καταστάθεις. *Jonathas, Ailionaus, & Josephus, Ananias, quem vinctum Romam misit Quadratus. Ismaelus, Josephus à Nerone constitutus.* Codex editus tantum pro hisce habet, Ἰωνάθης Αἰλιονέων, ὁ καὶ Ἰώσηππος ὑπὸ Νέρωνος καταστάθεις. *Jonathas Ailioneon, qui & Josephus à Nerone constitutus.* At Latini codices heic Manuscripto Græco fere concordes. Ananum vero Anani seu Annæ filium, Ananiam appellat, & eum facit de quo Act. Apostol. xxxiii, 2. Posterioris autem hujus intervalli Pontifices aliquot aliter Rabbinis memorantur. Abraham Zacuthius in *Sepher Juchasin* fol. 25, a. אליועיני בן הקף וחנמאל המצרי שניהם כהנים גרולים ועשה כל אחד מהם פרה קודם ישמעאל בן פאבי בפ' ג' כפרה *Ælioini Filius Hacbaph & Chanameel Ægyptius utique Pontifices fuere, & vacca rufa fecerunt ante Ismaelem filium Phabi, ut habetur capite iii de Vacca rufa.* Ita sane in *Misna* ejusdem tituli. De Ismaele filio Phabei, qui numerum in Josephi laterculo superiore occupat vigesimum, verba fieri non dubito, & Ælioni ipsum esse Alionæum, de cujus patris nomine lectiones (ut ostensum est numero ejusdem laterculi xvii) variant. Sed de Chanameele apud Josephum ac scriptores Christianos, nihil compertum. Alibi etiam Zacuthius eum memorat, & Ismaelem filium Phabei præcessisse, vide eum fol. 56, b. & 63, b. Quod vero ajunt Ismaelem hunc decennio dignitatem tenuisse; id nimium Fl. Josepho adversatur. Sed Gorionidi unicus ei Pontificatus annus tantum tribuitur. Utrum Ismaelus hic idem fuerit, qui à Valerio Grato, Imperante Tibe-

Tiberio, dignitate est donatus, non satis liquet. Certe temporis intervallum vix commode patitur, ut non sint diversi. Sed animadvertendum est, neutiquam Ismaelis F. Phabi nomen in designandis, qui præcesserint, futiliter usurpari. Idem est, ac si dixisset, Pontifices fuisse Chanameelem & Ælionæum tempore, quo Pontificatus & Sacerdotii dignitas splendorem suum hactenus retineret. Nam de Ismaele hoc diserte *Misna* tit. *Sota*, cap. IX, משמת רבי ישמעאל בן פאבי בטל זיו הכהונה *Ex quo mortuus est Ismaelus filius Phabi, cessavit splendor Sacerdotii.* Ac si qui sequerentur, sine splendore dignitati tantæ debito, Pontificatum gessissent. Vaccæ rufæ autem sacrificium (de quo lex habetur Num. XIX, 2) nonies tantum præstitum, ajunt in Misna jam dicta. Sub Mose semel, atque itidem sub Ezra, sub Simeone Justo bis, sub Joanne (Hyrcano) toties. Ac demum singulis vaccis fecisse singulos illos tres ex Abraha Zacuthio jam memoratos. Sub ipso autem excidio Ismaelem F. Elisha, quem & unum ajunt fuisse מעשרה הרוגי מלכות *ex decem iis, qui tunc ob perduellionem morte plexi sunt*, כהן גדול seu Pontificem etiam faciunt. Vide sis *Sepher Juchasin* fol. 25, a, 31, a, & 63, b. Forte inoleverat, ut ipsi Ebræi clam Pontificem constituerent alium præter ipsum, qui sive à Præsidibus Romanis sive, à Regibus palam factus, qua de re etiam antea monitum est. Atque inde forsan, aut ex vicaria Pontificis opera præstita, interpretandum est illud, quod toties occurrit in Gemara Hierosolymitana; Simeoni F. Camithi fuisse fratres sex, qui universi summi Pontifices. Verba sunt ad tit. *Horaijoth* cap. III, fol. 17, col. 4: מעשה בשמעון בן קמחית שיצא לטייל עם המלך ערב יום הכיפורים עם חשיכה ונתזה צינורה של רוק מפיו על בגדיו וטימאו ונכנס יהודה אחיו ושימש תחתיו אותו היום ראה אימן שני בניו כהנים גדולים שבעה בנים היו לה לקמחית וכולן שימשו בכהונה גדולה *Narratur de Simeone filio Camithi, qui pridie diei Expiationum, sub crepusculo, exibat ambulatum cum Rege* (Archelao Tetrarcha) *quod defluebant ei stillæ sputi in vestimenta ejus, atque eum inquinabant: unde ingressus est frater ejus Jehuda, qui vicariam ei præstaret operam. Eodem sic die visi sunt bini ejus filii simul Pontifices. Etenim septem fuere Camitho filii, quorum unusquisque Pontificatu functus est.* Id ipsum habetur in Gemara eadem ad tit. *Joma* cap. I, fol. 38, col. 4, & ad tit. *Megilla* cap. I, fol. 72, col. I. Atque

etiam in Talmude Babylonio ad tit. *Joma* cap. 1, fol. 47, nisi quod, pro Simeone, Ismael Ben Camithi ibi in editis aliquot exemplaribus perperam legatur. Vides heic Pontificem Vicarium, seu unicam in vicem suffectum Pontificem præcise dici. Utrum ceteri Camithi filii eam ob caussam, an, quia à populo clam surrogati sint, dignitate functi dicantur, aut in serie, quam supra ob oculos ex Josepho posuimus, sub aliis nominibus depravatis, quærendi fuerint, decernere nequeo. Certe observandum est, etiam numerum Pontificum secundi Templi multum in Talmude utroque, ab eo, qui in Josepho habetur, discrepare. Nam apud hunc lib. xx, cap. viii, compertus est ad ipsum Templi secundi excidium ab instauratione, numerus quinquaginta duorum. At vero in utraque Gemara ad titulum *Joma*, cap. 1, alii octoginta stante Templo secundo dignitate fuisse functos ajunt, alii plures, etiam usque ad octoginta quinque. Et ad hanc rem inprimis advertendum est, quod in primo contra Apionem habet Josephus; οἱ ἀρχιερεῖς παρ' ἡμῖν ἀπὸ δισχιλίων ἐτῶν ὀνομαστοὶ παῖδες ἐκ πατρὸς εἰσιν ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς, *Pontifices apud nos à duobus millibus annorum nomine designati, filii ex patribus, habentur in Laterculis.* Quod de annorum numero scribit, intelligere nequeo. Nam etiam, ex sui ipsius alibi calculo, trecentis annis aut circiter minus est intervallum ab Aharone ad ejusce seculum. At vero, ut annorum numerum prætermittamus, successio heic memorata ad Pontifices, sive à Syrorum Regibus, sive à Romanis, aut ex eorum autoritate, absq; Sanguinis proximitate, creatos attinere, puto, nequit. Nonne igitur laterculos innuit eorum, qui veri hæredes habiti, turbidis in rebus contra dominantium libidinem non erant palam agnoscendi? Commentum adjicimus heic ex *Thosiphtha* ad tit. *Joma* c. 1, fol. 9, a, de numero Pontificum tam primi quam secundi Templi; quod sane observatu in re adeo inaccessa indignum omnino non est. Ad locum superius allatum ex Gemara utraq; de numero octodecim Pontificum Templi primi, notatur in Thosiphtha non octodecim, sed octo tantum à nonnullis ibi potius intelligi, idque ex Paralipom. vi, 10, eliciendum, ubi legitur, *Azariah qui Sacerdos in Templo, quod extruxit Salomon*, & dein recensetur Amariah, Achitob, Zadoc, Shallum, Chelkia, Azariah, Sarahia & Jehosedec in captivitate Babylonica asportatus. Adeo ut extremo, cui defuit Templum, prætermisso, octo relinquantur, qui Templo primo dignitate fungerentur. Sed interea tam ex fide exemplarium utriusque Talmudis, quam ex autoritate vetusti

vetusti libri Siphri dicti, legi quidem ibi octodecim; quod tamen juxta sententiam illam ita interpretandum, ut ex illis octodecim novem essent Segenes seu Pontifices Vicarii, reliqui Pontifices ipsi seu Primarii. Quin & in secundo Templo eadem ratione fuisse circa DC Pontifices, scilicet CCC qui Primarii, totidemque Vicarios. Certe Pontifices in ipsa Gemara ibidem Templi secundi sunt numero rotundo trecenti; quorum (ut nonnullis ibi placet) כל אחד ואחד לא הוציא שנתו *nullus annum suum superavit*; id est, ultra annum eorum nemini prorogata est dignitas. Quod sane tum historiis Christianorum, tum Josepho aliisq; etiam ex ipsis Talmudicis nimium adversatur. Alia etiam affertur in Thosphtha supputatio Pontificum octodecim, quæ non à Templi primi initiis, sed ab ipso Pontificatu Eleazaridis iterum donato, seu à sacra illa in Numeris (cap. XXV, 13) ejusdem confirmatione incipit. Adeo ut inter Phineesum, cui sacra illa facta est confirmatio, atque Sarahiam, qui abductus cæsusq; est, perpetua Eleazaridum octodecim series, juxta citatum Paralipomenon locum, prætermissis omnino Ithamaridis (veluti quorum ratio in Talmudica illa numeratione nulla est) ex illa sententia habeatur. Sed vero proximos illos Phineesi nepotes in vetustioribus Ebræorum commentariis (si Josephum excipias) alibi Pontificibus accenseri non memini compertum. Alia etiam Pontificum Templi secundi nomina eaque satis prodigiosa habes ex R. Isaac Narbonensi apud R. Gedaliam Ben Jechia in *Shalsheleth* fol. 27, a. Quin occurrit in Misna tit. *Jabimoth* cap. VI. Josua Ben Gamla à Rege in Pontificatum evectus. Verum quidem est, nomen Jesus Ben Gamaliel, qui numerum in Josephi laterculo occupat vigesimum quartum, satis Josuæ Ben Gamla esse consonum. At vero Jesus ille paulo ante Templi secundi excidium Pontificatu ab Agrippa Juniore Rege donatus est. Josua autem Ben Gamla sub tempore Jannæi Regis collocatur, id est, si de Alexandro Jannæo capiatur, centum quinquaginta amplius annis ante Jesum illum in laterculo Josephi. Gemara Babylonia ibi fol. 61, a, & ad tit. *Joma* fol. 18, a. expressim; Martha filia Baithi, vidua opulenta, munera dedit ampla לינאי מלכא על דאוקמיה ליהושע בן גמלא בכהני רברבי *Jannæo Regi, ut scilicet in Pontificatum eveheret Josuam Ben Gamla.* Et glossa ibi. מרתה בת בייתוס אלמנה עשירה היתה וקידשה יהושע בן גמלא ונתנה מסון לינאי המלך ומינהו להיות כהן גדול. *Martham filiam Baithi, viduam opulentam, desponsavit sibi Josua Ben*

Gamla, quæ munera dedit Jannæo Regi; ob quæ is eum constituit Pontificem. Sic item R. Jacob in *Ajin Israel* part. 1, fol. 100, b. Accedat & illud glossæ ad tit. *Joma* cap. 1, fol. 8, b: כהני בית שני היו עומדין על ידי ממון שנותנין על כהונה גדולה למלכי בית חשמונאי *Pontifices Templi secundi constituebantur per munera, quæ dabant, Pontificatus nomine, Regibus domus Hasmonæorum.* Anne igitur Pontifices alii fuere ab Hasmonæis, qui ipsi Pontifices simul atq; Ethnarchæ & Reges, constituti? Certe de ipsa Pontificis dignitate primaria, non de vicaria, seu secundaria verba palam fiunt. Notatur autem in margine Gemaræ Babyloniæ ad tit. *Joma* cap. 1, fol. 18, a, Jannæum heic non esse ינאי המלך *Jannæum Regem*, memoratum in ejusdem Gemaræ capite tertio tituli *Kidoschin* fol. 66, a, ubi ינאי seu Jannæus plane pro Joanne Hyrcano usurpatur, ut nemini non constat, qui locum citatum cum Josephi historia de Joanne Hyrcano & Eleazaro Pharisæo comparat, vide Josephum lib. XIII, cap. XVIII, atque infra lib. II, cap. III. Alexander igitur Jannæus is erat, qui Jesu Ben Gamla in Pontificatum evexit.

Cap. XIII.

De eo, quod apud Veteres, de perpetua Regni & Pontificatus *apud Ebræos* conjunctione, *occurrit.*

PRætermittendus heic non est Veterum aliquot error ille manifestus; Ebræos sibi semper eosdem Reges habuisse & Pontifices. Ita Trogus in Justini Epitoma, lib. XXXVI.; *post Mosen*, inquit, *filius ejus Aruas* (seu ut codices aliquot MSS. *Arruans*, pro *Aarone* proculdubio, ut fieri in hujusmodi nominibus amat, substitutus & cognatione falsa Mosi conjunctus) *Sacerdos sacris Ægyptiis, mox Rex creatur; semperque exinde hic mos apud Judæos fuit, ut eosdem Reges & Sacerdotes haberent, quorum justitia religione permixta, incredibile quantum coaluere.* Diodorus item lib. XL. apud Photium de Mose verba faciens, καὶ τὴν τῶν νόμων, inquit, καὶ τῶν ἐθῶν φυλακὴν τούτοις (ἱερεῦσι) ἐπέτρεψε, διὸ καὶ βασιλέα μὲν μηδέποτε τῶν Ἰουδαίων, τὴν δὲ τοῦ πλήθους προστασίαν δίδοσθαι διὰ παντὸς τῷ δοκοῦντι τῶν ἱερέων φρονήσει καὶ ἀρετῇ προέχειν. Τοῦτον προσαγορεύουσι Ἀρχιερέα καὶ νομίζουσιν αὐτοῖς ἄγγελον γίνεσθαι τῶν τοῦ Θεοῦ προσταγμάτων. *Legum atque morum custodiam Sacerdotibus permisit. Unde eveniebat,*

niebat, Regem quidem apud Judæos non fuisse, sed populo semper præfuisse aliquem ex Sacerdotibus, qui intelligentia ac virtute præcelleret. Hunc appellant summum Sacerdotem seu Pontificem, eumque existimant ipsis esse mandatorum Dei nuncium. Error quidem ipse crassus; sed qualem non mirum est imbibisse hos sub Augusti ævum scriptores. Etenim Historiam sacram plane ignorantes, veterem Ebræorum politiam, ex ea quæ tunc novissima fuerat, nempe tum Hasmonæorum regno, tum Archieratici generis sub Romanis præfectura, æstimabant. Neque sane ante Hasmonæorum res, Ebræorum nomen ac politiam apud Græcos aut Latinos adeo claruisse comperimus. Tunc vero ex legationibus, fœderibus, rebusque bellicis, utrisque haut parum Ebræi innotuere. Quod ex Maccabaicis & Josepho satis liquet. Etiam & conscriptum est volumen tunc utrisque legendum, cui titulus Βιβλίον ἡμερῶν ἀρχιερωσύνης Ἰωάννου τοῦ Ὑρκανοῦ *Liber Chronicorum Pontificatus Joannis Hyrcani* (ut videre est 1. Maccabæor. XVI, 24.) qui vulgata versione dicitur *Liber dierum Sacerdotii ejus.* Etiam & Græce extitisse opus illud Lugduni, in bibliotheca, quæ fuerat Sanctis Pagnini, sub annum Christi MDLX. testatur Antonius Possevinus in Apparatu sacro. Sed incendio, anno proximo ipsam conflagrasse bibliothecam. Cum igitur cernebant illius ævi scriptores, eosdem fuisse Ebræis per centum amplius annos (nam totidem præfuere Hasmonæi) Pontifices & Reges seu Principes, quin & Pontificibus, pro dominantium libidine, postmodum suffectis tantam præ illis in administratione civili potestatem permissam fuisse, aliquam itidem gentis suæ præfecturam *προστασίαν* præsulatum seu Principatum quendam eos (quemadmodum ferme in Anglia olim, hodieque in Germania Ebræorum Episcopus seu Presbyter summus) semper obtinuisse, quod etiam tum ex Josepho, tum ex historia Evangelica atque è supra dictis cuivis facile elicitur; inde hallucinati existimarunt pariter anterioribus in seculis, atque ab ipsis Reipublicæ sacræ primordiis, Regnum semper atque Pontificatum apud illos conjunctum fuisse. Hisce igitur in rebus doctior Tacitus, quippe qui & Fl. Josepho coævus & scriptorum ejus forsan lector erat. Honorem Pontificatus regno sumptum esse, non perpetuo conjunctum, ipsum Hasmonæorum Principatum palam indicans, memorat. *Rex*, inquit, *Antiochus demere superstitionem* (Judæorum) *& mores Græcorum dare adnixus, quo minus teterrimam gentem in melius mutaret, Parthorum bello prohibitus est. Nam ea tempestate*

pestate Arsaces desciverat. Tum Judæi, Macedonibus invalidis, Parthis nondum adultis (& Romani procul aberant) sibi ipsi Reges imposuere, qui mobilitate vulgi expulsi, resumta per arma dominatione, fugas civium, urbium eversiones, fratrum, conjugum, parentum neces, aliaque solita Regibus ausi, superstitionem fovebant: quia honor Sacerdotii firmamentum Potentiæ assumebatur. Sic ille in Historiarum quinto. Sed & scriptores Christiani veteres audacter, à reditu ex captivitate Babylonica ad seculum, quo natus est Christus, genti, tradidere, Ebræorum præfuisse, qui tam Regum seu Principum, quam Pontificum simul nomine ungerentur. Adeo ut in eo intervallo Regnum & Pontificatum conjungi velint. Seculum autem illud ab Alexandri Jannæi alii, alii à filii ejus Hyrcani excessu & Herodis Magni tempore auspicantur, ita in eo finiri volentes Danielis Prophetæ hebdomadas, atque tunc excisum esse *Unctum* seu veterem *Unctorum* tum Regum, tum Pontificum progeniem, ipsamque legitimam ad veterem ritum unctionem terminum accepisse. Qui Herodis tempori atque Hyrcani excessui hæc tribuunt, (ut plerique) ob ejus, utpote alienigenæ seu Proselyti, Regnum, atque Ananeli, eorumque qui sequuntur, venalem Pontificatum id faciunt. Qui Alexandrum Jannæum postremum heic fecere, id voluere, eo quod illi demortuo successit Salina Salome, seu Alexandra uxor, pro cujus arbitrio Pontificatus, ut ante docetur, Hyrcano filio donabatur. Ita enim legitimam successionem finem ajunt sortitam esse. De hac re vide sis Eusebii Chronicon numero MDCCCCLXXXIII. eundem lib. VIII. Demonstrationis Evangelicæ & Ecclesiasticæ Historiæ lib. I. cap. X. Cedrenum, Chronicon Alexandrinum, Excerpta Eusebii, Africani, aliorum græco barbara, pag. 65 præter recentiores, qui Annales consarcinant, & Epiphanium in hæresi XXIX. quæ est Nazaræorum; ubi omnimodo annorum accuratione neglecta, & legitimæ successionis in Alexandro Jannæo finis atque instaurati in Jesu Christo Pontificatus ratione tantum habita, ita oscitanter conjunguntur Herodes, Jannæus, Augustus & Christus, ut diserte ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ ἀπὸ γένους ἱερατικοῦ καὶ βασιλικοῦ *tempore Alexandri genere Sacerdotali & Regio oriundi*, Christum natum etiam asseratur. Medelam adhiberi vult vir summus ad Eusebii numerum citatum huic Epiphanii loco; quam vide. Certe id interea animadvertendum ex hujusmodi annorum & rerum confusione, Ebræorum aliquot etiam falsam invasisse olim opinionem, tempora Jannæi & natalium Christi

Chriſti (quæ revera centum amplius annis disjunguntur) concurriſſe. Abraham Ben David in Cabala; כותבי זכרנות בישראל אומרים שיהושע בן פרחיה רבי של ישו הנצרי ואם כן הוא בימי ינאי מלך היהודים *Hiſtoriographi Iſraëlitarum dicunt Joſuam Ben Perachia Magiſtrum fuiſſe Jeſu Nazareni; quod ſi ita eſt, neceſſe eſt, ipſum fuiſſe in diebus Janai Regis Judæorum.* Fuere etiam, qui non ſolum conjunctum volebant Regnum & Pontificatum ab ipſo Captivitatis tempore, ſed etiam ipſos Haſmonæos, tam Pontifices quam Principes ex familia Davidica ſeu Regia, id eſt, ex tribu Juda, fuiſſe, tradere non ſunt veriti. De utriuſque tribus commixtione, vide Cedrenum, & Epiphanium loco citato. De Haſmonæis autem, Saidus Batricides Patriarcha Alexandrinus, Auguſti tempora exequens, וכאן מלך אליהוד קד אנקטע מן אל דאוור מנד וקת שבאהם נבחתנצר לאן אליהוד לא ימלכון עליהם מלכא ואלי אליום אלא מן נשל דאוור וכאן כאהנא מן נשל דאוור יקאל לה ארשטובל ירבר אליהוד כאלמלך *Reges*, inquit, *Judæorum olim à ſtirpe Davidica deſumebantur, etiam à tempore, quo in Captivitatem abducti ſunt à Nabuchadneſare. Siquidem Iudæi Regem ſuper ipſos minime conſtituerunt uſque ad diem hodiernum, qui non eſſet ex ſtirpe Davidica. Erat autem Sacerdos ex Davidica ſtirpe, cui nomen erat Ariſtobulus. Et Iudæis, ut Rex præfuit.* De Ariſtobulo Hyrcani fratre, cujus etiam poſtea meminit, loquitur. Sed neque Ariſtobulum ſeu Haſmonæos ſtirpi Davidicæ per conjugia conjunctos fuiſſe probari poteſt. Ex Levitica quidem tribu, genere Sacerdotali, atque ex vice Joaribi oriundos ſatis ſcimus ex primo Maccabæorum. Neque ſatis probari poteſt, illud de conjuncto Regno ac Pontificatu poſt reditum è Captivitate ad Haſmonæorum exitum. Verum quidem eſt, non abſurde eum facere, qui ex Jaddi ſeu Simeonis Pontificis hiſtoria, apud Joſephum & Abraham Ben David in Cabala, conjiceret ſummam rerum penes eum fuiſſe, cum Alexander Macedo Hieroſolyma adveniebat. Et partes Regias ei manifeſto ſatis attribuit Joſephus. Ad eum ſcribit Alexander, ut forum rerum venalium exercitui ſuo permitteret, atque ut ea, quæ antea Dario conferre ſoleret, nunc daret Macedonibus. Reſpōdet Pontifex, ſe juramento obligatum Dario, hoſtibus ejus ſe neutiquam opem laturum. Quo reſponſo iratum Regem, poſtmodum ut Imperator ſeu Rex gentis ſuæ, non minus ac Pontifex, excipit; quæ

fuſius

fusius narrat Josepus, atque ex eo alii. Fedus item ab eo cum Alexandro initum. Quæ omnia jura ejus Majestatis tunc temporis designant. An ea fuerint temporaria an perpetua, non disputo. Sed vero vix dubitare queo, quin hisce coævus & Alexandri Præceptor Aristoteles, etiam ipsum Ebræorum, sub Pontificis hujus & Alexandri adventus tempora, Reipublicæ statum in animo haberet, cum de Civitatibus aliquot loquutus est, apud quas θυσίαι καταλελείφθησαν τοῖς βασιλεῦσι μόνον, ὅπου δὲ ἄξιον εἰπεῖν εἶναι βασιλείαν, ἐν τοῖς ὑπερορίοις τῶν πολεμικῶν τὴν ἡγεμονίαν μόνον εἶχον, *Sacra solum Regibus* [domi] *relicta sunt, ita tamen, ut Regni nomen in eo retineretur, quod foris rebus bellicis præessent.* Locus est Politicorum III, cap. XIV. Etiam de Jasone Pontifice ab Antiocho Epiphane creato, Josephus in libro de rationis imperio cap. VI. ὁ δὲ ἐπέτρεψεν αὐτὸν καὶ ἀρχιερέα εἶναι καὶ τοῦ ἔθνους ἀφηγεῖσθαι, *ille vero eum constituit tum Pontificem, tum gentis suæ Principem.* Singularia ejusmodi sunt forte alia. Sed de universis ceteris illius intervalli temporibus, ex hisce decernendum tuto non est. Quin genti, Pontificatum gerente in ipso è Captivitate reditu Josua filio Josedeci, præfuit Zerubabel ex tribu Juda; cui in Principatus dignitatem successisse posteros ejus, scribunt Ebræi in Seder Olam Zuta. Meschullamum scilicet filium, hujus dein filium Hananiam, Hananiæ item filium Baraciam, atque hujus itidem filium Hasadiam. Et post horum Principatũ in Hasmonæis cœpisse Regni & Pontificatus conjunctionẽ. Atq; inprimis est heic observandum illud Josephi de reditu post Captivitatẽ seu Politia Templi secundi; Judæi, inquit, Hierosolymis degebãt, πολιτείᾳ χρώμενοι ἀριστοκρατικῇ μετ᾽ ὀλιγαρχίας. Οἱ γὰρ ἀρχιερεῖς προεστήκεσαν τῶν πραγμάτων ἄχρις οὗ τοὺς Ἀσαμωναίους συνέβη βασιλεύειν ἐκγόνους *ea usi Reipublicæ formula, quæ tum Aristocratica est, tum Oligarchica. Nam Pontifices rebus præerant, donec Hasmonæorum gens Regnum obtinuit.* Præfuisse quidem, ait, rebus Pontifices, sed in Republica partim Aristocratica partim Oligarchica. Ideo ante Hasmonæos Pontifex idem atque Rex non erat, nec solus præfuit. Quin ratio redditur Reipublicæ sic mixtæ; quia Pontifices præfuere. Inde igitur pars Aristocratica. Atqui sic, non de Pontificibus successione singulis, sed de primariis aliquot eisque compluribus simul Sacerdotibus Pontificum nomine, ut dictum est sæpius, innui solitis, videatur capiendum. Undenam alias Aristocratiæ cum Oligarchia ratio redditur, quia Pontifices præfuere?

Paulo

Paulo post etiam (locus est lib. XI, cap. IV) memoratur legatio ad Darium Regem ab Hierosolymitanis decreta, qua functi sunt Zorobabel ipse, *καὶ ἄλλοι τῶν ἀρχόντων τέσσαρες, & quatuor alii Principum, seu, qui rebus praerant.* Ruffinus pro jam allatis substituit, *Habitabant in Hierosolymis & optimatum gubernatione regebantur. Nam Sacerdotes tractabant eorum negotia, usque quo regnare contigit nepotes Asamonei.* Quod vero habent heic de τῆς κατὰ τοὺς νόμους χρίσματος seu *legitima Unctione*, qua Regia, qua Pontificia, in Hasmonæorum excessu finita Scriptores Christiani, id quam vero sit consonum, ex iis quæ libro proximo de Unctione Pontificali, ex Ebræorum commentariis, traduntur, est expendendum.

Finis Libri primi.



De SUCCESSIONE In PONTIFICATUM EBRÆORUM,

Liber Secundus.

Cap. I.

Sequentium distributio. De Sanguinis proximitate, *cujus, in* Pontificatus, *uti etiam in* aliarum *apud Ebræos* dignitatum *successione, ratio habebatur. Et de* Segene, *seu* Pontifice Secundario.

Quæ juris sunt, seu Legitima, quæ ad successionem Pontificalem apud Ebræos spectabant, in genere cernuntur triplici. Primum est, Personæ qualitas. Secundum, Ritus solennes in novo Pon-

 tifice

tifice consecrando adhibiti. Tertium, Potestas forensis seu Jurisdictio, cujus autoritate de binis illis erat decernendum. Personæ qualitas in specie reperitur quintuplici. Perpendebatur

I. *Sanguinis proximitas,*
II. *Natalium puritas,*
III. *Ætas ministerio sacro idonea & legitima.*
IV. *Corporis habitudo,*
V. *Animi integritas ac vita, & Existimatio.*

Proximitas, quæ sufficiebat heic, duplici nitebatur prærogativa. Altera, quæ Sexus erat; quæ Ætatis, altera. Sexus rationis par jus habebatur in universis, quibus deferendum erat τὸ τῆς ἱερωσύνης μεγαλεῖον *Sacerdotii cujuscunque dignitas*; idque ex primaria ejus institutione. Neque enim solum, qui masculus esset, admittendus erat, sed is etiam duntaxat, qui ex masculis tantum in stirpe Aharonica esset oriundus. Adeo ut nepos ex filia ceterique sequiori ita conjuncti sexu, semper, non aliter ac filiæ, dignitate arcerentur. Unde Moses Maimonides ad illud Numerorum capite xviii, 4, זר seu *Alienigena sive extraneus non miscebitur vobis*, זר seu *Alienigenam* pro universis illis sumit, qui ex Aharonis prole mascula non fuerint Masculi. Verba ejus sunt in halach. *Biath bammikdasch* cap. ix. אי זהו זר כל שאינו מזרע אהרן הזכרים שנאמר וערכו בני אהרן והקטירו בני אהרן בני אהרן ולא בנות אהרן *Extraneus seu Alienigena heic est, quisquis non fuerit ex semine Aharonis idque ex masculis, secundum id quod scriptum est* (Levit. i, 18) *& disponent Filii Aharon, &* (Lev. iii, 8) *adolebunt filii Aharon. Filii Aharon & non filiæ Aharon.* Et, cujus ipsæ capaces neutiquam fuere, ut dignitas ea ad earum posteros jure transmitteretur hæreditario, fieri nequibat. Quemadmodum autem omnes masculi è masculis oriundi in stirpe Aharonica, Sacerdotali dignitate, ubi, ob causam aliquam earum, quæ infra indicantur, arcendi non erant, gaudebant, ita mortuo Pontifici is tantum ex ejusmodi masculis jure succedebat, qui aut filius erat primogenitus, aut nepos primogenito Vicarius, aut aliter, in hæreditariæ successionis in bona stemmate, primogeniti atque proximi locum, ubi nil aliud obstabat, obtinebat; fæminis, & qui ex eis nati, omnino prætermissis. Quod Ætatis heic prærogativam appellamus, Primogeniti & natu maximi vocabula idem heic sonant. Hinc ob ætatis prærogativam anteponebatur in successione Eleazarus Ithamaro

maro natu major. Josephus l. iv, Originum Judaicarum cap. iv, εἰς Ἐλεάζαρον διὰ τὴν ἡλικίαν ἡ ἀρχιερωσύνη παραγίνεται, *ad Eleazarum propter ætatem Pontificatus advenit.* Inde etiam in Hasmonæorum Pontificatu præferebatur Hyrcanus Aristobulo fratri minori, ut idem Josephus lib. xiii, cap. xxiv. Ob eandem causam Salomon Jarchius ad 1 Paralipomen. xxiv, & Abenezra ad caput 1 Haggæi, Josuam filium Josedeci prælatum ajunt Ezræ patruo, utpote fratris majoris filium, tametsi Jarchius alibi (quod supra monuimus) aliam & maxime rei ipsi incongruam rationem oscitanter adferat. Citato etiam loco bene adnotat (ad verba illa ibi sacra de Nadab & Abihu filiis Aharonis Eleazaro natu majoribus, sed patre superstite demortuis, *Et filii non erant illis*) אבל אם היו לנדב ואביהוא בנים היו קודמים לאלעזר ואיתמר בכהונה גדולה *atqui si fuissent Nadabo & Abihu filii, ipsi in summo Sacerdotio fuissent Eleazaro & Ithamaro anteponendi.* Idem jus in dignitatum cæterarum, quotquot perpetuæ fuere, successione plerunque obtinebat. De Regali, ii Paralip. xxi, 3, *Regnum autem transmisit ad Joramum, eo quod esset primogenitus.* De Jehosaphato Rege verba fiunt. Cum tamen interdum, in regni successione, Minor Majori anteponeretur; quod vide in exemplo Joahazi & Joachimi filiorum Josiæ Regis, ii Regum xxiii, 31, & 36. Ubi consulas, de ætate, Gersomidem, Davidem Kimchium & Jarchium, præter Gemaram Hierosolymitanam ad tit. *Sota* cap. viii, fol. 22, col. 3, & ad tit. *Horaijoth* cap. iii, fol 47, b, & ad tit. *de Siclis*, cap. vi, fol 49, col 4. De successionis autem jure ordinario Maimonides halach. *Cele hammikdasch* cap. iv, כשימות המלך או כהן גדול או אחד משאר הממונים מעמידין תחתיו בנו או הראוי ליורשו וכל הקודם לנחלה קודם לשררות המת והוא שיהיה ממלא מקומו בחכמה או ביראה אעפ׳ שאינו כמותו בחכמה שנ׳ במלך הוא ובניו בקרב ישראל מלמד שהמלכות ירושה והוא הדין לכל שררה שבקרב ישראל שהזוכה לה זוכה לעצמו ולזרעו *Mortuo Rege aut Pontifice aut alio quovis in dignitate* (perpetua) *constituto, loco ejus substituitur filius ejus, aut is qui jure hæreditario est proximus. Nam quisquis in hæreditate anteferendus est, etiam is in defuncti Dignitatibus est anteferendus* (sexus, ut diximus, ratione habita) *modo ejusmodi fuerit, ut locum ejus cum sapientia suppleat, aut saltem cum timore, tametsi ei sapientia sit dispar. Secundum id quod scriptum est* (Deuter. xvii, 20) *de Rege; ipse & filii ejus in medio Israël; animadverten-*

vertendum est inde, Regnum esse hereditarium. Atque hoc etiam jus est universis dignitatibus, quæ sunt in medio Israelis, ut qui in earum aliquam fuerit evectus, is eam non sibi solum sed & posteris suis retineat. Tantundem ipse in halach. *Melachim* cap. I, & vide sis Gemaram Babyloniam ad tit. *Cethuboth* cap. XII, fol. 103, a, & Syracidem cap. XLV, 25. De perpetuis autem, & quarum constans erat usus, dignitatibus hæc tantum intelligenda satis docet Maimonides, dum, in priore loco, Sacerdotem משוח מלחמה *unctum in bellum*, ex Lege Deuter. XX, 2, ad posteros dignitatem suam non transmittere monet. Pro re enim nata constitui solebat ejusmodi præfectus sacer bello, nec perpetuus erat. Et de eo, ad hanc rem, vide sis *Sepher Siphra* col. 68. Perpetui autem fuere Magistratus heic sacri, veluti סגן seu *Pontifex secundarius*, גיזבר, id est, *Quæstor ærarii sacri*, id genus ceteri, qui, in Rabbinorum commentariis, passim sunt obvii. Sed etiam in earum successione, vix intelligi potest, quomodo non æque obstarent alii defectus, præter eum qui Timoris erat, velut Ætatis; nisi aut Tutelæ ibi locus aut proximioris ex sanguine admissio temporaria concedatur. Qua de re in Pontificali Successione exempla aliquot in Superiori libro occurrunt. Advertendum autem, successionem in Segenis seu Pontificis secundarii seu Vicarii sive secundi, à Summo Sacerdote dignitatem ejusmodi fuisse videri. ut, ex more ordinario seu usitatiori, is, qui spe proximior esset Pontificatus hæres, hanc gereret, eamque, cum Pontifex is fieret, hæres dein proximus itidem reciperet. Unde non defuere, qui ex eo, quod ut plurimum aut sæpe eveniebat, pronuntiarent, neminem in Pontificatum evehendum, עד שנעשה סגן *antequam fieret Segen*. De qua consulas glossam in Gemaram Babyloniam ad tit. *Menachoth* cap. XIII, fol. 109, b, & Zacuthium in *Sepher Juchasin* fol. 57, a. Certe Jadduæ Pontifici Segen videtur fuisse frater Manasses, tametsi filii ei non deessent bini, Onias & Manasses, qui postea Pontificatum utrique gessere. Vide Josephum lib. XI. cap. VIII. ubi μετέχειν τῆς ἀρχιερωσύνης *Pontificatus participem esse* (quod de Manasse fratre dicitur) non aliter forte intelligendum. Participem scilicet in sacro ærario, proventu, id genus ceteris disponendis, etiam & sacri ad altare ministerii Pontificii adjutorem assiduum. Non raro etiam occurrit nomen in Talmude utroque, & Rabbi Chananiah סגן הכהנים *Secundarii Sacerdotibus summis*, de quo Zacuthius loco citato. Et Zephanias כהן משנה *Sacerdos secundarius* Sareæ Pontificis memoratur II.

Regum

Regum xxv, 18. & Josepho lib. xi, cap. xi, De Segenis autem seu Pontificis Vicarii dignitate ac officio advertendum est, quod legitur in tit. *Joma* cap. 1. ומתקינין לו כהן אחר תחתיו שמא יארע בו פסול *& constituebant ei alium Sacerdotem vicarium, si quid forte, quod eum profanaret (* veluti seminis fluxus seu hujusmodi alia *) accideret.* Et sæpius occurrit apud Talmudicos, ut dictum Rabbi Chananiah, qui ipse סגן הכהנים seu *Segen Pontificum* dici solet. למה סגן ממונה שאם יארע בו פסול בכהן גדול נכנס ומשמש תחתיו *Ideo constitutus est Segen, ut, si quid profanum Pontifici ipsi accideret, ille ingrediatur & vice ejus fungatur.* Quod vide in Gemara Babylonia ad tit. *Sota* cap. VIII. fol. 42 a, ad tit. *Joma* cap. IV. fol. 39. a, alibi. Etiam & Segenem non solum כהן אחר *Sacerdotem alium,* sed etiam כהן גדול אחר *Pontificem alium* nuncupabant. Maimonides halach. *Abodath Jom haccipurim* cap. 1. ומתקינין לו כהן גדול אחר *& constituebant ei Pontificem alium.* Sic item Moses Mikotzi præcept. affirmativ. CC IX. alii. Initiabatur autem hujusmodi Vicarius ex ipso, quod præstabat Pontificis, si interea forte pollutus esset, vice sacro ministerio. Maimonides ibidem, זה שנכנס תחתיו אינו צריך חינוך אלא עבודתו מחנכתו ומתחיל מעבודה שפסק בה הראשון *Is qui Vicarius fit, non aliter initiatur seu consecratur, quam ex ipsius sacro ministerio, quod ei est initiatio. Incipit autem ibi sacris fungi, ubi desiit Pontifex primarius.* Atque hoc maxime de Festi Expiationis sacris dici solet. Elapso Festo ipso, seu mundata pollutione in integrum restituebatur Primarius. Vicarius autem, inquit Maimonides, עובר בכל מצות כהונה גדולה אלא שאינו ככהן גדול *idoneus manet omnibus præstandis, quæ ad Pontificatum attinent, tametsi non fuerit ut Pontifex habendus;* cum tamen ab aliis negetur, Vicarium ipso die Festo elapso, aut Pontificis partes aut Sacerdotii gregarii rite agere, sed veluti medioxumi locum tenuisse; eo quod in dignitatibus sacris legitimum non habeat descensum, unde nec in Sacerdotum gregem eum reverti volunt. Pontificem autem agere non potuisse, quia Pontifex erat alius. Præter citatos Magistrorum Commentarios vide Gemaram Babyloniam ad tit. *Joma* cap. 1. fol. 13. & ad cap. V. fol. 47. a, præter Hierosolymitanam fol. 38 col. 3. & 4. atque eandem ad tit. *Megilla* cap. 1. fol. 72. col. 1. & ad tit. *Horaioth* cap. III. fol. 47. col. 4. ubi exempla etiam habentur in Jehuda fratre Simeonis F. Camithi, qui ei die Expiationis erat Vicarius, aliis item. Et vide supra lib. 1. cap. XI. ubi de Joazaro

zaro Pontifice agitur. Qui autem ita substitutus est in Vicarii munus, Segenis nomen perpetuo retinebat, & Vicarius erat Pontifici perpetuus; ita tamen, ut in sacris ipsis Pontifici propriis obeundis partes nullas omnino haberet, nisi tantum tempore, quo ipse Pontifex pollutione aliqua impediretur; ut à Magistris saltem nonnullis docemur Glossa Talmudica ad tit. *Joma* cap. IV. fol. 39. a, כל זמן שלא יארע בו פסול אין הסגן עובר שום עבודה בעולם *Quamdiu ipse Pontifex pollutus seu profanatus non fuerit, tamdiu ab omnimoda functione sacra abstinet ejusce Segen seu Vicarius.* Sed & vide de eo plura in dicto Titulo & in capite postremo tituli *Thamid* seu *de Sacrificio jugi.* Addit autem generatim Maimonides loco supra citato; אם מת הראשון זה השני מתמנה תחתיו *Mortuo Pontifice Primario, Secundarius iste in locum ejus succedit.* Quod tamen de alio Segene seu Vicario, præter eum, qui proximus ex sanguine ac moribus patriis hæres erat, capi nequit apud eum, qui jura popularium avita non eorum violationes ibi congerit. Rem se ita habuisse opinor, ut plerunque sanguine proximus hoc gauderet Vicariatu; extra ordinem vero, atque ut incommodum aliquod evitaretur, alii etiam, qui proxime non essent, interdum substituerentur. Qua sane in Specie, nec Segenis Successionem ex sanguinis jure locum habere, manifestum est.

Cap. II.

Natalium inquinamenta, *quibus arcebantur tam functione* Sacerdotali *quam* Pontificali *successione Sacerdotum filii.*

Quod ad Natales heic attinet; qui ab omnimoda functione Sacerdotali, ob Natalium impuritatem arcendus erat, eum in Pontificatum succedere jure non potuisse, nemo non videt. Cum autem interdicto tam sacro, quam מדברי סופרים *ex Scribarum*, id est Legis Custodum *institutione* superinducto vetiti sint plurifariam Concubitus ac Nuptiæ; aliæ civibus universis, veluti fæminarum in Levitici decimo octavo memoratarum atque earum, quas illis שניות *Secundarias* vocant, aliarum item, quale interdictum שוה בכל *omnibus commune* nuncupant; aliæ Sacerdotibus tantum & Pontifici, quale interdictum מיוחד בכהנים *proprium Sacerdotibus* appellitant; arcendus erat ab altaris functione atque à successione, quam tractamus,

mus, ut חלל *profanus*, quisquis ex Nuptiis seu coitu, Lege sive Sacerdotibus sive Pontifici peculiari seu propria, vetito nasceretur, idque sive Lex illa sacra esset atque à Numine lata, sive à Majoribus seu Scribarum autoritate superinducta. Lex sacra est de Sacerdotibus in universum Levit. xxi. אשה זנה וחללה לא יקחו ואשה גרושה מאישה לא יקחו כי קדוש הוא לאלהיו quod in vulgata vertitur, *Scortum & vile prostibulum non ducent uxorem, nec eam quæ repudiata est à marito, quia consecrati sunt Deo suo.* Hellenistæ ibi Γυναῖκα πόρνην καὶ βεβηλωμένην οὐ λήψονται. *Mulierem meretricem & profanatam non accipient*; ceteris vulgatæ & veritati satis consonis. Ita etiam Onkeli paraphrasis, tametsi *Meretricem & violatam* substituat in versione P. Fagius. Violatam, pro eo quod in Chaldæo Onkeli est מחללא *profanatam.* Ebræa autem sonant, *fæminam, quæ Zona est, seu Scortum, aut Profanam non accipient. Et fæminam repudiatam à marito suo non accipient. Quoniam sanctus est is Deo suo.* Ut autem tria illa fæminarum genera Sacerdotibus universis ex Lege eis peculiari interdicuntur, ita Pontifici, præter eas. & vidua interdicta est, & conjugium violatæ. Citati capitis commate 13. de Pontificis nuptiis; והוא אשה בבתוליה יקח אלמנה וגרושה וחללה זנה את אלה לא יקח כי אם בתולה מעמיו יקח אשה *Uxorem, cui virginitas sua manet, ducet. Viduam, Repudiatam, Profanam, Scortum, istas non accipiet. Sed virginem de populis suis accipiet in uxorem.* Et subjicitur dein, ולא יחלל זרעו בעמיו *Nec profanet semen suum in populis suis.* Vulgata ibi; *Virginem ducet uxorem. Viduam autem, & repudiatam & sordidam atque Meretricem non accipiet, sed puellam de populo suo, ne commisceat stirpem generis sui, vulgo gentis suæ.* Subindicans proculdubio non solum Virginem Pontifici ducendam, sed etiam ex genere seligendam Sacerdotali, quod per *populum suum* autor Versionis innui existimavit. Neque ille solus. Nam sic etiam diserte Philo, Judæus Alexandrinus, lib. 11. de Monarchia. Pontifici scribit ille, non solum Virginem esse duntaxat despondendam, ἀλλὰ καὶ ἱέρειαν ἐξ ἱερέων, ἵνα ἐκ μιᾶς οἰκίας καὶ τρόπον τινὰ τοῦ αὐτοῦ αἵματος ὦσιν νύμφιός τε καὶ νύμφη, *sed etiam Sacerdotem ex Sacerdotibus, puellam nempe ex Sacerdote natam, adeo ut sponsus sponsaque sint ex una domo & eodem quodammodo sanguine.* Sed neque in Josepho nec in Talmudicis hujusce interpretationis vestigium comperio. Minime enim populos

suos

ſuos pro genere ſumunt Sacerdotali, ſed Iſraëlitico. Et Aben Ezra ad dictum locum, *Ratio eſt*, inquit, *in adjectione verborum illorum de populis ſuis* כי הבתולה השבויה והמתיהדת אסורה לו *quoniam Virgo capta* (è gentilibus) *& Judæa facta ſeu Proſelyta ei interdicitur.* Quam etiam nomine Zona ſeu Scorti, ut mox patebit, comprehendunt. Ex ſingulari vero vocabuli Uxoris in ſacra de Pontificis nuptiis lege numero receptior eſt ſententia, polygamiam ei negatam eſſe, adeo ut plures ſimul habere ei eſſet nefas. Qua de re vide ſis Gemaram Babyloniam ad tit. *Jabimoth* cap. VI fol. 59. a. & Maimonidem halah. *Iſuri Bia* cap. XVII, præter *Magid Miſna* ibidem. Et Nicolaus Mongeorgius in Codice de Moſaico & Vetere jure enucleando pag. 161. *Seniores*, inquit, *populi Iſrael præhabito maturo conſilio ac deliberatione decrevere Magnum Sacerdotem unica Uxore fore contentum.* Quin quod habetur in II Paralip. XXIV, 2. de binis Jehoiadæ Pontificis Uxoribus, id intelligunt ij, qui ſententiam hanc amplexantur, de altera poſt alterius ſive mortem ſive repudium ducta, aut pluribus ſimul ductis, antequam in Pontificatum ſuccederet, ſaltem de altera in Paraſceve feſti Expiationum libello ejecta. Nam tempore illo ſanctiſſimo binas Pontifici retinere, utcunq; illicitum habebant; ut ſcilicet inquinamenti anſa minueretur. Vide ſis Maimonidem halach. *Celi hammikdaſch*, cap. V. Sed verò apud Ezechielem cap. XLIV, 22, de Sacerdotibus legitur, *viduam & repudiatam non ducent in uxores, ſed virgines, quæ ſunt de ſemine domus Iſrael,* והאלמנה אשר תהיה אלמנה מכהן יקחו quod vulgatæ vertitur, *ſed & viduam, quæ fuerit vidua à Sacerdote accipient.* Hæc quidem ſonare videntur, ac ſi vidua nulla, præter eam, quæ Sacerdoti marito ſuperſtes eſſet, Sacerdoti fuiſſet ducenda, ſed tantum virgo. Ceterum Ebræi ita in loco illo ſingula ſingulis diſtribui volunt, ut vidua tantum ſoli Pontifici, ei vero cum ceteris Sacerdotibus repudiata interdici intelligatur; uti & virgo duntaxat Pontificis connubio aſſignari. Ut ita nimirum cohæreant cum Lege in Levitico lata. Et demum verba illa poſteriora, quæ Ebraice attulimus, capiunt, ac ſi dictum fuiſſet, *at viduam, quæ revera fuerit vidua, ſcilicet nec repudiata, nec à Leviro renuntiata* (ex lege Deuter. XXV, 7, nam per eſſe hujus cum repudiata jus, inſtituêre Scribæ) *ij, qui ſunt ex Sacerdotali genere ceteri licite ducant.* Nam מכהן quod *ex Sacerdote* ſignificat, ſeu *à Sacerdote*, pro iis ibi ſumi volunt, qui ſunt ex genere Sacerdotali, ſeu Sacerdotes gregarii, quemadmodum fere Græci dicunt, οἱ ἀπὸ τ̃ ϛοᾶς

pro

pro *Stoicis*, & οἱ ἀπὸ τοῦ περιπάτου, pro *Peripateticis*. Vide sis ad locum citatum, Salomonem Jarchium & Davidem Kimchium. Et Uzielides in paraphrasi Chaldaica ibi expressim. ואַרמלתא די תהי ארמלתא שאר כהניא יסבון *viduam autem, quæ revera fuerit vidua* (marito superstes) *Sacerdotes ceteri* seu *gregarii ducant*. Interdicebatur igitur Sacerdotibus gregariis Scortum, prophana, ac repudiata ex Lege Sacra: atqui & Leviro renuntiata (quam חלוצה nuncupant) ex Scribarum autoritate. Pontifici vero etiam & vidua & vitiata; ita tamen, ut ex peculiari Pontifici lege, connubium vitiatæ interdici velint, quod eliciunt ex uxoris vocabulo in præcepto de virgine ducenda expresse habito. Ceterarum tam coitum quam connubium ex ipsis Sacerdotio in universum peculiaribus Legibus vetari; quoniam לא יקחו *non accipiant*, generatim adjicitur. Quod ad sequentia rite capienda, inprimis est animadvertendum, Qualesnam autem fuerint heic vidua, repudiata, Leviro Renuntiata, & Vitiata, ita satis ad hanc rem vulgo dignoscitur, ut plura de eis heic subtexere necesse non sit. De ceteris binis idem non dicendum. Nam quænam fuerint bina illa fæminarum genera, Scorti ac Profanæ nominibus in versionibus vulgo vetita, fusius est heic exequendum; tum quoniam mire discrepat earum notio, apud Ebræorum Jurisconsultos ab ea, quæ Christianis recipitur, tum quia in Natalibus Sacerdotum ac Pontificum discernendis, ea momenti sit perquam insignis. *Zona* igitur seu Scortum ad hunc modum eis definitur, זונה האמורה בתורה היא כל שאינה בת ישראל או בת ישראל שנבעלה לאדם שהיא אסורה להנשא לו איסור השוה לכל או שנבעלה לחלל אעפ' שהיא מותרת להנשא לו Zona seu *Scortum in Lege memoratum femina est, quæcunq; non est Israelitis* (id est, non ex Israelita; saltem non ex Israelitide genita) *aut Israelitis, quacum concubuit vir, cujus nuptiæ ei interdicto omnium communi interdicuntur, aut quacum concubuit profanus, etiam cujus nuptiæ ei essent permissæ*. Priori definitionis parte comprehendi videmus exteram qualemcunque, etiam & Proselytam & Libertinam. Quæ sequitur pars definitionis, non solum complectitur Israelitidas illas omnes, qui coitu aliquo nomine ערוה *Turpitudinis* seu *incestus* (excepto illo qui cum menstruosa habitus) in Levitici decimo-octavo capite signato, inquinarentur, verum etiam universas, quæ cum eorum aliquo rem haberent, quorum nuptiæ Israelitidibus vetantur, veluti Mamzere, Ammonite, Moabite, etiam proselyto facto, id genus aliis, in Deutero-

nomii vigesimo tertio. Nam quod ibi sigillatim de istis legitur, לא יבא בקהל יהוה *non intrabit in cœtum* seu *congregationem Domini*. id ad unum omnes accipiunt Ebræi pro eo, quod est, לא ישא ישראלית *non ducat in uxorem Israelitidem*; seu, *inter eos & Israelitas minime ineantur conjugia*. Eadem erat ratio Israelitidis, qua cum gentilis coiverat nondum proselytus factus. Etenim Lex ait sacra, Deuter. VII, 2 *Non affinitatem facies cum eis; filiam tuam non dabis filio ejus, neque filiam ejus accipies filio tuo*. Vide item Exod. XXIII, 32, & XXXIV, 16. Quas leges, non de alienigenis simpliciter, sed de nondum proselytis factis accipiunt. Vide item Ezram X, 10, & Nehemiam XIII, 25. Quod pariter dicendum de ea, quæ cum servo ex gentibus capto, necdum libertate donato, tametsi Judaismo nomen dedisset, atque eousque servilem retinens conditionem proselytus fuisset factus. Nam interdictum Israelitidi habebatur hujusmodi servi, veluti gentilis, conjugium, uti & Israelitæ hujusmodi ancillæ; qua de re consulas etiam Levitici cap. XIX, 20, & paraphrasin Onkeli Deuter. cap. XXIII, 17. Ex gentilis igitur servi hujusmodi, adulteri, sanguine nimium conjuncti, Mamzeris (qualisnam is esset, ostendimus in libro de Successionibus in Bona capite III,) Ammonitis, Moabitis, id genus aliorum coitu, quorum nuptiæ prohibitæ sunt, interdicto omnibus ex ipso sermone sacro, communi, Zona seu Scortum heic fiebat. Non item ubi nuptiæ, non ex sermonis sacri verbis, sed ex majorum tantum institutis, veluti Secundariarum, prohiberentur, tametsi esset etiam omnibus commune illud interdictum. Nam ita volunt heic distingui. Postrema denique definitionis verba de Profani concubitu, explicata habebimus, si quid Profana Magistris in Lege denotet prius ostendatur. Profana, ad eorum mentem, dupliciter fiebat fæmina. Interdum ex Natalibus tantum, interdum ex solo Sacerdotis seu Pontificis coitu. Quod ad Profanæ Natales attinet; Proles utriusque sexus ex ea, quæ *Zona* seu Scortum modo supra explicato, habebatur, aut è repudiata aut è fratria Leviro renuntiata (nam in iis, quæ Sacerdotibus propria fuere de nuptiis aut coitu interdictis, nullum voluere esse heic discrimen inter sacram Numinis Legem & Majorum seu Scribarum instituta) à Sacerdote suscepta, sive à Pontifice, uti etiam ab hoc ex vidua, Profana censebatur. Idem statuebant de Pontificis prole ex vitiata, quam matrimonio sibi conjunxerat, nata. Nam peculiare esse Pontifici de ea mandatum ajunt, qua tantum prohibetur ei ejus conjugium; idq; ex usu vocabuli uxoris

expresso,

expreſſo,in Lege de Virgine, ut ſuperius etiam monuimus. Et Profanari nolunt prolem, niſi ubi generatio ejus ex cauſa peculiari ſive Sacerdotis ſive Pontificis nuptiis præcepto vetita manarit. Breviter rem explicant, חלל הוא שנולד מאיסור כהונה *Profanus eſt, qui naſcitur ex coitu Sacerdoti interdicto.* Lege ſcilicet ſeu inſtituto generi Sacerdotali aut Pontifici peculiari. Unde in paraphraſi Uzielidi tributa, profana vertitur per דאיתילידא מן פסוליא *quæ nata eſt ex eis, quæ Sacerdotibus jungi rite nequeant.* Sacerdotis autem coitu ſolo profanabatur quælibet generi Sacerdotali vetita, nondum Profana. Uti & Pontificis coitu vidua,& Vitiata,quæ ei conjux. Atque ad illud,quod interdicto dePontificis Nuptiis ſubjungitur, *nec profanabit ſemen in populis ſuis,* habet Jarchii gloſſa, הא אם נשא אחת מן הפסולות זרעו הימנה חלל מדין קדושת כהונה *ſcilicet, ſi duxerit quampiam ex eis, quæ ſive ipſi, ſive generi Sacerdotali vetantur, ſemen ejus ex ea ſuſceptum profanabitur ex jure ſanctitati Sacerdotii præſcripto.* Nam & ipſa prius ex coitu ejus profanata. Neque diſcrimen heic faciunt inter concubitum ex errore & ſcienter habitum. Statuunt etiam, filium ex Sacerdotis coitu, communi interdicto prohibito, veluti adulterio aut inceſtu (quod mirum videtur) quo *Zona* ſeu Scortum quæpiam primum fiebat, genitum, altaris functione neutiquam eo nomine arcendum fuiſſe, ſed כשר ſeu *rectum,* uti vocant, haberi. Filiam vero Sacerdoti minime ducendam; quippe quæ Mamzera erat(ut omnes ita procreati) adeoque, ex communi omnibus mandato, non ſolum non Sacerdoti,ſed nec Iſraelitæ cuicunque permiſſa. Atqui ex ſecundo cum eadem, Scorti nomine jam induta, coitu ſive ejuſdem ſive alius Sacerdotis natum, ad altare, quia Profanus erat, non admittendum. Secundus nimirum coitus Scorti erat, ideoque (uti & omnes qui ſequerentur) ex præcepto Sacerdotibus peculiari illicitus fuit. Non ita primus; ſed ex præcepto omnibus æque communi. Neque igitur proles ex primo heic ſuſcepta profana cenſebatur,ſed ex ſecundo,juxta ea,quæ dicta ſunt,quo etiam ipſa mater profana fiebat. Et ſolum ita mater atque poſteri, non ipſe Sacerdos (ſic illi) profanabatur. Regulam tradunt; אחת מן הנשים האסורות לכהונה שנבעלה לכהן נתחללה אבל הכהן עצמו שעבר עבירה לא נתחלל *Fæmina quælibet, Sacerdotali generi interdicta, qua cum Sacerdos concubuerit, profanatur. At vero Sacerdos ipſe, qui ſic deliquerit, neutiquam profanatur.* Nimirum neque functione, neque juribus aliis Sacerdotalibus arcebatur. Profanarum autem, qua-

les diximus, posteri universi à Sacerdotibus geniti, profani erant. Neque restituebatur in eo genere Natalium puritas ejusmodi, ut inde Uxores rite seligere potuerint Sacerdotes, nisi ubi è puellis profanis Israelitæ, qui non essent aut Sacerdotes aut profani, filias suscepissent. Etenim hæ, ob patrum dignitatem, quam sequebantur, Sacerdotum Nuptiis, non aliter ac Israelitides ceteræ, idoneæ sunt habitæ. Neque profanatum conjugia aliis præter Sacerdotes & Pontifices prohibebantur. Et tametsi illicitæ erant horum cum illis nuptiæ, filiarum nihilominus tam Sacerdotum quam Pontificum atque profanorum, uti etiam profanarum atq; Levitarum Israelitarumque ceterorum (qui non ex genere Sacerdotali) atque horum filiarum cum profanis conjugia non aliter ac Proselytorum atque Libertinorum semper permissa. Atque ex ejusmodi conjugiis proles in aliam atque aliam conditionem ab ea; quæ alterius parentum erat, migravit. Israelitidis cujuscunque proles, cui Pater Proselytus aut Libertinus erat, in genere censebatur Israelitico Profanæ, Proselytæ ac Libertinæ prolis ab Israelita, non Sacerdote aut Profano, genitæ par erat ratio. Ubi vero Proselytorũ, Libertinorum ac Profanorũ per nuptias invicem commixtio fiebat, proles conditionẽ sequebatur patris. Etiam & patris retinebat non solũ Libertinæ & Proselytæ, sed & Israelitidis proles à profano suscepta. Et inter profanos censebatur semper profani posteritas, usque dum ex conjugiis jam dictis in aliud nomẽ filiarum seu nepotũ proles migraret. Regula est; בת חלל זכר פסולה מן הכהונה לעולם *Filia Profani sexus masculi Sacerdoti haut rite jungenda est ulla in specie.* Semper nempe Profana est, ut pater, ipsa. Quod utique de filiis ejus pariter dicendum. Ex hisce manifestum est, tum qualisnam fuerit fæmina profanæ nomine in lege memorata, tum quisnam profanus ille fuerit, cujus concubitu, utcunque licito, puella quacum rem haberet, ut זונה seu *Scorti*, ad Magistrorum mentem, nomen induebat. De hisce omnibus, consulas Talmudicos, maxime tit. *Kidoschin*, cap. IV, & tit. *Jabimoth*, cap. VI, & IX præter Mosem Maimonidem halach. *Isuri Bia* cap. XVIII, & XIX, Mosem Mikotzi Præcept. Negativo CXXI, & CXXII. & sequentibus. Et de Natalibus demum, quorum ob impuritatem tam functione Sacerdotali, quam successione Pontificali Sacerdotum filii arcebantur, facile hinc liquet dijudicare. Summa est, nemo non arcendus erat ut profanus, qui ex concubitu jure Sacerdotibus ac Pontifici peculiari interdicto nasceretur. Hinc etiam, ne

ne hujusmodi inquinamenti suspicio fraudi foret, aut fama de familia profanis inquinata sive functioni sive successioni adversaretur, in tabulas genealogicas, כתבים היחש *scripta seu libros familiæ* dictos, parentum nomina, genus, qualitatem referre solebant, maxime Sacerdotes; unde natalium puritas, qualis sacræ functioni atque successioni exigebatur, præsto assereretur. Qua de re apud Ezram c. II, 62. & Nehemiam capite VII, 64. *Hi quæ sierunt* inquiunt, *Scripturam genealogiæ suæ & non invenerunt, & ejecti sunt de Sacerdotio. Et dixit Athersatha eis, ut non comederent de Sancto Sanctorum, donec surgeret Sacerdos doctus atque perfectus*: Adeo ut à Sacerdotio arcerentur in perpetuum; quoniam utrum natales eorum satis essent puri, non satis constabat. Et de ea re, plura capite proximo. Id vero quod adjicitur de adventu *Sacerdotis docti atque perfecti*, ex locutione apud Ebræos proverbiali interpretatur Jarchius, כאדם האומר לחבירו עד יבוא המשיח *qua scilicet uti solent invicem homines; cum dicunt, usque ad dies seu adventum Messiæ.* Vide item Nehemiam XIII, 28. Ejecti autem sunt, seu altari arcebantur, ut polluti seu profani ex natalibus, בעבר שלא נמצא כתב יחסן *eo quod repertæ non sunt tabulæ eorum genealogicæ.* Ne scilicet profani forte, contrafas, ad sacram functionem admitterentur. Sic idem Jarchius ibi. De matribus item avitisque Uxoris ducendæ, sollicitius erat Sacerdoti inquirendum, ne aut interdictam ducens pœnas subiret, aut prolem inquinaret; quod fusius in libris de Nuptiis Ebræorum explicamus, etiam &, ex Josepho, capite sequenti tangimus.

Cap. III.

Flavius Josephus, *de Sacerdotum & Natalibus, & Conjugiis, explicatus. Et de* Natalibus dubiis.

Jam dictis de Proselytarum, Libertinarum, & (זונות *Zonoth* seu *Scortorum*) sensu supra ostenso) filiis functione Sacerdotali arcendis, adstipulatur etiam Fl. Josephus. Is in primo adversus Apionem, Δεῖ, inquit, τὸν μετέχοντα τῆς ἱερωσύνης ἐξ ὁμοεθνοῦς γυναικὸς παιδοποιεῖσθαι. *Oportet eum, qui Sacerdotii particeps fuerit, ex ejusdem gentis nasci muliere.* Scilicet neque ex Proselyta aut Libertina, nedum gentili aut ancilla ex gentibus capta; quæ omnes, ut ex Magistris manifestum fit, *&* Zona

 seu

ſeu *Scorti* nomine interdicebantur Sacerdotibus. Quin binarum poſteriorum proles matrem in Republica Ebræorum ſemper ſequebatur, ut paſſim habetur in eorum Commentariis. Scilicet docet ibi Joſephus; genus apud populares ſuos Sacerdotale ſemper ἄμικτον καὶ καθαρὸν, *ſine permixtione & purum*, manere debuiſſe; & uxorem ducturum μὴ πρὸς χρήματα μηδὲ τὰς ἄλλας ἀποβλέπειν τιμὰς, ἀλλὰ τὸ γένος ἐξετάζειν ἐκ τῶν ἀρχαίων λαμβάνοντα τὴν διαδοχὴν, καὶ πολλοὺς παρεχόμενον μάρτυρας, *neque pecunias nec honores ſpectare, ſed genus perſcrutari, atque ex Majorum monimentis ſtirpis ſucceſsionem deducere, & multis eam firmare teſtibus.* Quibus ſtatim ſubjungit, καὶ ταῦτα πράττομεν οὐ μόνον ἐπ' αὐτῆς Ἰουδαίας, ἀλλ' ὅπου ποτὲ σύστημα τοῦ γένους ἐστὶν ἡμῶν, κἀκεῖ τὸ ἀκριβὲς ἀποσώζεται τοῖς ἱερεῦσι περὶ τοὺς γάμους. λέγω δὲ τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Βαβυλῶνι, καὶ εἴπου τῆς ἄλλης οἰκουμένης τοῦ γένους τῶν ἱερέων εἰσί τινες διεσπαρμένοι. πέμπουσι γὰρ εἰς ἱεροσόλυμα, συγγράψαντες πατρόθεν τοὔνομα τῶν γεναμένων καὶ τῶν ἐπάνω προγόνων, καί τινες οἱ μαρτυροῦντες. *Atque hæc facimus non ſolum in Judæa ipſa, verum etiam ubicunque noſtri generis cœtus reperitur ſimul, & cura habetur Sacerdotibus legitima conjugiorum. De iis loquor, qui degunt in Ægypto & Babylone, & qui ſunt alibi in Terrarum orbe diſperſi ex Sacerdotum genere. Nam mittunt Hieroſolymas, ut deſcriptum habeant ex domo paterna nomen tum liberorum, tum qui ſuperiores erant majorum, præter rei teſtes.* Ut ita ſollicitius proſpicerent, ne de prolis ſuſcipiendæ conditione, quæ ex Majorum labe pollui poſſet, non ſatis in poſterum conſtaret. Unde & ipſe ſub initium Vitæ ſuæ, παρ' ἡμῖν, inquit, ἡ τῆς ἱερωσύνης μετουσία τεκμήριόν ἐστι γένους λαμπρότητος, *apud nos participem eſſe Sacerdotalis functionis, argumentum eſt eximii ſplendoris generis.* Aliorum nempe, præter optimo jure Iſraëlitas, nequaquam commixti ſanguine. Neque duntaxat, ubi de natalium impuritate manifeſto liqueret, Sacerdotum filii à ſacra arcebantur functione, verum etiam ex ספק זונה *Zona dubia*, ſeu *dubio Scorto*, ex ספק חללה *profana in dubio* ceteriſve generi ſacerdotali interdictis, de quibus dubium, ſive ex fama ſive ex præſumtione, erat, an nomina, quibus interdicerentur Sacerdotibus feminæ, eis debita eſſent, filius genitus ספק חלל *profanus in dubio* cenſebatur, eamque ob cauſam æque, ac is, qui manifeſto Profanus erat, ab altari arcendus; niſi id, quod in dubio erat proba-

probationibus aperte solveretur. Ad hanc rem spectat, quod ex Ezra & Nehemia capite superiore memoratur. Hinc etiam fiebat, ut Puella Israelitica trima præter diem unicum aut majoris ætatis ex Captivitate gentium redemta pro Scorto heic dubio haberetur, filiusque ex ea à Sacerdote susceptus pro Profano, qui in dubio. Nam post triennii ætatem, (qua viripotentem puellam semper existimabant) de Gentilis alicujus, apud quem captiva servabatur, coitu, unde *Zona* seu Scortum fieri capite superiore ostenditur, aut præsumebatur, aut saltem habebatur suspicio. Atqui si teste unico firmari potuisset negatio, Gentilem cum ea neutiquam concubuisse, diluebatur ejusmodi præsumtionis vis. Moses Maimonides halach. *Isuri Bia* cap XVIII, שבויה שנפדית והיא בת שלש שנים ויום אחד או יתר אסורה לכהן מפני שהיא ספק זונה שמא נבעלה לגוי ואם יש לה עד שלא נתיחד הגוי עמה הרי זו כשרה *Captiva redempta, quæ fuerit trium annorum præter diem unicum aut majoris ætatis, Sacerdotii interdicebatur; quoniam dubium erat Scortum. Scilicet in dubio erat, utrum cum ea Gentilis rem habuisset. Ceterum si testem haberet, Gentilem minime secum concubuisse, tunc generi Sacerdotali Uxor erat satis idonea.* Qua de re vide item Gemaram Babyloniam ad tit *Cethuboth*, cap II. fol. 26, & 27. Consonum est, quod habet de captiva Josephus; cujus tamen ratio, sine Magistrorum commentariis, nimium delitescit. Is dicto contra Apionem libro, πόλεμος δ' εἰ, inquit, κατάσχοι, καθάπερ ἤδη γέγονεν πολλάκις, Ἀντιόχου τε τοῦ Ἐπιφανοῦς εἰς τὴν χώραν ἐμβαλόντος, καὶ Πομπηΐου Μάγνου, καὶ Κυιντιλίου Οὐάρου, μάλιστα δὲ καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, οἱ περιλειπόμενοι τῶν ἱερέων καινὰ πάλιν ἐκ τῶν ἀρχαίων γραμμάτων συνίστανται, καὶ δοκιμάζουσι τὰς ὑπολειφθείσας γυναῖκας, οὐ γὰρ ἔτι τὰς αἰχμαλώτους γενομένας προσίενται, πολλάκις γεγονυῖαν αὐταῖς τῆς πρὸς ἀλλόφυλον (ita plane legendum pro eo, quod nihili est ἀλλόφυλλον in impressis) κοινωνίαν ὑφορώμενοι. *Si autem bellum interveniat, sicut jam crebro factum est, cum Antiochus Epiphanes nostras invasit terras, uti & Pompeius Magnus, & Quintilius Varus, & maxime nostro in avo, ii qui ex Sacerdotibus supersunt, novas ex vetustis monimentis conficiunt tabulas, & feminarum, quæ relinquuntur, conditionem indagant. Etenim minime captivas approbant; quippe quarum cum Gentilibus seu alienigenis frequens consortium suspicantur.* Ipsa eadem, sed subobscure redditur ratio, quæ apud Magistros

in

in Commentariis ſuis occurrit, ut jam aperuimus. Atque inde erat illud, quod proterve nimis improperavit Eleazarus Phariſæus, cum Joannes Hyrcanus Pontifex & Princeps Judæorum, Simonis Pontificis ac Principis filius, Phariſæorum cœtum in convivio ad libertatem de ſe loquendi invitabat, atque ad officiũ ſui, ſi quid delinqueret, correctionem. *Quandoquidem igitur*, ait Eleazarus, *ais te cupere audire veritatem, ſi vis eſſe juſtus, abdica te Pontificatu & contentus eſto Principatu populi. Illo autem cauſam rogante, cur ita poſtularet, ut ſe Pontificatu abdicaret*, ὅτι, φησὶ, ἀκούομεν (ita Joſephus lib. XIII, cap. XVIII.) παρὰ τῶν πρεσβυτέρων, αἰχμάλωτόν σου γεγονέναι τὴν μητέρα, βασιλεύοντος Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς: *quia*, inquit, *audivimus à Senioribus, matrem tuam captivam fuiſſe, regnante Antiocho Epiphane.* Falſus quidam erat rumor ille. Sed ex eo, quod objecit Phariſæus hic nemini non facilimum eſt elicere, ſententiam etiam de Captivæ filio ad ſucceſſionem Pontificalem jure non admittendo, nec in dignitate retinendo, veluti Profano, niſi de caſtitate matris aliunde conſtaret. Idem ſed paulo aliter narratur in Gemara Babylonia ad tit. *Kidoſchin* cap. I I I, fol. 66. a, ubi Joannes Hyrcanus Rex vocatur ינאי המלך *Jannæus Rex.* Menſæ appoſita eſſe ibi dicuntur tantum olera campeſtria quæ מלוחים & Syriace קקולי *Kekuli* vocant, atque כל חכמי ישראל *omnes ſapientes Iſraël* (quamplurimos phariſæos) eſſe invitatos, ut læti convivio ea comederent, patrum, qui dum Templum ſecundum ædificabant, non aliis ferme uſi ſunt dapibus, memoriam celebrantes. Adfuiſſe inter eos Eleazar Ben פועריה *Phoaria*, hominem peſſimum. Hunc, ut diſſidium inter Regem & Phariſæorum genus concitaret, ei inſuſurraſſe, Phariſæos eum ſummo habere clanculum odio, idque ſatis fore detectum, ſi per laminam, quam in fronte gereret (id eſt, eam, in qua inſcriptum nomen tetragrammaton) eis juraret. Regem Juraſſe. Et dein ſequitur, היה שם זקן אחד ויהודה בן גדידיה שמו ויאמר יהוד בן גדידי' לינאי המלך ינאי המלך רב לך כתר מלכות הנח כתר כהונה לזרעו של אהרן שהיו אומרים אמו נשבית במודיעים ויבוקש הדבר ולא נמצא ויבדלו חכמי ישראל בזעם וגו' *Erat ibi presbyter* ſeu *ſenior quidam, cui nomen Jebuda Ben Gedidia, qui Jannæo Regi dixit; Jannæe Rex ſufficit tibi, quod Regnum obtineas. At vero Pontificatu te abdica. Nimirum ajebant, matrem ejus captivam fuiſſe in Modin. Quod tamen falſum eſſe, diſquiſitione babita, eſt compertum. Diſceſſere*

igitur

igitur sapientes Israël indignabundi, &c. Quos postmodum juxta Eleazari consilium vita omnes privasse Regem, ibi etiam traditur. Res ipsa (nam circumstantias prætermittimus) quæ apud Josephum, pariter heic habetur, tametsi convitium ille Eleazaro, Gemara Jehudæ Ben Gedidia tribuat. Glossa autem ibi ad illud de Captiva; ושבויה פסולה לכהונה ונשאה אביו ונמצא חלל *Et Captiva Sacerdoti jungi non debet, quam tamen duxit Pater ejus, inde ipse Profanus est, seu Pontificatu arcendus.* Ita explicat ille vim rationis, ob quam, si vera fuisset, dignitate illa sacra esset dejiciendus. Josephus item lib. III, Originum cap. x. in mandatis scribit peculiaribus accepisse Sacerdotale genus, *μήτε γαμεῖν τὰς ἑταιρικάς, μήτε δούλην, μήτε αἰχμάλωτον, καὶ τὰς ἐκ καπηλείας καὶ τοῦ πανδοκεύειν πεπορισμένας τὸν βίον*, *eas in Uxores neutiquam ducere, quæ corpore quæstum facerent, nec ancillam, nec captivam, nec cauponariam, nec stabulariam*; præter alias de quibus ex sacri sermonis verbis satis liquet. Sive ob præsumtionem, sive ob suspicionem, prostibulum, captivam, cauponariam ac stabulariam gentilium, quorum frequentiæ adsuescerent concubitu pollui, juxta ea quæ jam dicta sunt, inter זונות ספקות *Scorta dubia*, eas censeri voluit, adeoque Sacerdotibus interdici. At contra Josephi mentem, Ruffinus ibi vertit, *neque meretrices neque concubinas eis habere permisit.* Cum manifestum sit, ex Talmudicorum scitis, & meretricem & concubinam etiam & prostibulum (de quo vide ad hanc rem Maimonidem hal. *Isuri Bia* cap. XVIII,) si de concubitu, qualis in *Zona* seu Scorti definitione memoratur, præsumptio aut suspicio vehemens abesset aut dilueretur, Sacerdotibus permissum esse, neque prolis ex earum conditione pollui natales. Ceterum Philo, Judæus Alexandrinus, ita de Scorto interdictum sacrum intelligere videtur, ut universæ fæminæ, præter Virginem & Viduam Marito superstitem, Sacerdotibus *τοῖς κτ' ἱερέα*, *partiariis* seu *τοῖς τῆς δευτέρας τάξεως*, *secundi ordinis*, (nam hisce nominibus in ceteris, præter Pontificem, dissignandis, utitur) pro vetitis essent ex jure generi sacro peculiari habendæ. Vide eum lib. II. de Monarchia. De solicitudine demum circa Sacerdotum nuptias, unde natalium puritas & successio pendebat, Josephus in primo contra Apionem, proxime post verba superius inde de Sacerdotibus allata, *τεκμήριον δὲ μέγιστον*, inquit, *τῆς ἀκριβείας. Οἱ γὰρ ἀρχιερεῖς οἱ παρ' ἡμῖν ἀπὸ δισχιλίων ἐτῶν ὀνομαστοὶ παῖδες ἐκ πατρός εἰσιν*

ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς. Τοῖς δὲ, τῶν εἰρημένων ὅτι οὖν γενοῖτο εἰς παράβασιν ἀπηγορεύετο μήτε βωμοῖς παρίστασθαι, μήτε μετέχειν τῆς ἄλλης ἁγιστείας. *Indicium summa hac in re accurationis maximum est. Etenim qui Pontifices apud nos fuere à duobus millibus annorum* (de hoc numero locus heic non est disceptandi) *nomine designati, filii ex patribus reperiuntur in Laterculis. His vero, ubi eorum, quæ diximus, quid non fuerit observatum, interdictum est, ne ad altaria accedant, aut rem aliam sacram participent.* Nimirum מן קדשים seu *de rebus Sacris* Sacerdotali generi non profanato propriis, nihil illis jure cedebat; ubi de Natalium puritate non satis constaret, ob admissam patribus circa sponsarum earumque majorum conditionem, negligentiam. Is sensus est illius loci, seu posterioris ejusdem periochæ, quæ apud interpretem (ut non pauca alia) misere se habet. *His autem qui prædicti sunt*, ita ille, *si quid prævaricentur, interdicitur, ne vel ad altare accedant vel alia Sanctificatione fungantur.* Perinde ac si ipsi, qui præscriptam ibi circa nuptias curam non servarent, altari sacrisque universis velut profani adeoque in perpetuum interdicerentur. Cum certissimum sit nuptias nullas, ipsum Sacerdotem, cui interdicta aliqua nuberet, sed ejusce duntaxat prolem profanasse, quod ex superius ostensis etiam manifestum est. Nec melius interpres Josephi recentior lib. XI, cap. IV. *Rejecti sunt*, inquit, *etiam ex ordine & honore Sacerdotali, quotquot duxerant uxores, quarum genus nec ipsi indicare poterant, nec in Leviticis & Sacerdotalibus genealogiis inveniebatur.* Græca sunt, ἐξεβλήθησαν δὲ καὶ ἐκ τῶν ἱερέων, ἐκ τῆς τιμῆς, ἠγμένοι γυναῖκας, ὧν οὔτ' αὐτοὶ τὸ γένος εἶχον εἰπεῖν, οὔτ' ἐν ταῖς γενεαλογίαις τῶν Λευιτῶν καὶ ἱερέων εὑρέθησαν. Quæ vertenda, *ejiciebantur ex honore Sacerdotum quidam etiam, qui uxores ceperant, quorum nempe nec ipsi genus indicare potuere, nec in genealogiis Levitarum & Sacerdotum sunt comperti.* Sic res, ut oportet, ad ipsorum non ad uxorum genus omnino attinet. Ruffinus etiam expressim ibi concors est. Vertit enim, *Repulsi vero sunt quidam à Sacerdotali honore, qui uxores sibi copulaverant. Hi nec suum genus dicere prævalebant, nec in generatione Levitarum vel Sacerdotum inventi sunt.* Scilicet id ipsum, quod in Ezra & Nehemia habetur de Sacerdotibus, qui loco in tabulis genealogicis carebant, narrat heic Josephus. At quare igitur adjicitur illud ἠγμένοι γυναῖκας *qui uxores ceperant.* Opinor, quasi dixisset, qui ejusmodi erant natalibus vulgo habiti, ut uxores tantum sibi legitimas, id est, Israëlitidas, quales Sacerdo-

tibus,

tibus, ut ſupra oſtenſum eſt, ſemper ducendæ, cepiſſent, à functione tamen ſacra, quoniam de natalium puritate non conſtabat, velut prophani, in perpetuum arcebantur. Neque enim ibi de nuptiis illegitimis omnino agitur. Scimus quidem, ſub id tempus non paucos fuiſſe etiam ex genere ſacerdotali, qui fæminas ſibi non legitimas, id eſt, generis externi, copulaſſent. Vide Ezram x, 18. Nehemiam xiii, 28. & Joſephum libro xi, cap. v. Etiam & ejectas fuiſſe pleraſque, idque decreto publico. Sed qui ejecerunt, functione ſeu honore Sacerdotali ſummoti non ſunt. Tametſi interea verum ſit, quotquot non ejecerint, ex ſententia forenſi rite aut interdictos eſſe, aut potuiſſe interdici altari, uſque dum ejeciſſent. Qua de re plura inferius cap. vi. Sed nemo non videt, aliud eſſe Profanum quempiam fieri, ſeu in perpetuum altari arceri, quemadmodum ex natalibus ſive impuris, ſive incertis; aliud ſic tantum interdici, ut in functionem nihilominus rediret, ſimul ac id quod juſſerat forum, præſtaret, ut in uxoris illegitimæ repudio. Priore in ſpecie, pro Sacerdote non omnino habetur; in poſteriore, duntaxat intermisſio functionis eſt. Ex hiſce mirum non eſt, Herodem Antipatri F. Judææ Regem, cum Pontifices pro ſuo libitu creare abdicareque, nec tamen aperte nimis aut pluſquam res ſua exigeret, in perſonis, qui crearentur, ſeligendis in patrios Ebræorum ritus committere vellet, tabulas illas tam Sacerdotum quam aliorum genealogicas flammis, qua potuit, conſumſiſſe; quod memorat Euſebius, alii. Et Saidus Batricides, Patriarcha Alexandrinus, de eo, אחד כתב אליהוד אלתי אעאדהא להם עזרא פי נשב קבאילהם וגנשהם פאחרקהא באלנאר כלהא לכימא לא ידרי אחד מנהם מן אי שבט הו ולא מן הו אבוה *Cepit tabulas Judæorum, quibus recenſebantur illorum cognationes, per familiarum & generum conjunctiones, contractæ, atque eas omnes igne combusſit; adeo ut nemo cognoſceret, quanam eſſet ex tribu, nec quisnam pater ejus fuiſſet.* Non tali cognovit, qui hiſce careret tabulis, certitudine, qualis in natalibus, maxime eorum, qui ad Sacerdotium ſeu Pontificatum admittendi fuere, diſcernendis exigebatur. At vero ſi Profanus ſacrificaret (quod obiter monendum) Sacrificium ejus neutiquam profanum habebatur, ſed עבודה כשרה *cultus* ſeu *functio*, illa vice, ſatis, qua actus erat ſacrificantis, *legitima*; ita tamen, ut in claſſes Sacerdotales aut Pontificalem dignitatem non eſſet ipſe admittendus, ſed ab altari arcendus. Vide ſis de ea re Maimonidem halach, *Biath hammikdaſch* cap. vi, & Mikotzi Præcept.

Negativ. ccc viii. Sacrificium ſcilicet ab eo peragi non debuit, ſed peractum valuit. Nec profanabatur, ſed vim habuit Sacrificii. Quo trahunt illud in Benedictione, qua Moſes Levi benedixit Deuter. xxxiii, 11, *Benedic Domine Fortitudini ejus, & opera manuum illius accipies benevole.* Etiam ajunt inde, חולין שבו תרצה *Profanos, qui ex ea tribu, non aſpernaberis.*

Cap. IV.

De Ætate miniſterio Sacerdotali *ac* Levitico, *etiam &* Pontificali ſucceſſioni *idonea & legitima. Et de Succeſſione, ubi* hæres *adhuc* impubes, *ſeu* minor.

IDonea undiquaque Sacerdotali miniſterio ætas dici ſolet Ebræis annus exactus vigeſimus. Ante, immaturitas quidem fuit, ſed in genus duplex diſtinguenda. Alia ſic præpediebat, ut, qui intra eam ad altare, ut Sacerdos, accederet, ejus עבודה פסולה *functio* ſeu *miniſterium illegitimum* ſeu *profanum* cenſeretur. Alia minime altari arcebat eum, aut functioni, ſi placeret, erat impedimento; ſed, intra eam, עבודה כשרה *functio* ſeu *miniſterium rectum & legitimum* ſatiſque ſacrum habebatur. Ita tamen, ut veluti privilegii jus eſſet, quo ætate ſic immaturus abeſſe poſſet pro libitu, nec obligatione, ad vices cum ceteris præſtandas, teneretur. Prior heic ætas anno decimo tertio præter diem unicum, modo bini minimum pubis pili etiam ei excreſcerent, ſeu plena ac civili pubertate finiebatur; quemadmodum ætas eorum, qui גדולים ſeu *Majores* fuere, qua de re ſatis egimus libello de Succeſſionibus in Bona, capite ix. Vetuſtus autor Rabbi Jehuda Ben Elai, in Sepher Siphra, quem & תורת כהנים *Legem Sacerdotum* appellitant (ad illud Levit. xxi, 17; *Loquere ad Aharon, dicens,* איש מזרעך *quicunque vir de ſemine tuo in generationibus ſuis habuerit maculam* ſeu *corporis vitium, non accedat, ut offerat panem Deo ſuo*) de ætate utraq;, ad hunc modum; אמר רבי אלעזר ברבי יוסי הגא תינוק פסולה אעפ׳ שהוא תמים מאמיתי עבודתו כשירה משיביא שתי שערות אבל אין אחיו הכהנים מקריבים אותו לעבודתו עד שיהיה בן עשרים שנה *Docuit Rabbi Eleazar, ex ſententia Rabbi Joſe, infantem ſeu minorem Sacrificiis haut idoneum fuiſſe, tametſi vitiis corporis omnimodo vacarit. Tempus autem, quo Sacra rite peragere poteſt,*

potest, incipit, postquam bini ei excreverint pili. At vero fratres sui Sacerdotes, seu Sacerdotum grex neutiquam eum ad sacra altaris ministeria accersunt, antequam fuerit annorum viginti. Locus est in Siphra col. 188, quem & citat Moses Mikotzi Præcept. Negativ. cccviii, sed non sine verborum aliquot discrepantia. Sic ille ibi; תניא כתורת כהנים איש אמר רבי אלעזר ברי צדוק לכדנו תינוק פסול אפילו תמים עד מתי עבודתו פסולה עד שיביא שתי שערות *Explicatur in Lege Sacerdotum vocabulum vir* (in Lege, quam memoravimus, sacra) *docuit Rabbi Eleazar ex sententia Rabbi Zadok, inde eliciendum, Minorem seu infantem non admittendum, tametsi fuerit corpore integer. Quin & illegitimum est ejus ministerium usque dum excreverint bini pili.* Tantundem etiam habetur in Gemara Babylonia ad tit. *Cholin*, cap. 1, fol. 24, b, תנו רבנן איש מזרעך לדורותם מכאן אמר ר׳ אלעזר קטן פסול לעבודה ואפי׳ תם מאימתי כשר לעבודה משיביא שתי שערות אבל אחיו הכהנים אין מניחין אותו לעבוד עד שיהא בן עשרים *Tradunt Rabbini ex eo, quod legitur, Vir ex semine tuo in generationibus suis, docuisse Rabbi Eleazar, Minorem functione sacra arcendum, tametsi corpore esset integer. Functioni vero satis idoneum esse, postquam excreverint ei pili bini, cum tamen Sacerdotum grex seu collegium eum in vices non accersant ante ætatem viginti annorum.* Sic item Maimonides halach. *Celi hammikdasch* cap. v. Et de ætate tredecim annorum præter diem unicum, seu binorum pilorum ætate, quæ heic discrepat tantum juxta ea, quæ in libello de Successionibus in Bona aperuimus. Vide insuper adnotatum ad Maimonidem halach. *Thephilla Vebarceth Cohenim* cap. xv, & Mosem Mikotzi Præcept. Affirm. xx. Vigesimus autem, quo in functionem evocandus Sacerdos erat, indicari videtur in II Paralipom. xxxi, 17. Commate præcedente verba fiunt de Sacrorum, sub Ezekia Rege, instauratione & proventuum distributione universis Sacerdotibus, qui trimatum attigerant aut ætate fuerant superiores. Nam ejusmodi minoribus, Templum cum parentibus sacrificaturis ingredi (quod ibi memoratur) rite permittebatur; ideoque, in distributione eorum, infantibus ceteris prætermissis, ratio est simul habita, qua de re vide D. Kimchium ibidem. Ita ut, prioribus ibi verbis, totum genus Sacerdotale, præter infantes nondum trimos, includeretur. Nam quod in vulgata est, *exceptis maribus ab annis tribus & supra*, substituitur pro מלבד התיחשם לזכרים מבן שלש שנים ולמעלה *præter generis ipsorum mares à filio trimo & supra*, seu ut in Græcis interpretibus ἐκτὸς τῆ

ἐπιγονῆς τῶν ἀρσενικῶν ἀπὸ τριετοῦς καὶ ἐπάνω *præter faturam masculinorum à triennio, & supra.* Sequitur dein, *omni ingredienti Templum Domini, res diei in die suo* (detur) *pro ministerio eorum in vicibus seu classibus suis atque distributionibus suis*, quibus commate jam citato subjungitur, ואת התיחש הכהנים לבית אבותיהם והלוים מבן עשרים שנה ולמעלה במשמרותיהם ומחלקותיהם *etiam & prosapiæ Sacerdotum secundum domum patrum suorum & Levitarum à filio* xx *annorum & supra, in vicibus seu Classibus suis atque distributionibus suis.* Adeo ut heic Sacerdotes, qui sacro fungerentur officio, designari videantur, ætate item adjecta; illic totum, ut dictum est, classis uniuscujusque corpus. Vulgata ibi, *Sacerdotibus per familias, & Levitis à vigesimo anno & supra per ordines & turmas suas.* Hellenistæ vero; οὗτος ὁ καταλογισμὸς τῶν ἱερέων κατ᾽ οἴκους πατριῶν. καὶ οἱ Λευῖται ἐν ταῖς ἐφημερίαις αὐτῶν, ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, ἐν διατάξει. *Hæc distributio Sacerdotum secundum domus paternas: Et Levitæ in vicibus suis à vigesimo anno & supra, in ordinatione.* Ubi anni non omnino ad Sacerdotes, sed ad Levitas tantum referuntur. Et Levitarum quidem lex annalis, paulo ante conditum templi, viginti annorum ætatem eorum ministeriis præstituebat, ut eliciendum videtur ex 1 Paralipom. XXIII, 27, *Juxta præcepta quoque David novissima, supputabitur numerus filiorum Levi à viginti annis & supra.* Cum tamen ex instituto Mosaico, seu lege annali primum à Numine lata, ante annum trigesimum Levita ad functionem non obligaretur, ut videre est Numer. IV, 3, & VIII, 24. Nam quod posteriori Numerorum loco vigesimus quintus annus & priori trigesimus designatur, id ita interpretantur Magistri, ut initium functionis altero in loco, discendi initium, atq; tempus הלכות עבודה *institutæ functionis*, veluti lectionem, cantum, & quæ sunt cætera, assequendi, ut disciplina plenus atque sic idoneus redderetur, in altero denotetur. Adeo ut quinquennium, quo discrepant bini illi loci, fuerit ipsum discendi tempus, intra quod, qui sacro eorum ministerio non idoneus deprehenderetur, rejiciebatur. Ita in Gemara Babylonia ad tit. *Cholin* cap. 1, fol. 24, a, Maimonides halach. *Celi hammikdasch*, cap III, & Salomon Jarchius ad Numer. VIII. De vigesimo autem post Davidis tempora heic anno, testimonium habetur in Ezra III, 8, & trigesimi antea, 1 Paralip. XXIII, 3. Neque Legem illam annalem in Numeris latam aliter volunt obligasse, quam dum arca Levitarum humeris portanda

tanda erat, seu בזמן שהעבודה בכתף *tempore, quo ministerium humeri in usu.* Hoc à Davide Rege sublato (1 Paralip. xxiii, 26,) etiam & vim suam ita Legem annalem exuisse, ut & eam novare liceret. D. etiam Hieronymus in Quæstionibus Hebraicis ad 1 Paralip. xxiii, de Levitis; *quamdiu,* inquit, *Tabernaculum mutabatur de loco ad locum, à viginti annis eligebantur. Postquam vero Templum Domini ædificatum est, à triginta annis.* Ubi numerus viginti locum triginta, errore manifesto, occupat; sed annalis legis mutatio palam docetur. Vide nunc Salomonem Glassium Philologiæ sacræ lib. 1, tract. 1, sect. 11, art. 31. Monendum autem est, in Græcorum interpretum versione Numerorum loci prioris, adeoque utriusque, vigesimum quintum annum Levitis præstitui; qua de re vide, si placet, Theodoretum Quæst. xiii. ad eundem librum. Sed vero nullibi comperio apud Magistros, annos Levitarum, qua Levitarum, legitimam Sacerdotum ætatem indicasse. Quod miror nimium, Viros magnos, etiam dum alios acriter castigant, admisisse. Id tamen, ipsum D. Hieronymum, qui Ebræorum mores ac traditiones ab ipsis quamplurimas edidicit, habet assertorem. *Recordetur* (inquit; de Joanne Hierosolymitano, adversus quem in Epistola lxii, ad Theophilum, scribit, verba faciens) *legis antiquæ, & post viginti quinque annos à Levitica tribu eligi in Sacerdotium pervidebit. Aut si in hoc testimonio solo Hebraicam sequitur veritatem, noverit triginta annorum fieri Sacerdotem.* Item in proœmio ad Ezechielem, *nisi quis apud Hebræos ætatem Sacerdotalis ministerii,* id est, *tricesimum annum, impleverit, nec principia Geneseos, nec Canticum Canticorum, nec hujus voluminis exordium & finem legere permittitur.* Eadem etiam ætas Sacerdotibus Christianis olim tum Cæsareo tum Pontificio jure est præfinita, ut videre est in Novell. Justiniani cxxiii, cap. xiii, & Gratiano Dist. lxxviii. Sed vero Ebræorum de ætate heic jura suis in Commentariis sunt, qualia jam diximus; atque Sacerdotum alia, alia Levitarum. Neque auditum, puto, est, pubertatem fuisse legitimam Levitæ ætatem, ad Magistrorum mentem, aut non fuisse Sacerdoti, distinctione, quæ supra adfertur, adhibita. Quæ tamen ita intelligenda etiam videtur, ut non quilibet Sacerdos vigesimum superans annum in functionem esset, sive evocandus, sive admittendus; sed is tantum, qui in Majoribus ætate seu puber censendus erat; qualis non fuit aliquis post decimum tertium annum præter diem unicum, nisi pubertatis illa signa seu pili bini ei excrevissent, tametsi annum superasset vigesimum;

extra

extra quam ubi aut spadonis signa sub vigesimo anno exacto aut postea, Spadonis (quem סריס vocitant) nomen, atque, ex eo nomine, Majoris, ei præbuerant, aut, hisce etiam deficientibus, trigesimus quintus annus exactus in Majorum demum numerum eum retulerat. Ejusmodi enim fuere gradus legitimæ, quæ Major erat, ætatis adipiscendæ. Nec, antequam eam quis civiliter adeptus fuerat, functioni sacræ idoneum fuisse videntur existimasse; sed pubertatis signa & annum vigesimum, cui ut plurimum prævia sunt illa signa, velut quæ plerunque seu generatim heic mensuræ vicem obtinebant, in more hoc annali Sacerdotum (qui & Pontificum est) definiendo, usurpasse. Ita ut ante illam ætatem neminem in Vices accerserent; tametsi puberi sacra, pro libitu, præstare liceret, & Pontificis demortui hæredi etiam puberi in Dignitatem succedere: Neque ante eam ætatem, admittendus erat. Hinc de Onia II Pontifice, Simonis I filio, in successionem, per annos plurimos, post mortem patris, qui tenera ætate eum reliquerat, non admisso, dijudicandum est. Vide sis librum primum, cap. VI. Quin apud Josephum ratio redditur, cujus obtentu, utpote legitimæ, Antiochus Epiphanes Pontificatum contulit Jasoni, patruo Oniæ, qui filius erat & hæres Oniæ III Pontificis, ὁ γὰρ (inquit ille lib. XII, cap. VI) παῖς, ὃν Ὀνίας καταλελοίπει, νήπιος ἦν ἔτι. *Nam filius Oniæ superstes, parvulus hactenus erat.* An vero, qui ita ob minorem demortui hæredis ætatem succederent, ij jure suo, an pupilli Pontificatu fruerentur, quæstio facta est. Audacter Josephus Scaliger in Elencho Orationis Chronologicæ Davidis Parxi; *Pontifex,* inquit, *Maximus, quamvis ante pubertatis argumenta, non admittebatur in functionem suam, nihilominus tamen erat & vocabatur Pontifex Maximus. Sed dabatur illi Vicarius, qui intra terminum pubertatis ejus vice fungeretur. Is in priore Templo dicebatur* משנה כהן הגדול *Secundus à Pontifice Maximo. Sub posteriore Templo vocatus est* סגן כהן גדול *Vicarius Pontificis Maximi, quem locum in Ecclesia Græca explet is, qui vocatur* πρωτοσύγκελλος τοῦ πατριάρχου. *Hujus rei illustre exemplum extat in Onia, cui, quum, patre Simone Justo mortuo, relictus in cunis esset, Vicarius datus est Eleazarus patruus.* Sic ille. At vero, annos XXX Pontifex fuit Eleazarus, & Manasses propatruus XXVI, antequam dignitate gauderet Onias nepos, ut libro ostenditur superiori, ex Eusebio; aliis quindecim duntaxat annos Eleazaro assignantibus. Etiam uterque demortuus est antequam succederet Onias; de cujus tamen pubertatis civilis retardatione

tione nullibi legimus. Detur ſane, extremam pubertatis metam eum præſtolatum eſſe, id eſt, annum trigeſimum quintum; nec Eleazarum xxvi, ſed xv annos tantum dignitatem tenuiſſe. Certe diutius etiam ita præcluſus eſt Oniæ Pontificatus, quam tutelæ jus aut Vicarii ratio pateretur. Nec fiebat Pontifex ſolo jure proximitatis. Accedebat præter veſtitum ſacra Unctio ſub Templo primo, ſolennis item & ſacer veſtitus ſub ſecundo. Sine quibus pro Pontifice nemo agnoſcebatur, ut mox liquebit. Impuberes autem aut unctos aut veſtitu illo inſignitos, haut puto compertum. Quomodo igitur Vicarius ei datus, qui nondum ipſe Pontifex? qua ratione etiam & ubi tributum ipſi Pontificis nomen, quatenus illud ſupremam in ordine Sacerdotali dignitatem ſignificat? Quin Joſephus diſerte ante Antiochi Epiphanis tempora neminem ἅπαξ παραλαβόντα *ſemel nactum dignitatem Pontificiam* eam exuiſſe ſcribit. Neque obſtat Abiatharis exautoratio, perduellionis rei. Loquitur de ordinaria ſucceſſione & perpetuo Pontificis creati jure. Nec minus ipſe ſive Eleazari ſive Manaſſis Pontificatum, quam aliorum, qui præceſſerant, perpetuum facit tutelæ ſeu pupilli jure liberum. Quæ cum ita ſint, ſtatuendum potius videtur, Impuberum jus ejuſmodi fuiſſe, ut, præcluſo ipſis Pontificatu, proximus, perinde, ac ſi illi abeſſent, ſanguine ſuccederet, non tutelæ aut Vicarii jure, ſed pleno ſuoque & perpetuo. Quo item mortuo, proximus itidem ſuccedebat, niſi impuberi pubertas civilis antea acceſſiſſet. Adeo ut Impubes à paterna dignitate arceretur, uſque dum & pubertas ſua & Pontificatus vacatio concurrerent. Quod ſane, ex Oniæ patruique ſui & Propatrui exemplo, videtur eliciendum. Jam dicta autem de Sacerdotali ſeu Pontificali functione, ante annum vigeſimum, ubi pubertas civilis adeſſet, rite peragenda, apprime firmantur ex eo, quod apud Joſephum legitur de Ariſtobulo Hyrcani Pontificis ex Alexandra filia nepote, adeoque Pontificatus, ſub Herode Magno, hærede. Is annum agebat decimum ſextum, cum Herodes Ananelum Babylonium contra jus in dignitatem illam evexerat. Alexandra igitur mater ejus ἐπιτάραχτο καὶ χαλεπῶς ἔφερε τὴν ἀτιμίαν τοῦ παιδὸς, εἰ περιόντος ἐκείνου, τῶν ἐπικλήτων τις ἀξιοῦται τῆς ἀρχιερωσύνης, *turbata eſt & inique ferebat ignominiam, qua affectus eſt filius ſuus, quod eo ſuperſtite aliunde quis vocatus Pontificatum uſurparet.* Sic ille lib. XV, cap. II. Etiam & Mariamne Ariſtobuli ſoror atque uxor Herodis,

dis, assiduis precibus eum flagitabat, ἀποδοῦναι τῷ ἀδελφῷ τὴν ἀρχιερωσύνην *reddere fratri Pontificatum*, quod demum factum est. Et paulo post subjungit Josephus, τὸ μειράκιον Ἀριστόβουλος, ἕβδομον ἐπὶ τοῖς δέκα γεγονὼς ἔτος, ἐπειδὴ κατὰ νόμον ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸν βωμὸν συντελέσων τὰ θύματα, τόν τε κόσμον ἔχων τὸν τῶν ἀρχιερέων, καὶ τὰ πρὸς τὴν θρησκείαν ἐντελῶν, κάλλει τε κάλλιστος καὶ μεγέθει πλέον ἢ πρὸς τὴν ἡλικίαν ὑπεραίρων, τοῦ γε μὴν περὶ τοῦ γένους ἀξιώματος πλεῖστον ἐν τῇ μορφῇ διαφαίνων. ὁρμή τε τοῦ πλήθους πρὸς αὐτὸν εὐνοίας ἐγένετο, καὶ τοῦ Ἀριστοβούλῳ τοῦ πάππῳ πεπραγμένων ἐναργὴς μνήμη παρέστη. *Adolescens Aristobulus, annum egressus decimum septimum, cum secundum legem ascenderet ad altare sacra operaturus, ac habitu Pontificali indutus, atque ea, quae functionis erant, rite perageret, eximia forma & statura, quam pro aetate procerior, maxime etiam in facie generis dignitatem prae se ferens, convertit in se multitudinis oculos simul & studia, reputantis secum etiam avi Aristobuli memoria digna facinora.* Exploratissimi vides heic juris fuisse, omnium consensu, Pontificatus functionem ante vigesimum annum rite peragi potuisse & successione accipi. Nec habet locum in hoc exemplo pubertas singularis XVII annorum, quae, Ebraeis, suis in rebus hujusmodi, inaudita, Viro magno imposuit. Ad jus autem perpetuum eorum, qui ob minorem haeredum aetatem sufficiebantur asserendum, nec haeredis pubertate, seu, quod idem est, legitima aetate finiri probandum, etiam quod in historiola hac de Ananelo occurrit, inprimis facere videtur. Herodes fatetur, se Ananelum Pontificatu donasse παιδὶ παντάπασιν ὄντος Ἀριστοβούλου, *Aristobulo omnino puerulo.* Impubes desinit esse Aristobulus. Tunc Herodes Ananelo Pontificatum abrogat παράνομα ποιῶν ut diserte Josephus, id est, *jura violans.* Consequens est, Ananelum ex jure, quippe qui semel ob minorem Aristobuli aetatem in dignitatem evectus est, juxta morem receptum abdicari non debuisse. Male interpolatur locus iste Josephi in versione recentiori. Sed recte ibi Ruffinus; *Ananelum* (sic ille) *Principatu Sacerdotii, praeter Legem exuit.*

Cap.

CAP. V.

De Vitiis Corporalibus, *quorum in admittenda sive* functione Sacerdotali *sive* Pontificali successione, *ratio erat habenda*.

UT, sine ætate legitima, neque Functio neque Successio admittebatur, ita nec sine legitima Corporis habitudine Membrorumque integritate. Adeo ut qui ὁλόκληρος *corpore integer*, seu ἄμωμος *vitio carens* non esset, aut τὸ σύμβολον ἀτυχίας *notam infelicitatis* (quo nomine vitium heic corporale memorat Philo in secundo de Monarchia) in corpore gereret, is plane arcendus esset. Lex sacra est stirpi Aharonicæ, Levit. XXI, 17; *Quicunque de semine suo in generationibus suis habuerit maculam, non accedat, ut offerat panem Deo suo.* Macula seu vitium corporis מום lingua Mosaica vocitatur. Et Hellenistæ ipsum veluti retinent; dum pro eo *μῶμον*, quod *dedecus* seu *vitium* sonat, substituunt. Recensentur aliquot in sacro sermone maculæ seu vitia corporis, quæ hominem à functione Sacerdotii arcent, uti etiam Levit. XXII, 20, quæ animalia ita vitiabant, ut rite offerri nequirent. Sed recensionem illam exemplum tantum esse, ajunt Ebræi, seu specimen, quod in vitiis heic dijudicandis est sequendum, non quod totam legis, quæ præcedit, vim explicat. Corporalia igitur, quorum in hisce habenda est ratio, Vitia tripliciter distribuunt. Alia fuere שפוסלין בכהנים מלעבור והבהמה מליקרב *quæ ita vitiabant tam Sacerdotes, quam animalia bruta, ut neque hæc rite offerri, neque illi rite ministerium præstare possent.* Quæ ad animalia tantum spectabant, qualia plurima enumerant, locum heic habent nullum. Alia שפסלין את האדם בלבד מלעבור *quæ vitiabant hominem tantum, ita ut à sacro ministerio esset abstinendum.* Alia demum שאין פוסלין אלא משום מראית העין *quæ non vitiabant aliam ob causam, quam quod intuenti deformitate displicerent.* Primi generis faciunt quinquaginta.

Quorum v, in Aure;

I. *Cartilago auris lacera.*
II. *Cartilago auris discissa.*
III. *Perforata auris cartilago, adeo ut foramen viciam possit recipere.*

IV. *Auris*

IV. *Auris arida & exsanguis.*
V. *In aure alterutra cartilago duplex.*

In palpebris, tria.

VI. *Perforata palpebra.*
VII. *Palpebra discissa.*
VIII. *Palpebra lacera.*

In Oculo, octo:

IX. *Cæcitas, sive in utroque sive in altero.*
X. *In alterutro lippitudo.*
XI. *Visus obscurior, ob tenebras utrique seu alteri offusus.*
XII. *Tuberculum, uvæ instar, tametsi visus non minueretur.*
XIII. *Caruncula nigredinis aliquantulum operiens.*
XIV. *Albugo in nigredinem extensa.*
XV. *Macula alba, intra nigredinis circuitum*; vitium hoc, uti & sequens, nomine דק *in origene eis denotatur*: Id vulgatæ, lippus est. Neque locum habuit, nisi aliquantulum promineret hæc macula.
XVI. *Macula nigrior in Nigredinem depressa.*

In Naso, tria;

XVII. *Naris perforata.*
XVIII. *Discissa naris.*
XIX. *Naris lacera.* Quod de perforatis, discissis, laceris, naribus, auribus, palpebris & labiis (de quibus statim) habent, inprimis vocabulo הרוץ in Levit. XXII, 22, designari ajunt. Id scissum significat & diffractum.

In Ore, sex;

XX. *Labium perforatum;*
XXI. *Labium lacerum;*
XXII. *Discissum Labium;*
XXIII. *Maxilla inferior superiori prominentior.*

XXIV. Os,

XXIV. *Os, ex sui constructione, occlusum.*
XXV. *Lingua impeditior, adeo ut verborum plerorunque prolationi sit impar.*

In vasis seminariis, duodecim;

XXVI. *Membrum genitale compressum.*
XXVII. *Contusum idem.*
XXVIII. *Idem avulsum.*
XXIX. *Idem abscissum.*
XXX. *Testiculus compressus.*
XXXI. *Contusus.*
XXXII. *Pars Testiculi exsecta.*
XXXIII. *Testiculus evulsus.*
XXXIV. *Testiculus unicus.*
XXXV. *Uterque unico in loculo.*
XXXVI. *Utriusque sexus, velut Hermaphroditi, membra.*
XXXVII. *Genitalium loci obstructi.*

In Manibus pedibusque, sex;

XXXVIII. *Claudus.*
XXXIX. *Femur alterum altero longius.*
XL. *Femur alterum altero altius.* Ex utroque scilicet fiebat Pedum incessus inæqualis.
XLI. *Ossis manus fractura manifesta.*
XLII. *Ossis pedis fractura manifesta.*
XLIII. *Pedes, ex sui constructione clausi, seu, in se strictius contracti.*

In superficie Corporis, quatuor.

XLIV. *Scabies sicca. Psora.*
XLV. *Verruca, quæ non sine osse.*
XLVI. *Scabies Ægyptiaca; foris humida.*
XLVII. *Ossium, quæ apertius cerni possent, aliquod incisum.*

Hisce adjiciuntur;

XLVIII. *Ab ætate provecta tremor.*

XLIX. *Tremor ab Ægritudine.*

L. *Sordes & inquinamenta; veluti sudor, fætor oris.* Addunt, Sacerdotem sudore inquinatum, antequam ad sacram admittendus esset functionem, abluendum atque aromate conspergendum. Oris item fætorem, si quis fuerit, aromate aliquo devorato corrigendum. Aliter חלל עבודתו *profanabat functionem* seu *Sacrificium suum.*

Secundi Vitiorum heic generis sunt Ebræis nonaginta; eorum nempe, quæ hominem tantum seu Sacerdotem, non Victimas, vitiabant, aliave animalia sacranda.

In Capite, octo;

I. *Verticis capitis concavitas.*

II. *Convexitas verticis, nimium exsurgens, instar ovi.*

III. *Frons seu sinciput faciei superpendens.*

IV. *Occiput cervici superpendens.*

V. *Caput adeo deorsum amplum & diffusum, ut etiam colli locum pars ejus occuparet.*

VI. *Calvitium in toto capite.*

VII. *Calvitium (nec tamen sine recto crinium ductu inter aurem utranque) in sincipite.* Nam in occipite, ductus ejusmodi vitium perimebat.

VIII. *Calvitium in vertice; tametsi alias crinibus circundaretur caput.*

In Collo, bina;

IX. *Collum adeo depressum seu breve, ut caput humeris continuum videretur.*

X. *Collum adeo oblongum, ut humeris videretur eluxatum.*

In aure, quatuor;

XI. *Aures nimis exiguæ.*

XII. *Aures turgidæ nimis, instar spongiæ.*

XIII. *Languidæ nimis ac pendulæ aures.*
XIV. *Auris altera ab altera, obiter intuenti, diversa.*

In superciliis, quinque;

XV. *Pilorum defectus, in utroque.*
XVI. *Iacentia supercilia.* Puto, aliquantulum pendula.
XVII. *Supercilium tantum unicum.*
XVIII. *Supercilia binis plura.*
XIX. *Dissidentia, veluti sive colore pilorum sive longitudine, Supercilia.*

In Palpebris, quatuor;

XX. *Pilorum in utrisque defectus.*
XXI. *Densitas in pilis nimia, seu hirsutia, ut in silonibus.*
XXII. *Pilorum alterius ab altero diversitas, veluti colore, tenuitate.*
XXIII. *Non ita, ut par est, apertæ, sed nimium conniventes palpebræ.*

In Oculis, undecim;

XXIV. *Oculi superius, quam par est, siti.*
XXV. *Oculi siti inferius, quam est par.*
XXVI. *Oculi omnino rotundi, nec in longitudinem aliquantulum extensi.*
XXVII. *Oculi furibundorum instar.*
XXVIII. *Oculi majores, quam par est; instar vituli.*
XXIX. *Minores, quam par est, oculi; instar anseris.*
XXX. *Lachrimæ perpetuo stillantes.*
XXXI. *Humor ab alterutro oculi angulo fluitans.*
XXXII. *Contractio palpebrarum & oculorum visui solita, seu nictatio, inter videndum, frequens.*
XXXIII. *Visus adeo confusus, ut sine monitore inter objecta ampla distinguere nequiret.*
XXXIV. *Oculi dissidentes veluti colore, magnitudine, loco.*

In Naso, sex;

XXXV. *Superior pars nasi, inter oculos, depressior.*

XXXVI.

XXXVI. *Nasi medium nimium eminens.*
XXXVII. *Extremitas nasi repanda.*
XXXVIII. *Nasus alterutrinque divergens.*
XXXIX. *Nasus grandior, quam ferret ceterorum membrorum ratio.*
XL. *Nasus exilior, quam ratio ea ferret.* Mensura autem heic erat digitus ejus, de quo fiebat quæstio, auricularis, אם היה חוטמו גדול ממנה או קטן ממנה הרי זו מום *si nasus ei esset aut major digito eo aut minor, vitium erat.* Sic Magistri.

In Labiis, tria;

XLI. *Labium inferius superiori prominentius.*
XLII. *Labium superius inferiori prominentius.*
XLIII. *Os adeo laxatum, ut salivam non retineret.*

In Ventre, tria;

XLIV. *Venter tumidus.*
XLV. *Umbilicus prominens; & non depressior, ut esse solet.*
XLVI. *Mammillæ super ventrem, instar mulieris, jacentes, seu pendulæ.*

In dorso, tria;

XLVII. *Dorsum incurvum.*
XLVIII. *Gibbositas ex vertebra spinæ luxata.*
XLIX. *Gibbositas carnosa.*

In Manibus, sex;

L. *Digitorum numerus excrescens.* Abscisso vero, qui excreverit, desiit vitium; sed ita demum, si exos esset.
LI. *Digiti alicujus defectus.*
LII. *Bini digiti continenter conjuncti.* Sed desiit vitium, si à vola ad extremitates discinderentur.
LIII. *Digitus alter alteri inequitans.*
LIV. *Caro è pollice extuberantior.*

LV. *Usus dextræ incommodus.* Nam ſiniſtrâ miniſterio functum, id, quod peragebat, profanaſſe ſcribunt.

In Vaſis ſeminariis, quatuor;

LVI. *Scrotum, ad genua fermè pendulum.*
LVII. *Veretrum, adeo longum, ut genua fermè attingeret.*
LVIII. *Scrotum percuſſum adeo ut inde læderentur teſticuli.*
LIX. *Hernia.*

In Cruribus & Podibus, quindecim;

LX *Crura adeo extrorſum incurva, ut, genibus nunquam conjunctis, pedes facile commiſcerentur. Ut in valgis.*
LXI. *Talus extuberantior.*
LXII. *Calcaneus ita retrorſum extenſus, ut crus medio pede inniti videretur.*
LXIII. *Planta pedis in latum diffuſa, &, inſtar anſeris, plana.* Ut in plancis ſeu plautis.
LXIV. *Caro e pollice pedis extuberantior.*
LXV. *Digitorum pedum alicujus defectus.*
LXVI. *Digitorum numerus excreſcens.*
LXVII. *Digitus alter alteri inequitans.*
LXVIII. *Bini digiti continenter conjuncti.* Idem heic jus erat, quod in digitis manus ita conjunctis.
LXIX. *Pes adeo undiquaque ſibi æqualis, ut à calce ad digitorum extremitates, utrinque ac ubique eandem haberet figuram.*
LXX. *Pes à calcaneo ad digitos ita incurvus, ut, arcus inſtar, alterutrinque diſtorqueretur;* ut in loripede.
LXXI. *Pes excavatus, ſeu planta ſic concava, ut ſtans calcaneo & digitorum extremitate tantum inniteretur.*
LXXII. *Tali intertrigine ſe mutuo inter eundum pulſantes.*
LXXIII. *Genua ſe mutuo inter eundum intertrigine pulſantes.*
LXXIV. *Pedis ſiniſtri potior uſus.*

In Corpore toto, quatuor;

LXXV. *Corpus grandius, quam membrorum ferret ratio.*

LXXVI. *Corpus minutius quam eadem ratio ferret.*
LXXVII. *Corpus Longius quam ratio ferret eadem.*
LXXVIII. *Pumilionis statura.*

Iu Cute & Carne, octo;

LXXIX. *Nigrities, qualis Æthiopis.*
LXXX. *Albor, qualis casei.*
LXXXI. *Rubor, qualis coccini.*
LXXXII. *Cutis, ex causa interiori decolorata, veluti ex pustulis, lentigine.*
LXXXIII. *Cutis ex causa foris admissa, decolorata, ut cicatricosa.*
LXXXIV. *Verruca seu nævus in facie etiam assario minor; modo ex eo crescat pilus.*
LXXXV. *Verruca seu nævus in facie assario æqualis seu major.*
LXXXVI. *Caro seu cutis languida & pendula.*

Adduntur insuper hisce;

LXXXVII. *Surditas.*
LXXXVIII. *Fatuitas, qua insania etiam denotatur.*
LXXXIX *Epilepsia.*
XC. *Spiritus immundus.*

Tertii generis, quæ vitiabant, quia intuenti deformitate displicerent, bina duntaxat faciunt;

I. *Pilorum, qui in palpebris, defectus; tametsi eorum radices remanerent.*
II. *Dentes excussi.*

De hisce universis consulas Misnam & Gemaram Babyloniam tit. *Becoroth* cap. VI, & VII. R. Jehuda Ben Elai in *Torath Cobenim* col. 188. & 189. Maimonidem halacoth *Biath hammikdasch* cap. VI, & VII. & Mosem Mikotzi Præcept. Neg. CCCVIII. Vide sis item Philonem lib. II. de Monarchia, & libro de Victimis. Numerus omnium est CXLII. Nullum eorum non est בגלוי *in aperto*, adeo ut intuenti discerni posset. Neque enim admittunt, ut qvod in aperto non esset, veluti in renibus, vesica, liene, intestinis, heic locum haberet. Edocti scilicet exemplis in

ſacro ſermone expreſſis. Quod vero in Helleniſtarum verſione Levitic. xxii, 22. pro חרוץ ſubſtituitur γλωσσότμητος *lingua ſectus*, id plane Talmudicis adverſatur. Neque enim linguæ ſectionem inter vitia enumerant; nec locum illum (qua vitia deſignat) non æque ad Sacerdotem offerentem ac ad victimas attinere volunt. Tò חרוץ igitur, quod ſciſſum ſeu inciſum denotat (vulgata, *cicatricem habens*) aures, palpebras, nares diſciſſas ſignificare ajunt. Nec linguæ vitium aliquod interponunt. Animadvertendum autem eſt, in vulgata reperiri, eum qui *parvo vel grandi, vel torto naſo* fuerit, altari non admittendum. Vocabula quæ reſpondent in origine (Levit. xxi, 18.) ſaltem illum locum occupant, ſunt חרום או שרוע. Horum primum pro eo *cui ſuperior pars naſi depreſſior eſt*, ſeu ſimo nimis, capiunt Magiſtri, & ſecundum pro *eo, cui membrorum paria ſunt imparia*, veluti oculi, aures, crura. Pro utriſque habet Græca verſio κολοβόῤῥιν ἢ ὠτότμητος *naſo mutilatus aut auribus ſectus*. Sed vulgatæ autor non tam originis verba, quam receptam, de naſi vitiis, ſententiam ibi ſecutus videtur. Ex enumeratis autem vitiis, alia vides eſſe קבועים *permanentia* ſeu *perpetua*, alia עוברים *tranſeuntia*, ſeu *quæ tempore deſinunt*. De univerſis ſimul pronuntiant, כל כהן שיש בו מומים בין מום קבוע בין מום עובר לא יכנס למקדש מן המזבח ולפנים שנ׳ אל הפרוכת לא יבא ואל המזבח לא יגש *Sacerdos, cui ineſt vitium, ſive permanens illud fuerit ſive tranſiens*, (antequam tranſierit) *non introeat Sanctuarium uſque ad altare, nedum locum aliquem interiorem; ſecundum id quod ſcriptum eſt; ad velum non ingrediatur nec accedat ad altare*. Locus eſt Levit. xxi, 23. legi de vitiis corporalibus ſubjunctus. Atque interdicto teneri volebant ſingulos ex genere Sacerdotali vitio ex jam recenſitis aliquo laborantes; Ita tamen, ut ſi quis contra faceret, diverſimodus eſſet contumaciæ effectus. Nam cum tria ſint Vitiorum jam dicta genera, & Flagelli pœna plerunque delictis, graviori non punitis ſupplicio, irrogari ex ſententia forenſi ſoleret; ſi quis ex Sacerdotali genere, cui vitium aliquod ſive primi, ſive ſecundi generis ineſſet, heic contra feciſſet, vapulabat. Maimonides; אם עבר ונכנס לוקה אעפ׳ שלא עבד *ſi contumax fuerit Sacerdos, &, cum vitium habuerit, introiverit, vapulat; idque etiamſi non ſacrificaverit*. Si nempe hoc fecerit במזיד ולא בשגגה *ſcienter & non ex ignorantia*. Aliter enim pœna hæc non ſequebatur. At

vero Sacrificii ab iis, qui binis hisce generibus vitiorum laborarent, peracti natura alia atque alia erat. Primum genus non modo pœnam sacrificantibus scienter induxit, sed etiam ipsum Sacrificii actum vitiabat, adeo ut esset עבורה פסולה *ipsum Sacrificium illegitimum profanumque*, sive illud scienter sive ex ignorantia perageretur. Secundum vero genus, לא חלל עבורתו *minime profanabat Sacrificium*, tametsi sacrificans verberum pœna esset afficiendus. Ob tertium demum, Sacerdos, qui adversus patria heic instituta contumax esset, אינו לוקה ועבורתו כשרה *nec ipse vapulabat, nec Sacrificium ejus illegitimum*. Adeo ut genus tertium in monitis, quæ interdicti speciem induebant, tam sine pœnâ adjectâ, quàm sine Sacrificii profanatione tantum haberetur. Primum & secundum in interdictis; huic etiam pœna verberũ, illi tam profanatione Sacrificii quam pœna adjecta. Quomodo autem tum primum tum secundum vitiorum corporalium, quæ diximus, genus successioni Pontificali æque ac functioni Sacerdotali, obstare posset, haut difficile est ex hisce decernere. Et de mutilatis auribus etiam exemplum habetur superiore in libro capite VIII, ubi de Hyrcano Pontifice agitur. Aures ei prærosit Antigonus, ut ob hoc vitium, à dignitate, si forte redux esset, arceretur. De hisce vitiis Josephus lib. III, Archæolog. cap. X, & lib. VI, Haloseos cap. XV. Utroque etiam in loco, juxta Legem in Levitici XXI, 22. latam, sacrarum epularum & rerum Sacerdotali generi sustinendo assignatarum fuisse eos participes recte docet. Sed pessime posteriori in loco, ut non raro, vertitur. Verba ejus sunt, τῶν δ' ἀπὸ γένους ἱερέων ὅσοι διὰ πήρωσιν οὐκ ἐλειτούργουν, παρῆσαν τε ἅμα τοῖς ὁλοκλήροις ἐνδοτέρω τοῦ γείσου, καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ γένους ἐλάμβανον μερίδας, quod vertitur, *Qui vero ex origine Sacerdotum genus ducentes, cæcitatis causa munere non fungebantur cum incolumibus intra limitem aderant partesque generis consequebantur*. Nugæ meræ; nec autoris mentis ferme vestigium. Redde, *Ex genere Sacerdotali, quotquot propter defectum aliquem corporis, sacrum non obibant munus, aderant cum integris corpore intra atrii limites, & partes suas, etiam ex ipsorum originis jure, accipiebant*. Fuerunt alia corporis in Sacerdotibus vitia, quæ munere quidem arcebant eos, usque dum corrigerentur. Sed pro libitu ac momento corrigi potuere. Ideoq; successioni in functionem non aliter obstare potuere, quam si non corrigerentur. In hisce, præputium, immunditiés lavacro aliisque ritibus abolenda, crines intonsi. Neque enim luctus causa aliave, Sacerdoti cuiquam sacram vicem

cem observanti seu Pontifici ex lege permittebatur aut rasum caput, aut non tonsum habere crines promissos. Qua de re vide sis Levitic. x, 6. & xxi, 10. præter Ezechielis cap. xliv, 20. Nam quod legimus in citatis Levitici locis ראשיכם לא תפרעו de Sacerdotibus universis, & את־ראשו לא יפרע de Pontifice, pro quibus in vulgata habetur *capita vestra nolite nudare*, & *caput suum non discooperiet*, & apud Hellenistas, τὰς κεφαλὰς ὑμῶν οὐκ ἀποκιδαρώσετε *caput vestrum cidari non nudabitis*, & οὐκ ἀποκιδαρώσει *cidari non nudabit*, seu, ut in nonnullis, οὐκ ἀπομιτρώσει *non nudabit mitra*, apud Judæos etiam Hispanienses *vuestras cabeças non descubrades*, & *sua cabeça non descubrira*, quemadmodum item alii recentiorum; hæc ita capiunt Talmudici, ut crines promissos tantum verbis illic interdici velint. Adeo ut vertendus sit locus primus *comam capitum vestrorum non nutriatis*, & secundus *comam capitis sui non nutriat*. Nam cum τὸ פרע comam seu cæsariem significet, ut in dicto Ezechielis loco & in Numeror. vi, 5. verbum etiam פרע quod sæpius quidem *retegere* aut *denudare* significat) velut ab ea notione factum, pro eo quod est *comam nutrire* seu *promittere* sumi heic volunt, & pro eodem quod in Ezechiele est פרע לא ישלחו *cæsariem non promittant* seu *nutriant*; quod tamen in Græca versione est τὰς κόμας αὐτῶν οὐ ψιλώσουσι, *comas suas non ad pressum tondebunt*, contra Ebraicam veritatem & vulgatam, quæ Ebraicam heic sequitur. Sed Magistris consonus est etiam diserte Onkelus in paraphrasi Chaldaica loci utriusque; רישיכון לא תרבון פירוע *Capitis vestri non nutriatis comam*, & ית רישיה לא ירבי פירוע *capitis sui non nutriat comam*. Astipulatur Arabs Erpenianus. Altero in loco ille. שער ראשכם לא תכברוא *cæsariem capitis vestri non crescere faciatis* aut *promittatis*; altero, idem, numero & persona mutata. In Arabico etiam Saadiæ, posterior locus vertitur ראשה לא ישעת *caput suum* (cæsariem capitis) *non diffundat*; priore itidem eisdem vocabulis usurpatis. Versio autem Arabica Mſ. Bibliothecæ Arundellianæ, habet, לא תעטוא רוושכם *non obtegatis capita vestra*, priore in loco; eodem item vocabulo in posteriori adhibito. De tecto forte capillis capite locus capiendus; utres ipsa exigit. Et immane quantum adversantur Talmudicorum placita versioni tum vulgatæ tum Hellenistarum aliorumque de capitibus non nudandis. Nam ex more receptissimo pileus seu cidaris Sacerdotum & Pontificis exuenda

erat, quandocunque à sacro ministerio recederent, ut infra capite vii. docetur. Qualis vero comæ nutritio in interdicto comprehendatur, (quantum ad Sacerdotes gregarios attinet) eliciunt ex lege de Naziræis lata Numer. vi. 5. ubi verba fiunt de coma eorum nutrienda per tempus consecrationis, quod triginta diebus brevius nunquam ex recepto more legitimum habebatur. Quamobrem & ultra triginta dies comam nutritam Sacerdotem functioni, donec tonderetur, imparem reddidisse volunt. Nam post tot dies exactos rite nutriverat comam Naziræus. Nec interdictum hoc ad omnia tempora, sed ad functionis seu vicis solennis præstandæ tantum tempus, qua Sacerdotes gregarios obligabat, attinuisse ajunt. Perpetuo vero & nunquam non Pontificem obligasse; utpote cujus præsentia in Sanctuario adeoque veluti assidua functio, non per vices disterminata, ex lege præstituebatur. Qua de re vide sis Mosem Maimonidem halach. *Celi hammikdasch* cap. v, & halach. *Biath hammikdasch* cap. i, Mosem Mikotzi Præcept. Negat. ccciii, præter commentarios ad citatos è Levitico locos. Qualibet autem Sabbati vespera ita tondendus erat Pontifex, ut forpice circumquaque crines æquarentur; capite tantum non raso. Ante alios consule heic D. Hieronymum lib. xiii, in Ezechielem, ad cap. xliv. Quatenus hoc imitata fuerit Ecclesia Christiana, ejusve pars aliqua, vide, si placet, Gratian. dist. xxiii. cap. 21. & 22. & Extr. tit. de vita & honest. Clericorum, cap. 5. & 6. obviosque de Sacerdotum tonsura locos alios. Minime vero profanabat Sacrificii sui actum comam nutriens, tametsi ex præputio & immunditie ipsum actum, alioquin sacrum, profanatum esse statuant. Quod vide apud Maimonidem laudato libro, cap. ix. Tam comam autem nutriens, quam ex præputio aut immunditie altari arcendus, verberibus ex sententia forensi plectebatur, si contra morem functioni se forte immiscuerat. Et de Corporis heic habitu hactenus.

Cap.

Cap. VI.

De vitiis Animi, *quæ tam* Functioni Sacerdotali, *quam* Successioni in Pontificatum, *obstarent. Etiam & de* Artibus, *quæ existimationem tantum minuerent.*

ANimi habitudo & integritas vitæ, cujus in Sacerdotibus Pontificibusque ad functiones suas adeoque ad Successionem Pontificalem admittendis ratio erat habenda, ex illis animi vitiis seu peccatis intelligitur, quibus præcludebatur ad sacra peragenda seu in Sanctuarium, usque ad Altare, Sacerdotibus aditus. Horum, Alia vim suam exuebant, si pœnitentia ducti, qui iis laborabant, ad bonam mentem redirent; Alia vim retinebant suam in hac re æternum. Prioris generis exemplum est multiplex in nuptiis Sacerdotum illicitis; non solum quæ lege eis singulari, sed etiam, quæ communi omnium interdicto vetabantur. Etenim si quis Sacerdos matrimonio sibi contra fas quomodocunque fæminam junxisset, functione, ex majorum instituto, arcebatur; ita tamen, ut si in forum (puto LXXI virorum; seu quod Consessum magnum appellitant) evocatus, in populi frequentia, illicita quam contraxerat consuetudine abstinentem se fore palam voto profiteretur, & demum repudio conjugem illegitimam ejiceret, altari, non minus ac sacri cœtus ceteri, idoneus haberetur. Ita Maimonides halach. *Biath bammikdasch* cap. VI. Et hujusce rei exemplum est luculentum Manassis Jadduæ Pontificis fratris, cui, ducta in uxorem, contra fas, Sanballatis Cuthæi filia, eo nomine imperatur, ut aut eam repudiaret aut altari abstineret. Quod itidem de aliis eodem tempore Sacerdotibus dicendum; ut est videre apud Josephum lib. XI, cap. VIII. Adde etiam Nehemiam, XIII, 28. & vide Jacobum Capellum in Historia sacra Anno M, 3666. Posterioris generis species sunt binæ illustres; Cultus extraneus seu Idololatria, & Cultus etiam qui in Pentateucho præstituitur, loco tantum discriminatus; id est alio in Templo, alibi extructo, ad Hierosolymitani similitudinem, Numini vero exhibitus. Cultus extraneus sive sponte sive errore à Sacerdote præstitus, eum ita vitiabat, ut altari perpetuo, tametsi solenniori ritu pœnitentiam ageret, esset arcendus. Maimonides, libro jam laudato, capite IX; כל כהן שעבד עז' בין במזיד בין בשגג' אעפ' שחזר בתשובה גמורה הרי זה לא ישמש במקדש לעולם שנ' לא

שנ' לא יגשו אלי לכהן לי אחד העובד אותה בשירות כגון שנעשה כומר לעבודה זרה או המשתחוה לה או המודה בה וקבלה עליו באלוה הרי זה פסול לעולם עבד והקריב אין קרבנו ריח ניחוח אפי' שהיה שוגג בעת ששרת או שהשתחוה או שהודה אבל השוחט לעז' בשוגג אם עיבד והקריב קרבנו ריח ניחוח ונתקבל שהרי לא שרת ולא נעשה כומר אלא שחט בלבד והוא שוגג ואף על פי כן לכתחילה לא יעבוד *Quicunque Sacerdos cultum præstiterit extraneum. sive id sponte fecerit sive ex errore, tametsi solenniori pœnitentia ductus ad bonam mentem redierit, in Sanctuario nihilominus officio nunquam omnino fungetur.* Nam & scriptum est (Ezechielis XLIV, 13, ubi de Sacerdotibus, qui idola coluerant, agitur) *non appropinquabunt ad me, ut Sacerdotio fungantur mihi. Neque discrimen est heic inter eum, qui ut Sacerdos in cultu extraneo minister fuerit, & eum, qui adoraverit idolum, & eum, qui agnoverit in eo divinitatem, atque ei se addixerit. Hi omnes æque ac æternum altari sunt arcendi. Quin nec, si eorum quisquam Sacerdotio functus Sacrificium obtulerit, erit id odoris grati, tametsi ex errore sive Sacerdotem in cultu extraneo is egerat, sive adoraverat, sive divinitatem agnoverat. At vero, qui ex errore mactaverit Idolo, si is Sacerdotio functus Sacrificium obtulerit, erit id grati odoris & recipietur, quoniam scilicet nec ministerium præstitit, nec Sacerdos cultus extranei factus est, sed tantum mactavit, idque ex errore. At interea error hic non facit, quo minus is, ut ceteri, altari sit itidem arcendus.* Atque ita Talmudici ad tit. *Menachoth* cap. XIII, fol 109, a. Cultus autem loco tantum, ut diximus, discriminati, veluti in Templo Heliopolitano aut Samaritanorum, eandem vim fuisse ibi asseritur, tametsi pro עז' *Cultu extraneo* seu *Idololatria.* is neutiquam acciperetur. Maimonides loco jam memorato, מי שעבר ועשה בית חוץ למקדש להקריב בו קרבנות לשם אינו כבית עז' ואעפ' כן כל כהן ששימש בבית כזה לא ישמש במקדש לעולם וכן כלים שנשתמש בהן שם לא ישתמשו בהן במקדש לעולם אלא יגנזו ויראה לי שאם עבד כהן ששמש שם במקדש לא פסל *Qui lege sacra violata extruxerit Templum extra Sanctuarium, ut offerat ibi Sacrificia Numini vero, non quidem Templum illud quale Templum idolis sacratum habetur. Veruntamen, Sacerdos, quicunque in ejusmodi Templo officio functus fuerit, Sanctuario æternum est arcendus, quemadmodum etiam instrumenta universa ibi in cultu adhibita, adhiberi nunquam debent in San-*

Sanctuario, sed in gazophylacio reponenda sunt. Ceterum mihi videtur, si modo forte sacrificaverit in Sanctuario Sacerdos, qui in ejusmodi Templo antea ministerio functus est, actum ejus minime profanum esse. Huc spectat cultus Sacerdotum in Templo ab Onia Oniæ tertii Pontificis filio in Ægypto, sub Ptolemæo Philometore, extructo, de quo fusius libro superiore cap. VII. Instar Hierosolymitani factum est, atque ut ritus in eo Judaici peragerentur. Ceterum ex recepto, quem diximus, more, Sacerdoti, qui in eo Templo sacrum ministerium præstitisset, aditus in Sanctuarium Hierosolymitanum, ut ibi redux officio fungeretur, æternum præcludebatur. Misna tit. *Menachoth* cap. XIII; הכהנים ששמשו בבית חוניו לא ישמשו במקדש בירושלם ואין צריך לומר לדבר אחר שנ׳ אך לא יעלו כהני הבמות על מזבח ה׳ בירושלם כי אם אכלו מצות בתוך אחיהם הרי הן כבעלי טומין חולקין ואוכלין אבל לא מקריבין *Sacerdotes, qui officio functi fuerint in Templo Onia, functione in Sanctuario Hierosolymitano arcendi sunt; multo magis ii, qui idola coluere. Nam & scriptum est* (II Regum XXIII, 9;) *veruntamen non ascendebant Sacerdotes excelsorum ad altare Domini in Jerusalem, sed tantum comedebant azyma in medio fratrum suorum, Scilicet veluti inter eos, qui corporalibus vitiis laborabant, censebantur hujusmodi Sacerdotes. Partes suas in distributionibus cepere, & comedebant,* [epulis Sacerdotalibus rite satis affuere; qua de re vide Levit. XXI, 22] *sed minime Sacrificia offerebant.* Præter commentarios ad eum locum, consulas hac de re Mosem Mikotzi Præcept. Negativ. CCCIX. Hinc facile fit dijudicare, quamobrem neque Onias Oniæ tertii filius, cui hæreditario jure Pontificatus, post ætatem legitimam, alioquin debebatur, nec posteri ejus unquam avitam in Templo Hierosolymitano hæreditatem sibi postularent. Eo scilicet jure excidere, quotquot in Oniæ Templo Heliopolitano sacra fecissent. Nec ambigendum est, tam filios Oniæ nepotesque proximiores, rebus suis in Ægypto haud parum florentibus, ibi sacra peregisse, quam Oniam ipsum. Filios autem habuisse illum binos, liquet, Chelciam & Ananiam, qui ipsi à Strabone quidem memorati, dicti sunt Cleopatræ εὐδοκιμεῖν μάλιστα

magno

magno in pretio fuiſſe. Sed filios fuiſſe eos Oniæ, autor eſt Joſephus lib. xiii, cap. xviii, ubi & Strabonis locus. Præmiſſis igitur hiſce, qui ita jure ſuo, ac ſi plane eſſe deſierant, excidiſſent, omnino legitima potuit eſſe atque civili proximitate ſanguinis undiquaq; ſubniti Haſmonæorum ſucceſſio, de qua libro ſuperiore egimus. Et certe Ebræorum nonnullis adeo legitima fuit Haſmonæorum in Pontificatum ſucceſſio habita, ut in Moſis benedictionibus veluti prævisam illam deſignari ſcribant. Unde poſteriora Benedictionis Levi verba in Deuteronom. xxxiii, 11, ad eam ſpectare volunt, quod adnotatur ad dictum locum in gloſſa Jarchii. Adeo ut ratio ſane deſit viris aliquot eruditiſſimis, dum veram Pontificum ſucceſſionem in Haſmonæis interpellatam eſſe, & contra jus eos ſucceſſiſſe fidenter affirmant. Nec melius fere illi, qui ſucceſſionem legitimam ideo in Hyrcano, Haſmonæorum ultimo, finem habuiſſe ſcribunt, eo quod ἐξ ἐκείνου οὐδὲ κατήγοντο *ex eo originem non ducerent* ii, qui ſequerentur, quemadmodum Theodorus ait Metochites, alii. Ratio nihili eſt; quia tam ipſius natis jure, cauſis multiplicibus jam dictis, potuit Pontificatus præcludi, quam ad alios ſine injuria devenire. Vitiis hiſce animi ſeu moribus inquinatis, qui heic locum habuere, expectarit forſan quis, ut adjiciatur etiam homicidium; idque ſive ſponte ſive errore commiſſum; maxime cum ex vetuſto, in Chriſtiana Republica Ebraicam non raro imitante, more homicidæ, ſive voluntarii ſive involuntarii, (modo Canoniſtarum aliquot exceptiones admittas) Irregularitatem contrahant, id eſt, functioni Sacerdotali minus idonei reddantur. Certe ex Commentariis Talmudicis homicidium functioni Sacerdotum in Sacrificiis peragendæ obſtitiſſe nondum ſatis didici. At vero homicidam functionem aliam Sacerdotalem, Sacrificatione minus illuſtrem, rite non præſtare potuiſſe uno ore ſatis aſſerunt Magiſtri. Nempe Benedictionem, quam נשיאות כפים *extenſiones manuum* nuncupant, in ſacra Lege Numeror. vi, 23 præſcriptam, atque in templo & Synagogis à cœtu Sacerdotum præſtandam. Maimonides halach. *Thephila Webircath cohenim*, cap. xv. כהן שהרג את נפש אפילו בשגגה אף על פי שעשה תשובה לא ישא את כפיו *Sacerdos, qui quempiam occiderit, etiamſi id ex errore fecerit, etiam & pœnitentiam egerit, non debet unquam in Benedictione ſolenni manus extendere.* Quin eundem facere videtur, ex ſententia Veterum, homicidam

cum

cum idololatra hac in specie. Etiam & adjicit, וברכה כעבודה היא שנ' לשרתו ולברך בשמו *Benedictio insuper veluti sacrum in Sanctuario ministerium est, secundum id quod dicitur, ut ministraret ei & benediceret in nomine ejus.* Locus citatur ex 1 Paralip. XXIII. 13. Tantundem habetur in Talmude Babylonio, tit. *Beracoth.* cap. v. fol. 33, & Mose Mikotzi Præcept. Affirmat. XX. Atque huc trahunt etiam illud Esaiæ 1, 15; *Et cum extenderitis manus vestras, avertam oculos meos à vobis, & cum multiplicaveritis orationem, non exaudiam. Manus enim vestra sanguine plena sunt.* Præter locos citatos, vide Davidem Kimchium ibidem. Certe & alia fuere, quibus reddebatur Sacerdos Benedictioni huic solenni parum idoneus, nec tamen altaris functioni. Veluti lingua aliquantulum blæsa, & distorti digiti. Alia etiam fuere vitia, quibus functio deneganda erat, nec tamen Benedictionis præstatio; ut quæ memoravimus ante, sive corporis sive animi, pleraque. Neque ad hanc rem spectat illud Exodi c. XXI, 14. *si quis per industriam occiderit proximum suum & per insidias; ab altari meo evelles eum, ut moriatur.* Id intelligitur, non de vitio ejusmodi ex homicidio quolibetcunque contracto, ut inde ministerio altaris Sacerdos esset deponendus, sed de pœna tantum mortis ita homicidæ infligenda, ut nec altare, velut asylum, eum omnino tueretur. Sic sane Magistri, ad quorum mentem, Iarchius ibidem; אם היה כהן ורוצה לעבור עבודה תקחנו למות *Etiam si fuerit Sacerdos homicida, atque is Sacrificium peragere velit, ipsum quoque evelles seu tolles, ut morte plectatur.* Vide nunc D D. ad tit. de Homicidio cap. I. Sed tam de homicidio errore commisso, quam spontaneo, in specie de Benedictionibus loquuntur Magistri; quibus etiam, ob apices aliquot forenses in actionibus observandos, quamplurima adulteria, incestus, idolorum cultus, homicidia spontanea, ultimum supplicium evasere, quæ tamen unico teste probata, fama credita, seu præsumta, effectus suos alios habuere. Quod tum in eo, quod de Sacerdote homicida heic diximus, tum in eis, quæ supra de Sacerdotis Idololatria ac incestis nuptiis afferuntur, est inprimis advertendum. Etiam &, quæ existimationem minuerent aliqua, utcunque non mala, in causa fuere, ut idoneus non haberetur quis successioni huic sacræ. Maimonides halac. Melachim cap. I. ; אין מעמידין מלך

 ולא

ולא כהן גדול לא קצב ולא ספר ולא בלן ולא בורסי לא מפני שהן פסולין אלא הואיל ואומנותן נקלה העם זולזלין בהן לעולם ומשיעשה במלאכה מאלו יום אחד נפסל *Non constituunt sive Regem sive Pontificem, eum qui est aut Lanio, aut Tonsor, aut Balneator, aut Textor, aut Coriarius. Non quod artes ejusmodi illegitima habita. Sed quoniam, ob earum sordes, populus in ejusmodi successione nunquam acquiesceret. Etiam & qui die unico aliquam ex artibus ejusmodi exercuerit, minime idoneus redditur.* Et quemadmodum non admittebantur, qui vitiis jam dictis laborabant, ita etiam ex eis, quæ dignitati accederent, destituendi, ut videtur, erant & Pontifices & Sacerdotes. Et de ea re, præter exemplum Hyrcani Pontificis auribus truncati, vide Maimonidem halach. *Cele hammikdasch.* cap. IV. & Misn. tit. *Horaijoth*, cap. III.

CAP. VII.

De vestibus *ac* indumentis sacris, *tum* Sacerdotalibus *tum* Pontificiis. *Et quinam* vestitus *sacer* Pontifici succedenti *ritu solenni* induendus.

RItus solennes in novo, apud Ebræos, Pontifice consecrando triplices fuere. Vestitus sacer, Unctio, & Sacrificium. Quod ad vestitum sacrum Pontificis attinet, ex legibus, in Exodi capite XXVIII & Levitici XVI, de ea re latis, atque ex eis, quæ occurrunt in hujus libri cap. VIII, illius XXXIX, vestium Sacertotalium genus faciunt trinum; בגדי כהן הדיוט בגדי זהב ובגדי לבן *vestes Sacerdotis cujuslibet gregarii, vestes aureas, & vestes albas.* Primi generis quatuor fuere; כתנת ומכנסים ומגבעת ואבנט *Tunica, Femoralia, Pileus, Cingulum*; secundi item quatuor מעיל ואפוד וחושן וציץ *Pallium*, cui appensa tintinnabula & mala Punica, *Ephod* seu *epomis*, (quo nomine tamen tunicæ Sacerdotum etiam & Levitarum interdum denotatæ; ut alibi monitum est] *Pectorale* seu *Rationale Judicii*, in quo sanctissimum illud oraculum, *& demum Lamina*, qua nomen tetragrammaton inscriptum.

ptum fronte eminebat. Tertii generis totidem etiam fuere; כתנת מכנסים אבנט וצנפת *Tunica, Femoralia, Cingulum & Pileus* seu *Tiara*. Generis primi universæ albæ fuere, & ex lino purissimo contextæ; excepto duntaxat cingulo, cui lana intertexebatur opere phrygionico seu polymito. Tunica talaris erat. Femoralia, quales fere braccæ passim in usu; sed nullibi scissura disjuncta. Cingulum latum erat circa digitos tres, longum cubitos circa triginta duos, adeo ut multoties in se circumplicatum, corporis medium incingeret. Pileus autem non ita erat contexus, ut caput indutum statim reciperet, sed tela sedecim [ut plerique] cubitos longa caput etiam multoties circumplicans, operiebat. Quatuor hæc Sacerdotibus gregariis præstituta esse docent in Exod. xxviii, 40 & 42. Et quod שש ibi toties legitur, pro quo in versione tum Græca tum vulgata atque apud Josephum, Philonem, alios sæpissime, *byssus* substituitur; id pro lino purissimo, qui veluti byssus est, seu Ægyptiaco sumunt. Opus autem phrygionicum, quo ornabatur cingulum seu balteus, non aliud fuisse volunt ac picturam textilem, qua fila ex lana purpurea, hyacinthina, coccinea, lino artificiose intermiscerentur. Nec colorum, quos diximus, in sacro sermone mentionem, ubi Sacerdotum vestes designantur, aliud innuere, quam lanam eis tinctam. Et lanam tantum. Nam ex lege & more patrio, Sacerdos gregarius non rite vestiebatur (sic illi) לעבודה אלא צמר ופשתים בלבד *in sacrum ministerium, nisi tantum lino & lana indueretur*. Modo jam dicto. Neque vestes hæ sacræ (quæ omnes בגדי כהונה לעבודה *vestes Sacerdotales ad sacrum ministerium* nuncupantur (alibi aut alio tempore Sacerdoti gerendæ, præterquam dum, vicem sacram observans, altaris ministerio assiduus adesset. Peracta vice, in apothecis reponebantur; adeo ut extra templum, vestitus cultu, nec à plebe cetera differret Sacerdos. Ejus autem balteus ex lino & lana contextus, reliquo hominum generi (sicut & omnes aliæ ita contextæ vestes) interdicebatur ex lege lata Levitic. xix, 19, qua *vestis ex duobus contexta non erat induenda*, adeoque nec generis Sacerdotalis alicui extra vim Legum de sacris vestibus speciatim latarum. Jurisconsulti Ebræi; אסור לכהן הדיוט ללבוש אלא בשעת עבודה *fas non erat Sacerdoti*

doti gregario, sacris indui vestibus alio tempore, quam dum sacris operabatur. Et Josephus lib. vi Haloseos, cap. xv, τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα ὁ λειτουργῶν ἠμφιέννυτο μόνος *vestes sacras Sacerdos, qui sacris operatur, solus induit*, ceteris, ut ipse etiam ibi, ταῖς ἰδιωτικαῖς *plebeiis* indui solitis. Vide etiam Ezechiel. xliv, 19. atque ibi D. Hieronymum. Sed Tunicæ Sacerdotalis lineæ usus Levitis, sub Agrippa Rege, æque ac Sacerdotibus (sed contra fas) impetrabatur, quod tradit idem Josephus lib. xx, cap. viii. Et exceptio heic videtur adhibenda, de conventu publico in communem salutem habito, dum de non gestandis, extra muneris sacri præstationem, sacris vestibus, morem dispicimus. Nam cum Jaddum Pontificem comitati Sacerdotes gregarii ac populus Alexandrum Magnum Hierosolymis exciperent, Sacerdotes universi ταῖς νομίμοις στολαῖς *habitu sacro* prodibant, ut legitur apud Josephum lib. xi. cap. viii. Nisi id tribui velis tantum Numinis monito, quod in somnis accepisse noctu præcedente Pontificem, ex eodem loco docemur. De vestium autem Sacerdotalium genere, ipse etiam Josephus lib. iii. Archæolog. cap. viii, ad Magistrorum ferme mentem. Sed cingulum ait fuisse quatuor digitos latum. Consulas de hisce si placet præter Gemaram Babyloniam ad tit. *Joma* cap. i. fol. 12, *Sepher Siphra* fol. 16. col. 64, Maimonidem halach. *Celi Hammikdasch* cap. viii, & Mosem Mikotzi Præcept. Affirmat. clxxiii, ut omittam Magistrorum commentarios aliorumque ad memoratos Exodi locos. Vide etiam Josephum Scaligerum in Eusebianis pag. 178. Quemadmodum autem quatuor, quas genus primum complectitur, Sacerdotibus sacra obeuntibus nunquam non gestandæ erant, ita etiam Pontifici quatuor illæ, quæ secundi sunt generis (Aureæ, ob aurum lino & lanæ intinctæ intertextum, aliterque varie in vittis, catenulis, lamina adhibitum, nominatæ) simul cum ipsis, quæ sunt primi splendidius confectæ, habitus erat sacer; isque in sacra ejus functione perpetuus, excepto festo Expiationum, de quo statim. Eæ à Scriptoribus obviis passim explicantur, uti &, in ipso sermone sacro, satis. Nec discrimen faciunt inter Femoralia & Tunicam, quæ Sacerdotibus gregariis & Pontifici in usu. Balteum autem Pontificis & Pileum aliquanto discrepasse à ceterorum. Balteum opera accuratiori tam auro quam lana tincta intertextum. Pileum vero (quem מצנפת *tiaram* seu *cidarim*, etiam ex ipso sermone sacro, vulgo nun-

nuncupant) ex tela quidem capiti circumplicata etiam Pontifici formatum, ſed ita, ut capitis ejus involveret partem ſuperiorem in figuram pilei Turcici, quem *Turibantum* vocamus, nec inferius deſcenderet, ne Laminæ fronti annectendæ loco incommodaret. Ceterorum vero pileos undiquaque capite, galearum inſtar (unde & Onkelo כובעים *galeæ* dictæ) plicaturis incluſiſſe. Ita fere Magiſtri. Sed in hac re non eadem eſt omnium ſententia, cum circumplicatæ telæ figuram explicant. Vide ſis jam indicatos Ebræorum Commentarios & maxime Abarbinelem ad Exodi vigeſimum octavum. Sed haut parum heic differt Joſephus, qui ſane ſub excidio Templi ſecundi oculatus erat, ipſe etiam Sacerdos, teſtis veſtium ſacrarum. Pileum Sacerdotum gregariorum [quem *μασναεμφθὴς* vocabulum à מצנפת *Mitzanepath* deformatum nuncupat; & cetera etiam apud eum, ut fieri amat, veſtitus ſacri nomina, uti & alia non pauca, in verborum portenta diſtorquentur) minime faſtigiatum fuiſſe ait, nec totum caput incingens, *ἀλλ' ἐκ' ὀλίγου ὑπερβεβηκότα μέσης ſed paulo plus quam medio ſuperimpoſitum.* Et de crebris telæ plicaturis ſatis quidem aſtipulatur. Hiſce autem conſutis, *σινδὼν*, inquit, *αὐτὸν ἄνωθεν ἐκπεριέρχεται διήκουσα μέχρι μετώπου, τήν τε ῥαφὴν τῆς ταινίας καὶ τὴν ἀπ' αὐτῆς ἀπρεπὲς καλύπτουσα καὶ ὅλῳ δὲ τῷ κρανίῳ γιγνομένη ἐπίπεδον. ἥρμοσται δὲ ἀκριβῶς, ὡς ἂν μὴ περιρρυῇ πονοῦντος περὶ τὴν ἱερουργίαν. Sindon deſuper pileum integit, uſq; ad frontē deſcendens, & faſciæ conſuturas atque id quod in eis deforme erat occultans, & toti cranio adhærens. Aptatur autem accurate, ne ſacrificanti forte dilabatur.* Tam vetus interpres, cui deſcendit Sindon hæc *uſque ad inferiora barbæ*, quam recentior in loco illo reddendo nimium fallunt. Niſi Sindon hæc aut continua aut conſuta pars telæ, è qua formatus eſſet pileus, fuerit, adeoque redimiculi velut vicem, plicaturas etiam obtegentis, præſtiterit, certe bina erant capitis Sacerdoti gregario indumenta; reclamante alias univerſa Ebræorum turba. Ceterum non ſolum ab Ebræis ceteris recedit heic Joſephus, ſed etiam in Pontificis capitis indumentis mire diſcrepat. Alium ſcilicet, eumque partim hyacinthinum, priori impoſitum vult. Huic item *στέφανον χρύσεον ἐπὶ τριστοιχίαν κεχαλκευμένον, θάλλει δὲ ἐπ αὐτῷ* (ſic ille lib. III. Archæolog. cap. VIII.) *κάλυκα χρύσεον τῇ σακχάρῳ βοτάνῃ παρ' ἡμῖν λεγομένῃ ἀπομεμιμημένον, ὕος δὲ κύαμον Ἑλλήνων οἱ περὶ τομὰς ῥιζῶν ἐμπείρως ἔχοντες προσ-*

περσαγορεύουσι. *Coronam auream, triplici ordine fabrefactam, fuisse circumligatam; è qua exsurgunt calyculi aurei, quales videntur in herba nobis Daccharo dicta, Græcorum autem herbariis Hyoscyamo.* Calyculos autem ab occipitio ad tempora utrinque exsurrexisse, non autem in fronte, quoniam locus is laminæ sacræ integer servatus. Certe & Philo præter pileum, quem Mitram nominat, Cidarim etiam videtur afferere Pontifici gestamen capitis. De lamina locutus, μίτρα δ' ἦν (inquit lib. III, de vita Mosis] ὑπ' αὐτὸ τὸ μὴ ψαύειν κεφαλῆς τὸ πέταλον. πρὸς δὲ καὶ κίδαρις κατεσκευάζετο κιδάρει γὰρ οἱ ἑῴων βασιλεῖς ἀντὶ διαδήματος εἰώθασι χρῆσθαι. *Subfuit huic mitra, quo fiebat, ut caput ipsa non attingeret. Quin cidaris ei in ornamentis erat. Nam & Orientis Reges cidari, diadematis vice, uti solent.* Et paulo post, Κίδαριν ἀντὶ διαδήματος ἐπιτίθησι τῇ κεφαλῇ *Cidarim pro diademate impositā habet capiti.* Sed vero an is heic mitram à cidari aliam esse voluit? an pro eadem utrunque sumsit vocabulum. Adeo ut non adjectam mitræ esse innuerit cidarim, sed mitra memorata, cidaris nomen, veluti synonymum, ob explicationem tantum atque dignitatem Pontificiam (quam aut Regiam aut Regiæ proximam esse voluit) adjecerit. Sane eliciendum illud videtur ex eo, quod apud eundem in libro περὶ φυγάδων legitur. De dignitate Pontificis ibi verba faciens, ipsam mitram, ni fallor, pro diademate sumit. Verba sunt, Καὶ ὅτι τὴν κεφαλὴν οὐδέποτε ἀπομιτρώσει, τὸ βασίλειον οὐκ ἀποθήσεται διάδημα, τὸ σύμβολον τῆς οὐκ αὐτοκράτορος μὲν, ὑπάρχου δὲ καὶ θαυμαστῆς ἡγεμονίας. *Ex eo etiam, quod caput ejus mitra nudandum non est* (Hellenistarum versionem, de qua capite V hujus libri, sequutus est) *Regium diadema non est ei exuendum; quod quidē insigne est potestatis non quidem Imperatoriæ, sed tamen Gubernatoris & Præfecturæ admirabilis.* Nisi hoc in loco mitram & diadema pro eodē sumserit, ipsum me non intelligere fateor. Quod si ita fuerit, etiā & cidarim, quam diadematis Regii veluti vicem, priori in loco, occupasse vult, eandem ei cum mitra fuisse, æquū est ut existimemus. Nam & undenam diadema aliud, quod Regium sit è sacris literis, quas sequi velle videtur, habere potuisset, non satis constat. Multo vero minus undenam coronam illam triplici ordine fabrefactam cum calyculis exsurgentibus habuerit Josephus; qui tamen magis morem sui ævi (quod forte etiam in Pontificis capitis indumentis ut in aliquot aliis, ab origine deviasset) quam ipsum Mosaicum,

saicum, id est, primarium horum indumentorum institutum ibi enarrat. Nam de præsenti sibi tempore, quantum ad figuras attinet, plane loquitur. At mire sibi placent nonnulli, dum ex illa Josephi traditione teste alio non subnixa, triplicem, nescio quam, ex Oriente in Occidentem deducunt coronam. Ebræis ceteris millies occurrit, Exodi & Levitici hac de re vestigia diligentissime prementibus, & suos procul dubio mores callentissimis, quatuor tantum numero fuisse Sacerdotibus gregariis vestes sacras, atque octo Pontifici; neque alterutris plura. Quod non sine magno errore scripserant, unoque ore tradiderant, si aut bini pilei, aut corona seu diadema aliud præter cidarim, tiaram, mitram seu pileum [nam hæc heic nomina idem sonant] & laminam illam auream, in qua tetragrammaton inscriptum est, Pontificis sacrum gestamen fuisset. Scimus Exodi xxix, 7, legi, *Pones tiaram in capite ejus* ונתת את נזר הקדש על המצנפת *& collocabis Coronam sacram super tiaram*; unde etiam Coronam in ejus indumentis fuisse, conjici quis recte posse forsan existimet. Quod manifesto quidem certum est. Sed ita planissime capiendum, ut Corona sit ipsa Lamina aurea, quæ vitta hyacinthina tiaræ imposita, verum erat diadema, & coronæ sacræ nomen, in sacris literis, alibi, sortitur. Exodi xxxix, 30; Et fecerunt את ציץ נזר הקדש זהב טהר *Laminam, coronam sanctam, ex auro puro*. Sic etiam habetur in Levitici viii, 9. Nec dubitant Magistri in locis hisce semper coronam, pro ipsa Lamina, sumere. Quibus astipulatur vulgatæ autor, qui priori Exodi loco, ipsum vocabulum, quod Coronam significat, per *Laminam* reddit, atque in binis ceteris *Laminæ* nomen tantummodo retinet. Neque aliam præter ipsam Laminam, coronam seu indumentum, agnoscunt in locis illis Hellenistæ. Quod vero in vulgata, Exod. xxxix, 25, occurrit, *Fecerunt & tunicas byssinas opere textili Aaron & filiis ejus, & mitras cum coronulis suis ex bysso*; id in origine nihil habet, quod τῷ coronulis respondeat aliter ac in his verbis, ואת המצנפת שש. ואת פארי המגבעת שש. *& tiaram seu cidarim byssinam & tiaras seu ornamenta pileorum bissynorum*, seu ut Hellenistæ ibi, καὶ τὰς κιδάρεις ἐκ βύσσου καὶ τὴν μίτραν ἐκ βύσσου *cidares byssinas & mitram ex bysso*. Adeo ut tantum Pontificis cidarim, atque gregariorum Sacerdotũ pileos seu mitras, quæ non multum, ex instituto (si vittas hyacinthinas demas) discreparunt, ibi simul indicari videatur. Tametsi sint etiam in Ebræis, qui Pontif. pileo seu cidari, tiaram seu cidarim decoris causa aliam aptandã ibi denotari velint, quæ ob vittas hyacinthinas, quibus

bus constringebatur, primam circundabat כמין כתר *in figuram coronæ*; qua de re vide glossam ibi Jarchii. Non male sic quadrat sindoni plicaturas cidaris obtegenti, quam memoravimus ex Josepho. Atque ex unica longa illa tela, è qua formatus est pileus Pontifici, seu cidaris, tam adjecta hujusmodi tiara, quam ipsa cidaris, quæ capiti proximè adhæsit, simul, ut unicum tamen indumentum, commode satis plicando potuit confici. Certe & alibi Josephus non aliam præter laminam auream, & tiaram byssinam hyacintho circumstrictam, Pontifici coronam fuisse agnoscit. Is cetera diligenter describens lib. v. Haloseos, cap. xv) τὴν δὲ κεφαλὴν, inquit βυσσίνη μὲν ἔσκεπε τιάρα· κατέστεπτο δ' ὑακίνθῳ. περὶ ἣν χρυσοῦς ἄλλος ἦν στέφανος ἐκτύπωμα φέρων τὰ ἱερὰ γράμματα. ταῦτα δ' ἐστὶ φωνήεντα τέσσαρα. *Caput tiara byssina tegebat. Coronatur autem hyacintho. Et circa eam alia corona erat aurea, scriptas ferens sacras literas, id est, nomen tetragrammaton.* Binas heic habet ille coronas quidem; sed alteram, ipsam cum vittis cidarim aut tiaram, seu potius ipsas vittas, alteram, Laminam auream, quæ & in sermone sacro aliquoties, ut jam dictum est, Corona sancta nuncupatur. Atque id etiam est inprimis heic advertendum, ubi Josephus habitum Jaddi Pontificis Alexandrum Magnum excipientis describit (quem legitimum fuisse, id est, integrum, ipse diserte narrat) nihil aliud capiti ejus induitur præter Cidarim & Laminam auream; quod habetur in libro ejus xi, cap. viii. Quin & cum Alexander postmodum Syriæ Rex, Jonathanem mitteret stolam purpuream & coronam auream, quibus veluti Pontificem eum designare voluit, Jonathan ipse dicitur induisse τὴν ἁγίαν στολὴν seu ἀρχιερατικὴν, *id est, sacra Pontificatus indumenta*, tam in Josepho ipso lib. xiii, cap. v, quam in primo Hasmonæorum libro cap. x, 21. nulla mentione coronæ aureæ in indumentis ejus habita, tametsi novam ab Alexandro dono accepisset. Cum nihilominus, petentibus per legatos Judæis à Claudio Cæsare stolæ sacræ, seu Pontificii vestitus custodiam, diplomate conceditur & sacræ vestis & Coronæ, qualiscunque illa fuerit (sed pro lamina aurea accipienda mihi videtur] custodia. Diplomatis verba sunt; τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα καὶ τὸν στέφανον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ὑμῶν εἶναι συγχωρῶ, *ut Vestitus sacer & corona à vobis custodiatur, concedo.* Diploma habetur integrum apud Josephum lib. xx, cap. i. Utut vero se res hæc habuerit, de indumentis capitis Pontificiis tam certum est, ab origine illud unicum fuisse, quod, præter laminâ auream, capiti ejus imponeretur, utcunq; hyacinthino colori

loris opere auroque variegatū, unamque fuisse illud Tiaram, cidarim, mitram seu pileum, quam verisimile, idem, pro diverso complicandi, contexendi, ornandique artificio, ad augustam gestantis præsentiam efferendam adhiberi solito, non semper eandem tulisse figuram, sed aliam atque aliam ita induisse, ut etiam, tum meritò corona (quoniam & plane diadema erat) nuncupari posset, tum, ex diversis in exteriori parte plicaturis, è duabus veluti tiaris consistere videri. Et de Pontificis cidari, hæmisphærii figuram habente, diserte D. Hieronymus epist. cxxviii, ubi Pontificis à Sacerdotum ceterorum non discrepasse ait. Eum ante alios de ceteris omnibus ibi consule. Quod vero habent Talmudici de triplici Israelitarum Corona,(כתר appellitant) Corona nimirum Legis, Corona Regis, & Corona Sacerdotii, id ad illustrem horum dignitatem eo nomine designandam tantum attinet. Neque coronæ figuram singulis hisce impositam esse magis probat, quam Israelitis triplicem. De ea vide tit. *Aboth* in Talmude Babylonio fol. 9, & Maimonidem halach. *Talmud Thorah* cap. III. Tertium demum vestium sacrarum genus, quod Album dictum est, eadem figura erat ipsa, qua genus primum. Sed in iis, nec balteus lana tincta intertextus est, nec, præter linum purissimum seu byssum quid omnino adjectum. Hæc autem indumenta Pontifici fuere propria, ac semel tantum in anno, intra Sacrarium intimum seu Sanctum Sanctorum, id est, in festo Expiationis, ipsi gestanda. De quatuor hisce locus est manifestus in Levitico xvi. 4. ubi scite glossa, מגיד שאינו כשמש לפנים בשמנה בגדים שהוא משמש בהן בחוץ שיש בהם זהב לפי שאין קטיגור נעשה סנגור אלא בארבעה ככהן הדיוט וכולן של בוץ *Intelligendum, quod non intra* [in sancto Sanctorum] *ministerium præstabat Pontifex octo indutus vestibus, quibus Sacerdotio fungi solebat extra, utpote quibus aurum intertexebatur. Nam accusator non debet personam patroni induere. Sed quatuor tantum, quemadmodum & Sacerdos gregarius. Atque hæ ex bysso*, seu *lino purissimo solum constabant.* Tantundem habetur in Gemara Hierosolymitana ad tit. *Joma*, cap. vii, fol. 44, col. 2, halach. 5. Atque de hisce aperte Josephus lib. v halosεos, cap. xv. Primo ait Pontificem habitu augustiori (quem describit] Calendis, Sabbatis, aliisque illustrioribus festis maxime, cum Sacerdotibus gregariis in Templum ascendere & sacra peragere. Statim autem subjicit, *ταύτην μὲν οὖν τὴν ἐσθῆτα, οὐκ ἐφόρει τὸν ἄλλον χρόνον. λιτοτέραν δὲ ἀνελάμβανεν ὁπότε δὲ εἰσίοι εἰς τὸ ἄδυτον. εἰσῄει δὲ ἅπαξ*

κατ' ἐνιαυτὸν μόνος ἐν ᾗ νηστεύειν ἔθος ἡμέρᾳ πάντας τῷ Θεῷ. *Habitum quidem illum alio tempore non gerit, sed simpliciorem adsumit. Ita vero fit cum adytum introit. Semel autem in anno introit solus, quo die cunctos Deo jejunare mos est.* Atque is ipse in lib. II, contra Apionem; *In adytum soli Principes Sacerdotum ingrediebantur propria stola circumamicti.* Ut stola heic pro Pontificio, die quo adytũ ingressus est, habitu toto plane sumenda est, ita in priore loco τὴν ἐσθῆτα, quam *vestem* vertit interpres, pro habitu augustiori toto, antea ibi descripto, sumere debemus. Philo item, libro de somniis, expressissimam habet vestium Pontificalium hanc distinctionem. Alias enim diserte fuisse ait ποικίλας *variegatas*, id est, aureas, seu auro & coloribus conspersas, quales בגדי זהב *Vestimenta aurea*, Magistris ita nominata, fuere. Alias διαλεύκας *albas*, quo nomine hasce, quas gestabat Pontifex, adyta ingressus vocitant Magistri, id est, בגדי לבן *vestes albas*. De illis item Philo, ut à ceteris omnino discrepantibus, in lib. II de Monarchia, plura. Sed mirum est, Viros aliquot doctissimos locum ex libris Halóseos Josephi indicatum ita citare, ut Josephum affirmare faciant id, quod Hierosolymis maxime inauditum est; Epomidem & Rationale Pontifici in usu solum fuisse, cum adyta ingrederetur. Quo nihil in rebus Ebraicis absurdiꝰ dici potest. Nec sane ea omnino Josephi mens. Vide sis Carolum Sigonium de Repub. Hebræorum lib. v, cap. II, & Petrum Cunæum lib. II, cap. I. Manifestius nihil est, quam Josephi sensum esse, qualem diximus; quod & satis sane agnoscit vetus ejus ibi interpres. Ita demum genus primum universis Sacerdotibus erat commune, secundum & tertium Pontifici proprium. Hoc scilicet in festo Expiationis tantum atque in Sancto Sanctorum, illud cum primo quandocunque in Sanctuario rem sacram peragebat. Unde sexcenties occurrit in Magistrorum commentariis, כהן הדיוט בארבעה בגדים כהן גדול בשמנה *Indumenta Sacerdotis gregarii sunt quatuor, Pontificis vero octo*; prætermissis ita generis tertii indumentis, quæ non omnino à primis discrepabant, excepto, quod Pontifici tantum propria fuere atque ex lino purissimo seu bysso duntaxat conficienda erant. Cautum vero est tam de מכוסר בגדים sive *Sacerdote* sive *Pontifice, cui deficerent vestes præscriptæ*, quam de היתר בגדים *eo, cui plures induerentur, quam lex præciperet.* Primi generis fuit quicunque Sacerdos gregarius ex quatuor suis, aut Pontifex, qui ex suis octo aliquam non haberet indutam, dum officio fungeretur. Atque etiam adnumeres, cui breviores essent quam

par

par erat. Secundi fuit Sacerdos Pontificiis indutus vestibus aureis, aut binas pro unica habens. Cui etiam jungatur, qui longiores, quam statura sua pateretur, demitteret. Quisquis, sive inopia sive abundantia ita peccaret, ejus ministerium illegitimum fuisse ac profanari censebant. Nec sane Sacerdotem sine vestitu suo sacro magis Sacrificium rite aut sine profanatione peregisse, quam זר *extraneum* seu quemvis è plebe, altare temere invadentem. Vide si placet supra indicatos Maimonidis & Mosis Mikotzi locos, cum cap. x halachâ Maimonidis, quam ibi citavimus. Is etiam capite VIII & IX ibidem, quomodo singulæ jam dictæ vestes atque indumenta sacra contexi & fieri deberent, ex veteribus operose ostendit, quod libenter heic prætermittimus. Octo autem illa, quæ Pontifici in Sanctuario sacro munere fungenti necessario induebantur, eadem fuere, quibus, ritu solenni, Pontifex in dignitatem succedens erat induendus. Ea Josepho atque aliis uno nomine τῆς στολῆς ἀρχιερατικῆς *stola archieraticæ* seu *Pontificiæ* non raro indigetantur.

Cap. VIII.

De solenni Pontificis novi *sacris vestibus* induendi ritu.

Vestitu sacro ita explicato, sequitur, ut de ritu vestiendi solenni dispiciamus. Quæ occurrunt in Exodo & Levitico ea de re (nam ritus Aharonis vestiendi, archetypi heic locum obtinere, nemo nescit) ut satis obvia mittimus; ea duntaxat observaturi, quæ in Talmudicorum commentariis & sequentium Pontificum successionis ratione, de Vestitus solennibus occurrunt. Ritus solennis ejusmodi à Talmudicis, ex sacris literis & moribus receptis, docetur, ut indutis primo Femoralibus & supra Lumbos constrictis, accederet Tunica talaris. Hac cinguli crebris plicaturis sub axillis (inferior enim, ex more recepto, locus cingulo non permittebatur) circumligata, induebatur quidem cidaris seu pileus Sacerdoti gregario. Sed Pontifici, proxime post cingulum pallium, cui Ephod seu Epomis imponebatur. Et tunc induebatur Cidaris ejus seu tiara, cui affixa demum vittis Lamina aurea, seu Corona, ut in sacris literis vocitatur, Sancta. Vide, si placet, Gemaram Babyloniam tit. *Zebachim*, cap. II. fol. 19, Maimonid. halach. *Celi hammikdasch*, cap. x, & Mosem Mikotzi præcept. affirmativ. CLXXIII. Sic vestitum fuisse ajunt Eleazarum, cum Patri jam morituro succederet. Numer. xx, 25; *Tolle Aharon & Eleazar filium ejus & duc eos in montem Hor. Et spoliabis Aharon vestibus suis, induesque eas Eleazar filium*

lium ejus. Aharon vero colligetur & morietur ibi. Fecit itaque Moses, sicut Dominus praeceperat, & ascenderunt in montem Hor, vidente cuncta congregatione. Et denudavit Moses Aharon vestimentis suis & induit ea Eleazar filium ejus. Mortuusque est Aharon ibi in vertice montis. Et de ea re Josephus; Aharon ἀποδύεται τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν, καὶ παραδοὺς αὐτὴν Ἐλεαζάρῳ τῷ παιδὶ, πρὸς ὃν διὰ τὴν ἡλικίαν ἡ ἀρχιερωσύνη παραγίνεται, θνήσκει, *exuit vestes Pontificias, quibus Eleazaro filio, cui ob aetatem in Pontificatum debebatur successio, traditis, mortuus est.* Hinc est, quod Jonathan Hasmonaeus Pontifex designatus, Sacram seu Archieraticam stolam, id est, habitum Pontificium indueret Festo Tabernaculorum, consecrationis suae ritu usus; ut videre est apud Josephum lib. XIII cap. v. & 1 Maccab. X, 21. Et, cum Agrippa Rex Pontificatum denuo Jonathae Anani F, reddere volebat, ἅπαξ, inquit ille renuens, ἐνδῦναι στολισμὸν ἱερὸν ἀρκοῦμαι, *mihi sacrum illum amictum semel sumsisse satis est.* Scilicet, *Sacrum amictum induere*, pro *Pontificem creari*, usurpabatur sub Templo secundo. Nam sacrificium, quod in novo Pontifice sacrando ritus erat tertius, extra Templum fieri nequibat, nec habebatur omnino sub Templo secundo, ut mox ostendimus, oleum sacrum seu Unctio. Locus est Josephi, lib. XIX. cap. VI. Et Herodes regnum Ebraeorum adeptus, Indumenta Pontificia in Antonia turri reperta, sibi ibi suaque in potestate detinuit, πιστεύων γὰρ οὐδὲν νεωτερίζειν ἐπ' αὐτῷ τὸν λαὸν, *ratus inde populum à rebus novis moliendis contineri*, ut idem Josephus lib. XVIII, cap. VI. Nimirum sacri amictus custodia & potestas tanta erat habita, ut novi Pontificis creationis juri ea proxima, etiam velut eadem, existimaretur. Unde itidem, post Herodemque, Romanis & eis, qui sub hisce praeerant, usque ad Vitellii praesidis sub Tiberio tempora, ejus potestas erat & custodia. Tunc vero ab Imperatore redditum est jus illud, idemque postea à Claudio Caesare firmatum Judaeis, ita ut à Sacerdotibus, qui tum successorem inducerent, utcunque suffectum, tum in sacra peragenda amictum sacrum, ad morem pristinum depromerent, custodiretur. Sed quomodo haec res aliter atque aliter se habuerit, enarrat fusius Josephus l. XV. c. XIV, l. XVIII. c. VI. & l. XX, c. I. Et de solenni vestiendi ritu exemplum habetur etiam in historiola illa filiorum Simonis Justi, Pontificis maximi è Talmudicis in libri superioris cap. VII narrata; quam consulas. Quin tam sub Templo secundo, quam sub primo octo vestes, eodem modo confectas, quo sub primo, Pontifici tum creato, tum sacra operanti, induendas fuisse ajunt, adeo etiam ut Oraculum

illud

illud in Rationali Sanctissimum, quod, cum Templo primo, in Pontificibus revera volunt desiisse (ut ex capite proximo etiam liquet) imitatione artificiosissima sub secundo exhiberetur; tametsi ejusdem nullus alius tunc usus fuerit, nisi ut in numero indumentorum octonario nullum reperiretur contra fas, figura saltem imperfecta, nec Pontifex ullus מחוסר בגדים *cui vestes deficerent*. Maimonides halach. *Cele bammikdasch*, cap. X; עשו בבית שני אורים ותומים כדי להשלים שמנה בגדים ואעפ' שלא נשאלין בהן *Sub secundo Templo faciebant sanctissimi illius Oraculi figuram, ut ita perfecta redderentur octo indumenta Pontificia; tametsi eam Oraculi figuram nunquam tunc consulerent*. Tantundem legitur, ex veteribus, apud Mosem Mikotzi præcept. affirmat. CLXXIII. Etiam & ratio redditur, quare Oraculi illa figura in secundo Templo non consuleretur, gemmis Oraculi vetustioris seu Aharonici omnino deperditis ומפני מה לא היו שואלין בהן מפני שלא היתה שם רוח הקדש וכל כהן שאינו מדבר ברוח הקדש ואין שכינה שורה עליו אין נשאלין בו *Et quanam est ratio, cur non consulere solerent illud sub Templo secundo oraculum? Quoniam non adfuit ibi Spiritus Sanctus. Neque enim Sacerdotis alicujus in consulendo opera adhibenda est, qui non ex Spiritu loquitur Sancto & majestatis divinæ præsidio*. Et consulas item Epiphanium in vita Zachariæ Prophetæ. Modus Oraculi vetustioris consulendi describitur, uti & responsa dandi, apud Magistros jam dictos, unde etiam desumsere pridem Christiani aliquot res Judaicas tractantes. Vide ea de re V. Cl. Guilielmum Schickardum libello de jure EbræorumRegio. Neque vero Pontifici novo rite satis induebantur in initiatione vestes sacræ, nisi indutus, qualem diximus, per septem dies continuos iteraretur; tametsi ex indutu unico Pontifex ita legitimus, ut sacro ministerio fungi posset, conficeretur. Maimonides halach. jam citatis, c. IV. לובש שמנה בגדים ופושטן וחוזר ולובשן למחר ז' ימים יום אחר יום *Induit octo vestes, easque exuit. Quod similiter facit per septem dies continuos*. Rei hujus origo est in Exodi XXIX, 29, & vide Levit. VIII, 33. Subditque vero Maimonides, *si sacra peregerit, antequam toties iteratus fuerit indutus, rem fieri non illegitimam*, sed עבירתו כשרה הואיל ונתרבה פעם אחת נעשה כהן גדול לכל דבר *Sacrificium ejus rectum esse* seu *legitimum, quandoquidem, ex eo quod vestibus sacris induebatur, vice unica fiebat Pontifex, adeoque, ut dignitatis ipsius nihil omnino ei deesset*. Fiebat nempe Pontifex, quantum vestitus sacer solus

lus facere potuit. Nam de Unctione, & Sacrificio etiam, mox dicetur. Ritus igitur vestiendi Pontificis, & sacra ceremonia per tot dies servanda erat; sed non per tot dies, ut ex substantia initiationis, quæ etiam unica ex vice haberetur non illegitima. Neque sollennis hic vestiendi ritus noctu, sed die tantum præstandus; ut Maimonides ibidem.

CAP. IX.

De ungendi Pontificis *ritu*, Figura *seu* modo & Tempore. Unctionis cessatio. *Discrimen hac in re inter* Templum primum & secundum. *Et de* Initiationis Pontificiæ Sacrificio.

VEstiendi ritum sequebatur Unctio. De qua agitur in Exodi XXX, & Levitici VIII. Quibus ex aromatibus conficeretur Oleum Sanctum, explicatur in citato Exodi capite; quinam etiam eodem essent ungendi. In ipsa Sacerdotii institutione, qua sacrati Aharon posterique ejus, non solum ipse, sed & filii ejus ungebantur: Idque per septem dies continuos, quemadmodum & solenni ritu vestiebantur, ut liquet in Exodi XXIX, 29. Obiter vero notandum, Phinees in filiis Aharonis, cui ex Eleazaro nepos fuit, non ita Magistris censeri, ut qui tunc sive revera sive juris fictione unctus esset; sed prætermissum primo singulari, postmodum jure seu indulto Numinis ei peculiari, Sacerdotii participem factum esse. Aharonem nempe & omnes filios ejus ex unctione, quam acceperant ipsi, Sacerdotes factos, uti & posteros eorum sine unctione iterata quotquot postea nati. Ante vero natum Eleazaro Phinees (quia ante est natus) non prius Sacerdotem factum quam, peremtis Zimri & Cozbi, â Numine in Sacerdotium, promisso adjecto singulari, cooptatum. Numeror. xxv, 12, *erit tam ipsi quam semini suo pactum Sacerdotii sempiternum*; ubi Glossa, שאף על פי שכבר נתנה כהונה לזרעו של אהרן לא נתנה אלא לאהרן ולבניו שנמשחו עמו ולתולדותיהם שיולידו אחר המשחתן אבל פנחס שנולד קודם לכן ולא נמשח לא בא לכלל כהונה עד כאן *Tametsi antea Sacerdotium concessum fuerat semini Aharonis, non tamen concessum est aliis præter Aharonem & filios ejus, qui ungebantur cum eo & posteris eorum natis post unctionem. Ceterum Phinees, qui antea natus erat, nec ungebatur, non omnino Sacerdotii particeps erat ante hoc tempus.* Quod etiam Gemara Babylonia tit. *Zebachim* ibi firmat. Sacerdotes gregarios, qui sequerentur, minime fuisse unctos ajunt; sed tantum Pontifices & Sacerdotem, quem משוח מלחמה *unctum belli causa*.

causa (ex lege, Deuteron. 20, 2;] præter Reges; de quorum Unctione fuse & docte Guilielmus Schickardus de Jure Regio. Gemara Hierosolymitana ad tit. Horaijoth, fol. 47. colum. 3; כמנו נמשחו כהנים גדולים ומלכים *Ex eodem oleo sancto ungere solebant Pontifices & Reges.* Ita tamen, ut tametsi Regni hæres, nunquam, nisi ob adversam factioné, atq; ut dissidiũ inter competitores facilius sopiretur, ungi soleret, hæres nihilominus Pontificatus nunquam non esset, cum initiaretur, ungendus. Eadem Gemara ibidem; מלך בתחילה טעון משיחה מלך בן מלך אין טעון משיחה שנ' קום משחהו כי זה היא זה טעון משיחה ואין בניו טעון משיחה אבל כהן גדול בן כהן גדול אפילו עד עשרה דורות טעון משיחה *Rex qui primo constituitur, ungendus erat; Regis autem filius qui in regnum succederet, ut is itidem ungeretur, necesse non erat. Nam & scriptum est* (1 Samuel. xvi. 12, de Davidis Unctione) *Surge & unge eum; ipse enim est. Ipse ungendus erat. Filii ejus ut ungerentur necesse non erat. At vero Pontifex Pontificis filius erat ungendus, usque in decem generationes.* Id est, ex lege, in perpetuum. Et de factione adversa, quæ in causa erat regni hæredes ungendi, sequitur ibi paulo post, אין מושחין את מלכים אלא מפני המחלוקת מפני מה נמשח שלמה מפני מחלוקת על ארוניהו ויואש מפני עתליה ויהוא מפני יורם *Reges ungi non solebant, nisi ob adversam factionem. Ita unctus est Salomon, ob factionem Adoniæ, Joas ob Athaliæ, & Jehu ob Jorami.* Et de hac re tantundem videre licet in Gemara etiam jam dicta ad tit. *Sota* cap. viii, fol. 22, col. 3, & ad tit. *Siklim* cap. vi, fol. 49, col. 3, atque in Babylonia ad tit. *Cerithoth* cap. 1, fol. 5, & *Vaicra Rabba* parash. x, & apud Maimonidem halach. *Cele hammikdasch.* cap. I. Mikotzi Præcept. affirmat. clxvi, Jarchium, D. Kimchium, & Gersomidem ad 11. Reg. xxii, 30, præter commentarios ad Exodi caput trigesimum. Ad unctionem autem successoris in Pontificatum cujuslibet ex lege primaria firmandam, adducunt etiam illud Levitici vi, 15, הכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אותה *Sacerdos unctus in ejus locum faciet eam.* Ubi vulgata, *Sacerdos qui jure patri successerit*; id est, Pontifex hæres dignitatis, quem, quoniam uncti nomine in origine designatur, ungendum esse æque ac Patrem statuebant. Et observandum est, quod habet Levi Ben Gersom ad 1, Regum cap. 1. לא הוצרכו למשוח שלמה אלא מפני מחלקת ארוניה כי במשיחת דוד נמשחו כל הקמים תחתיו מזרעו כמו שבמשיחת אהרן ובניו נמשחו כל הבאים אחריהם להיות כהנים ולזה לא הוצרכו למשוח

אחר כי אם כהן גדול *Necesse non erat ut ungeretur Salomon, nisi ob adversam Adoniæ factionem, quoniam in unctione Davidis universi successores sui, qui ex ejus erant semine, itidem ungebantur, quemadmodum in unctione Aharonis & filiorum ejus ungebantur eorum posteri universi in Sacerdotes, unde evenit, ut postmodum nemo eorum necessario esset ungendus præter Sacerdotem summum.* Nam ex Levitico & Exodo satis liquet, sub initio Sacerdotii Ebraici, non solum Aharonem, sed etiam cunctos filios fuisse unctos. In Unctionis autem Pontificis ritu, tria inprimis consideranda sunt; Tempus, Figura seu modus, & Cessatio ejus. Tempus erat idem cum eo, quod vestiendi ritui præscriptum est. Toties item iteranda erat, ut dictum est per septem scilicet dies continuos, unctio. Ita tamen ut non minus revera post unicam unctionis vicem Pontifex fieret & legitima peragere sacra posset, quam ubi unica duntaxat vice sacris vestibus indueretur. Nec noctu sed die tantum ungendus erat. Quæ omnia habes in locis, de vestitus tempore, supra memoratis. Figura autem seu modus unctionis, ita plerunque describitur, ut Andræanæ (ut vocant) Crucis figuram olei ductu in fronte ejus seu inter oculos exprimi solitam esse merito satis autumemus. Fuso scilicet super caput oleo (juxta illud, quod à Mose Aharonem ungente fit in Levitici VIII, 12] digito ungentis, ajunt, in medio, qui oculos seu palpebras interjacet loco, solenne fuisse figuram χι *chi* Græcorum seu χ ex oleo ibi diducto confici. Sed & antequam Tiara imponeretur, fusum in caput oleum volunt nonnulli, ut Abenezra ad Exo. XXXIX; aliis, in verticem, postquam imponeretur ea, plicaturæ figura locum præbente, oleum, tradentibus, esse fusum, ut Ben Nachman, qua de re vide sis Abarbinel in *Pirush Torah* fol. 202. Certe in caput ita fusum esse, ut in barbam descenderet, liquet ex Psal. CXXXIII, 2. Mikotzi autem, præcepto paulo ante indicato; תנו רבנן כיצד מושחין את המלכים כמין נזר והכהנים בתחילה מוצק לו שמן על ראשו ואחר כך נותן שמן בין ריסי עיניו ומוסך באצבעו מזה לזה עד שהוא כמין כי יווני *Traditur à Rabbinis, ungi Reges in figuram Coronæ; Pontificibus vero primum super caput oleum fundi, dein oleum inter supercilia positum digito ungentis ita in utramque partem diduci, ut figura χι Græcorum fiat.* Et Obadias Bartenorius ad tit. *Cerithoth* cap. I, משיחת הכהנים היא שיוצקים מן השמן על ראשו ומושחים בין גבות עיניו כמין כי יוונית ומשיחת המלכים כמין נזר *Unctio Pontificum ita fiebat, ut fuso super caput oleo, inter supercilia, ungerentur figura χι Græcorum; Reges vero Coronæ figura*

gura ungi solebāt. Ita etiā diserte Maimonides halach. *Cele hammikdasch* c.1, & Gemara Babylonia tit. *Coritoth* c.1. f. 5. Quin & Salomō Jarchi*o* ad Exodi xxix, 7, ubi Unctio Capitis præcipitur, אף משיחה זו כמין כי *etiā*, inquit, *& hæc Unctio erat in figuram Chi*; qui locus plane retrospicit ad id, quod adnotat in comma secundū ejusdem capitis, ubi de laganis oleo unctis verba fiunt; de quibus ille, אחר אפייתן מושחין כמין כף כי יונית שהיא עשויה כנון שלנו *postquam cocta fuerint, ungebant in figuram Chi caph Græcorum, quæ formatur ut nostrum Nun*. Editionibus nonnullis, non כי כף *Chi Caph*, sed כי כ׳ *Chi C* (quod parum discrepat) tantum exaratur; adeo ut ita non *χι* Græcorum, sed *κάππα*, quo τῷ *Caph* respondet, figura fuerit Unctione ex ejus sententia formanda; nisi & ipse sibi adversaretur, dum τῷ Nun Ebræorum similem esse literam, quam intelligit, expressim adjecit. Certe in scriptione Biblica seu quadrata, uti appellant, nullum est *Nun*, quod sive τοῦ *χ*, sive τοῦ *κ* Græcorum, sive elementi alicujus aliis in linguis, quantum scimus, reperti, & eorum alterutri respondentis, similitudinem gerit. Sed in Rabbinica scriptionis formula, ipsam Nun angulis, quos in Biblica & vetustiori semper habet, carens, atque instar sive semicirculi sive circuli arcus minoris ad hunc modum,) se exhibens, Latinorum C, quod pro Græcorum Cappa substitui solet, retro versum imitatur, atque à figura illa, quam כי יונית seu *Chi Græcanicam* appellant, maxime recedit. Sed interea mirum est, tam *Chi* quam *Caph* ita simul à Jarchio memorari altero in loco, altero vero tantum Chi. Et merito suspicandum esset illud, quod de Caph & Nun inseritur interpolantis alicujus glossema fuisse, nisi & aliorum etiam, qui inter Ebræos celeberrimi fuere, eandem fuisse sententiam comperiremus. Isaac Abarbinel in *Pirush Torah* fol. 202. כבר זכרו חז״ל שהכהנים הגרולים היו מושחין על ראשם מיעט מהראש ועושין כמין כף יונית כמו שקבלו חז״ל מן הנביאים שראו המשיחות ההמה בעיניהם ואומר אני שהיה כף יונית לרמוז שהוא אשר בחר השם לכהן כי הכף היא ראשונה לאותיות כהן והיתה מורה זת על כהונת כמו שהנזר היה מורה על המלכות *Memoriæ olim proditum est à Sapientibus, piæ memoriæ, Pontifices ita ungi solere, ut exigua capitis parte inuncta, figura eis fuerit* τοῦ *Caph Græcanici, quemadmodum ipsi piæ memoriæ Sapientes acceperunt à Prophetis, qui hujusmodi Unctionis oculati fuere testes. Atque ex mea quidem sententia, Caph Græcanicum adhibebatur, ut indicaretur eo, unctum fuisse à Numine in Pontificem electum. Etenim Caph est primum elementum* τοῦ כהן *Cohen*, *quod*

quod Pontificem sonat. Atq; ita fuerit insigne dignitatis Pontificia, ut corona est Regia. Sed nugæ sunt in ratione ejus perquam ridiculæ. Nam Caph seu Cappa Græcanicum primo כהן elemento est dissimilimũ. Et, si figura ejusmodi esset, ut primum כהן elementum præ se ferret, quamobrem, imo qui fieri cum ratione potuit, ut è Græcia peteretur ad Ebraicum vocabulum denotandum? Vide item Davidem Kimchium ad Psalm. cxxxiii. Apud Maimonidem, loco jam ante citato, ipsa figura locum habuit. Sed in impressis omittitur, spatiolo, quod occupare ea debuit, relicto. Sed quod de Unctione diximus, ad Templi primi ævum tantum attinere ajunt. Neque sub Secundo Unctionis usum aliquem omnino fuisse. Etenim cum ex interdicto divino in Exodi xxx, 33, nefas esset oleum aliud præter illud ipsum, quod tum ex præscripto conficiebatur, componere, nec sub Templum secundũ primarii illius quidquam omnino remaneret, saltem non reperiretur, sine quo unctionem sacram peragi aliquam plane nolebant; sequebatur, ut Pontifex, qui antea tam מרובה משיחה *insignis unctione* quam מרובה בגרים *vestibus* seu *indumentis sacris insignis* erat, jam vestibus tantummodo, præter sacrificium, initiaretur, nec aliquis omnino haberetur unctionis sacræ usus. Atq; ob rei necessitatem, non minorem ita solenni ritu vestito sine unctione dignitatem ajunt accessisse, quam seculis anterioribus tam uncto quam vestito. Maimonides halach. *Cele hammikdaso* cap. 1, בבית שני שלא היה שם שמן המשחה היה כהן גרול מתרבה בלבישת בגרים בלבר שהיה לובש בגרי כהונה גרולה *sub templo secundo, quoniam nullum erat Unctionis oleum, Pontifex vestium indutu initiabatur, adeo ut tantum Pontificiis indumentis vestiretur,* minime vero ungeretur. Idem passim apud Magistros occurrit, maxime locis de unctione laudatis. Et de Olei Sancti sub Templo secundo defectu, expressim Gemara Hierosolymitana ad tit. *Maccoth.* cap. ii, fol. 32, col. 1, אילו ה׳ רברים שחסר מקרש אחרון ממקרש ראשון אש ארון אורים ותומים שמן שמשחר־ה ורוח הקורש *Quinque ha res defuere in Templo secundo, quas primum habuit. Ignis (cœlestis) Arca, Urim & Thummim, Oleum Unctionis, & Spiritus Sanctus.* Unde & emendandus est locus alter ejusdem Gemaræ ad tit. *Horajoth* cap. iii, fol. 47, col. 3, ubi enumeratio ad hunc modum fit; אש וארון ואורים ותומים ושמן הקודש, *Ignis, & Arca, & Urim, & Thummim, & Oleum Sanctum.* Legendum proculdubio, ושמן המשחה ורוח חקודש *& Oleum Unctionis & Spiritus Sanctus.* Neque ad hanc de Unctionis defectu rem, aliud volunt illi, quibus ali-

tet

ter recenſentur res, quæ ſub Templo ſecundo defuere. In Gemara Babylonia ad tit. *Joma* cap. 1. numerus retinetur quinarius. Sed Olei nomen in eo locum non habet, ארון ואורים ותומים ואש העליונה ושכינה ורוח הקדש *Arca*, & *Vrim*, & *Thummim*, & *Ignis Cœleſtis*, & *Majeſtas Divina*, & *Spiritus Sanctus*. De quibus item vide ſis Jarchium & David Kimchium ad caput primũ Haggæi. Quod autẽ de Sanctiſſimo illo oraculo, Urim & Thummim vulgo dicto, heic habent, ſatis dignoſcitur ex eis, quæ de Rationali, in quo oraculum illud ſitum eſt, capite ſuperiori monuimus. Etiam & de Igne vide, ſi placet, II Maccabæorum cap. 1. 19. II, 4. Ex eo autem quod Arca fœderis in altera hac recenſione memoratur, includitur item Oleum Sanctum, quod in ea ſervari ſolitum, cum eadem eſſe deperditum ſcribunt. Atq; hinc ſane dijudicandum eſt, quam vera ſit veterum aliquot ſententia, qui legitimæ unctionis, tam qua Pontificiæ quam qua Regiæ, in Haſmonæorum exceſſu finem collocant; neq; eos unctos fuiſſe dubitant. Nam non ſolum, ut uno tradunt Ebræi ore, Oleum Sanctum atq; uſus unctionis in Templo ſecundo omnimodo defuere, verum etiam tritum eſt illud & aliquoties in locis è Gemara Hieroſolymitana ſupra citatis repetitum, אין מושחים מלכים כהנים *non ungebant in Reges eos, qui fuere Sacerdotes*. Quo dicto etiam Haſmonæos ſignantius negatur unctos fuiſſe. Quod vero attinet ad Unctionem Regiam, eam non neceſſario oleo illo Sancto à Moſe primum confecto fieri debere conſentiunt. Nam & à Joſia Rege abſconditum illud ajunt nec poſtea repertum; unde Jehojakim Regem unctum fuiſſe balſamo. Sic Gemara Hieroſolymitana in locis ſupra de Unctione citatis. At vero Pontifices, alio ungi oleo, præter ipſum quod Moſes confecit, ex ipſo præſcripto ſacro non omnino debuiſſe volunt. Nec ſane aut Regiæ aut Pontificiæ ſub Templo ſecundo Unctionis veſtigium aliquod exhibent. Quemadmodum autem ſub Templo ſecundo Unctio Pontificalis nulla erat, ita etiam nec ſub primo fuit perpetua. Nam 50 aut circiter ante primi excidium annis abſconditum fuiſſe oleum Sanctum (ſub Joſia ſcilicet) nec poſtea repertum volunt. Gloſſa Talmudica ad tit. Megilla cap. 1. fol. 9. b, מרובה בגדים כהנים ששימשו בבית שני ואף בבית ראשון מימות יאשיהו ואילך שנגנז צלוחית של שמן המשחה *Veſtitu inſignes ſunt Pontifices ſecundi Templi, etiam & primi à tempore Joſia & deinceps. Quoniam Vaſculum Olei Sancti abſconditum eſt.* Pontifici rite ſub Templo primo veſtito & uncto, &, ſub ſecundo veſtito juxta ea quæ dicta ſunt, Sacrificium ſingulare, ſi patrios

 mores

mores ad amussim observaret, peragendum erat, quo initiatio ejus omnino compleretur. Quali item Sacrificio Sacerdos gregarius quilibet etiam initiandus erat. Idque ex Lege sacra Levitic. vi, 20. *Hac est oblatio Aaron & filiorum ejus, quam offerre debent Domino in die Unctionis ejus. Decimam partem Ephi offerent simila pro Sacrificio jugi. Dimidiam partem mane, dimidiam vespere, qua in sartagine oleo conspersa frigetur. Offeret autem frictam in odorem suavissimum Domino. Et Sacerdos, qui loco ejus unctus fuerit* [vulgata, qui jure patri successerit) *faciet idem. Perpetuum statutum est Domini. Tota incendetur.* Ex hac Lege, si quis Sacerdos gregarius nondum eo nomine initiatus, in Pontificatum evehendus esset, primo Sacrificium heic præscriptum gregarii Sacerdotis nomine peragebat, dein secundum nomine Pontificis. At vero si aut Sacerdos aut Pontifex initiationis Sacrificium hoc prætermitteret, atque alia muneri suo propria sacra adgrederetur, non hinc fiebat, quo minus ministerium, quod præstaret, ex se legitimũ, id est non profanum, haberetur. Sed עבודתו כשרה *Sacrum ejus* hac in specie, *ministerium, rectum* seu *legitimum* censebatur, ut docet Maimonides halach. *Cele hammikdasch.* cap. V.

CAP. X.

De Potestate Forensi, *seu* Jurisdictione, *cujus autoritate, de rebus jam explicatis, ubi controversia oriretur, erat decernendum.*

EX iis, quæ hactenus de Qualitate Personæ, quæ jure successionis ad Pontificatum erat admittenda, & de consecrandi Ritibus enarrata sunt, nemo non videt crebras difficultates oriri potuisse, nec sine potestate Forensi seu Jurisdictione, quæ cum imperio præesset, commode decernendas. Quot enim de Natalibus, parentum nuptiis, Ætate, Corporis vitiis, Animi vitæq; erroribus, existimationis labe, rituum initiandi præstatione (quorum omnium in successione legitima ratio habenda] controversiæ nasci potuere? Habuere igitur hæc Forum suum, idq; augustum & amplissimum, quo, pro more patrio, quæstiones ejusmodi omnimodæ deciderentur. Forum erat celeberrimum illud Tribunal LXXI, virorum, seu Consessus Magnus Hierosolymitanus, quem סנהדרין הגדולה *Synedrium Magnum* & בית דין הגדול *domum Judicii magnam* vocitant, cujus autoritas & jurisdictio in rebus gravissimi apud Ebræos momenti semper eminebat, etiã à Mosis tempore, quo institutum est; quod & suo loco fusius & data sigillatim opera dispicimus. Quod ad qualitatem personæ heic discernendam attinet, locus est egre-

egregius in Misna, tit. *Middoth* cap. V, ubi docetur, Præsides, Judices ac assessores hujus fori de vitiis seu inquinamentis, quæ functione sacra quempiam ex genere Sacerdotali arcerent, jure solenni cognovisse; atq; arcendos vestibus nigris; admittendos, seu legitimos, albis, in distinctionem, statim induendos fuisse. Verba sunt, לשכת הגזית שם היתה סנהדרין גדולה של ישראל יושבת ודנה את הכהונה וכהן שנמצא בו פסול לובש שחורין ומתעטף שחורין ויוצא והולך לו ושלא ימצא בו פסול לובש לבנים ומתעטף לבנים נכנס ומשמש עם אחיו הכהנים *In conclavi casi Lapidis* seu *quadratarii opere insigni, sedes habuit Consessus Magnus Israeliticus, & judicabat Sacerdotes. Sacerdos autem, in quo reperiebatur vitiũ, vestes induebat nigras, quibus amictus & egressus abibat. Cui vero vitium non erat, vestes induebat albas, quibus amictus ingrediebatur* (in Templũ] *& Sacro ministerio fungebatur cum fratribus suis Sacerdotibus.* Et Maimonides halach. *Biath bammikdasch*, cap. vi. בית דין הגדול היו יושבין בלשכת הגזית ועיקר מעשהם התדיר שהיו יושבין ודנין את כהונה ובודקין הכהונה ביוחסין ובמומין כל כהן שנמצא פסול בייחסו לובש שחורים ומתעטף שחורים ויוצא מן העזרה וכל מי שנמצא שלם וכשר לובש לבנים ונכנס ומשמש עם אחיו הכהנים מי שנמצא כשר בייחסו ונמצא בו מום יושב בלשכת העצים ומתליע עצים למערכה וחולק בקדשים עם אנשי בית אב שלו ואוכל שנאמר לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל *Consessus magnus sedes habet in conclavi lapideo. Nobilior vero jurisdictionis eorum pars est, quod sedent & judicant de genere Sacerdotali, & disquirunt de Natalibus Sacerdotum, & de vitiis eorum. Sacerdos, quicunque reperitur Natalibus inquinatus, induit vestes nigras, quibus amictus egreditur ex atrio. Quicunque vero reperitur perfectus & legitimus, induit vestes albas, quibus itidem amictus ingreditur & Sacro fungitur ministerio cum fratribus suis Sacerdotibus. At vero si quis repertus fuerit natalibus perfectus & legitimus, aliquo tamen alio vitio inquinatus, is locum seu munus habebat in conclavi Lignorum, ubi in strues ligna discinderet, & partem haberet rerum Sacrarum cum sua familia ceteris, ut conviva; secundum illud quod scriptum est* (Levit. xxi, 22. de corpore vitiato,) *Panem Dei sui, de Sanctis Sanctorum & de Sanctis comedat.* Nam qui à natalibus profani fuere, etiam hisce, non solum functione, arcebantur. Cum autem solennis ejusmodi de Natalibus aliisq; Sacerdotalis generis vitiis disquisitio fiebat, si nullum reperiretur impedimentum, quo minus universi, qui ea vice in examen venerant [& universos per ætatem functioni idoneos simul venisse in examen, vix est ut dubitemus

mus] ad ſacra miniſteria ut integri ac legitimi admitti deberent, indicta, eo nomine, Panegyri ac feſto celebrato, ad hanc verborum formulam Deum O. M. Laudibus efferebant, ברוך המקום ברוך הוא שלא נמצא פסול בזרעו של אהרן וברוך הוא שבחר באהרן ובבניו לעמוד לשרת לפני ה׳ בבית קדשי הקדשים *Benedicatur Deus ille benedicendus, quod non reperitur vitium in Aharonis ſemine. Benedicatur ille, qui elegit Aharonem ejusque filios, ut aſtarent ad miniſterium coram Domino in domo Sanctisſima.* Sic habetur in Miſnæ loco jam ſupra memorato. Quicquid demum ad Pontificis ſucceſſionẽ ſpectare potuerit, ex autoritate Confeſſus hujus (accedente itidem ſemper Regia, quoties Regibus etiam gubernabantur Ebræi, & res ipſa poſcebat) ita pependiſſe videtur, ut ſine ea ſucceſſio legitima neutiquam ſatis ex jure ordinario haberetur. Maimonides halach. Cele hammikdaſch cap. IV; אין מעמידין כהן גדול אלא בית דין של ע״א *Non conſtituere ſolebant Pontificem alii præter ipſum Confeſſum* LXXI *virorum.* Quin & apud Joſephum lib. XX, cap. VIII. exemplum eſt ſingulare, quod Regiam ſimul & Confeſſus magni in rebus ſacris, etiam cum alieno Judæi ſubeſſent imperio, autoritatem exhibet. Levitæ aliquot, quorum miniſterium præcipuum erat hymnos in Templo canere, adito Rege Agrippa πείθουσι τὸν βασιλέα καθίσαντα συνέδριον, φορεῖν αὐτοῖς ἐπίσης τοῖς ἱερεῦσι ἐπιτρέψαι λινῆν στολήν, *induxerunt eum precibus ut, habito Synedrio, ſeu Confeſſu, decerneret eis uſum ſtolæ lineæ, quemadmodum ea Sacerdotibus in uſu fuit,* Et paulo poſt, ὁ βασιλεὺς μετὰ γνώμης τῶν εἰς τὸ Συνέδριον ἐρχομένων συνεχώρησε τοῖς ὑμνῳδοῖς ἀποθεμένους τὴν προτέραν ἐσθῆτα φορεῖν λινῆν οἵαν ἠθέλησαν. *Rex, adhibita etiam ſententia eorum, qui in Synedrio locum habebant, permiſit hymnodis, ut depoſito priore habitu, lineum, pro arbitratu, ſumerent.* Id genus alia ibi ſic indulta occurrunt, tametſi πάντα ἐναντία τοῖς πατρίοις, *omnia adverſus patrios mores,* ut monet ibi idem Joſephus. Etiam & adverſus jus patriũ, ſive Romanis ſive Syris ibi rerum potitis, in Pontificum ſucceſſione, plurima commiſſa fuiſſe, ſatis ex eis, quæ diximus, fit manifeſtum. Neque cum dominantium libidine & peſſimis ambientium artibus, Jura ſeu legitima locum ſuum retinere ſatis quibant. At vero, dum ſui juris erant Ebræi, legitima omnino potuit eſſe & ſæpius proculdubio etiã erat ſive Succesſio Pontificis, ſive Rejectio aut Depulſio; quæ tamen, absq; Natalium, Corporis, Animi, Morumq; habitudine, rite juxta ea, quæ ex eorum commentariis depromſimus perpenſa, non ſine Injuria fieri merito videatur.

Gratia & Gloria Deo Salvatori.



ELENCHUS CAPITUM LIBRI DE SUCCESSIONIBUS

In Bona Defunctorum.

ELENCHUS CAPITUM

Libri Primi
De Successione
in Pontificatum Ebræorum.

CAP.



ELENCHUS
CAPITUM
Libri Secundi
DE SUCCESSIONE
in Pontificatum Ebræorum.

INDEX

INDEX.

Johan-

T.

V.



Monentur Bibliopegi, *Prolegomena* medio Operis inserta, *Libris de Successionibus* præmittenda esse, eorumque finem Titulo totius Operis annexum haberi; In *Uxore Ebraica* etiam Lit. S. in duernionem excrevisse. Cæterum & Errata nonnulla irrepsisse agnoscendum est, non Editoris culpa, sed Typographorum nimis nota negligentia. Talia *In Uxor. Ebraic.* p. 9. Prophet; à sive l. *Propheta*, *sive* p. 14. והשאר l. והשאר p. 19. *Discipuli* l. Discipulo, *p. 31. Proles*, l. Prolis *p. 32. Josephu* l. Josephus, *p. 117. Concubere* l. Concumbere, *p. 124. Professo*, l. Professo *p. 174. Epitomatis* l. Epitomastis, *p. 244. Sposum* l. Sponsum, *p. 264. Lactanto* l. Lactant. *In prolegom. de Success. p. 13.* est Coccelii *pro Cocceji*; Alibi est Setrus Galatinus pro *Petrus Galatinus*. Et plura his procul dubio extabunt. Sed veniam ijs datum iri confidimus, pluraque *Incomparabilis Seldeni* Scripta, Germaniæ nec dum visa, Benignum Lectorem in posterum expectare jubemus.

J. C. B.



